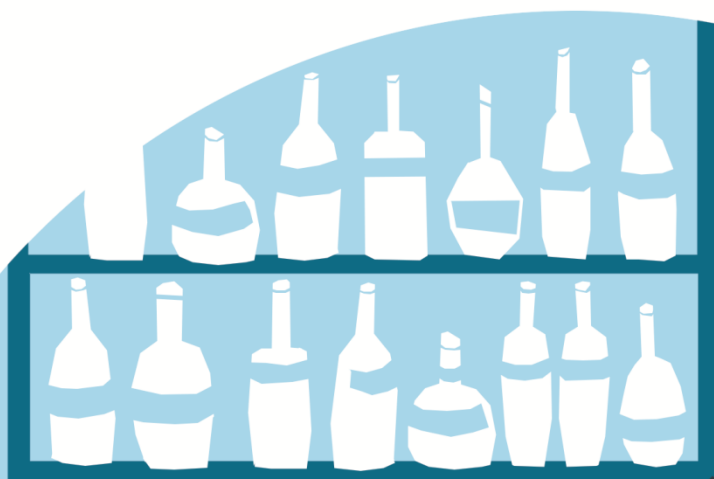

Samenwerken
kost geld
Niet-samenwerken
een vermogen

Sociaal Café

**Samenwerken kost geld,
niet samenwerken een vermogen.**

.....

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
Samenvatting	8
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding van het onderzoek	9
1.1.1 Korte typering van De Stuw Hardenberg	9
1.1.2 Aanduiding knelpunt of behoefte	10
1.1.3 Geschiedenis van het knelpunt	12
1.1.4 Voorlopige vraagstelling	13
1.2 Probleemomschrijving: doelstelling, vraagstelling en deelvragen	14
1.2.1 Probleemomschrijving en doelstelling	14
1.2.2 Centrale vraagstelling	14
1.2.3 Deelvragen	14
1.3 Begripsafbakening	16
2 Methoden	18
2.1 Onderzoeksgroep(en)	18
2.2 Meetinstrumenten en kwaliteit	19
2.3 Onderzoeksprocedure	20
2.4 Analyse methoden	21
2.4.1 Enquêtes	21
2.4.2 Interviews	23
2.4.3 Literatuuronderzoek	25
2.4.4 Analyser van de resultaten	26

3 Resultaten	28
3.1 Inleiding	28
3.2 Resultaten	28
3.2.1 Resultaten deelvraag 1	28
3.2.2 Resultaten deelvraag 2	31
3.2.3 Resultaten deelvraag 3	37
3.2.4 Resultaten deelvraag 4	45
4 Conclusie, aanbevelingen en discussie	49
4.1 Inleiding	49
4.2 Conclusies	49
4.2.1 Prestatieveld 1	49
4.2.2 Bijdrage aan prestatieveld 1	50
4.2.3 Methode	51
4.2.4 Verantwoording	52
4.2.5 Algehele conclusie	52
4.3 Aanbevelingen voor Sociale Cafés	53
4.4 Discussie	56
Bijlage 1: Theoretische inleiding	59
Bijlage 2: Interview teamleider 1 De Stuw	70
Bijlage 3: Interview teamleider 2 De Stuw	74
Bijlage 4: Interview met teamleider 3 De Stuw	76
Bijlage 5: Interview met 2 medewerker van De Stuw	79
Bijlage 6: Interview organisator Sociaal Café Sibculo	85
Bijlage 7: Acht bakens voor Welzijn Nieuwe Stijl	89
Bijlage 8: Interview 1	95
Bijlage 9: Interview 2	105
Bijlage 10: Interview 3	112
Bijlage 11: Interview 4	118

Bijlage 12: Interview 5	123
Bijlage 13: Interview 6	131
Bijlage 14: Interview 7	138
Bijlage 15: interview 8	146
Bijlage 16: Interview 9	154
Bijlage 17: Interview 10	160
Bijlage 18: Observaties	167
Bijlage 19: Resultaten enquêtes	170
Bijlage 20: Stappen van besluitvorming	177
Bijlage 21: Topiclijst	178
Bijlage 22: Enquêtes	180
Literatuurlijst	182

Sociaal Café

Een onderzoek naar de invulling van de Sociale Cafés in de gemeente Hardenberg en de bijdrage aan prestatieveld 1 van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).

In opdracht van De Stuw Hardenberg

Juni 2014

Uitgevoerd als afstudeeronderzoek SPH & MWD, Gereformeerde Hogeschool Zwolle.
Bosch, Matthea
Groot, Benjamin, de
Joosse, Renate
Muis, Maritha

Alle rechten voorbehouden

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de auteurs.

Voorwoord

De Stuw is een welzijnsorganisatie die werkt met de uitgangspunten van Welzijn Nieuwe Stijl (WNS), de zogenoemde bakens (zie bijlage 7). Deze bakens geven richting aan de kwaliteitsontwikkeling van de welzijnssector en zijn daarmee ook voor de gemeenten in de vorm van opdrachtgever relevant (Rijksoverheid, z.j.). De gemeente Hardenberg is de opdrachtgever van De Stuw. De gemeente Hardenberg werkt volgens de prestatievelden, domeinen van zorg en welzijn die zich onderscheiden van elkaar op cliëntprofielen (doelgroepen) en onderwerp, van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wmo trad op 1 januari 2007 in werking. Het maatschappelijk doel van de Wmo is 'meedoen'. De wet moet ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving. Al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Als dat niet lukt, biedt de gemeente ondersteuning. De Wmo brengt meer samenhang in de ondersteuning van de burger. De Wmo bepaalt dat de gemeente de leefbaarheid van een straat of wijk moet vergroten. Dit zodat bewoners zich meer betrokken gaan voelen bij hun buurt en bij elkaar. De veronderstelling is dat bewoners die contact met elkaar hebben, sneller geneigd zijn elkaar te helpen of samen iets te ondernemen (Rijksoverheid, Wmo in het kort, z.j.).

Vanuit prestatieveld 1, van de Wmo 'Sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen' is De Stuw begonnen met het organiseren van Sociale Cafés in de gemeente Hardenberg. Met deze Sociale Cafés willen ze de participatie bevorderen in de regio's waarin ze de gemeente Hardenberg ingedeeld hebben. Verderop in dit verslag zal verder uitgeweid worden over de regio's waarin De Stuw de gemeente Hardenberg heeft ingedeeld.

7 Voor Social Workers is dit onderzoek interessant en relevant, omdat het aansluit bij de hedendaagse ontwikkelingen binnen de Nederlandse maatschappij. Sinds de invoering van de Wmo zijn er al veel veranderingen doorgevoerd en nieuwe ontwikkelingen ontstaan. WNS is bijvoorbeeld een stimuleringsprogramma die ontstaan en gevormd is vanuit deze ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zijn interessant voor zowel MW&D-studenten als SPH-studenten omdat de veranderingen beide werkvelden treft. Dit onderzoek zal daarom bijdragen aan de professionalisering van Social Workers.

De gemeente Hardenberg financiert De Stuw met publiekelijk geld. Doordat het hier om publiekelijk geld gaat moet De Stuw verantwoording afleggen door middel van een jaarverslag. Om door de gemeente gefinancierd te worden levert De Stuw jaarlijks een offerte aan bij de gemeente. In deze offerte staat onder andere uitgewerkt op welke wijze ze invulling willen geven aan prestatieveld 1. Deze offerte hebben ze gebruikt als blauwdruk voor de Sociale Cafés. In deze offerte staat echter niet concreet uitgewerkt op welke wijze de Sociale Cafés ingevuld worden. Het is voor De Stuw van belang om aan te kunnen tonen welke resultaten geboekt worden binnen prestatieveld 1. Dit kan op dit moment niet en daarom heeft De Stuw het onderzoeksvoorstel ingediend bij de Gereformeerde Hogeschool. Het onderzoek zal moeten aantonen welke kaders aangeboden kunnen worden binnen Sociale Cafés.

Zwolle, mei 2013

Matthea Bosch, Benjamin de Groot, Renate Joosse & Maritha Muis

Samenvatting

De Stuw is een welzijnsorganisatie die in opdracht van de gemeente Hardenberg werkt. Ze werkt met gebiedsteams die werkzaam zijn in de 4 gebieden waarin de gemeente Hardenberg is ingedeeld door de Stuw. Namelijk gebied Zuid, Kern, Oost en West. De Stuw vult haar dienstverlening in door het werken vanuit de prestatievelden, waaronder prestatieveld 1; *bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt*. Het Sociaal Café is één van de projecten waarmee De Stuw prestatieveld 1 wil invullen.

Een Sociaal Café is een bijeenkomst die de signalen uit de wijk of het dorp verzameld en heeft als doel om, samen met de bezoekers, prestatieveld 1 te bevorderen. De Stuw vraagt zich af hoe haar Sociale Cafés op een eenduidige werkwijze ingevuld kunnen worden, zodat prestatieveld 1 bevorderd wordt. In de huidige situatie wordt het Sociaal Café, per gebied, op verschillende manieren ingevuld. Door de verschillende invulling kan er op dit moment niet goed gemeten worden hoe de Sociale Cafés invloed hebben op prestatieveld 1. Om dit te onderzoeken is de onderzoeksvraag als volgt geformuleerd:

“Hoe kan De Stuw vorm geven aan de inrichting van haar Sociale Cafés om te kunnen verantwoorden en meten hoe ze een bijdrage leveren aan het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt? (prestatieveld 1 Wmo)”

Voor het onderzoek is er eerst voorstudie gedaan, waar er gebruik is gemaakt van literatuurstudie en observaties van het Sociaal Café. Vervolgens zijn er interviews gehouden met de organisatoren van het Sociaal Café. Hierdoor werden de knelpunten duidelijker, en kwamen nieuwe ontwikkelingen naar voren, waaronder de sociale wijkteams. Om de belangen in beeld te krijgen en verder onderzoek te doen zijn er interviews gehouden met de bezoekers van het Sociaal Café. De interviews zijn aangevuld met enquêtes voor de bezoekers.

Uit het onderzoek is gebleken dat De Stuw een blijvende bijdrage kan leveren aan prestatieveld 1 wanneer de Sociale Cafés verschillende aspecten aanpast. Deze bijdrage kan geleverd worden wanneer het Sociaal Café verbinding kan leggen tussen formele en informele partijen. Ook is er een eenduidige werkwijze door afstemming van de doelen belangrijk. Dit zorgt voor duidelijkheid bij de bezoekers en de organisatoren zelf. Hierbij is het goed wanneer het Sociaal Café verantwoording aflegt aan haar bezoekers. Daarnaast zullen de organisatoren een ondersteunende rol moeten aannemen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

1.1.1 Korte typering van De Stuw Hardenberg

De Stuw is een vooruitstrevende organisatie en volgt de nieuwste ontwikkeling op het gebied van welzijn. Zo biedt De Stuw een breed scala aan diensten en activiteiten zoals: jeugd- en jongerenwerk, ouderenwerk, opbouwwerk en kortdurende projecten. De Stuw ondersteunt verschillende vrijwilligers- en belangenorganisaties, geeft voorlichting, informatie en advies. Daarnaast organiseren ze activiteiten voor mensen in de gemeente Hardenberg. Het vergroten van samenhang en leefbaarheid in dorpen en wijken is daarbij het uitgangspunt.

De Stuw heeft de gemeente Hardenberg opgedeeld in vier gebieden: Oost, West, Zuid en Kern. Binnen elk gebied is een gebiedsteam actief. Op een actieve wijze willen ze inspelen op knelpunten en problemen in het gebied, dorp of wijk, uitgaande van de kracht en eigen verantwoordelijkheid van de inwoners. Met als doel om dichterbij de inwoners van de gemeente Hardenberg te staan. Dit sluit aan bij het streven van De Stuw om de inwoners van de gemeente met elkaar in verbinding te brengen.

De missie van De Stuw luidt als volgt:

‘De Stuw is een organisatie voor maatschappelijke ondersteuning die bevordert dat mensen de regie over hun bestaan in de eigen sociale omgeving in handen nemen en houden.’

(De Stuw, 2014).

Deze missie beschrijft de essentie van het werk van De Stuw. De Stuw zet zich in voor sociale activering. Ze willen dat de inwoners van de gemeente Hardenberg de regie over hun eigen bestaan in handen nemen en houden, zodat zij uiteindelijk zelfsturend zijn in hun eigen welzijn en dat van de ander. Door middel van het bundelen van kennis van professionals en vrijwilligers en van verschillende partners werkt De Stuw aan verbetering van deze sociale kwaliteit.

De Stuw is een welzijnsorganisatie, die werkt vanuit Welzijn Nieuwe Stijl (WNS). Dit betekent dat De Stuw de acht bakens die WNS heeft, gebruikt in haar strategisch plan. WNS richt zich onder andere op meer overeenstemming tussen gemeenten, instellingen en burgers. Ook richt zij zich op meer professionaliteit en effectiviteit in de aansturing door gemeenten. De acht bakens die WNS hanteert geven richting in de omslag naar werken volgens WNS. Ze bieden zowel welzijnsorganisaties als de gemeenten houvast (Rijksoverheid, z.j.).

De Stuw heeft de volgende 7 doelen beschreven in het strategisch plan van De Stuw (2013):

Het stimuleren van de sociale samenhang en samenleefbaarheid van de gemeente.

De Stuw streeft naar voldoende ontmoetingsplekken voor de inwoners van Hardenberg, waarin iedereen naar eigen kunnen een vorm van vrijwilligerswerk verleent. Deze vrijwilligers worden verbonden aan mantelzorgers en kwetsbare inwoners. Nieuwe activiteiten worden verbonden met bestaande activiteiten en voorzieningen en werkgevers worden gestimuleerd in maatschappelijk betrokkenheid.

Het preventief ondersteunen van de jeugd van 0-23 jaar en hun ouders, zodat onze jongeren veilig en gezond kunnen doorgroeien naar volwassenheid.

De Stuw streeft naar een toename van actieve jongeren en hun ouders en een afname van risicovol gedrag en verslavingsproblematiek onder de jeugd. Ook wil De Stuw het aantal doorverwijzingen van jongeren naar jeugdzorg en hulpverlening terugdringen. Door het terugdringen van schooluitval, neemt de kans op een betere startkwalificatie toe. Het resultaat hiervan zijn minder jongeren met een

uitkering. En krijgen de jongeren wel een uitkering, dan moeten zij hiervoor als tegenprestatie vrijwilligerswerk gaan doen.

Het bieden van laagdrempelige en duidelijke informatie, advies en cliëntondersteuning.

De Stuw wil duidelijke en toegankelijke informatie bieden over onderwerpen als rechtshulp, Wmo, bijstand, werk, zorg en wonen. In principe moet de informatie zo duidelijk zijn, dat het de cliënt kan helpen bij het maken van de juiste keuze. Is de vraag wat complexer, dan probeert De Stuw de vraag achter de vraag te ontdekken en dit te begeleiden gedurende het proces van zijn vraagstelling. Dit kan bijvoorbeeld door een adequate verwijzing, het stimuleren van zelfredzaamheid of bijvoorbeeld het begeleiden van een aanvraag tot en met de indicatiestelling.

Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers op een dusdanige manier dat zij hun werkzaamheden kunnen blijven doen op een manier die bij hen past en die er toe doet in de gemeenschap.

Het moet voor inwoners of organisaties duidelijk zijn dat, wanneer zij vrijwilligerswerk willen doen of een vrijwilliger zoeken, zij bij De Stuw aan het juist adres zijn. De vraag en het aanbod binnen het vrijwilligerswerk moet snel en doeltreffend worden gekoppeld. Nieuwe vrijwilligers worden waar mogelijk opgeleid om hun taken goed uit te kunnen voeren. Iedere mantelzorger die behoefte heeft aan een maatje, wordt ondersteund door een zorgvrijwilliger. Hierdoor moet het aantal overbelaste mantelzorgers afnemen.

Het stimuleren van kwetsbare inwoners om deel te nemen aan de samenleving.

De kwetsbare burgers krijgen voorrang en zijn het eerst aan de beurt bij activiteiten als dagbesteding, beweging en sport, vrijwilligerswerk of begeleid werk. Samen met onze ketenpartners versterkt De Stuw in ieder gebied de nulde- en de eerstelijnsvoorzieningen. De Stuw weet de kwetsbare inwoners te vinden en zij weten ook ons te vinden en stappen eerst naar De Stuw, voordat zij een beroep doen op de duurdere zorg.

De Stuw wil een gezamenlijke agenda opstellen en uitvoeren op thema's werk, zorg en jeugd.

Binnen het welzijnswerk heeft en houdt de gemeente de regie, maar De Stuw kiest naar een initiërende rol naar de andere partijen. De Stuw wil graag samenwerken met andere organisaties, collega's en partijen. Daarbij staat de inhoud voorop.

De Stuw wil haar zichtbaarheid en toegevoegde waarde voor de inwoners van Hardenberg vergroten.

Inwoners weten wat De Stuw doet en vinden de weg naar De Stuw. Zij zijn tevreden over wat De Stuw doet en biedt.

1.1.2 Aanduiding knelpunt of behoefte

'Samenwerken kost geld, niet samenwerken een vermogen!' Vanuit deze gedachte wil De Stuw in de verschillende gebieden de verbinder zijn tussen formele en informele organisaties. Door de samenwerking te bevorderen van organisaties in dorp of wijk, kunnen er nieuwe vormen van samenwerking en dienstverlening ontstaan. Uitgangspunt daarbij is dat de klant meer regie krijgt over de dienstverlening (De Stuw, 2012, p. 2).

Binnen De Stuw zijn ze gaan werken met de Sociale Cafés. Deze Sociale Cafés hebben als doel: het stimuleren van de sociale samenhang en leefbaarheid van de gemeente Hardenberg (De Stuw, 2013, p. 17). Deze doelstelling is afgeleid uit prestatieveld 1 van de Wmo (Rijksoverheid, z.j.).

Een Sociaal Café in de gemeente Hardenberg is een bijeenkomst die wordt georganiseerd door De Stuw. Bij de organisatie van het Sociaal Café zoekt De Stuw soms samenwerking met lokale partners in zorg en dienstverlening. De Stuw nodigt betrokkenen, professionals en/of vrijwilligers, uit om de bijeenkomst bij te wonen. De Sociale Cafés vinden plaats in het gebied zelf, dit kan zijn op het hoofdkantoor of op een locatie in het betrokken gebied. Zo wordt het Sociaal Café in Lutten bijvoorbeeld georganiseerd in haar dorpshuis. Voorafgaand aan een Sociaal Café wordt er onderzoek gedaan binnen het desbetreffende gebied. Dit met als doel om te kijken of er behoefte is aan een Sociaal Café en om te bepalen welke thema's aan bod komen tijdens de bijeenkomst. Zo heeft Sibculo, een dorp binnen gebied Zuid, als thema om de samenwerking tussen de verenigingen te bevorderen. Tijdens zo'n bijeenkomst kunnen er stellingen gepresenteerd worden of deelnemers kunnen aangeven welke kansen en bedreigingen zij signaleren in het dorp. Naast de bespreking van de thema's is er ook een mogelijkheid voor de deelnemers om met elkaar te netwerken. Tijdens de bijeenkomst wordt er verslaglegging gedaan door een medewerker van De Stuw. Dit verslag wordt vervolgens onder de deelnemers verspreid. Na deze bijeenkomst volgt een follow-up, om te kijken welke acties nog ondernomen kunnen worden.

De manier waarop Sociale Cafés op dit moment georganiseerd worden is niet consistent. Dit wordt aangegeven door de organisatoren van de Sociale Cafés (zie bijlage 5). Hierdoor kunnen ze de werkwijze niet legitimeren richting de gemeente. Er wordt gedacht, door de organisatoren, dat het ontbreken van een eenduidig gebruik van een methodiek dit in stand houdt. Daarnaast kunnen ze op dit moment geen concrete resultaten aanbieden aan de gemeente.

Binnen de verschillende gebieden bestaat er divergentie tussen de werkwijze waarin De Stuw de Sociale Cafés organiseert. Zo organiseert gebied Kern Sociale Cafés voor mensen uit het werkveld, de professional. Echter organiseren de gebieden Oost, Zuid en West Sociale Cafés voor vrijwilligers en verenigingen. Hierdoor ontstaan op dit moment verschillen in het organiseren en uitvoeren van Sociale Cafés. Ook komt een verschil duidelijk naar voren in de respons van de afspraken die gemaakt zijn tijdens het Sociaal Café. Zo gaf één van de werknemers tijdens het interview aan dat de respons vanuit de vrijwilligers lager is dan van de professionals (zie bijlage 3).

Het hanteren van verschillende werkwijzen komt duidelijk naar voren in de gebieden, zoals De Stuw ze heeft ingedeeld. In gebied Zuid is er gestart met het organiseren van één Sociaal Café per dorp. Zoals genoemd is in een interview, dat gehouden is met de Stuw, komt het thema van een Sociaal Café voort uit een onderzoek dat is uitgevoerd door de formulierenbrigade, dit zijn deskundig getrainde vrijwilligers die voorlichtingen geven over de financiële regelingen en voorzieningen bij mensen thuis of op een locatie van De Stuw.

Er gaat veel tijd zitten in het voorbereiden van de Sociale Cafés omdat elk dorp weer verschillende behoeften heeft. Gebied Kern organiseert meerdere Sociale Cafés voor hun gebied met dezelfde organisaties. De thema's die worden besproken tijdens deze Sociale Cafés vloeien voort uit het voorgaande Sociaal Café. Daarnaast gaat het niet alleen om tijd, ook het huren van de locatie komt in het buitengebied als knelpunt aan bod. De Stuw is geld kwijt aan het huren van deze locaties, terwijl voor gebied Kern deze kosten niet worden gemaakt doordat deze Sociale Cafés in het gebouw van De Stuw georganiseerd kunnen worden. Door de teamleider van gebied Kern wordt opgemerkt dat er steeds andere professionals naar hun Sociale Cafés komen (zie bijlage 9). Hierdoor is het lastig om de

samenwerking en het netwerk te versterken doordat er opnieuw contact gemaakt moet worden met de nieuwe aanwezigen.

De benaming van het Sociaal Café riep vanaf de start van het onderzoek vragen op. Een Sociaal Café is een ruim begrip dat op meerdere fronten ingezet kan worden. Het begrip Sociaal Café suggereert dat het een vaste plek is waar mensen binnen kunnen lopen om in contact te treden met andere bezoekers. Daarnaast worden voor hetzelfde concept in het land verschillende benamingen gebruikt. Zo wordt er in Zwolle gebruik gemaakt van de benaming Keten Café, in Brabant-Zuidoost wordt er gebruik gemaakt van de benaming Kennis Café. De vraag hierbij is of De Stuw met de huidige benaming de visie voldoende uitdraagt die zij heeft met het Sociaal Café.

Concluderend, zijn er meerdere punten ter verbetering te ontdekken. Toch komen deze punten vandaan uit het knelpunt waarvoor er onderzoek gedaan wordt. Dat knelpunt is dat er geen eenduidige werkwijze is voor de Sociale Cafés die georganiseerd worden voor de verschillende dorpen en wijken.

1.1.3 Geschiedenis van het knelpunt

In 2010 is er bij De Stuw besloten dat zij de omslag wilden maken naar het werken vanuit WNS, zoals beschreven staat in het voorwoord. Het doel was om een nieuwe impuls te geven aan de invulling van de Wmo. De Wmo is gericht op de bevordering van zelfredzaamheid en participatie van burgers. WNS richt zich op het bevorderen van overeenstemming tussen gemeenten, instellingen en burgers. Daarnaast is het gericht op het vergroten van professionaliteit en effectiviteit in de aansturing door gemeenten. Acht bakens geven richting aan de omslag naar werken volgens WNS (Rijksoverheid, z.j.). Ze bieden zowel de welzijnsorganisaties als de gemeenten houvast.

In 2011 is De Stuw gestart met het organiseren van het eerste Sociaal Café. Het concept van een Sociaal Café was er in de vorm van een blauwdruk. Elk team mocht zelf kiezen hoe ze de Sociale Cafés in hun gebied wilden vormgeven. De teams gingen op zoek naar een werkwijze die past bij het gebied waarbinnen zij de Sociale Cafés organiseren. Elk team heeft een werkwijze gekozen en er ontstond inconsistentie vanwege de verschillende werkwijzen, zoals het al eerder genoemde verschil tussen Sociale Cafés voor professionals of vrijwilligers (zie bijlage 2).

Vanaf 2012 werden de veranderingen naar aanleiding van WNS, binnen De Stuw duidelijk zichtbaar. De grootste verandering die plaats vond binnen De Stuw was dat de werknemers een andere werkwijze aannamen; ze gingen gebiedsgericht werken. In deze nieuwe manier van werken onderzochten de teams in hun eigen gebied waar vragen en aandachtspunten lagen. Gebiedsgericht werken betekent voor De Stuw; letterlijk eropaf gaan, contact maken en weten wat er speelt. Het concept van de Sociale Cafés paste goed binnen deze nieuwe ontwikkeling. Zo wilden ze op een actieve wijze inspelen op knelpunten en problemen in een gebied, dorp of wijk, uitgaande van de kracht en eigen verantwoordelijkheid van de inwoners (zie bijlage 4).

Er wordt gestreefd naar een verandering binnen de maatschappij. Een samenleving die leefbaar is, met sociale samenhang, participatie en integratie. Dit wil men bereiken door een integraal beleid gericht op actief burgerschap en het versterken van eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Samenwerking tussen burgers, maatschappelijke organisaties en gemeente leidt in de visie van De Stuw tot een samenleving waarin iedereen kan en mag participeren, zoals benoemd door de teamleider van team Zuid (zie bijlage 3).

Binnen De Stuw is eerder een kort onderzoek gedaan naar de Sociale Cafés. Dit is gedaan door een medewerker van De Stuw in 2013. De bevindingen die hieruit naar voren kwamen, heeft hij op 2 oktober 2013 gepresenteerd aan de Raad van Toezicht. Zijn bevindingen waren:

- De teams en de genodigden ervaren het concept als plezierig en nuttig.
- Opvallend is dat voornamelijk tussen professionals onderling weinig bekendheid is, over werkgebieden, werkwijzen, netwerken enz.
- Cafés met professionals leidt tot meer algemeenheden in uitkomsten, Informele sector meer (gebied-)specifiek.
- Praktisch zijn er veel verschillen tussen teams (voorbereiding, locaties, kosten, tijdstip et cetera).
- Veel uitwisseling kennis en ervaring professionals.

Aandachtspunten die hieruit naar voren kwamen zijn:

- De 'lichte' opzet vraagt om behapbare problemen.
- In uitkomsten een balans proberen te bereiken tussen 'algemeenheden en details'.
- Afstemming tussen gebiedsteams onderling (bijvoorbeeld om overvragen deelnemers te voorkomen).
- Hoe maak je het concept blijvend uitnodigend?

De bovenstaande aandachtspunten binnen de Sociale Cafés zijn aangepakt door de verschillende gebiedsteamleiders. Doordat iedereen naar eigen inzicht de werkwijze van het Sociaal Café had afgestemd op het gebiedsteam, is er verschil ontstaan in de vormgeving van de Sociale Cafés. Zo was het gebied Kern begonnen met Sociale Cafés voor professionals en was gebied Zuid begonnen met Sociale Cafés voor vrijwilligers. Wel is het een wens van gebied Zuid om in de toekomst Sociale Cafés te organiseren voor professionals. De verschillende werkwijzen hadden als gevolg dat het lastig was om geboekte resultaten te meten en te verantwoorden. De verantwoording naar de gemeente Hardenberg komt voort uit het feit dat de gemeente opdrachtgever is van De Stuw. Zoals al eerder aangegeven, werkt de gemeente met de prestatievelden vanuit de Wmo.

1.1.4 Voorlopige vraagstelling

De Sociale Cafés moeten bijdragen aan prestatieveld 1 van de Wmo: 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'. Graag wil de instelling een onderzoek naar de werking van de Sociale Cafés binnen de gemeente Hardenberg. De vraag die speelt is: "Op welke manier kan De Stuw deze Sociale Cafés verbeteren en verantwoorden naar de gemeente?" Dit is van belang omdat het geldt dat De Stuw gebruikt voor de Sociale Cafés gemeenschapsgeld is. De Stuw moet verantwoorden wat ze doen om prestatieveld 1 te bevorderen. Dit betekent dat de verantwoording is gericht op maatschappelijke doelstellingen. De gemeente geeft De Stuw de vrijheid te bepalen op welke manier ze prestatieveld 1 willen bevorderen. De instelling loopt er op dit moment tegen aan dat er geen eenduidige manier van werken is betreffende de Sociale Cafés.

Op dit moment zijn er verschillende bezoekers van het Sociaal Café. In de gebieden Oost, Zuid en West richten de Sociale Cafés zich op de vrijwilligers van deze gebieden. Wel hebben deze gebieden de wens om in de toekomst de Sociale Cafés ook in te richten voor de professionals van deze gebieden. Gebied Kern organiseert op dit moment haar Sociale Cafés voor de professionals uit de omgeving.

Uit gesprek met de opdrachtgever blijkt dat de instelling het concept van het Sociaal Café wil kunnen afbakenen door middel van een werkwijze waarbinnen zowel met vrijwilligers als met professionals gewerkt kan worden. Daarnaast moet deze werkwijze er voor zorgen dat de resultaten gemeten kunnen worden en het concept van het Sociaal Café gelegitimeerd kan worden. De gemeente Hardenberg wil wijkteams aanstellen, per regio. Dit zal vorm gegeven worden zoals De Stuw de huidige gebieden heeft ingedeeld. Deze wijkteams bestaan uit professionals van verschillende organisaties, die samen signaleren en hulpverleners waar nodig in het gebied. De wijkteams zullen zelf vormen van overleg hebben over de signaleringen in het gebied. Zij zullen dus ook moeten netwerken met elkaar. De vraag is vervolgens hoe de Sociale Cafés zich kunnen onderscheiden, aangezien er al overlegmomenten komen voor de professionals en er al een mogelijkheid voor netwerken is.

De globale vraag van De Stuw is: Op welke manier kunnen wij, met een eenduidige werkwijze, de Sociale Cafés zo inrichten dat ze bijdragen aan het bevorderen van de sociale samenhang in en de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten?

1.2 Probleemomschrijving: doelstelling, vraagstelling en deelvragen

1.2.1 Probleemomschrijving en doelstelling

De Stuw loopt er tegen aan dat de huidige Sociale Cafés, per gebied, op verschillende manieren worden ingevuld. Op deze manier is er geen eenduidige werkwijze voor de Sociale Cafés van de professionals en van de vrijwilligers. Doordat er geen eenduidige werkwijze is lijkt het dat De Stuw niet goed kan meten op welke manier de huidige Sociale Cafés invloed hebben op prestatieveld 1 van de Wmo: 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'. Daarnaast kunnen de effecten van het Sociaal Café niet in kaart worden gebracht, omdat hier geen eenduidig meetinstrument voor is.

Vanuit de probleemomschrijving komt naar voren dat De Stuw haar Sociale Cafés wil verantwoorden aan de gemeente. Doordat de huidige uitvoering van de Sociale Cafés verschillend zijn, lijken de uitkomsten van deze Sociale Cafés niet meetbaar en niet eenduidig te zijn. De Sociale Cafés meetbaar en eenduidig maken, gericht op prestatieveld 1, zal daarom de doelstelling zijn van dit onderzoek.

1.2.2 Centrale vraagstelling

Hoe kan De Stuw vorm geven aan de inrichting van haar Sociale Cafés om te kunnen verantwoorden en meten hoe ze een bijdrage leveren aan het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt? (prestatieveld 1 Wmo)

1.2.3 Deelvragen

1. *Wat zijn de doelen van prestatieveld 1 (de sociale samenhang en de leefbaarheid bevorderen in dorp, wijk en buurt)?*

Het Sociaal Café heeft als doel om prestatieveld 1 te bevorderen. Voor de uitkomst van het onderzoek is het van belang dat er kennis wordt gedaan naar wat prestatieveld 1 inhoudt en wat van belang is binnen prestatieveld 1. Prestatieveld 1 heeft een aantal doelen. Deze wordt door middel van onderzoek in literatuurstudie getracht helder te maken. Eén van de literatuurstukken die hiervoor zal worden gebruikt is de memorie van toelichting van Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

2. *Welke bijdrage kunnen Sociale Cafés leveren om het doel van prestatieveld 1 te realiseren?*

In de theoretische analyse is beschreven welke missie en visie De Stuw heeft voor de inwoners van de gemeente Hardenberg. Ook werkt de organisatie vanuit deze waarden en heeft een eigen cultuur. Doordat de bezoekers van het Sociaal Café, inwoners of betrokkenen zijn van de gemeente Hardenberg, kan de missie en visie invloed uitoefenen op het Sociaal Café.

De Stuw positioneert zich tijdens de Sociale Cafés als organisator en heeft dus direct en/of indirecte invloed. Dit wil De Stuw graag analyseren en zodoende een beeld krijgen van de mate van beïnvloeding. De Stuw wil graag weten hoe zij zich het beste kunnen positioneren bij de invulling van de Sociale Cafés.

Daarnaast zijn binnen de gemeente Hardenberg een aantal ontwikkelingen gaande die van invloed kunnen zijn op de huidige Sociale Cafés en de positie van De Stuw. De gemeente Hardenberg is bezig met het opzetten van wijkteams. In een wijkteam zitten professionals van verschillende organisaties die zich samen gaan richten op een gebied in Hardenberg. Ze gaan onderzoeken en signaleren in het gebied wat de grootste problemen zijn en hoe deze opgelost of verminderd kunnen worden. Doordat de professionals samenwerken, zijn de lijnen kort en kunnen ze een problematiek sneller samen oppakken. Daarnaast geeft het een brede kijk op de problematiek, omdat er vanuit verschillende perspectieven gekeken wordt. De professionals die in de wijkteams komen, worden door de gemeente uitgekozen. De ontwikkeling van de wijkteams wordt meegenomen binnen het onderzoek. Dit betekent dat er onderzocht wordt op welke manier de ontwikkelingen rondom de wijkteams invloed hebben op de toekomstige Sociale Cafés voor professionals en op de positie van De Stuw.

Vanuit de huidige opvattingen over het Sociaal Café kan er onderzoek worden gedaan naar verbeterpunten voor de Sociale Cafés. Op deze manier kan er worden gekeken naar de huidige vormgeving van de Sociale Cafés en de gewenste vormgeving. Verder wordt er gekeken naar welke bijdragen de Sociale Cafés kunnen leveren om het doel van prestatieveld 1 te behalen.

Deze vraag wordt onderzocht door middel van enquêtes bij de bezoekers van de Sociale Cafés en aan de hand van interviews met de organisatoren en bezoekers van deze Sociale Cafés. Daarnaast wordt er literatuurstudie gedaan vanuit alle informatiebronnen zoals het strategisch plan, jaarverslag etc. die De Stuw heeft gegeven over hun organisatie en er wordt gezocht naar naar aansluitende literatuur.

3. *Welke methode m.b.t. de inrichting van de Sociale Cafés past het beste bij het doel van de Sociale Cafés?*

Met deze deelvraag wordt er stil gestaan bij de werkwijze van het Sociaal Café. In de huidige situatie is er geen eenduidige werkwijze voor het Sociaal Café. Een oorzaak hiervan kan zijn dat er geen eenduidige methode wordt gebruikt voor het Sociaal Café.

Met deze deelvraag wordt er onderzocht of er met toepassing van een methode een eenduidige werkwijze te verkrijgen is. Welke methoden zijn er beschikbaar op toepassing van prestatieveld 1, die geschikt zijn voor het Sociaal Café? Hierbij is het van belang dat de methode van meerwaarde is op de huidige werkwijzen.

Als blijkt dat de toepassing van een methode meerwaarde heeft, is de bedoeling dat deze zorgt voor één eenduidige werkwijze binnen het Sociaal Café, die genoeg ruimte biedt voor toepasbaarheid per gebiedsteam.

Er wordt literatuurstudie gedaan naar methodes die bruikbaar zijn binnen de Sociale Cafés. Daarnaast wordt er in interviews met werknemers van De Stuw besproken welke methode zij nu gebruiken en waarom ze voor deze methode hebben gekozen.

4. *Welke bijdrage kunnen Sociale Cafés leveren om het doel van prestatieveld 1 te realiseren?*
Doel van prestatieveld 1 van de Wmo is het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten. De Stuw gebruikt haar Sociale Cafés als een instrument om deze sociale samenhang en leefbaarheid te bevorderen. De vraag die hierbij speelt is de wijze waarop de Sociale Cafés bijdragen aan prestatieveld 1. De resultaten van Sociale Cafés zijn van belang om te verantwoorden op welke wijze de Sociale Cafés bijdragen aan prestatieveld 1. Op het moment dat de resultaten gemeten kunnen worden van een Sociaal Café, kunnen deze vervolgens verantwoord worden aan de gemeente.

Het is mogelijk dat door een uniforme inrichting van de Sociale Cafés, de Sociale Cafés effectiever en efficiënter ingericht kunnen worden. Hierin is het ook mogelijk dat door een uniforme werkwijze één meetinstrument gebruikt kan worden waarin de effecten van de Sociale Cafés gemeten kunnen worden. Op deze manier kan De Stuw verantwoorden dat de Sociale Cafés bijdragen aan prestatieveld 1.

Uiteindelijk wil De Stuw een werkwijze die effectief (doeltreffend) is. Dit zodat het doel van de Sociale Cafés verantwoordt kan worden, na aanpassing naar een eenduidige werkwijze en vormgeving van deze Sociale Cafés.

Door literatuurstudie en met diepte interviews wordt deze deelvraag onderzocht.

1.3 Begripsafbakening

Hoe kan De Stuw vorm geven aan de inrichting van haar Sociale Cafés om te kunnen verantwoorden en meten hoe ze een bijdrage leveren aan het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt? (prestatieveld 1 Wmo)

De Stuw	Dit is de organisatie in Hardenberg die opdracht gaf voor het onderzoek. De organisatie staat beschreven in paragraaf 1.1.1. Korte typering van De Stuw in Hardenberg
Inrichting	Hoe De Stuw haar Sociale Cafés invulling geeft bijv. waar ontmoeten ze elkaar, wel of niet samen eten etc.
Verantwoorden	Dit houdt in het verantwoorden van De Stuw naar de gemeente Hardenberg toe. De Stuw ontvangt publiek geld, hierdoor moeten zij aan de gemeente Hardenberg verantwoorden wat zij met het budget hebben gedaan.
Meten	in het onderzoek wordt dit begrip gebruikt als zijnde de resultaten weergegeven die geboekt worden aan de hand van de Sociale Cafés.
Sociale samenhang	De wijze waarop mensen met elkaar in verbinding staan, ook wel wederzijdse betrokkenheid of interdependentie genoemd.
Leefbaarheid	Het gaat hier om de gebruiks- en belevingswaarde van een wijk of buurt.

Prestatieveld 1

Het prestatieveld 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten', is ruim en breed geformuleerd. De gemeente heeft hier dan ook een grote vrijheid om lokaal invulling te geven en prioriteiten te stellen. De verschillen in behoeften variëren immers tussen gemeenten, onder meer vanwege bevolkingssamenstelling en lokale tradities. Er zijn bovendien vele manieren waarop gemeenten de sociale samenhang kunnen bevorderen (Rijksoverheid, Invoering Wmo)

De Stuw heeft de Sociale Cafés onder prestatieveld 1 weggezet. Er is onderzocht hoe prestatieveld 1 volgens de Wmo beschreven wordt. Zoals hierboven beschreven staat is leefbaarheid en sociale samenhang een breed begrip. In dit onderzoek ligt er meer nadruk op de sociale samenhang, omdat de leefbaarheid meer gericht is op het inhoudelijke van de Sociale Cafés.

Sociaal Café

Bijeenkomsten voor vrijwilligers en/of professionals met als doel het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in de gemeente Hardenberg. Werkwijze van deze bijeenkomsten staat beschreven in paragraaf 1.1.2 Aanduiding knelpunt of behoefte.

Wmo

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015. Met deze Wmo bieden de gemeenten passende ondersteuning die recht doet aan de persoonlijke omstandigheden van mensen thuis. De sociale omgeving en de woonsituatie.

2 Methoden

2.1 Onderzoeksgroep(en)

Enquêtes

Aan alle bezoekers van de Sociale Cafés van de Stuw werd gevraagd om een enquête in te vullen. De populatie betreft de vrijwilligers en de professionals die deelnamen aan het Sociaal Café. Doordat alle bezoekers gevraagd zijn om de enquête in te vullen werd er verwacht dat de helft van de ingevulde enquêtes retour zou komen. Om het onderzoek betrouwbaar te laten zijn was het nodig dat 40% terug zou komen. Daarna werd er gekeken of de resultaten te generaliseren zijn tot de gehele populatie. Dit zou mogelijk zijn als van de ingevulde enquêtes minimaal 60% van de antwoorden overeenkomen. De procedure van enquêtes liep vanaf het begin van het onderzoek. De ervaring was dat de benodigde 40% ingevuld retour was gekomen. Zoals in paragraaf 2.3 beschreven staat, werd tijdens de Sociale Cafés eerst gevraagd of de populatie bezwaar had tegen het ontvangen van de enquête. Daarnaast of er bezwaar is dat hun emailadressen doorgegeven werden door De Stuw. Op het moment dat hier geen bezwaar tegen was, werden de enquêtes verzonden.

Interview

Medewerkers

In totaal zijn drie verschillende groepen binnen de het Sociale Café benaderd voor een ongestructureerd interview. Als eerste alle medewerkers die betrokken zijn bij de organisatie van de Sociale Cafés. Dit betekent dat van iedereen uit deze populatie gegevens zijn verzameld. Er werd dus geen steekproef gehouden. Dit omdat de populatie uit zes personen bestond, was het haalbaar om iedereen te interviewen. Dit helpt mede om de resultaten valide te laten zijn. Dit omdat er geen steekproef is ingezet, worden de resultaten van de hele populatie weergegeven.

Bezoekers

De tweede groep die benaderd is, zijn bezoekers van een Sociaal Café. Van alle georganiseerde Sociale Cafés zijn twee bezoekers benaderd voor een interview. De georganiseerde Sociale Cafés waren Lutten (gebied Oost), Sibculo (gebied Zuid) en Hardenberg (gebied Kern). In overleg is besloten dat de bezoekers van de bijeenkomst in Dedemsvaart niet relevant waren voor het onderzoek, zie paragraaf 2.4.1 voor nadere uitleg. Er is een steekproef gehouden, omdat per Sociaal Café twee bezoekers zijn benaderd. De steekproef van de bezoekers is aselekt getrokken, niet lettende op leeftijd en geslacht.

Relevante personen

Ter beantwoording van deelvraag 2, was meer informatie nodig over actuele ontwikkelingen. Een relevante actuele ontwikkeling is de vorming van sociale wijkteams. Hierom is gekozen voor een respondent die dit jaar een sociaal wijkteam zal begeleiden. Er is geen bezoeker uit Dedemsvaart benaderd maar voor het onderzoek was het wel belangrijk een beeld te vormen van het Sociaal Café in Dedemsvaart. In Dedemsvaart was in samenwerking met Plaatselijk Belang een bijeenkomst georganiseerd. Onze respondent is voorzitter van Plaatselijk Belang en medeorganisator van de bijeenkomst in Dedemsvaart. Daarom was het relevant om een interview met deze respondent af te nemen.

Alle respondenten

De respondenten werden benaderd via een e-mail, om een datum af te spreken waarop het interview kon plaatsvinden. Er is bewust voor e-mail gekozen, omdat de respondenten dan de vrijheid hadden om in hun eigen tijd te reageren op het verzoek. In de mail werden beschikbare data weergegeven vanuit de onderzoekers. Op deze manier is er een sluitende agenda gemaakt.

Literatuuronderzoek

Selecteren van literatuur

Op basis van de titels en samenvattingen is een eerste selectie gemaakt. Vervolgens zijn de mogelijke interessante artikelen aangevraagd, doorgenomen en verder geselecteerd.

2.2 Meetinstrumenten en kwaliteit

Enquêtes

In eerste instantie werd een proefenquête gemaakt. Met de opdrachtgever is overlegd of zij het eens waren met de enquête, of dat zij aanpassingen wilden zien binnen de enquête. Op deze manier is er overeenstemming ontstaan over het geen De Stuw verwacht en wat de onderzoekers wilden bieden aan De Stuw. Alle bezoekers, de gehele populatie, werd gevraagd om een enquête in te vullen. Op deze manier werd er voor gezorgd dat een breed beeld verkregen werd van het onderzoek door middel van de enquêtes

Over het algemeen is gebruik gemaakt van:

Rapportage en verantwoording; in de vorm van een logboek. Op deze manier is ervoor gezorgd dat de vorderingen bijgehouden en beschreven werden.

Triangulatie; Door meerdere onderzoeksmethoden te gebruiken en resultaten ervan met elkaar te vergelijken. De resultaten vanuit één onderzoeksmethode zijn naast de resultaten van andere onderzoeksmethoden gelegd, zo zijn de resultaten gecontroleerd. Op het moment dat hier een eenduidig resultaat uit kwam, liet dit de betrouwbaarheid doen toenemen. De drie methoden werkten ondersteunend aan elkaar, waardoor het mogelijk is om ze allemaal uit te voeren.

Interview

De topiclijsten met interviewonderwerpen zijn van te voren naar de personen gestuurd die geïnterviewd zijn. Op deze manier is het niet alleen mogelijk dat de persoon zich in kon lezen, maar kon deze ook aangeven als hij nog onderwerpen miste op de topiclijst. Dit is specifiek aangegeven in de gestuurde mail. Op deze manier werd gezorgd dat alle belangrijke onderwerpen aan bod kwamen tijdens het interview.

Er werd gebruik gemaakt van peer examination. De andere twee onderzoekers die het interview niet afnamen, konden de resultaten van het interview nalezen. De geluidsbestanden zijn in dropbox geplaatst, waardoor het mogelijk was om deze fragmenten van het interview tijdens het nalezen terug te kunnen luisteren. Op deze manier is er gecontroleerd of er niets over het hoofd is gezien en of het interviewverslag objectief is.

Literatuurstudie

Voor het analyseren van literatuur bij de beantwoording van deelvragen is de gelezen literatuur gelabeld. Op deze manier is een overzicht gemaakt van de gelezen literatuur die relevant is voor de deelvragen. Om de bronnen van de literatuur zo betrouwbaar mogelijk te laten zijn, is gebruik gemaakt van betrouwbare literatuur. Dit houdt in dat de literatuur actueel en controleerbaar is. Actueel houdt in dat het boek/artikel maximaal tien jaar geleden geschreven is of als het van eerdere data was dan ging basisinformatie waarin geen wijzigingen plaats hebben gevonden. De literatuur was controleerbaar door het gebruik van APA-normen en er is gekeken wie de schrijver en uitgever van de literatuur was.

2.3 Onderzoeksprocedure

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten, was gebruik gemaakt van drie onderzoeksmethoden. Gekozen was voor een kwalitatief onderzoek dat niet gebonden is aan cijfermatige gegevens. Er was gebruik gemaakt van een combinatie van een aantal dataverzamelmethode, zoals de diepte-interviews. Er is ingesprongen op actuele ontwikkelingen die van invloed waren op het onderzoek. De benadering is dus open en flexibel.

De beleving van de werknemers van De Stuw en bezoekers die ten tijde van het onderzoek betrokken zijn bij de Sociale Cafés staan centraal in het onderzoek. Het onderzoek was in het veld uitgevoerd. De onderzoekers waren aanwezig bij de Sociale Cafés die georganiseerd zijn door De Stuw. De interviews zijn gehouden op het hoofdkantoor van De Stuw en op afgesproken plekken met bezoekers van de Sociale Cafés. Er was gekozen om in direct contact te staan met de werknemers van De Stuw en bezoekers van de Sociale Cafés, zodat zij weten wie de onderzoekers zijn en wat zij onderzoeken.

De eerste onderzoeksmethode die gebruikt werd was het houden van interviews. In de loop van het onderzoek zijn er een aantal half-gestructureerde interviews gehouden met medewerkers van De Stuw en organisatoren van de Sociale Cafés. Deze interviews leverden onderwerpen op, waar aan de hand van ongestructureerde interviews, dieper op ingegaan is. Deze ongestructureerde interviews zijn met een beperkte populatie gehouden, namelijk een aantal werknemers van De Stuw, bezoekers van Sociale Cafés en twee relevante personen. Het voorbereiden, uitvoeren, verwerken en analyseren van deze ongestructureerde interviews kostte veel tijd maar leverde ook veel informatie op. Dat was namelijk het doel met deze ongestructureerde interviews: door van elk interview nieuwe informatie verzamelen. In de voorbereiding is er georiënteerd op onderwerpen die aansluiten bij de deelvragen. Ondanks dat ongestructureerde interviews gehouden zijn betekent dit dat er wel richtlijnen waren tijdens het interview, daarnaast was ook ruimte voor eigen inbreng van de respondent. Een topiclijst (zie bijlage 21) werd opgesteld voordat een interview gehouden is. Deze topiclijst is van te voren gestuurd naar de respondent. Het interview is persoonlijk afgenomen door twee onderzoekers die inspelen op de situatie. Er is gekozen om het interview met twee onderzoekers te houden om objectiviteit te waarborgen. Daarnaast werd elk interview opgenomen. Zo kon, bij het uitwerken van de interviews, teruggeluisterd worden wat er gezegd is en interpretaties verminderd worden. Op deze manier zijn de interviews en interviewverslagen zo objectief mogelijk gehouden.

Naast de ongestructureerde interviews zijn enquêtes onder de bezoekers van de Sociale Cafés afgenomen om de belangen van de bezoekers duidelijk te krijgen. Deze enquêtes zijn schriftelijk afgenomen via e-mail. Voordat de bezoekers benaderd zijn, was gevraagd of iemand bezwaar heeft tegen het feit dat De Stuw zijn/haar e-mailadres ontvangt. Er was gevraagd of er iemand was die niet benaderd wilde worden voor het invullen van een enquête.

Het onderzoek werd theoretisch uitgediept aan de hand van een literatuuronderzoek. Gekeken werd wat er bekend is over prestatieveld 1 van de Wmo en op welke manier deze op andere plaatsen invulling krijgt. Daarnaast zijn mogelijke methoden onderzocht die toepasbaar zijn in de Sociale Cafés. Door middel van literatuurstudie werd een beeld verkregen van mogelijke wijzen om te verantwoorden naar de gemeente. Welzijn is lastig te meten, daarom werd een manier gezocht hoe de effecten van de Sociale Cafés meetbaar en dus te verantwoorden zijn.

2.4 Analyse methoden

ter verduidelijking is in onderstaand schema het aantal respondenten weergegeven. Dit laat zien hoeveel respons behaald is per meetinstrument.

instrument	Enquêtes	Interviews
Sociaal Café		
Kern	13	4
Sibculo	6	3
Lutten	8	6
Dedemsvaart	n.v.t.	2
Overige	n.v.t.	2

2.4.1 Enquêtes

Respondenten

In de theoretische analyse (bijlage 1) zijn de gebieden beschreven waar De Stuw vanuit werkt. Van elk gebied is één Sociaal Café bezocht; Hardenberg (gebied Kern), Sibculo (gebied Zuid), Lutten (gebied Oost) en Dedemsvaart (gebied West). Na afloop van het Sociaal Café is de enquête, via de organisatoren, naar alle genodigde bezoekers gestuurd.

In overleg met onze opdrachtgever is besloten geen enquête te sturen naar de bezoekers van Dedemsvaart. In Dedemsvaart is een vergelijkbare bijeenkomst (naast de andere Sociale Cafés), maar het is geen officieel Sociaal Café. De bijeenkomst in Dedemsvaart is georganiseerd door De Stuw en Plaatselijk Belang samen, op basis van de uitkomsten van het onderzoek vanuit Stimuland.

Benaderen Respondenten

In overleg met de opdrachtgever is toestemming gegeven om enquêtes naar de bezoekers van de Sociale Cafés te sturen. Tijdens de bijeenkomsten is aan de bezoekers gevraagd of iemand hier bezwaar tegen heeft, om een enquête per mail toegestuurd te krijgen. Bij Hardenberg en Lutten is de enquête gestuurd naar één organisator, die vervolgens de enquête heeft doorgestuurd naar de bezoekers van het Sociaal Café. Bij Sibculo ontvingen de onderzoekers zelf de e-mail adressen en is de enquête rechtstreeks gemaild naar de bezoekers. Om meer respons te verkrijgen is er een herinneringsmail gestuurd.

Gevolgte werkwijze bij afname

In 2.1 is de werkwijze beschreven voor het afnemen van de enquêtes. Namelijk dat de respondenten na toestemming per mail zijn benaderd. Alle respondenten konden de enquête op hun computer

invullen en terugsturen per mail. De respondenten kregen twee weken de tijd om de enquête ingevuld terug te mailen. Na die twee weken is er een herinneringsmail gestuurd aan de personen die niet gereageerd hebben. Hierna hadden ze wederom twee weken de tijd de enquête ingevuld terug te mailen. De enquêtevragen van de Kern zijn anders geformuleerd dan de enquêtevragen van Lutten en Sibculo. De keuze hiervoor is dat de respondenten van de Kern alleen bestonden uit professionals en die van Lutten en Sibculo bestonden uit professionals en vrijwilligers. Gezien de achtergrond van de vrijwilligers is ervoor gekozen, de vragen laagdrempeliger te formuleren. Hierdoor zijn de resultaten betrouwbaarder.

Gebleken moeite bij respondenten met bepaalde vragen/onderwerpen

De enige moeite die bij de enquêtes geconstateerd is, dat de respondent een antwoord geeft dat niet aansluit bij de gestelde vraag. Op de vraag of het Sociaal Café vaker moet worden gehouden gaf een deel van de respondenten geen concreet antwoord. Hieruit bleek dat ze moeite hadden om een antwoord te geven op deze vraag. In de resultaatanalyse is dit meegenomen door niet relevante informatie achterwege te laten, omdat deze informatie niet te generaliseren was tot de gehele populatie.

Eigen indrukken/ervaringen

De respondenten hebben door middel van de enquête een korte indruk kunnen weergeven van het Sociaal Café. De uitkomsten lieten een gedeelte van hun bevindingen zien, ter aanvulling en voor een completer beeld wordt er verwezen naar de diepte-interviews.

Respons/non-respons

Per Sociaal Café was een respons van veertig procent op de enquêtes. Het aantal bezoekers is verschillend per Sociaal Café, waardoor de populatie wisselend was in grootte. Dit heeft als gevolg dat de veertig procent kan uiteenlopen van zes tot dertien enquêtes.

Validiteit

Voor de enquêtes is ervoor gekozen om zowel professionals als vrijwilligers de enquêtes in te laten vullen. Op deze manier is er getracht naar een breed beeld van de ervaringen binnen het Sociaal Café. Doordat iedereen is verzocht om een enquête in te vullen is de steekproef gelijk aan de populatie. Natuurlijk heeft niet iedereen de enquêtes ingevuld.

2.4.2 Interviews

Respondenten

Met alle gebiedsteamleiders is een interview gehouden als achtergrondinformatie. Dit waren drie personen, omdat één persoon op het moment twee gebieden leidt. Daarnaast zijn er als achtergrondinformatie drie relevante medewerkers geïnterviewd, namelijk de directeur van De Stuw en twee medewerkers die betrokken zijn bij de organisatie van een Sociaal Café. De directeur was relevant voor het onderzoek, omdat hij meer over de visie en missie van het Sociaal Café kon vertellen. De andere twee medewerkers waren relevant, omdat ze betrokken zijn bij de organisatie van een Sociaal Café. Vooraf waren zes medewerkers benaderd, die relevant zijn voor het onderzoek. Hiervan zijn de drie beschreven respondenten geïnterviewd.

Naast de medewerkers zijn de bezoekers van de Sociale Cafés benaderd voor een interview. Zoals in 3.1.1 beschreven is de bijeenkomst in Dedemsvaart niet relevant ter beoordeling van de hoofdvraag. Er is daarom gekozen alleen bezoekers uit Lutten (gebied Oost), Sibculo (gebied Zuid) en Hardenberg (gebied Kern) als respondenten te benaderen. Per Sociaal Café zijn twee willekeurige bezoekers benaderd. In Sibculo is een interview met twee bezoekers tegelijk gehouden. In totaal zijn in Sibculo bij drie bezoekers een interview afgenomen. Mannelijk en vrouwelijke respondenten zijn willekeurig verdeeld. Doordat de respondenten uit vrijwilligers en professionals bestonden ontstond er een divers beeld.

Als laatste zijn er twee personen benaderd, ter beantwoording van de deelvragen. De eerste persoon is van Plaatselijk Belang uit gebied West, die samen met een organisator van De Stuw een Sociaal Café georganiseerd heeft. Hij kan een beeld geven, hoe het organiseren van een Sociaal Café in zijn werk gaat. De andere respondent gaat vanaf mei met een tweede persoon een wijkteam begeleiden in Zwolle (Dieze). Om meer zicht te krijgen op het verdere verloop van wijkteams is ervoor gekozen hem te benaderen. Hij had nog geen bijeenkomst van het wijkteam gehad, maar had wel een plan gemaakt over de invulling van het wijkteam.

Benaderen Respondenten

De respondenten zijn per mail benaderd met de vraag of ze mee willen werken aan een interview. Bij het ontbreken van respons is aan de respondent een herinneringsmail gestuurd met het verzoek de mail te beantwoorden. De bezoekers zijn in de enquête gevraagd of de respondent wederom benaderd zou willen worden voor het onderzoek. Uit de personen die toestemming hebben gegeven zijn per Sociaal Café twee bezoekers uitgekozen om te benaderen. Deze twee bezoekers zijn willekeurig gekozen en gemaild met de vraag of ze mee willen werken aan een interview. Als een respondent geen mogelijkheid had om mee te werken aan het interview, zijn nieuwe willekeurig gekozen respondenten gemaild. Via een medewerker van De Stuw zijn contactgegevens ontvangen van de respondent van Plaatselijk Belang. Deze was per mail benaderd. De respondent van het wijkteam is persoonlijk benaderd voor het interview.

Gevolgte werkwijze bij afname

In paragraaf 2.3 is de werkwijze beschreven voor de afname van de ongestructureerde interviews. Deze werkwijze is aangehouden in de praktijk. Zoals beschreven zijn de interviews afgenomen aan de hand van een topiclijst (zie bijlage 21), hierdoor was het mogelijk een gesprek te voeren in plaats van een vraag-antwoord interview. De topiclijsten zijn van te voren opgestuurd naar de respondenten.

Alleen de topics die van toepassing zijn op de respondent zijn gestuurd. Zo zijn de topics gericht op de medewerkers niet naar de bezoekers gestuurd. Dit zorgt ervoor dat de interview betrouwbaar zijn. De locatie voor de interview waren wisselend, deze locatie is afhankelijk van de respondent. Er is beoogt de beste omstandigheden te bieden voor de respondent, door het dicht in hun buurt af te nemen. In de mail is een tijdindicatie aangegeven van een half uur, in het geval van meerdere respondenten in één interview is dit naar een uur gebracht.

Gebleken moeite bij respondenten met bepaalde onderwerpen

Zoals eerder beschreven is er een topiclijst ingezet, waardoor er met onderwerpen gewerkt is. Door de topiclijst heeft de respondent gedeeltelijk sturing gegeven aan het gesprek. De respondent kon zelf invulling geven aan een onderwerp, waardoor alle respondenten op alle onderwerpen wel een antwoord konden geven. De medewerkers ervoeren geen moeite rondom de topics. Onder de bezoekers was er een verschil te zien tussen vrijwilligers en professionals als respondent. De vrijwilligers hadden meer moeite met een aantal onderwerpen. Namelijk met het onderwerp prestatieveld 1. Meerdere vrijwilligers wisten de inhoud van prestatieveld 1 niet en vonden dit lastig te begrijpen. Daarnaast was het doel van het interview bij de meerderheid niet duidelijk voor de respondent. Een aantal respondenten dacht dat het interview een follow-up was op een georganiseerd Sociaal Café.

Bij de respondent rondom wijkteam kwam geen moeite met bepaalde onderwerpen naar voren. Bij de respondent uit gebied West is gebleken dat hij moeite had met de onderwerpen wijkteams en verantwoording. De respondent had hier vanuit zijn positie als vrijwilliger geen zicht op, omdat dit ontwikkelingen zijn die in een organisatie van maatschappelijk werk, bij de professionals plaatsvinden. De respondent werkte wel samen gewerkt met dergelijke organisaties, maar is geen onderdeel van een welzijnsorganisatie.

Eigen indrukken/ervaringen

Alle respondenten konden hun eigen invulling geven aan de onderwerpen op de topiclijst, waardoor hun beschrijving dicht bij henzelf bleef. De verkregen indruk van de interviews is, dat de medewerkers door hun betrokkenheid bij een Sociaal Café konden spreken vanuit eigen ervaring. Dit geeft een betrouwbaar beeld. De ervaring met de respondenten uit Sibculo was, dat de eigen invulling soms niet relevant was. Informatie die totaal niet relevant was voor het onderzoek is uit de interviewuitwerking gelaten. Dit is informatie die niet slaat op het onderzoek, maar over andere onderwerpen gingen. De topiclijst is voor de respondent van de wijkteams aangepast, zodat het alleen over het onderwerp wijkteams zou gaan. Hier wist de respondent genoeg van af, vanwege verdieping in het onderwerp. Hierdoor geeft het interview een betrouwbaar beeld over de wijkteams. Wel is deze vooral gericht op de wijkteams in Zwolle. Deze kunnen anders zijn vormgegeven dan de wijkteams die in Hardenberg worden gestart. De respondent van plaatselijk belang heeft de topiclijst voor medewerkers van De Stuw ontvangen, omdat die onderwerpen over het organiseren van een Sociaal Café gaan. De respondent is van Plaatselijk Belang uit gebied West en was medeorganisator van een Sociaal Café. Dit sluit aan bij de kennis en ervaringen van de respondent. Wel was de respondent (eenzijdig) partijdig, wat het interview minder betrouwbaar maakt omdat in dit onderzoek zijn objectiviteit niet beoordeeld en gecontroleerd wordt.

Respons/non-respons

Een duidelijk overzicht van de respons staat beschreven in het schema onder hoofdstuk 2.4. Van de zes medewerkers die benaderd zijn, waren drie bereid om mee te werken aan een interview. De reden van non-respons van de anderen waren: dat één persoon niet meer bij De Stuw werkte, één persoon was met zwangerschapsverlof en één persoon was op vakantie. De respons van de mensen die mee wilden werken aan het onderzoek was hoog. Bijna iedereen die een enquête heeft ingevuld gaf aan dat ze wel benaderd wilden worden voor verdere medewerking. Eén persoon gaf aan dat zij dit niet wilde. Dit omdat zij die keer voor het laatst bij een Sociaal Café aanwezig was. Wel was het bij een aantal respondenten lastig om een voor beide mogelijk moment af te spreken. Bij deze non-respons is voor andere respondenten gekozen, zodat er uiteindelijk voldoende respons zou zijn. In Lutten was het aantal respondenten op de enquêtes zes en van die zes kon één persoon meewerken aan een interview. Van de andere respondenten kwam er geen respons en is geen tweede persoon gevonden die bereid was mee te werken aan een interview. De respondent over het wijkteam en de respondent van plaatselijk belang hebben beide mee gewerkt aan een interview.

Validiteit

Voor de interviews met de medewerkers en relevante personen was het van belang dat er een begripsvaliditeit was. Op deze manier is er zekerheid dat er over hetzelfde gesproken werd. Met deze reden is er voor gekozen om een begripsafbakening met de topiclijsten mee te sturen. In deze begripsafbakening werden de begrippen die van belang zijn voor het onderzoek uitgelegd zoals ze in het onderzoek gebruikt worden. Op deze manier zaten medewerker, relevante personen en onderzoeker op één lijn wat betreft de definities van de onderwerpen. Tijdens de interviews met de bezoekers is er voor gekozen om zowel professionals als vrijwilligers te interviewen. Op deze manier wordt er getracht naar een breed beeld van de ervaringen binnen het Sociaal Café. En heeft de steekproef relevante kenmerken die lijken op de populatie. Er is voor gekozen om niet te letten op geslacht en leeftijd. Dit omdat geslacht en leeftijd, indien volwassen, binnen een Sociaal Café niet relevant is.

2.4.3 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek zijn verschillende bronnen gebruikt. In de bibliotheek, mediatheek, op het internet en in bestaande archieven is gezocht naar relevante literatuur. Het literatuuronderzoek is op verschillende niveaus uitgevoerd. Bijvoorbeeld voor deelvraag 1 zijn beleidstukken opgezocht op microniveau: namelijk het beleid van De Stuw, mesoniveau: het beleid van de gemeente Hardenberg en op macroniveau: het beleid van de Nederlandse overheid. Daarnaast is er zowel primaire literatuur als secundaire en grijze literatuur bestudeerd.

Bij het zoeken naar relevante literatuur is de betrouwbaarheid gecontroleerd. Er is gekeken of de geboden informatie controleerbaar en objectief was. De bronvermelding is gecontroleerd en de data van publiceren is opgezocht, omdat het van belang was dat artikelen actueel waren. Per onderwerp is er gekeken vanaf welke publicatiedata het nog actueel kan zijn, met de maximale termijn van 10 jaar geleden. Er zijn een aantal bronnen gebruikt, die van eerdere data zijn, omdat het gaat om basisinformatie waarin geen wijzigingen plaats hebben gevonden.

2.4.4 Analyse van de resultaten

De analyse heeft plaatsgevonden door een structuur neer te zetten vanuit de instrumenten. Een logische opbouw kan een model doen laten ontstaan, het zogenoemde exploreren (Verhoeven, 2007, p. 251) . Er zijn betekenis en waarde aan de teksten, enquêtes en diepte-interviews toegeschreven. Met name welke betekenis bezoekers en organisatoren aan de situatie hechten. Met name voor deelvraag 2 “Welke bijdrage kunnen de Sociale Cafés leveren om deze doelen (van prestatieveld 1) te realiseren?”, 3 “Welke methode m.b.t. de inrichting van de Sociale Cafés past daar het beste bij?” en deelvraag 4 “Hoe kan deze bijdrage verantwoord worden?”, zijn de betekenis en waarde verlening van groot belang. Hieronder een overzicht per instrument en per deelvraag uitgewerkt.

Enquêtes

Voor de enquêtes is gebruik gemaakt van het van labelen. Deze kernwoorden zijn als positief of negatief bestempeld om ze vervolgens in de resultaten te kunnen gebruiken.

Interviews

Voor de interviews is er gekozen om deze te fragmentariseren. Deze fragmenten zijn vervolgens bepaald in welke mate zij als positief of negatief bestempeld zijn. Daarnaast is er gekeken naar de kern van het fragment, het zogenoemde labelen.

Literatuuronderzoek

Voor de literatuuronderzoek is er ook gekozen om deze te fragmentariseren. Deze fragmenten zijn vervolgens bepaald in welke mate zij als positief of negatief bestempeld zijn. Daarnaast is er gekeken naar de kern van het fragment, het zogenoemde labelen.

Alle fragmenten zijn vervolgens gebruikt om de resultaten te kunnen schrijven.

Deelvraag 2: Welke bijdrage kunnen Sociale Cafés leveren om het doel van prestatieveld 1 te realiseren?

te realiseren?” Met name tijdens het analyseren van de interviews was het van belang om te kijken in welke mate de bezoekers van de Sociale Cafés waarde hechten aan de bijdrage aan het bevorderen van prestatieveld 1. Op het moment dat er weinig tot geen waarde gehecht werd aan het bevorderen van prestatieveld 1, zal het Sociaal Café haar doel voorbij lopen en zou zij haar doel niet behalen. Dit zal vervolgens ook consequenties hebben voor de inrichting van het Sociale Café en de verantwoording van het Sociale Café (deelvraag 3 en 4).

Deelvraag 3: Welke methode m.b.t. de inrichting van de Sociale Cafés past het beste bij het doel van de Sociale Cafés?

Tijdens de interviews en enquêtes worden er vragen gesteld over de inrichting van de Sociale Cafés. Hier hadden de bezoekers en organisatoren een bepaalde waarde bij, positief of negatief. Op het moment dat het als zijnde negatief beoordeeld zagen, is er gekeken naar hetgeen wat verbeterd kon worden. Op welke manier zouden ze het Sociaal Café dan ingericht willen hebben. Tijdens de analyse was het dan ook van belang om te kijken of de inrichting als positief of negatief bestempeld werd. Voor deelvraag 3 is er ook literatuur geanalyseerd die passend is om een passende methode m.b.t. de inrichting van de Sociale Cafés te vinden. Deze literatuur is er aan de hand van sensitizing concepts geanalyseerd (Verhoeven, 2007, p. 253) (Wester, 1991). Dit betekend dat er terug geblikt is op de probleemstelling, om aan de hand van deze probleemstelling te kijken wat er nodig was om tot een oplossing te komen.

Deelvraag 4: Welke bijdrage kunnen Sociale Cafés leveren om het doel van prestatieveld 1 te realiseren?

Zoals bij deelvraag 2 aangegeven, is het doel van de Sociale Cafés het bevorderen van prestatieveld 1. Het is dan ook van belang om het doel te behalen. Op deze manier kan verantwoord worden dat prestatieveld 1 bevorderd is aan de hand van de aangegeven methode uit deelvraag 3. De literatuur die over de verantwoording geanalyseerd is, is gecodeerd. Op deze manier ontstond een overzichtelijk geheel van de belangrijke informatie uit de te analyseren literatuur. Ook de interviews die met betrekking tot verantwoording gehouden zijn, zijn gecodeerd. Deze gecodeerde onderwerpen zijn gegroepeerd, om zo overzicht te krijgen wat bij elkaar hoort. Op deze manier kon de geanalyseerde literatuur ook verbonden worden met de interviews.

Deelvraag 1: Wat zijn de doelen van prestatieveld 1 (de sociale samenhang en de leefbaarheid bevorderen in dorp, wijk en buurt)?

Deelvraag 1 is geanalyseerd aan de hand van de stappen volgens Verhoeven (2007, 254), zoals onder deelvraag 4 staat omschreven. Op deze manier is er getracht naar een overzichtelijke manier van het verwerken van de gevonden gegevens.

3 Resultaten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten per meetinstrument weergegeven. De relevante informatie, voor de beantwoording van de deelvragen, komen hierin centraal te staan. In de methodische verantwoording in hoofdstuk 2 staat de procedures rondom het verkrijgen van de data beschreven. Op basis hiervan wordt aangetoond hoe betrouwbaar, representatief en objectief de resultaten zijn.

Vervolgens zullen de resultaten weergegeven worden in 3.2 per deelvraag. Vervolgens staan hier de meetinstrumenten onder verwerkt. De reflecties tijdens het bezoeken van de Sociale Cafés worden als achtergrondinformatie ingezet (zie bijlage 18).

3.2 Resultaten

In dit onderdeel wordt per meetinstrument de resultaten weergegeven. De resultaten per meetinstrument zijn onderverdeeld in de deelvragen. Zo is alleen de relevante informatie uit de resultaten van het meetinstrument beschreven, zodat er vanuit de resultaten een antwoord kan worden gegeven op de deelvragen. De tekst uit het interview is geïnterpreteerd. Om de interpretaties te onderbouwen en de resultaten betrouwbaar te maken, zijn de interpretaties onderbouwd met citaten uit het interview.

3.2.1 Resultaten deelvraag 1

Wat zijn de doelen van prestatieveld 1 (de sociale samenhang en de leefbaarheid bevorderen in dorp, wijk en buurt)?

literatuur

In hoofdstuk 1 staat beschreven dat het Sociaal Café als doel heeft om prestatieveld 1 te bevorderen. Voor de beantwoording van deelvraag 1 is het van belang om te weten wat prestatieveld 1 inhoudt en wat van belang is binnen prestatieveld 1. Prestatieveld 1 heeft een doel, de sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen. In deze resultaatanalyse van de literatuur worden dit doel nader uitgewerkt. Eén van de literatuurstukken die hiervoor is gebruikt is de memorie van toelichting van Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Doordat de gemeenten zelf invulling mogen geven aan de uitvoering van de prestatievelden, is het ook van belang om te schrijven op welke manier de gemeente Hardenberg invulling geeft aan prestatieveld 1. De gemeenten mogen zelf de invulling van prestatieveld 1 bepalen, omdat de verschillende dorpen, wijken en buurten om verschillende vormen van aanpak vragen. (Rijn, 2014).

Sociale samenhang

Inmiddels zijn er meerdere definities van sociale samenhang in de omloop. Uiteindelijk komen ze er allemaal op neer dat mensen omgaan met elkaar en iets over hebben voor de ander; als zijnde een wederzijdse betrokkenheid.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) geeft aan dat het bij sociale samenhang vooral gaat over betrokkenheid tussen mensen onderling, bij maatschappelijke organisaties, bij andere sociale verbanden, en bij de samenleving als geheel (Dautzenberg, Kolner, & Soomeren, 2008)

Leefbaarheid

Net zoals sociale samenhang is leefbaarheid ook een begrip dat lastig te omvatten is. Wat voor de één leefbaar is, hoeft voor de ander niet leefbaar te zijn. Vrom (2004) geeft aan dat de definitie van leefbaarheid verschilt van plek tot plek en van persoon tot persoon. Wat leefbaar is, hangt sterk samen met de normen en waarden waarmee iemand de buurt of plek bekijkt. Leefbaarheid is een verzamelbegrip voor meerdere aspecten. Bij leefbaarheid kan er wel worden gekeken naar drie hoofdthema's:

1. *De fysieke woonomgeving: gebouwen en voorzieningen;*
2. *De sociale omgeving: bewoners en hun interactie;*
3. *Criminaliteit, overlast en veiligheid. (VROM, 2004)*

Wmo 2015

Voordat de doelen van prestatieveld 1 aan bod komen, is het van belang om te kijken wat het doel van de Wmo is. De regering speelt met de Wmo in op behoeften van de mensen. Vanuit de memorie van toelichting (2014) wordt er onderscheid gemaakt in twee doelen en/of wensen.

Mensen willen zo lang mogelijk thuis kunnen wonen, de regie op hun eigen leven behouden en niet eenzaam zijn. (Rijn, 2014)

In de tweede plaats beoogt de regering de betrokkenheid van mensen bij elkaar te vergroten. (Rijn, 2014)

De regering tracht ernaar om haar inwoners zelf te laten voorzien in hulp en hun ondersteuning vanuit de omgeving te vergroten. Een middel om dit te kunnen bereiken, is het bevorderen van het sociale netwerk. Dit met de reden dat positief intensief contact de wederzijdse hulprelatie bevordert. Op deze manier kunnen mensen langer thuis blijven wonen, en zullen ze minder eenzaam zijn. Daarnaast wil de regering dat er een betere verbinding is van informele en formele ondersteuning en zorg. Als er gesproken wordt over participatie en zorg & welzijn zal dit betekenen dat er meer verantwoordelijkheid bij de burger komt te liggen en minder bij de landelijke overheid. Nederland is in een omslag van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving. De Wmo ondersteunt deze gedachte van de participatiesamenleving. De Wmo is onderverdeeld in 9 prestatievelden. Deze prestatievelden zijn er op gericht om de bovenstaande doelen van de Wmo te bevorderen. Het doel van prestatieveld 1 is om verbindingen te maken tussen bewoners van dorp, wijk en buurt (Dautzenberg, Kolner, & Soomeren, 2008).

De Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) kiest voor de term verbinding, omdat het een werkwoord is en een actieve rol veronderstelt van alle betrokkenen, zowel van burgers als van overheid. (Dautzenberg, Kolner, & Soomeren, 2008).

De essentie van de bovenstaande definitie is het structureel samen laten komen van mensen, groepen of instituties. Dit zodat er een sociaal netwerk kan ontstaan; het bevorderen van de zogenoemde verbinding.

Veelal in eerste instantie, gaat het om de inzet van de naaste omgeving, zoals familie, burens, vrijwilligers in de buurt of in kerkelijke verbanden of bijvoorbeeld de sportvereniging. Dergelijke onderlinge betrokkenheid creëert de 'civil society', meer dan welke professionele organisatie ooit zou kunnen. (Rijn, 2014)

Invulling gemeente

Prestatieveld 1 staat voor het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt. De gemeente is zelf vrij om te bepalen op welke wijze zij invulling willen geven aan dit prestatieveld. De gemeente Hardenberg heeft in haar beleidskader aangegeven op welke wijze zij aan de Wmo, en daaronder prestatieveld 1, invulling willen geven in 2012 t/m 2015.

De kern (van prestatieveld 1) is het verbinden van mensen. Mensen kennen elkaar en wonen in een prettige en veilige omgeving, waarbij de mogelijkheid bestaat om thuis of in de buurt, gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg- en welzijnsdiensten. (gemeente Hardenberg, 2011)

Het gaat bij dit prestatieveld (1) vooral om het versterken van wijken en kernen en het bij elkaar brengen van formele en informele netwerken. Om dat te realiseren is het nodig dat we weten wat er speelt en dat we zo nodig actie ondernemen (eropaf) en gaat de aanpak uit van presentie in de wijk. (gemeente Hardenberg, 2011)

De formele en informele netwerken, zoals benoemd worden in het beleidskader van de gemeente Hardenberg, komen samen in een Sociaal Café. Om dit contact te bevorderen is het van belang om niet alleen de officiële instanties hierbij te betrekken. Ook is het van belang om verenigingen en clubs erbij te betrekken. Dit omdat deze verenigingen bijdragen aan de sociale samenhang (Dautzenberg, Kolner, & Soomeren, 2008).

Invulling door De Stuw

Vanuit de offerte van De Stuw die naar de gemeente is verzonden wordt verwezen naar het doel van prestatieveld 1.

Bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten. Burgers ondersteunen bij het realiseren van een prettige en veilige omgeving met mogelijkheden gebruik te kunnen maken van welzijns-, zorg- en gemaksdiensten. (De Stuw, 2012)

Uit deze offerte blijkt dat er, in vergelijking met de memorie van toelichting, op concreter niveau invulling wordt gegeven aan dit prestatieveld. Een aantal beroepsmethodieken worden hiervoor ingezet. beroepsmethodieken die zij hiervoor noemen zijn:

Contactlegging Wijken en Dorpen; Netwerkontwikkeling; Ontwikkeling Ontmoetingsplekken; Ondersteunen Burgerinitiatieven en Adviesraad Wmo. (De Stuw, 2012)

Zoals hierboven aangegeven is één van de instrumenten om prestatieveld 1 te bevorderen de netwerkontwikkelingen. Hier valt het Sociaal Café onder.

Samenvatting deelvraag 1

Vanuit de literatuur blijkt dat Prestatieveld 1 breed op te vatten is. De bedoeling is dat de gemeente hier een eigen invulling aan kan geven. De Stuw geeft onder andere invulling aan Prestatieveld 1 door haar Sociale Cafés in te zetten. Onder 'sociale samenhang' wordt de omgang met de mensen bedoeld en het hebben van wederzijdse betrokkenheid. Onder 'leefbaarheid' wordt de fysieke omgeving, de sociale omgeving en criminaliteit, overlast en veiligheid verstaan. Prestatieveld 1 past bij de gedachte van de Wmo.

3.2.2 resultaten deelvraag 2

Welke bijdrage kunnen Sociale Cafés leveren om het doel van prestatieveld 1 te realiseren?

Enquêtes

Hier onder staan de resultaten van de enquêtes kort beschreven. Als u de volledig uitgewerkte resultaten, onderbouwd met grafieken, wilt inzien; deze bevinden zich in bijlage 19.

Voor de resultaten van deelvraag 2 zijn de antwoorden op de volgende enquêtevragen gebruikt; bij Kern vraag 1,2 en 3 en bij Sibculo en Lutten de enquêtevragen 1,2,3 en 4.

Uit de enquêtes blijkt dat de bezoekers om diverse redenen naar het Sociaal Café komen. De meeste redenen zijn er op gericht om te netwerken en kennis/ervaringen uit te wisselen. Antwoorden die daarnaast benoemd werden zijn: inventariseren van behoefte in de wijk en visie en ontwikkelingen delen. Bezoekers van het Sociaal Café in Sibculo hebben veelal de reden dat ze door de uitnodiging van De Stuw naar het Sociaal Café komen. In Lutten werd de uitnodiging ook genoemd als reden voor de aanwezigheid, naast het doel om te netwerken. Daarnaast zijn de meest voorkomende doelen van de bezoekers de behoeftes van de cliënten achterhalen, samenwerken, het profileren van de organisatie waar ze voor werken en omdat ze cliënten in het werkgebied hebben. De verwachtingen van de bezoekers sluiten meestal volledig en een enkele keer gedeeltelijk aan bij het Sociaal Café. Enkele bezoekers zeggen geen verwachtingen te hebben en/of niet voldaan te zijn in de verwachting van het Sociaal Café. Persoonlijke doelen van de bezoekers worden veelal behaald tijdens het Sociaal Café. Dit slaat tegelijk op de meerwaarde die de bezoekers halen uit het Sociaal Café, de antwoorden lopen uiteen. In Sibculo heeft het Sociaal Café de meerderheid van de bezoekers weinig opgeleverd. Aspecten die wel werden benoemd door de minderheid is het samenzijn en dat de avond interessant was. Verder is men in afwachting van een eventuele vervolgvond en hebben de verwachting dat het dan wel wat op zal leveren. Daartegenover bleek het Sociaal Café in Lutten wel veel opgeleverd te hebben. Alle bezoekers gaven aan dat de avond hen iets opgeleverd heeft. De ruime meerderheid gaf aan dat ze konden netwerken en dat ze zicht hebben op welke organisaties actief zijn in Lutten.

Interviews

Prestatieveld 1

Bij het bespreken van de topic 'prestatieveld 1', tijdens de interviews, kwamen diverse onderdelen van de topic aan bod. In eerste instantie is er onderzocht of prestatieveld 1 bekend was bij de respondenten. Hieruit is het resultaat naar voren gekomen dat medewerkers begrijpen wat prestatieveld 1 inhoudt volgens de uitkomsten van de interviews. Namelijk het; 'bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in buurt, wijk en buurt'. De bezoekers van het Sociaal Café, voornamelijk de vrijwilligers, zijn echter onbekend met de betekenis van prestatieveld 1;

"Het is wel goed dat u dat aangeeft hoor, want dat is wel wat we willen onderzoeken. Want de Stuw wil vanuit de doelstelling van prestatieveld 1 werken. Weet u wat dat inhoudt? (res) Ja ik heb het wel in jullie lijst gezien, maar weet het zo niet nee" (Zie bijlage 10)

De invulling die aan prestatieveld 1 wordt gegeven is verschillend per Sociaal Café. De Sociale Cafés geven in gebied Kern invulling aan prestatieveld 1 door het Sociaal Café als netwerkgelegenheid te organiseren. Een medewerker van het Sociaal Café in Lutten (gebied Oost) zegt over het doel van het Sociaal Café in gebied Kern het volgende:

‘Ik vind hem zelf niet meer in prestatieveld 1 passen. Ook omdat het hier met name op professionals gericht is. Ik zou dan ook adviseren aan de Kern, van joh als er straks sociale wijkteams zijn is het prima dat er een netwerkoverleg is, dat was er niet, dus dat is er nu. Maar richt je ook eens op de burgerkant, want daar gaat het uiteindelijk om.’ (Zie bijlage 8)

In de interviews met de medewerkers is meerdere malen gevraagd wat het doel van het Sociaal Café is. Hier wordt verschillend op gereageerd, maar het woord ‘netwerken’ komt veel in de antwoorden terug. Wel zijn de antwoorden voor het Sociale Café in gebied Kern overduidelijk meer gericht op het netwerken. De andere Sociaal Cafés, bijvoorbeeld in gebied Zuid, wordt er meer gericht op burgerinitiatieven en samenhang:

“SC is een mooi instrument om bepaalde doelen te bereiken, om die samenhang te bevorderen.”
(Zie bijlage 15)

Het bleek dat de bezoekers van het Sociaal Café overeenkomsten zien in de invulling Sociaal Café m.b.t. de doelen van prestatieveld 1. Positieve reacties die over de invulling werden gegeven m.b.t. prestatieveld 1 waren bijvoorbeeld het ‘elkaar kunnen vinden en wat betekenen voor mensen’, ook werd de ‘Eigen Kracht stimulatie’ genoemd (zie bijlage 11) Uit een ander interview noemde een respondent het ‘leefbaarheid vergroten op moment dat organisaties elkaar kennen’ (zie bijlage 13). Uit deze resultaten blijkt de betrekking van het Sociaal Café met Prestatieveld 1.

Tijdens de interviews is gebleken dat de invulling van het Sociaal Café m.b.t. prestatieveld 1 een breed begrip is. De respondenten reageerden op deze topic vrijwel elk interview verschillend. De vragen betreffende deze topics waren er eveneens op gericht, hoe bezoekers en medewerkers de invulling m.b.t. prestatieveld 1 van het Sociaal Café ervaren. De reacties waren divers. Bezoekers vertelden in de interviews over het Sociaal Café in Sibculo dat het doel van het Sociaal Café, en wat er van hen verwacht werd, als ‘onduidelijk’ werd ervaren:

(res) ‘Maar, ik moet wel eerlijk zeggen dat ik alles een beetje vaag vond. Ik vond die bijeenkomst namelijk ook een beetje vaag. De doelstelling, de uitleg en zo allemaal.’ (zie bijlage 10)

Ook beschreven de medewerkers en bezoekers hun beleving, over het algemeen, bij het Sociaal Café. Er wordt op verschillende manieren tegen het Sociaal Café aangekeken. Onderstaand schema met belevingen geven overzichtelijk weer wat het algemene resultaat was.

- *Het SC moet een aanzet zijn voor contacten onderling*
- *‘Ik zie het SC echt als een eerste ontmoetingsmoment van professionals die elkaar niet kennen’ (zie bijlage 8)*
- *Netwerkgelegenheid*
- *Problematieken delen en creatieve oplossingen vinden*
- *Elkaar makkelijker vinden*
- *Leren van elkaar (zie bijlage 11)*

De topic ‘invulling’ is besproken met de genodigden mensen. De doelgroep, wat de uit te nodigen bezoekers betreft, is bij elk Sociaal Café anders. Gebied Kern nodigt bijvoorbeeld alleen professionals uit voor het Sociaal Café, gebied Zuid nodigt vrijwilligers/burgers uit voor het Sociaal Café. In het interview met medeorganisator van het Sociaal Café kern is wel gebleken dat zij de mogelijkheid ziet

om met vrijwilligers samen te werken. Er is ook in interviews gevraagd hoe de respondenten aankeken tegen de samenwerking van professionals en vrijwilligers tijdens het Sociaal Café. Over het algemeen werd hier positief over gesproken. Zo verteld een professional die bezoeker was bij het Sociaal Café in de Kern, dat vrijwilligers een ‘waardevolle aanvulling’ kan zijn. (zie bijlage 13) Ze denkt dat vrijwilligers nog meer signalen uit een dorp kan opvangen, omdat deze woonachtig in het dorp zelf zijn. Ook ziet ze een mogelijkheid in het uitnodigen van ‘burgers, die wel betrokken zijn maar geen vrijwilliger zijn in het gebied’. Wel noemt ze de twijfel, of het samenvoegen van meerdere partijen het Sociaal Café misschien te groot maakt.

Zoals hiervoor benoemd is, wordt er twijfel aangegeven over het aantal bezoekers wanneer het Sociaal Café wordt ingevuld voor professionals én vrijwilligers. Er wordt getwijfeld of er dan misschien te veel bezoekers aanwezig zijn.

Positionering

Om deelvraag 2 te kunnen beantwoorden is het voor het onderzoek van belang dat de positionering van De Stuw m.b.t. het invullen van prestatieveld 1 wordt onderzocht. Om duidelijk te kijken wat deze positionering van de Stuw inhoudt is er gevraagd wat het belang is van de aanwezigheid van de Stuw volgens de medewerker. Een antwoord die hierop gegeven werd was het volgende.

“Omdat het ook je netwerk is, of het zijn ook je vrijwilligers of je verenigingen waarin je ook bekend wil zijn. En je wilt gewoon weten wat er speelt in de wijk en in jouw gebied. Daar hoor je heel van in het Sociaal Café. Ook al doe je met vrijwilligers of verenigingen of met werknemers, je hoort gewoon geluiden uit van wat speelt. En dat wil je boven zien te krijgen en dat wil je signaleren.”

(zie bijlage 9)

De bekendheid van de Stuw is bij sommige vrijwilligers nog gering. Maar de meeste respondenten weten wat De Stuw voor organisatie is. Ook geven de meeste respondenten aan dat de Stuw een ‘voortrekkende’ en/of ‘ondersteunende’ rol hebben bij het Sociaal Café. Zo vertelt een bezoeker (vrijwilliger) van een Sociaal Café, dat er duidelijk ‘leiding werd genomen’ tijdens het Sociaal Café.

Over de toekomst van de positie in de Sociale Cafés wordt veelal gezegd dat de Stuw zich steeds meer terug gaat trekken en de verantwoordelijkheid bij de bezoekers laat. De Stuw zal dan een ondersteunende rol gaan krijgen. Een medewerker noemt dit ‘de stuwende rol’ die de Stuw gaat krijgen, en de regie bij de buurt zelf houdt voor het Sociaal Café. De verantwoordelijkheid van De Stuw zal op die manier steeds meer teruggetrokken worden en de verantwoordelijkheid en regie zal meer bij de bezoekers van de Sociale Cafés liggen.

Invulling sociaal wijkteam

In het interview met de begeleider van een wijkteam komt vooral de invulling van het sociaal wijkteam in Zwolle naar voren. Hoe dit in Zwolle wordt ingevuld is niet relevant voor het onderzoek, omdat de Sociale Cafés te maken krijgen met de sociale wijkteams in Hardenberg. Wel komt er naar voren dat er geen vast concept is voor het sociaal wijkteam en er nog enige verwarring is rond de invulling ervan. Dit betekent dat in de gemeente Hardenberg de invulling anders kan zijn dan gemeente Zwolle en dat de invulling per wijk nog anders kan zijn. Het geeft dus een beeld van de sociale wijkteams. In het interview is dit onder andere gebleken door het feit dat er werd verteld dat ‘ieder wijkteam weer anders wordt ingevuld. Ook zij de respondent dat er geen vast model van het wijkteam bestond. (zie bijlage 17)

Vervolgens zijn er interviews gehouden met de medewerkers en bezoekers over de wijkteams. Dit zal meer relevant voor het onderzoek zijn omdat dit de wijkteams in de gemeente Hardenberg betreft. De medewerkers en bezoekers geven in deze interviews over het algemeen aan, dat de invulling van het sociaal wijkteam nog onduidelijk voor hen is. Dit geldt ook voor de medewerkers en bezoekers die mogelijk zelf gaan deelnemen in een wijkteam. Een bezoeker die zelf in een sociaal wijkteam gaat deelnemen, geeft aan dat de invulling van het sociaal wijkteam per team erg kunnen verschillen. Veel respondenten geven aan dat ze nog niet weten hoe een sociaal wijkteam eruit gaat zien.

“Ik moet er zelf in gaan werken en ik weet het zelf nog niet allemaal.”
(Zie bijlage 11)

Bestaan Sociaal Café naast het sociaal wijkteam

Twee vragen die in de interviews naar voren komen, zijn; of de Sociale Cafés naast de wijkteams kunnen blijven bestaan en hoe het Sociaal Café zich kan onderscheiden ten opzichte van de wijkteams? Over het algemeen geven medewerkers en bezoekers aan dat het wel naast de wijkteams zou kunnen blijven bestaan, maar dan zal de invulling mogelijk moeten worden veranderd. Een aantal mogelijkheden om als Sociaal Café zich te onderscheiden ten opzichte van de wijkteams worden benoemd. Het Sociaal Café zal zich meer moeten richten op de vrijwilligers. Doordat een Sociaal Café op het moment informeel is, kan er meer ruimte zijn voor brainstormen dan in een wijkteam die mogelijk vooral formeel wordt ingevuld. Uit de interviews blijkt in ieder geval dat het Sociaal Café een toevoeging zou kunnen zijn op het wijkteam. Vooral wanneer de vrijwilligers en burgers meer tijdens de Sociale Cafés worden betrokken. Daarnaast noemt een respondent dat de Sociale Cafés zich meer moeten richten op ‘het café variant voor de vrijwillige organisaties en burgers en minder op de professionals’ (zie bijlage 8). Ook wordt de tip genoemd om het Sociaal Café te gebruiken om meer duidelijkheid te verschaffen over de sociale wijkteams. De sociale wijkteams zouden zich kunnen laten zien en/of ‘promoten’ in het Sociaal Café (zie bijlage 9). Er wordt vervolgens in één interview wel de twijfel genoemd om het Sociaal Café te laten bestaan wanneer deze zich alleen richt op de professionals. (zie bijlage 14)

Literatuur

Ter ondersteuning van de relevante resultaten uit de interviews en enquêtes voor deelvraag 2 is er literatuuronderzoek gedaan naar de wijkteams. Zoals beschreven in de theoretische analyse(bijlage 1) kan de huidige ontwikkeling rondom wijkteams van invloed zijn op de Sociale Cafés. Op welke manier het van invloed is, wordt onderzocht doormiddel van interviews en literatuuronderzoek. De resultaten van het literatuuronderzoek naar wijkteams, wordt hieronder beschreven in onderwerpen, waarin alle gebruikte literatuurstukken in zijn verwerkt.

Centrale doelstelling sociaal wijkteam

Om te onderzoeken of de ontwikkeling van de sociale wijkteams van invloed zijn op de Sociale Cafés is het belangrijk het doel van het Sociaal Café naast het doel van de sociale wijkteams te zetten. Het naast elkaar zetten van de doelen is ook belangrijk, om te zien of het Sociaal Café naast het sociale wijkteam nog van meerwaarde is.

De Sociale Cafés hebben als doel: het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen in de gemeente Hardenberg. Deze doelstelling is afgeleid van prestatieveld 1 van de Wmo.

Het centrale doel wat Vlaar en Zuithof(2013) beschrijven voor de wijkteams is: 'Een sociaal wijkteam heeft over het algemeen zowel een zorgcomponent, een ondersteuningscomponent als een samenlevingsopbouwcomponent. Het doel is wijkbewoners te activeren, te helpen participeren en hen te ondersteunen in hun sociaal en maatschappelijk functioneren.' (Vlaar, Zuithof, & red), 2013)

Sok et al. (2013) beschrijven in 'Samenwerken in de wijk: actuele analyse van sociale wijkteams' de volgende doelen van een sociaal wijkteam:

- *Participatie van bewoners, sociale samenhang en onderlinge hulp in buurt of wijk bevorderen.*
 - *Ondersteunen van bewoners bij kwesties op alle levensgebieden; deze snel, licht, gericht en in samenhang oppakken.*
 - *Een contactgelegenheid of toegankelijke plek bieden waar alle bewoners in de wijk met hun vragen en ideeën terecht kunnen (voorportaal).*
 - *Het versterken van de eigen kracht en het 'zelfoplossend vermogen' van bewoners.*
 - *Het voorzien in toegang tot intensievere of specialistische vormen van ondersteuning.*
 - *Meer specialistische, duurdere hulp uit de tweede lijn terugdringen.'*
- (Sok, Bosch, goeptar, Sprinkhuizen, & Scholte, 2013)

Sok et al.(2013) beschrijven in de basisgedachte van het wijkteam, dat er een kring van professionals in de tweede lijn om de eerste lijn heen is. En dat het van belang is dat zij gericht zijn op de zelfredzaamheid en mogelijkheden van bewoners.

Sociaal wijkteam is maatwerk

Vlaar en Zuithof(2010) beschrijven, dat de opzet van een wijkteam maatwerk blijft. Er is geen standaard voor het ideale sociale wijkteam. Wel zijn er een aantal uitgangspunten, die belangrijk zijn voor de opzet van een sociaal wijkteam. Dit betekent dat de invulling van het sociaal wijkteam per stad en zelfs per wijk kan verschillen. Hierdoor is geen vast concept te bepalen van het sociaal wijkteam en er is nog geen zicht op de specifieke invulling van de sociale wijkteams in gemeente Hardenberg.

Vrijwilligersinzet

Zoals Sok et al.(2013) beschrijven, maakt het wijkteam gebruik van de inzet van vrijwilligers. Zo kan een vertegenwoordiger van een lokaal netwerk van vrijwilligersorganisaties deelnemen De ontwikkeling die bereikt wil worden, is de inzet van meer vrijwilligers. De vertegenwoordiger kan een rol spelen in deze omslag. Het is niet mogelijk om individuele vrijwilligers deel uit te laten maken van een sociaal wijkteam, vanwege privacy kwesties en veranderlijke inzet in tijd.

In het sociale wijkteam is het niet mogelijk om individuele vrijwilligers deel uit te laten maken van het team. In het Sociaal Café is wel de mogelijkheid om vrijwilligers onderdeel te laten zijn van het Sociaal Café. In de Sociale Cafés van gebied Oost, West en Zuid zijn de vrijwilligers al onderdeel van het Sociaal Café. In gebied Kern zijn vrijwilligers geen onderdeel van het Sociaal Café.

Samenbrengen om prestatieveld 1 te bevorderen

Door de veranderingen in de maatschappij vanwege de inzet van de Wmo, verandert de werkwijze van hulpverleners ook. Prestatieveld 1 is gericht op het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in buurt, wijk en dorp. Dit houdt ook in dat er meer van de burger wordt verwacht.

Werden oplossingen voor deze problemen voorheen verwacht van de overheid, nu wordt er steeds vaker naar de burger gekeken. Actief burgerschap wordt als oplossing aangedragen voor bovengenoemde maatschappelijke problemen. (Sprong, 2011)

Voor De Stuw zou dit betekenen dat deze naast de hulpverlenende rol ook een ondersteunende rol kan aannemen. Deze ondersteunende rol is gericht op de burgers in een buurt, wijk of dorp. Binnen het Sociaal Café zou dit het ondersteunen van de bezoekers kunnen zijn, die bijvoorbeeld bestaan uit professionals en vrijwilligers. Het lijkt namelijk dat vrijwilligers vaak goed weten wat er in het dorp allemaal speelt, dit omdat ze er meestal zelf woonachtig zijn.

Het bij elkaar brengen van mensen uit buurt, wijk of dorp, wat er in een Sociaal Café gebeurt, sluit aan bij prestatieveld 1 van de Wmo. Bezoekers van een Sociaal Café kunnen dan samen kijken wat er veranderen moet of waar zij van betekenis kunnen zijn. Dit vraagt om intensieve begeleiding tijdens de start van de Sociale Cafés. Dit betekent dat een medewerker van De Stuw, in elk geval in de begin fase, zelf aanwezig is bij de Sociale Cafés.

Samenvatting deelvraag 2

Uit de enquêtes komt naar voren dat de bezoekers van de Sociale Cafés diverse redenen hebben om naar een Sociaal Café te komen en hierbij verscheidene doelen hebben. Aan de verwachtingen die ze vooraf hebben, wordt bij iedereen (gedeeltelijk) voldaan. Wat het de bezoekers opgeleverd heeft, verschilt per gehouden Sociaal Café.

Uit de interviews blijkt dat het doel van prestatieveld 1 het minst bekend is bij de vrijwilligers. De betekenis van Prestatieveld 1 is bij de professionals over het algemeen wel duidelijk. De invulling die aan prestatieveld 1 wordt gegeven door de organisatoren en medewerkers van het Sociaal Café is verschillend. Dit doordat prestatieveld 1 verschillend geïnterpreteerd kan worden. De doelen die de medewerkers met het Sociaal Café hebben komen veelal overeen met Prestatieveld 1, maar er zijn ook enkele uitzonderingen. De positie van De Stuw zou, volgens de respondenten, steeds meer teruggetrokken moeten worden, zodat ze meer ondersteunende rol krijgen binnen het Sociaal Café. Over de ontwikkeling van de wijkteams wordt veelal gezegd dat de Sociale Cafés een functie kan behouden, naast de wijkteams, wanneer vrijwilligers aansluiten bij de Sociale Cafés.

De Sociale Cafés kunnen een bijdrage leveren om het doel van prestatieveld 1 te realiseren. In dit literatuuronderzoek is vooral gekeken of het Sociaal Café naast de sociale wijkteams een meerwaarde hebben om prestatieveld 1 te bevorderen. Uit de literatuur blijkt dat de doelen van de sociale wijkteams veelal overeen komen met de doelen van het Sociaal Café. De opzet van het wijkteam blijkt maatwerk. Dit betekent dat de invulling van het sociale wijkteam per stad en zelfs per wijk kan verschillen. Het wijkteam maakt wel gebruik van de inzet van vrijwilligers, maar laat vrijwilligers niet bijeenkomen in een wijkteam. In het wijkteam zijn namelijk alleen professionals aanwezig.

3.2.3 resultaten deelvraag 3

Welke methode m.b.t. de inrichting van de Sociale Cafés past het beste bij het doel van de Sociale Cafés?

Enquêtes

Hier onder staan de resultaten van de enquêtes kort beschreven. Als u de volledig uitgewerkte resultaten, onderbouwd met grafieken, wilt inzien; deze bevinden zich in bijlage 19.

Voor de resultaten van deelvraag 3 zijn de antwoorden op de volgende enquêtevragen gebruikt; bij Kern enquêtevraag 5 en 6, en bij Sibculo en Lutten enquêtevraag 6 en 7.

Bezoekers hebben ideeën en wensen met betrekking tot het Sociaal Café. Over het algemeen geeft een meerderheid aan dat ze een verandering van de Sociale Cafés wenselijk vinden. De bezoekers hebben ideeën voor verandering van bepaalde aspecten in het Sociaal Café. In Kern zijn deze ideeën divers. Over het algemeen is er vanuit Sibculo de wens dat er meer onderwerpen besproken worden en ze meer initiatief zien van De Stuw. Daarnaast wordt er aandacht geschonken aan de doelgroep die uitgenodigd wordt tijdens de Sociale Cafés. Zo blijkt uit de enquêtes van Lutten dat de meerderheid van de bezoekers als verandering zou willen doorvoeren dat er meer vrijwilligers uitgenodigd worden.

Interviews

Om deelvraag 3 te kunnen beantwoorden is er naast literatuuronderzoek en enquêtes gebruik gemaakt van interviews. In de interviews zijn de topics aangehouden. Hieronder worden de resultaten vanuit de topics weergegeven.

37 Ten tijde van dit onderzoek zijn 4 Sociale Cafés georganiseerd in de gebieden waar De Stuw actief is. In deze Sociale Cafés werd gebruik gemaakt van verschillende methoden. Om een beeld te schetsen van deze verschillende methoden, staan hieronder de gebruikte methoden uitgewerkt. (Zie bijlage 11 observatie Sociaal Café)

Gebied Zuid: Kansen en bedreigingen van het dorp werden geïnventariseerd. Deze kansen en bedreigingen werden gelabeld en de meest voornaamste onderwerpen werden aangehaald om te bespreken in kleinere groepjes.

Gebied West: Twee gastsprekers werden uitgenodigd om te spreken over de verschillende onderwerpen die van te voren in overleg zijn bepaald.

Gebied Oost: Aan de hand van stellingen konden de bezoekers een positie bepalen: voor, tegen of neutraal. Vervolgens kwamen uit deze stellingen discussies op gang.

Gebied Kern: Aan de hand van doelgroepen werd de groep verdeeld en konden de bezoekers aansluiten bij het onderwerp of de doelgroep die ze interesseerden.

Voorbereiding Sociaal Café

In de resultaten van de interviews bij de topic 'voorbereidingen' is gebleken dat de praktische voorbereidingen vrijwel hetzelfde zijn. Er zijn enkele uitzonderingen. Zo wordt er in Sibculo, voordat het Sociale Café werd georganiseerd, een buurtonderzoek gedaan om te kijken waar eventuele problemen liggen. Bij gebied Kern worden de Sociale Cafés voorbereid door middel van doelgroepen en thema's hierbij te verzinnen. De voorbereiding bij alle Sociale Cafés wordt meestal ingevuld door uitnodigingen te versturen naar, voor De Stuw, relevante personen. Dit gebeurt via de mail en door

telefonisch contact met instellingen, verenigingen enzovoort. De Stuw heeft in het algemeen de regie over de voorbereiding.

Hoe deze uitnodigingen overkomen bij de bezoekers is het tweede. Hierover wordt verschillend gedacht. Zo zijn er bezoekers die de uitnodiging ‘onduidelijk’ vinden en niet weten wat er van hen wordt verwacht:

(res) ‘Voor wie is de uitnodiging? Want ik zit er namens de vereniging, maar wordt tijdens het Sociale Café aangesproken als burger alleen’. (zie bijlage 10)

Er wordt ook in positieve zin over de voorbereiding d.m.v. een uitnodiging gesproken. Volgens meerdere bezoekers was de voorbereiding goed. Er wordt verteld dat er een duidelijke voorbereiding van De Stuw is d.m.v. een uitnodiging en/of ‘reminders’ voor aankomende Sociale Cafés. (Zie bijlage interview 6) De reden waarom mensen naar het Sociale Café gaan, is meestal de ‘nieuwsgierigheid’ die het Sociale Café bij hen opwekt.

Overige punten die naar voren kwamen bij de topic ‘voorbereiden’ waren knelpunten die medewerkers tegenkwamen bij het organiseren van de Sociale Cafés. Zo vertelde een medewerker van gebied Kern dat er meer mensen kunnen komen dan er uitgenodigd worden. Dit komt namelijk door het feit dat mensen die persoonlijk uitgenodigd worden ook weer zelf andere mensen uitnodigen:

(res) ‘Maar het gaat soms ook naar een persoon van de thuiszorg en als deze persoon denkt: ik kan niet dan nodigt die automatisch een vervanger uit. En dan denken die een keer, oh dan gaan we met zijn tweeën. Zo is het ook gestart, bij het eerste Sociaal Café waren er een stuk of 15/20 mensen. En als het iets is wat steeds terugkomt, wordt het steeds groter. En als mensen denken we gaan elkaar meenemen, ga je ook mee.’ (zie bijlage 9)

In de voorbereiding van het Sociale Café Hoogenweg is er ontdekt dat de datum voor het Sociaal Café bij de bezoekers moet liggen. Dit omdat het volgens de medewerker beter zou werken, omdat wanneer de organisatie van het Sociale Café hier regie in nam, veel mensen niet op die datum bleken te kunnen, door bijvoorbeeld een evenement in desbetreffend dorp op dezelfde dag.

(res) ‘Toen hebben we aan hun gevraagd op welke avond wél iedereen kan. Dat was mijn eerste leermoment, dat ik dacht van je moet nooit zelf een datum prikken. Echt aan de buurt overlaten, van wanneer denken jullie allemaal zelf te kunnen’ (zie bijlage 15)

Inrichting van het Sociaal Café

Tijdens de georganiseerde Sociale Cafés was er een formeel gedeelte en een informeel gedeelte. In het formele gedeelte was er gelegenheid voor de onderwerpen, kansen en bedreigingen, gastspreker en stellingen. Het informele gedeelte werd ingevuld met een maaltijd of een hapje en een drankje. Deze invullingen werden verschillend ontvangen. Er wordt over het algemeen positief gereageerd op het informele gedeelte. Het eten wordt gezien als een ‘moment wanneer mensen met elkaar gaan praten’(zie bijlage 15). Toch wordt er ook gezien door respondenten dat mensen op ‘dezelfde plek’ blijven zitten. Op die manier zit er weinig beweging in de mensen. Hij noemt de mogelijkheid om ‘een drankje te doen aan statafels. ‘Je kunt dan even kijken waar je wilt staan en veranderd makkelijker van positie’. (zie bijlage 14)

Naamgeving Sociaal Café

over de naamgeving van het Sociaal Café is voor veel mensen breed. In eerste oogopslag weten ze niet precies wat er mee bedoeld wordt. Pas op het moment dat deze naam wordt uitgelegd of dat mensen bij het Sociaal Café aanwezig zijn geweest, hebben ze pas een beeld bij het concept van een Sociaal Café.

“Ik kan er wel iets bij bedenken. Een café is gewoon een plek waar je iets gaat drinken en waar je elkaar ontmoet. Bij het sociale, ja dacht ik eerst moet ik sociaal dan nog wat leren of zo. Alsof ik daar moet komen en sociale vaardigheden aan moet leren. Nee ik zou dus niet gelijk dit doel aanhalen, maar als ze het duidelijk erbij zetten dan kan je wel brede naam houden.

(Zie bijlage 14)

Lunch/avondeten

Over het algemeen vinden respondenten de lunch geen probleem, en een toevoeging aan het ‘vrijblijvende’ wat een Sociaal Café beoogt. Sommige geven aan dat de lunch overeenkomt met de tijden waarop het Sociaal Café wordt gehouden. Bij de vraag of de lunch een toevoeging is op het Sociaal Café wordt in de meeste interviews aan de bezoekers ontkennend gereageerd. Wel kan het anders worden ingevuld, geven bezoekers aan, zoals hiervoor is beschreven.

“Het eten heeft voor mij niet zoveel opgeleverd. Als je gaat eten, dan ga je iets minder praten en het toch de bedoeling dat je wat met elkaar uitwisselt.” (zie bijlage 14)

De behoeften is tijdens het interview besproken, omdat deze behoeften laten zien wat de bezoekers en medewerkers van het Sociaal Café verwachten en geven een beeld van de inrichting van het Sociaal Café. Hieronder een kort schema m.b.t. de behoeften van de bezoekers en een behoefte die werd aangegeven door een medewerker:

Behoefte bezoekers:

- Goede inleiding geven van het Sociaal Café
- Voorbeelden geven
- Richting geven
- ‘Misschien een kortere tijd voor de lunch en een wat langere tijd om met elkaar echt in gesprek met elkaar naar aanleiding van een bepaald thema.’ (zie bijlage 11)
- Samenwerking
- Vraaggericht werken v/d Stuw
- ‘drankje aan statafel zou wel werken’ (zie bijlage 10)

Behoefte medewerker:

- Geslaagd wanneer Sociaal Café: ‘informatie oplevert, signalen opvangt, meekrijgt wat er speelt, nieuwe verbindingen maakt’. (zie bijlage 9)

Methoden tijdens het Sociaal Café

Zoals eerder beschreven zijn er meerdere methoden mogelijk voor de invulling van het Sociaal Café. Afhankelijk van de doelgroep die aanwezig is tijdens het Sociaal Café en de behoefte van een dorp of buurt wordt op dit moment de methode per Sociaal Café op deze behoefte en doelgroep aangepast. Zo worden er in bepaalde Sociale Cafés de methode ingevuld door middel van stellingen. Over het algemeen wordt positief gereageerd op deze methode door bezoekers en organisatoren. Tijdens het Sociaal Café in Lutten stonden de vrijwilligers aan één kant en de professionals aan de andere kant met

de stellingen. Hierover werd gezegd dat deze manier mooi is omdat ‘het heel goed was om de verschillende beelden te zien’ tussen de beide partijen. (zie bijlage 8)

Verschillende partijen

Tijdens verschillende Sociale Cafés, worden verschillende partijen uitgenodigd. Er zijn drie varianten, waarbij de één met alleen professionals een Sociaal Café organiseert, worden bij een ander Sociaal Café alleen vrijwilligers/verenigingen uitgenodigd. Bij de derde variant worden alle partijen uitgenodigd. Vanuit de interviews komt naar voren dat er behoefte is aan de derde variant, waarbij vrijwilligers en professionals aanwezig zijn binnen het Sociaal Café.

“Er is natuurlijk wel eerst geprobeerd alleen professionals, nou in Lutten hadden we ook een mix, om te kijken hoe dat ging. Dat ging in principe ook prima, want dan hoor je hele verschillende geluiden.” (zie bijlage 9)

Urenverdeling

Zoals de respondent beschrijft zitten de medewerkers niet ruim in hun uren wat betreft het Sociaal Café. De respondent vertelt het volgende over eventuele verdeling van de uren:

(res) ‘Kern kiest er bijvoorbeeld voor om met het hele team te gaan zitten. Dat kost je dus 4x4 mensen. Bij ons waren er bijvoorbeeld 2 van de 5 mensen. Dus dat is ook maar net hoe je dat zelf inricht. Dat kost natuurlijk ook geld. Het is fijn dat ze iedereen kennen in zo’n gebied. Maar daar moet je natuurlijk ook aan denken of dat noodzakelijk is.’ (zie bijlage 8)

Nasleep/gevolg Sociaal Café

De nasleep en gevolg van het Sociaal Café houdt ook verschillende aspecten in. Eén van die aspecten is het praktisch gevolg vanuit de organisatoren van het Sociaal Café. Deze kan bestaan uit een korte samenvatting in de vorm van een verslag, die naderhand van een Sociaal Café wordt verstuurd. Het Sociaal Café van de Hoogenweg (gebied Zuid) wordt het gevolg van een Sociaal Café gestructureerd aan de hand van de punten die vanuit het Sociaal Café kwamen. Wensen van de buurt worden omgezet in doelen, en deze worden vervolgens teruggekoppeld aan de bezoekers. Deze manier van werken wordt gewaardeerd door de bezoekers. Zo zagen we in de interviews met de bezoekers van het Sociaal Café van gebied Kern dat bezoekers positief waren over de nasleep/gevolg. Bezoekers werden ‘op de hoogte gehouden’ en er werd een ‘actieplan voor volgend Sociaal Café gemaakt’. Door de goede communicatie in de nasleep wordt de ‘samenwerking met andere organisaties’ bevorderd. (zie bijlage 13)

Deze terugkoppeling en duidelijk gevolg wordt echter bij een aantal andere Sociale Cafés door de bezoekers wel gemist. Dit is meestal het geval wanneer bezoekers na het Sociaal Café niet duidelijk weten wat het vervolgplan is. Er is duidelijk geworden in de interviews dat er veel behoefte is naar die duidelijke terugkoppeling naar de bezoekers.

“Maar wat mij wel een beetje is blijven hangen is of er nog een gevolg komt, die vraag zeg maar. Dat weten we namelijk ook niet.” (zie bijlage 10)

De medewerkers missen vooral terugkoppeling en afstemming met de andere gebiedsteams. Dit omdat de medewerkers niet veel horen van de andere gebiedsteams. Bij afstemming denken de medewerkers van De Stuw nog veel uit te kunnen halen. Een medewerker van het Sociaal Café in gebied Kern miste een evaluatie en of terugkoppelingsmoment met het team zelf. De signalen worden wel genoemd in een korte evaluatie in het team, maar er kan volgens haar nog meer worden ‘afgestemd’. (zie bijlage 9)

De oplevering voor de bezoekers en medewerkers van De Stuw hebben veel te maken met de terugkoppeling. De antwoorden die het meest positief bleken over deze oplevering, waren van de bezoekers die netwerkcontacten hebben kunnen leggen. Ook vinden bezoekers het fijn om bij elkaar te komen. Een medewerker zij over de oplevering dat er na het Sociaal Café 'kennis van elkaar' was, en de 'signalen duidelijk naar voren' kwamen en dat deze 'getoetst' konden worden dankzij het Sociaal Café.

Literatuur

In de inleiding staat beschreven dat bij deze deelvraag stil wordt gestaan bij de werkwijze van het Sociaal Café. Tijdens het literatuuronderzoek zijn er daarom verschillende methodieken bestudeerd die toepasbaar zouden kunnen zijn op het Sociaal Café. De methode moet aansluiten bij de algemene werkwijze van De Stuw.

Competenties Organisator Sociaal Café

De verschuiving van hulpverleners naar ondersteunen (zie vorige deelvraag) vraagt bepaalde competenties van de organisator van een Sociaal Café. De Asset Based Community Development (ABCD) methode heeft in zijn methodiek omschreven waar een werker toe in staat moet zijn om begeleiding te kunnen geven. Deze competenties sluiten aan bij de interventies die nodig zijn voor een organisator van een Sociaal Café. Vooral het in staat zijn tot activeren, stimuleren en ondersteunen.

De werker moet in staat zijn om alle startende activiteiten te begeleiden, de dwarsverbanden te zien, de verschillende ontwikkelingsstadia bij te houden en het overzicht te bewaren. De werker dient wel een rode draad te hebben: op welke manier komen alle activiteiten samen op weg naar de doelstelling van het project. De werker moet in staat zijn mensen te activeren, te stimuleren om wat met hun kwaliteiten te doen en hen te helpen om de juiste match te maken met geschikte activiteiten. De werker zal een evenwicht moeten weten te vinden tussen enerzijds de zelfwerkzaamheid van de bewoners en anderzijds de mate van ondersteuning die nodig is. De werker moet om kunnen gaan met de spanning tussen enerzijds de eigen professionele kwaliteiten en anderzijds de wensen en vragen van de bewoners. (Brörmann, 2010)

De ABCD methode is gericht op het organiseren van activiteiten in een buurt, wijk of dorp.

Formeel/informeel

Door tijdens een Sociaal Café, naast het formele gedeelte ook informeel met elkaar bezig te zijn, ontstaat er een informele sfeer. Door het formele gedeelte te begeleiden en mee te doen tijdens het informele gedeelte van de Sociale Cafés, zal de medewerker van De Stuw vertrouwen winnen en inzichten krijgen in problemen die er spelen, die bij een formele benadering misschien niet besproken zouden worden.

Dat het voor professionals vooral belangrijk is om op informele wijze in de wijk aanwezig te zijn om vertrouwen en inzicht te krijgen in de wijk. Om initiatief te kweken en aansluiting te vinden is het belangrijk dat de initiatieven daadwerkelijk vanuit de bewoners komen en dat er met kleinschalige activiteiten begonnen wordt die zich uit kunnen breiden naar grotere groepen actieve bewoners. Kleine en snelle resultaten (quick wins) zijn goed voor de motivatie en het vertrouwen, voor echte wijkontwikkeling is echter langdurige inzet en een langetermijnvisie van belang. (Brörmann, 2010)

Leiding geven

Op het moment heeft een organisator vanuit De Stuw de leiding in het Sociaal Café. Een juiste manier van leiding geven is van belang om het doel van het Sociaal Café te behalen. Ook als de leiding mogelijk uiteindelijk naar de bezoekers gaat, zullen deze bezoeker ook over de nodige leiderschapskwaliteiten

moeten beschikken. In de praktijk van het model van situationeel leiderschap zijn vooral de mate van taakgericht leiding geven en de mate van sociaal gericht leiding geven belangrijk. Een juiste combinatie hiervan leidt tot een optimaal aan de omstandigheden aangepaste stijl van leiding geven. Een organisator van een Sociaal Café moet bewust zijn van zijn stijl van leiderschap. Passende stijlen zijn de overtuigende stijl, participerende stijl en de delegerende stijl. Remmerswaal(2006) geeft aan dat de overtuigende leider, vooral zijn overtuigingskracht in moet zetten om de groepsleden te motiveren. De participerende leider is voornamelijk gericht op mensen, hierin is de samenwerking tussen de groepsleden erg belangrijk. De delegerende leider is vooral geneigd om de taken bij de groepsleden zelf te leggen.

Groepen

De groep van een Sociaal Café bestaat uit deelnemers die betrokken zijn bij de buurt, wijk of dorp. Deze worden uitgenodigd vanuit De Stuw om een Sociaal Café bij te wonen. Hoeveel mensen er uitgenodigd worden en hoe de bijeenkomst wordt ingedeeld is van invloed op de groep. In een grote groep is er minder ruimte voor persoonlijk contact en om iedereen zijn verhaal te laten doen, omdat het verschil tussen de spraakzame en zwijgzame personen groter wordt. Een grote groep hebben minder cohesie dan een kleine groep. (Remmerswaal, 2006) Het doel van het Sociaal Café is om samenhang te bevorderen. Om dit doel te behalen is het van belang de juiste groeps grootte te kiezen.

Doelen

Een groep ontstaat niet zonder een doel. Als er een groep wordt opgericht, zal dit worden gedaan omdat er een bepaald doel is wat (mede) door de groep behaald kan worden.

Individuen worden lid van een groep om een gemeenschappelijk doel te bereiken.
(Remmerswaal, 2006)

Groepen zijn eenheden van twee of meer personen, die met een bepaalde bedoeling met elkaar omgaan en die dit contact zinvol vinden. (Remmerswaal, 2006)

Om mensen te motiveren om bij een groep aan te sluiten is het belangrijk dat het doel van de groep duidelijk is. De groepsleden hebben namelijk ook eigen belangen en deze moeten wel passen in het doel van de groep.

Men ziet vaak, dat mensen lid worden van een groep vanuit een bepaald belang of persoonlijke behoefte. Wanneer een groep er niet in slaagt voldoende aan de behoeften of belangen van haar leden, komt het voort bestaan van de groep in gevaar en is de kans groot dat de groep uit elkaar gaat vallen. (Remmerswaal, 2006)

Om aan de belangen en behoeftes te voldoen van een groep, is het van belang dat de organisatoren weten wat de wensen van de groepsleden zijn. Hier zijn verschillende werkwijzen voor: een inventarisatie gesprek tijdens de bijeenkomst, enquête voorafgaande of na afloop van een bijeenkomst of een brievenbus waar mensen hun wensen in kunnen gooien.

Werkwijze in een groep

Regiegroep

In methodes voor buurten, wijken en dorpen wordt er vaak gesproken over het opzetten van een regiegroep. In de methode ‘vouchersysteem’ wordt een uitleg gegeven van een regiegroep. Kort gezegd bestaat een regiegroep uit mensen die in dezelfde wijk wonen. De regiegroep moet zo worden samengesteld, dat verschillende groepen in de wijk vertegenwoordigd zijn. Als deze gevarieerd is,

zullen meer bewoners zich aangesproken voelen om initiatieven voor de wijk aan te dragen. Daarnaast is het van belang zowel 'nieuwelingen' als 'actieveelingen' te betrekken. Zo worden 'actieveelingen' niet gepasseerd en worden bewoners die voorheen niet of nauwelijks actief waren ook bereikt. (Sprong, 2011)

Regiegroepen kunnen bijdragen aan het vervolg van een Sociaal Café. Een regiegroep kan worden samengesteld bij de start van een Sociaal Café, zij kunnen dan als contactpersonen fungeren voor zowel de bezoekers als voor De Stuw. De actiepunten die aan het eind van een Sociaal Café opgesteld worden, daar kan de regiegroep de uitvoering van begeleiden. De regiegroep wordt weer begeleid door de organisatoren van De Stuw.

Er wordt echter ook geopperd dat elke regiegroep anders is en dat het dus ook kan verschillen in hoeverre zij begeleiding nodig hebben. (Sprong, 2011)

De regiegroep kan bijdragen aan het bevorderen van de sociale samenhang en het doel van het Sociale Café kunnen bevorderen. In het onderstaande citaat komt naar voren dat je doormiddel van een regiegroep, de actieve burgers in contact kan brengen met nieuwe burgers.

Een andere belangrijke aanbeveling is om regiegroepen te vormen uit zowel al actieve burgers als nieuwe actieve burgers (zie 1.3). Uit de evaluaties blijkt dat binnen regiegroepen die zo gevormd waren, daadwerkelijk nieuwe verbanden konden ontstaan tussen verschillende groepen bewoners. De regiegroep heeft dan bovendien als geheel een groot netwerk. Tot slot is het van belang dat de regiegroep regelmatig bij elkaar komt om te overleggen (Sprong, 2011)

Besproken onderwerpen

Bij de start van een Sociaal Café vindt er een kennismaking plaats. Zo leren de bezoekers elkaar kennen en weten ze wie er aanwezig zijn op het Sociaal Café. De opvolgende Sociale Cafés zullen meer thema gericht zijn. Een werkwijze waarop thema's besproken kunnen worden, aan de hand van stellingen.

De stellingen, worden tijdens het groepsgesprek aan de hand van kaartjes, met daarop de stellingen, met elkaar besproken. De groep mag niet te groot zijn: maximaal 4 personen. Op deze manier komt iedereen aan bod om iets te kunnen vertellen over de stelling die op het kaartje staat. Daarnaast moet je genoeg personen in de groep hebben om het leereffect te vergroten. Men zou er ook voor kunnen kiezen om tijdens het groepsgesprek nog met elkaar te wisselen, zodat de groep samenstelling ook weer verandert. Tijdens het groepsgesprek worden er notulen gemaakt. De duur van het groepsgesprek is afhankelijk van het aantal stellingen dat besproken wordt. In dit geval is 30 minuten voldoende. (Kelatow, 2013)

Een andere werkwijze is de bezoekers 2 kansen en 2 bedreigingen in hun buurt, wijk of dorp laten opschrijven. Deze kunnen verzameld worden door een de organisatoren van de Sociale Cafés. De kansen worden allemaal op één poster geplakt en alle bedreigingen worden ook op één poster. Deze worden dan onderverdeeld in onderwerpen. Aan de hand van de onderwerpen worden groepen gevormd en de onderwerpen doorgesproken. Deze groepen kunnen rouleren, zodat de groepssamenstelling steeds veranderd.

De laatste werkwijze die ingezet kunnen worden zijn de stappen van besluitvorming. Werkelijke besluitvorming door een groep op basis van overeenstemming is mogelijk en realistisch maar niet gemakkelijk. De totale uitwerking van de stappen van besluitvorming en hoe deze toegepast kunnen worden in het Sociaal Café staan in bijlage 20. Dit laat voornamelijk zien hoe tijdens het Sociaal Café

een beeld kan worden gevormd van wat er speelt in de buurt, wijk of dorp. En hoe uiteindelijk besloten wordt aan welke punten en hoe aan de punten gewerkt kan worden.

Het werken aan de hand van een methode is belangrijk, omdat je als hulpverlener kan verantwoorden waarom je het Sociaal Café op deze manier vorm geeft. Als de Sociale Cafés op een eenduidige manier worden georganiseerd en er een eenduidige werkwijze wordt gehanteerd, kan De Stuw resultaten meten en in beeld brengen van de Sociale Cafés. Over verantwoording is meer geschreven in het volgende hoofdstuk.

Samenvatting deelvraag 3

Uit de enquêtes komt naar voren dat de meeste bezoekers wel veranderingen willen zien binnen het Sociaal Café. De meest voorkomende antwoorden waren thema gericht en vrijwilligers uitnodigen. Onder andere blijkt uit de interviews dat de werkwijze van de Sociale Cafés bij de verschillende gebieden anders is. In elk afzonderlijk Sociaal Café wordt een andere methode gebruikt. De werkzaamheid van de afzonderlijke methoden is verschillend. Dit omdat de methoden toepasbaar zijn op de doelgroep waarmee gewerkt wordt. De voorbereiding van de Sociale Cafés zijn echter veelal hetzelfde. De uitnodigingen die worden verstuurd, zijn volgens de meeste bezoekers duidelijk. Wel is het volgens de bezoekers belangrijk dat hier duidelijk het doel van het Sociaal Café vermeld wordt. Medewerkers liepen er in de voorbereiding wel tegen aan dat er soms meer bezoekers bij de Sociale Cafés komen, dan ze uitgenodigd hebben. Tijdens het Sociaal Café wordt het over de informaliteit positief gesproken. Bezoekers vinden het hapje eten (lunch/avondeten) hier ook bij passen, mits dit niet ten koste gaat van de tijd om samen formeel bezig te zijn. In de nasleep van het Sociaal Café is er behoefte aan terugkoppeling van het Sociaal Café. Terugkoppeling naar de bezoekers, maar ook naar de gebiedsteams onderling. De meerwaarde van het Sociaal Café voor de bezoekers en de medewerkers heeft veel te maken met de terugkoppeling.

Er zijn verschillende methoden beschikbaar voor de inrichting van het Sociaal Café. Zo kan er een methode gebruikt worden bij het leidinggeven van het Sociaal Café. Ook is er belang voor een medewerker van De Stuw om mee te doen met het informele gedeelte. Uit de literatuur blijkt dat de groepsgrootte bepalend kan zijn voor het Sociaal Café. Ook bestaat een groep niet zonder doel. Om mensen te motiveren zich bij een groep aan te sluiten is het doel van die groep van belang. De ‘regiegroep’ lijkt goed te passen bij het Sociaal Café. Ook kunnen er methoden verbonden worden ten aanzien van besluitvorming.

3.2.4 resultaten deelvraag 4

“Hoe kan de bijdrage van de Sociale Cafés verantwoord worden?”

Interviews

Om deelvraag 4 te kunnen beantwoorden is er naast literatuuronderzoek gebruik gemaakt van interviews. In de interviews hebben we de topics aangehouden. Hieronder worden de resultaten vanuit de topic verantwoording weergegeven. Daarnaast komt de topic ‘nasleep’ aan bod. Deze topic is relevant voor de verantwoording richting de bezoekers van het Sociaal Café.

Verantwoording naar gemeente

Uit de interviews kwam duidelijk naar voren dat de verantwoording naar de gemeente niet het belangrijkste is. De gemeente wil graag dat De Stuw de burgers dient, en op welke manier en met welke partners dat gebeurt maakt in principe niet zo heel veel uit. Wel wil de gemeente dat prestatieveld 1 wordt bevorderd. De huidige verantwoording van de Sociale Cafés richting de gemeente is kort en bondig. Dit met de simpele reden dat de gemeente niet zit te wachten op uitgebreide rapportages die geanalyseerd moeten worden.

“Het is voor de gemeente niet van belang hoe wij onze netwerkcontacten onderhouden. Als we maar de burgers op de één of andere manier kunnen dienen. En met welke netwerkpartners we dat doen en op wat voor manier. Het enige wat we naar de gemeente aan hoeven te geven is, we doen 12 Sociale Cafés. De verantwoording is dan, we hebben er 10 gedaan en 2 zijn er nog in voorbereiding. Dat is eigenlijk de enige echte verantwoording naar de gemeente toe.” (Zie bijlage 8)

45

Interne verantwoording

De verantwoording van de Sociale Cafés naar De Stuw zelf is van groter belang volgens de medewerkers van de Stuw. Het Sociaal Café is 1,5 jaar geleden opgezet. Uit een aantal interviews kwam naar voren dat er tot op heden nog geen evaluatiemoment is geweest. Er is nog niet gekeken of het Sociaal Café het gewenste effect heeft. Dit is ook moeilijk te vergelijken. Doordat resultaten moeilijk meetbaar zijn.

“Ik denk dat we zelf wel moeten kijken wat de Sociale Cafés voor ons hebben opgebracht. We hebben in die zin zelf ook nog geen evaluatiemoment gehad. We draaien nu 1,5 jaar en wat zijn de effecten en moeten we hier in 2015 mee doorgaan?” (Zie bijlage 8)

Verantwoording bezoekers

Niet alleen de afstemming onderling, maar ook de afstemming met de bezoekers is van groot belang. De bezoekers vinden dit namelijk belangrijk volgens de interviews. Op deze manier kunnen de bezoekers inbreng hebben in de invulling, en effecten van het Sociaal Café. Nader uitgewerkt in literatuuronderzoek deelvraag 4.

“Ik had begrepen dat er nog een vervolg kwam, naar aanleiding van de notulen wat we kregen. Ik denk wel dat het dan wat duidelijker wordt, wat is er nou in alle groepjes besproken. Want ik weet niet wat er in een ander groepje is besproken. Ik ging ervan uit dat ze op het eind nog terug zouden koppelen wat er besproken was.” (Zie bijlage 12)

Vanuit bijna alle Sociale Cafés worden notulen verzonden van hetgeen die avond besproken is. Op deze manier wordt de bezoeker geïnformeerd wat er tijdens het Sociaal Café besproken is. Ook de

genodigden die niet aanwezig konden zijn krijgen deze notulen. Verder worden er bij sommige Sociale Cafés een verslag verzonden met een contactlijst. ‘Op deze manier kunnen ze rechtstreeks contact leggen met elkaar’. (zie bijlage 8)

financiën

Om te beginnen vraagt de invulling van het Sociaal Café om een aantal praktische zaken. Hieronder verstaan we het budget, de uren invulling. Hoe het Sociaal Café wordt ingevuld wordt verschillend besloten. In team West wordt het Sociaal Café verzorgt door het gehele team, terwijl in team Oost er bijvoorbeeld twee medewerkers aanwezig zijn bij het Sociaal Café. Het geschatte budget voor het Sociaal Café bleek het volgende te zijn:

(res) ‘Voor het Sociaal Café in Lutten waren we 150 euro kwijt, dus dat was eigenlijk heel erg weinig voor zo’n Café. Als je 25 man hebt en je hoeft geen zaal te huren, zit je rond de 100 euro. Wat je zelf nodig hebt aan koffie, thee, stickers etc. Dan heb je het nog niet over de inzet van een professional.’ (zie bijlage 8)

De uren die beschikbaar zijn staan beschreven in de offerte van 2014 van De Stuw. In het interview met medewerkers werd er een beeld geschetst wat betreft de uren die beschikbaar zijn voor het organiseren van een Sociaal Café.

(res) ‘In de offerte hebben we 385 uren voor netwerkontwikkeling op de hele organisatie. Netwerkontwikkeling staat nu onder prestatieveld 1. Dat netwerk heb je nodig om het contact met de burgers te versterken. Het is een onderdeel van, maar hij wordt wel apart benoemt als netwerkontwikkeling en specifiek nu nog op professionele organisaties.’ (int) en hoeveel mensen moeten er van die 385 uur gebruik maken? (res) nou we hebben, 25 netwerkbijeenkomsten 8 Sociale Cafés, kom je op 32 bijeenkomsten. Daar gaan dan 2 personen per keer heen. Dus dan heb je ongeveer 60 uur per persoon. Dus het is een krappe. (zie bijlage 8)

Literatuur

De Stuw gebruikt haar Sociale Cafés als een instrument om de sociale samenhang en leefbaarheid te bevorderen. De vraag die hierbij speelt is de wijze waarop de Sociale Cafés bijdragen aan prestatieveld 1. De resultaten van Sociale Cafés zijn van belang, om te verantwoorden op welke wijze de Sociale Cafés bijdragen aan prestatieveld 1. Op het moment dat de resultaten gemeten kunnen worden van een Sociaal Café, kunnen de Sociale Cafés verantwoord worden aan gemeente en bezoekers.

Waarom meten?

Steeds wordt het belangrijker om te verantwoorden waar een organisatie mee bezig is. Voornamelijk in deze tijd van bezuiniging, wil de investeerders, in dit geval de gemeente en bezoeker, weten welk resultaat de gemaakte investering oplevert. De gemeente doet een investering in de vorm van financiële middelen. De bezoeker doet een investering door middel van aanwezigheid en inzet.

Of het nu schuldhulpverleners, maatschappelijk werkers of straatcoaches zijn, hun methode moet steeds vaker bewezen zijn. Wethouders, ambtenaren en andere beleidsmakers willen in een rapport kunnen lezen dat zij ‘hun geld’ uitgeven aan iets dat ‘werkt’. (Weezel, 2012)

Wat doet een jeugdwerker op een dag, wie spreekt hij en waarom? Handelt een opbouwwerker beredeneerd of instinctief, en wat vindt hij zelf zijn grootste successen en mislukkingen? Maar ook: welke kritiek hebben cliënten, of andere betrokkenen op de hulpverlener in kwestie? (Weezel, 2012)

Mogelijkheid van effecten meten

Welzijn is lastig te meten, dat wordt door meerdere onderzoeken bevestigd. Voornamelijk doordat meerdere aspecten effect hebben op de samenhang en leefbaarheid is het lastig om te meten wat de effecten zijn.

Een volgend probleem waar we tegenaan lopen, is dat zelfs als de effecten vermoed worden, ze niet eenvoudig in cijfers of geld zijn uit te drukken. (Doorten & Rouw, 2006)

Om toch te kunnen verantwoorden wat er gebeurd en welke effecten een instrument heeft, is het van belang om te weten welke ervaringen mensen bij het instrument, in dit geval het Sociaal Café, hebben. Zoals Omlo beschrijft zal een interventie niet werken als deze niet aansluit bij de wensen en behoeften van degenen voor wie de interventie is. Voornamelijk door middel van kwalitatief onderzoek kan er gekeken worden naar de ervaringen van de bezoekers. Deze ervaringen zullen aan moeten sluiten bij de verwachtingen van de mensen die gebruik maken van het Sociaal Café; de bezoekers.

Met steeds meer wetenschappers pleit ik er voor om meer kwalitatief onderzoek te verrichten naar sociaal werk. Kwalitatief onderzoek geeft inzicht in processen en vertelt waarom een sociaal verschijnsel zich in een bepaalde richting ontwikkelt. (Omlo, 2011)

In plaats van een bepaalde casus te onderzoeken, is het ook zinvol om na te gaan hoe een doelgroep een bepaalde interventie beleeft, een tweede manier van onderzoek. Het cliëntperspectief is een belangrijke factor, aangezien een interventie niet zal werken als deze niet aansluit bij de wensen en behoeften van degenen om wie het gaat. (Omlo, 2011)

Voor het bestuur van maatschappelijke organisaties is de verantwoording aan de hand van de gemakkelijk kwantificeerbare indicatoren in jaarverslagen en rapporten onvoldoende. (RMO, 2010)

47

De Stuw verantwoordt haar verrichte werkzaamheden door middel van een jaarverslag aan de gemeente. Hierin wordt aangegeven hoeveel Sociale Cafés er georganiseerd zijn en in globale bewoording wordt er aangegeven wat er in de Sociale Cafés is gebeurd.

Netwerkontwikkeling, doel behaalt: Ja; Organisatie van en deelname aan 40 netwerkbijeenkomsten en 10 Sociale Cafés. Waar professionele en vrijwilligersorganisaties kennis en ervaringen hebben gedeeld (De Stuw, 2013)

Een methode die eind jaren negentig is ontwikkeld in de Verenigde Staten is de Social Return On Investment (SROI) tegenwoordig is deze bekend als een kosten-baten analyse. Hier vanuit gaande wordt er gekeken naar de kosten die gemaakt worden en de resultaten die het oplevert. Uiteindelijk is het de bedoeling dat een investering meer oplevert dan dat het kost. Echter is dit bij welzijn lastig te meten. (Doorten & Rouw, 2006)

Natuurlijk, om te bepalen waarom iets wel of niet werkt blijven we aangewezen op kwalitatieve methoden. Om niet in de valkuilen te trappen, zullen we die methoden zorgvuldig moeten toepassen en strikte procedures in acht moeten nemen. Maar de ruwe bewijsvoering over de werkzaamheid van sociaal beleid moet in eerste instantie gestalte krijgen via meetbare dataverzameling. Door de mogelijkheden van dit type onderzoek op te rekken, komen we dicht bij de beantwoording van de vraag 'wat werkt?' dan met de zoveelste kwalitatieve verkenning. (Lub, 2011)

Verantwoording naar meerdere partijen

Niet alleen naar de gemeente zal er verantwoording afgelegd moeten worden. Ook de bezoekers van de Sociale Cafés horen ingelicht te worden over de resultaten en de meerwaarde van hun aanwezigheid bij een Sociaal Café. Dit omdat, zoals eerder benoemt, zij ook investeren in de Sociale Cafés.

Toch kan de dialoog met cliënt en achterban - de zogeheten voice - de legitimiteit van een organisatie aanzienlijk versterken. Voice is geen gunst aan cliënten of een plicht voor organisaties, maar een kans om de organisatie te verbeteren en de legitimiteit te vergroten, misschien wel juist vanwege het haperende toezicht en de beperkte mogelijkheden voor het vergroten van keuzevrijheid. (RMO, 2010)

Zoals het RMO beschrijft in het voorgaande citaat zal de legitimiteit vergroot worden op het moment dat de achterban betrokken wordt, een stem krijgt. Bij de Sociale Cafés kunnen de bezoekers als achterban fungeren. Op deze manier worden zij betrokken bij de verantwoording van een Sociaal Café. Eén van de mogelijkheden om de achterban meer bij de verantwoording en de invulling van een Sociaal Café te betrekken is een korte enquête over de uitvoering, invulling en ervaringen binnen het Sociaal Café.

Voor het opstellen van enquêtevragen is het van belang dat een vragenlijst:

- *Bruikbaar is;*
- *Leesbaar en helder is, dus concreet en voor niet meer dan één uitleg vatbaar;*
- *Compleet is;*
- *Vragen bevatten die ‘meten wat je wilt meten’;*
- *Neutraal is, zodat de respondenten niet in een bepaalde richting gestuurd worden;*
- *Niet te lang is, maar zo compact mogelijk;*
- *Geen vergaarbak wordt van alles wat je altijd al wilde weten, maar waarvoor je nooit eerder de kans kreeg. (Verhoeven, 2007)*

Samenvatting deelvraag 4

Uit de interviews komt duidelijk naar voren dat verantwoording naar de gemeente niet het belangrijkste is. Wel blijft het van belang dat Prestatieveld 1 wordt bevorderd. Er blijkt wel behoefte te zijn naar interne verantwoording tussen de gebiedsteams en naar overige medewerkers van De Stuw. De respondenten geven aan dat ze evaluatiemomenten missen. Verder wordt verantwoording naar bezoekers toe gemist. Bezoekers willen weten wat er met de signalen uit de wijk gedaan wordt. Er is ook gebleken dat er geen ruime inzet van de uren beschikbaar is.

Het blijkt dat meten van resultaten belangrijk is geworden maar de literatuur geeft aan dat welzijn moeilijk te meten is. Om toch te kunnen meten wat het effect van het gebruik van een instrument is, wordt er gekeken naar de ervaring van de doelgroep waarvoor het instrument gebruikt wordt. De Stuw verantwoordt haar werkzaamheden door middel van een jaarverslag. Om te kunnen verantwoorden aan andere partijen, zoals bezoekers, staat er in de literatuur als voorbeeld het afnemen van enquêtes tijdens een evaluatiemoment.

4 Conclusie, aanbevelingen en discussie

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de conclusies van het onderzoek weergegeven. Als eerste wordt er een korte samenvatting weergegeven waarin de probleemstelling en de centrale vraagstelling aan bod komen. Vervolgens wordt in de conclusies beschreven hoe er getracht is antwoord te geven aan de centrale vraagstelling

Probleemstelling

De Stuw loopt er tegen aan dat de huidige Sociale Cafés, per gebied, op verschillende manieren worden ingevuld. Op deze manier is er geen eenduidige werkwijze voor de Sociale Cafés van de professionals en van de vrijwilligers. Doordat er geen eenduidige werkwijze is, kan De Stuw niet goed meten op welke manier de huidige Sociale Cafés invloed hebben op prestatieveld 1 van de Wmo: 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'. Daarnaast kunnen de effecten van het Sociaal Café niet in kaart worden gebracht.

Vanuit de probleemomschrijving komt naar voren dat De Stuw haar Sociale Cafés wil verantwoorden aan de gemeente. Doordat de huidige uitvoering van de Sociale Cafés verschillend zijn, blijken de uitkomsten van deze Sociale Cafés niet meetbaar en niet eenduidig te zijn. De Sociale Cafés meetbaar en eenduidig maken, gericht op prestatieveld 1, zal daarom de doelstelling zijn van dit onderzoek. Dit wordt getracht te beantwoorden volgens de volgende vraagstelling:

Hoe kan De Stuw vorm geven aan de inrichting van haar Sociale Cafés om te kunnen verantwoorden en meten hoe ze een bijdrage leveren aan het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt? (prestatieveld 1 Wmo)

De centrale vraagstelling is onderverdeeld in deelvragen. Per deelvraag wordt er een conclusie gegeven en uiteindelijk wordt er een eindconclusie uitgetrokken.

4.2 Conclusies

Door conclusies te trekken zijn de resultaten met elkaar verbonden. Deze conclusies worden beschreven door middel van de gegeven antwoorden op de deelvragen.

4.2.1 Prestatieveld 1

Het doel van prestatieveld 1 is het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorp, wijk en buurt. Prestatieveld 1 is een doel op zich en dient een hoger doel: de Wet maatschappelijke ondersteuning. Ze heeft geen specifieke doelstellingen in zichzelf, geen afvinklijst met wat behaald moet worden. Van macro- tot microniveau (in dit geval van landelijk tot lokaal) wordt er steeds concreter invulling gegeven aan de vormgeving van dit prestatieveld.

Uit de memorie van toelichting (Rijn, 2014) kan de conclusie worden getrokken dat de gemeenten zelf invulling mogen geven aan de wijze waarop ze prestatieveld 1 invullen. Aan de hand van een beleidskader geeft de gemeente aan op welke wijze de gemeente invulling wil geven aan prestatieveld 1. Gericht op netwerken, zegt de gemeente Hardenberg daarover dat zij prestatieveld 1 voornamelijk zien als het versterken van wijken en kernen en het bij elkaar brengen van formele en informele netwerken (gemeente Hardenberg, 2011).

Vanuit de gedachte van de gemeente om formele en informele netwerken bij elkaar te brengen, heeft De Stuw onder prestatieveld 1, haar netwerkontwikkelingen geplaatst in de offerte aan de gemeente. De Sociale Cafés vallen onder deze netwerkontwikkelingen en zullen dus ingezet worden om prestatieveld 1 te bevorderen. In paragraaf 4.2.2 is nader uitgewerkt op welke wijze de Sociale Cafés prestatieveld 1 bevorderen.

4.2.2 Bijdrage aan prestatieveld 1

Het Sociaal Café kan een bijdrage leveren aan prestatieveld 1 als het doel van prestatieveld 1 helder is bij de bezoekers van de Sociale Cafés. Uit de enquêtes en interviews blijkt dat het doel van prestatieveld 1 bij de medewerkers van De Stuw wel bekend is, maar bij de bezoekers niet. Zij denken dat netwerken en samenwerken het doel van de Sociale Cafés is. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat mensen de essentie van het Sociaal Café wel begrijpen, maar dit niet koppelen aan Prestatieveld 1. Als de Sociale Cafés willen bijdragen aan het doel van prestatieveld 1, is het nodig dit doel beter te formuleren tijdens de Sociale Cafés en/of in de uitnodiging. Verder moet dit doel ook worden afgestemd binnen de teams, zodat elk Sociaal Café hetzelfde doel nastreeft.

Daarnaast is er verwarring rondom de naam ‘Sociaal Café’. De visie achter de naam, is bij de meeste bezoekers niet bekend. De Sociale Cafés zijn nog in ontwikkeling en mensen hebben nu een beeld van een Sociaal Café. Naamsverandering zal daarom voor nog meer verwarring zorgen. Als de visie achter de naam wordt uitgelegd bij de start van een Sociaal Café, zal verwarring voorkomen kunnen worden.

Door het verschil in de doelgroepen die uitgenodigd worden, ontstaat er verschil in de invulling van de Sociale Cafés. In de resultaten van de interviews bleken veel respondenten de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers positief te vinden. Zo zien professionals de meerwaarde in vrijwilligers omdat deze dicht bij de burger staan. Er zullen, kijkend naar de ontwikkelingen in de Wmo, korte lijnen moeten ontstaan tussen de burgers en de professionals. Op deze manier kan er sneller hulp worden gezocht en wordt er een bijdrage geleverd aan prestatieveld 1.

Het is opvallend dat de resultaten in Sibculo afwijken van de andere Sociale Cafés. De bezoekers van dat Sociaal Café geven aan dat het Sociaal Café weinig opgeleverd heeft. Het Sociale Café draagt op dit moment dus niet bij aan de bevordering van de sociale samenhang en leefbaarheid.

Verder kijkend naar de ontwikkelingen in het beroep is het van belang om te kijken wat de positie van De Stuw als organisatie moet zijn tijdens de Sociale Cafés. Om de verantwoordelijkheid meer bij de burger te laten is het een streven om de Sociale Cafés uiteindelijk door de bezoekers zelf te laten organiseren waarbij De Stuw de ondersteunende rol kan zijn. De verantwoordelijkheid van De Stuw zal meer naar de achtergrond verdwijnen, maar het is wel belangrijk dat De Stuw aanwezig en bereikbaar blijft op de achtergrond. Dit zodat de bezoekers De Stuw hebben om op terug te vallen, wanneer dit nodig is. De positionering van De Stuw zal dus gaande weg moeten veranderen.

Een actuele ontwikkeling die meegenomen is in het onderzoek zijn de wijkteams. Om het Sociaal Café naast de wijkteams te laten bestaan, is het van belang de verschillen te zien m.b.t. het wijkteam. Op deze manier zou het Sociaal Café zich kunnen onderscheiden. Vanuit de interviews kan de conclusie getrokken worden dat de invulling van de wijkteams nog zeer onduidelijk is. Daarnaast zal er niet vanuit vaste kaders en/of methoden gewerkt worden. Respondenten zien wel een meerwaarde in de Sociale Cafés naast de wijkteams. Zo noemen velen het gegeven dat het Sociaal Café ondersteunend kan zijn voor een wijkteam. Ook wordt eventuele samenwerking tussen beide besproken. Doordat de invulling van de wijkteams onduidelijk is, wordt er gebruik gemaakt van literatuuronderzoek. Door het literatuuronderzoek kan de conclusie worden getrokken dat er veel overeenkomsten zijn met de

toekomstige wijkteams. Zo bestaan de doelen van de wijkteams ook uit het bevorderen van de samenhang en de participatie van de bewoners. Er ligt een duidelijk verschil in beide functies. Het wijkteam voorziet bijvoorbeeld in specialistische hulp en vormen van ondersteuning en de wijkteams werken aan meerdere prestatievelen.

Er moet kritisch worden gekeken naar de meerwaarde van het Sociale Café. Dit kan worden gedaan door het belang van het Sociaal Café te meten. Hebben de bezoekers wat aan het Sociaal Café gehad? Ook kan het Sociaal Café eventueel ondersteunend zijn voor het wijkteam. Het wijkteam in Hardenberg gaat uit professionals bestaan. Om de lijnen tussen professionals en vrijwilligers/burgers te verkleinen kan het Sociaal Café ingezet worden.

4.2.3 Methode

Het is opvallend dat bij de bezoekers verschillende belangen zijn binnen de Sociale Cafés. De één wil meer tijd hebben om te netwerken, de ander wil graag meer thematisch gericht te werk gaan. Hierbij moet gezegd worden dat de bezoekers niet gelijk weten wat ze kunnen verwachten bij de naamgeving van een Sociaal Café. De bezoekers begrijpen pas wat een Sociaal Café inhoudt, op het moment dat ze er zelf bij aanwezig zijn geweest.

Opvallend is ook dat uit alle Sociale Cafés naar voren komt dat ze uitbreiding van de genodigden willen zien in de Sociale Cafés. Het meest voorkomende antwoord was meer vrijwilligers. Met het oog op de ontwikkeling van sociale wijkteams, zou het uitnodigen van vrijwilligers bij het Sociaal Café Kern ervoor kunnen zorgen dat het Sociaal Café zijn functie naast de sociale wijkteams behoudt.

Communicatie tussen De Stuw en het gebied blijkt erg belangrijk te zijn. Het is goed om het gebied bij de organisatie te betrekken om miscommunicatie te voorkomen. Daarnaast ontbreekt de communicatie tussen de teams over de organisatie van de Sociale Cafés. Als De Stuw eenduidigheid binnen de Sociale Cafés wil, is communicatie een belangrijk punt.

De meningen over het eten tijdens een Sociaal Café zijn verdeeld. Blijkbaar vinden mensen het niet erg om tussen de middag een broodje met elkaar te eten, als het maar niet ten koste gaat van de gesprekstijd. Alleen tegen het eind van de middag willen mensen naar huis om te eten met bijvoorbeeld familie, daar heeft het eten geen toegevoegde waarde. De tijd waarop een Sociaal Café wordt georganiseerd is dus bepalend voor de waarde die gehecht wordt aan het eten met elkaar.

Uit de literatuur komt naar voren dat er veel aspecten uit diverse methoden toepasbaar kunnen zijn op de Sociale Cafés. Hieruit komt naar voren dat de rol van de hulpverlener verandert doordat de hulpverlener de buurt, wijk of dorp moet gaan motiveren. De Stuw zal dus een werkwijze moeten hanteren, waarin de medewerker naast een hulpverlenende rol ook een ondersteunende rol heeft. Binnen het Sociaal Café zou dit het ondersteunen van de bezoekers kunnen zijn, die bijvoorbeeld bestaan uit professionals en vrijwilligers. Vrijwilligers weten vaak goed wat er in het dorp speelt en kunnen een aanvulling zijn op de al bestaande Sociale Cafés.

Daarnaast moet een organisator de Sociale Cafés begeleiden. Een organisator van een Sociaal Café moet dus bewust zijn van zijn stijl van leiderschap. De overtuigende leider zou een passende leidersstijl kunnen zijn binnen de Sociale Cafés.

In één van de methoden werd er gesproken over een regiegroep. Regiegroepen kunnen bijdragen aan het vervolg van een Sociaal Café. Een regiegroep kan worden samengesteld bij de start van een Sociaal Café, zij kunnen als contactpersonen fungeren voor zowel de bezoekers als De Stuw. De actiepunten

die aan het eind van een Sociaal Café opgesteld worden, kan de regiegroep de uitvoering van begeleiden. De regiegroep wordt dan weer begeleid door de organisatoren van De Stuw. Een regiegroep zou dus kunnen bijdragen aan prestatieveld 1 door het doel van het Sociaal Café te bevorderen.

Methode gebruik is belangrijk voor de eenduidigheid binnen de Sociale Cafés. Als de Sociale Cafés op een eenduidige manier worden georganiseerd en er een eenduidige werkwijze wordt gehanteerd, kan De Stuw resultaten meten en deze resultaten van de Sociale Cafés in beeld brengen.

4.2.4 Verantwoording

In de inleiding wordt beschreven dat De Stuw de werkwijze van de Sociale Cafés niet kan legitimeren aan de gemeente, omdat er geen consistente werkwijze is voor het Sociaal Café. Uit de resultaten van de interviews is gebleken, dat de verantwoording naar de gemeente niet het belangrijkste is. De Stuw krijgt als opdracht van de gemeente het bevorderen van prestatieveld 1. De gemeente vindt het niet van belang op welke wijze dit wordt gedaan. Hieruit kan worden geconcludeerd, dat er geen methode gezocht wordt om de invulling van prestatieveld 1 te kunnen verantwoorden naar de gemeente.

Uit interviewresultaten komt de precieze beschrijving van beschikbare uren voor de Sociale Cafés naar voren. De ingezette uren door medewerkers moeten worden verantwoord, maar gebleken is dat er weinig beschikbare uren zijn. Daarom is het nog meer van belang dat met zo min mogelijk uren het gewenste effect behaald wordt. Door meer verantwoording af te leggen is er meer zicht op de effecten en kan er kritisch gekeken worden naar de inrichting van de Sociale Cafés.

Uit de interviews kan geconcludeerd worden dat de verantwoording van de Sociale Cafés naar De Stuw zelf ontbreekt. Sinds de start van de Sociale Cafés is er geen evaluatiemoment geweest. Uit de resultaten van de interviews kan er geconcludeerd worden, dat vanuit de medewerkers wel behoefte aan een evaluatie is en bespreking van de behaalde effecten. Om inzicht te krijgen in het effect van het Sociaal Café moet het effect gemeten kunnen worden. De eerste stap hierin is door een consistente inrichting van de Sociale Cafés en inzicht of het doel behaald wordt, zie conclusies deelvraag 2 en 3. Als er een consistente inrichting van de Sociale Cafés is, kan door inzet van meetinstrumenten, zoals enquêtes, het effect gemeten worden. Evaluatie zal hierin een belangrijk onderdeel moeten zijn. Uit de literatuur kwam naar voren dat het meten van effecten namelijk ook van belang is voor de verantwoording.

Net als de verantwoording naar de medewerkers is gebleken dat verantwoording naar de bezoekers van de Sociale Cafés van belang is. Geconcludeerd kan worden, dat de verantwoording naar bezoekers belangrijk is en dat hier op het moment onvoldoende aandacht aan besteed wordt. In het bijzonder is er een wens voor een plenaire bespreking van de resultaten vanuit de subgroepen. Vanuit de literatuur wordt het ook onderbouwd dat de investering van de bezoekers van het Sociaal Café om verantwoording vraagt.

4.2.5 Algehele conclusie

Concluderend kan worden gezegd dat er op verschillende wijzen vorm wordt gegeven aan de inrichting van de Sociale Cafés van De Stuw. Uit het onderzoek komt naar voren dat de Sociale Cafés bijdragen aan prestatieveld 1. De gemeente Hardenberg ziet prestatieveld 1 als het versterken van wijken en kernen en het bij elkaar brengen van formele en informele netwerken. (gemeente Hardenberg, 2011)

Het Sociaal Café legt de verbinding tussen formele en informele partijen, dus sluit De Stuw aan bij de wensen van de gemeente Hardenberg.

De Stuw moet het doel van de Sociale Cafés duidelijk maken aan de bezoekers en medewerkers zodat er één doel nagestreefd wordt. Naast het doel, zal er ook een eenduidige werkwijze moeten worden gehanteerd. Uit onderzoek blijkt dat er niet één specifieke methode is, die volledig toepasbaar is op de Sociale Cafés. Wel zijn er diverse aspecten uit een aantal methodes geschikt voor de Sociale Cafés. Door deze aspecten samen te voegen in een concept, ontstaat er een eenduidige werkwijze. De inrichting moet dus op elkaar afgestemd worden. Op het moment dat de afstemming verbetert, kan er verantwoording aan elkaar worden afgelegd. De Stuw wil met zo min mogelijk uren het gewenste effect behalen. Het gewenste effect kan alleen behaald worden als de belangen van diverse betrokkenen gehoord en behartigd worden. Er is dan meer zicht op het effect en het programma kan vooraf besproken worden om te kijken of het effectief zal zijn. Om deze effectiviteit te meten, zal er een meetinstrument aangenomen moeten worden. Welzijn is lastig te meten, maar kwalitatief onderzoek kan wel inzichten bieden in de resultaten van de Sociale Cafés. De resultaten van de Sociale Cafés die gemeten worden, kunnen dan in een evaluatie weer besproken worden. Evaluatie zorgt er voor dat kritisch gekeken wordt naar het verloop van de Sociale Cafés en naar verbeterpunten.

Een actuele ontwikkeling tijdens het onderzoek dat van invloed is, zijn de ontwikkelingen rondom wijkteams. De wijkteams zijn bijeenkomsten met enkel professionals en werken aan meerdere prestatievelden. Als het Sociaal Café een waardevolle functie wil hebben naast de wijkteams, zal het zich moeten onderscheiden. Bij de meeste Sociale Cafés worden zowel professionals als vrijwilligers uitgenodigd, dit onderscheidt haar van de sociale wijkteams. Daarnaast bestaan de wijkteams uit een vast aantal deelnemers en heeft het een vaste doelstelling. Daartegenover is het Sociaal Café vrijblijvend en heeft het een wisselend aantal deelnemers.

4.3 Aanbevelingen voor Sociale Cafés

De conclusies op de deelvragen en hoofdvraag hebben inzichten gegeven op de beantwoording van de hoofdvraag. Vanuit deze inzichten kunnen aanbevelingen beschreven worden, die een bijdrage leveren om het knelpunt te verminderen. Namelijk; *'Hoe kan De Stuw vorm geven aan de inrichting van haar Sociale Cafés om te kunnen verantwoorden en meten hoe ze een bijdrage leveren aan het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt? (prestatieveld 1 Wmo)'*. De aanbevelingen worden beschreven kijkende naar de verschillende niveaus, micro- en mesoniveau. Aangezien op macroniveau geen aanbevelingen mogelijk zijn, wordt alleen micro-, en mesoniveau beschreven. De uitwerking op de verschillende niveaus staan beschreven in de theoretische analyse (bijlage 1).

Doel Prestatieveld 1

Om als Sociaal Café aan te sluiten bij de doelen van Prestatieveld 1 is het van belang dat er duidelijkheid bestaat betreffende het doel van Prestatieveld 1. Wanneer er geen duidelijkheid bestaat over de doelen van Prestatieveld 1, is de kans groot dat iedereen het doel van het Sociaal Café op eigen manier interpreteert. Er wordt daarom aanbeveelt om het doel van het Sociaal Café helder te formuleren. Dit in eerste instantie al in de brief die de bezoekers krijgen, waardoor ze alvast over het doel na kunnen denken. Daarnaast moet het doel ook benoemd worden tijdens de start van de Sociale Cafés.

Om de invulling van prestatieveld 1 te bevorderen is het goed om zowel formele als informele partijen uit te nodigen voor het Sociaal Café. Dit omdat de gemeente het doel heeft om formele en informele netwerken te versterken. Voornamelijk in gebied Kern zal dit om aanpassing vragen. Waar in eerste instantie een Sociaal Café werd georganiseerd voor het hele gebied, zal nu een meer wijkgerichte aanpak op zijn plaats zijn (zie bijlage 9). Mede omdat er bij het uitnodigen van alle verenigingen/vrijwilligers en professionals in gebied Kern een te groot bezoekers aantal is.

Het samenkomen van professionals en vrijwilligers is een manier om het Sociaal Café onderscheidend te laten zijn van sociale wijkteams. Om het Sociaal Café náást de sociale wijkteams te laten bestaan is het van belang dat de Sociale Cafés aansluiten op de wijkteams. Dit kunnen de organisatoren doen door bijvoorbeeld signalen uit de wijk te delen met het wijkteam, of leden van het wijkteam uit te nodigen voor het Sociaal Café. Op deze manier kan het Sociaal Café een aanvulling zijn op het wijkteam, en andersom.

Format Sociaal Café

Om het Sociaal Café meer eenduidig te krijgen is het een optie om een gelijke methode te gebruiken tijdens de Sociale Cafés. In het onderzoek zijn er afzonderlijke methoden onderzocht en kan er op basis van dit onderzoek een aanbeveling worden gedaan voor de inrichting van het Sociaal Café. Het Sociaal Café worden ingedeeld op drie onderdelen: voorbereiding, inrichting, follow up. Deze drie elementen samen vormen de format van een Sociaal Café.

Vorbereiding

De naamgeving van het Sociaal Café heeft een achterliggende gedachte. Het heeft de bedoeling om het informele en vrijblijvende te benadrukken. In de interviews kwam naar voren dat de naamgeving niet meteen de visie achter de naam duidelijk maakt. Om overeenstemming te bereiken tussen verwachtingen van bezoekers en doel van het Sociaal Café, is het van belang dat de visie en bedoeling van de naamgeving in de voorbereiding duidelijk wordt gemaakt. Dit kan door in de uitnodiging deze betekenis duidelijk te maken.

Bezoekers hechten waarde aan een goede voorbereiding. Daarom wordt aanbeveelt om in de uitnodiging een duidelijke werkwijze te formuleren door bijvoorbeeld het programma van het Sociaal Café te omschrijven. Op deze manier zijn bezoekers van te voren op de hoogte en zullen de verwachtingen meer kloppend zijn met het doel van het Sociaal Café.

Inrichting Sociaal Café

Tijdens het Sociaal Café kan er winst op een eenduidige werkwijze worden behaald door met methoden te werken. Er blijkt echter niet één methode volledig ingezet te kunnen worden, die in de hele inrichting van het Sociaal Café kan voorzien. Wel kunnen er verschillende aspecten uit diverse methoden aanbevolen worden;

Om te zorgen dat er recht wordt gedaan aan het concept van het Sociaal Café kunnen de organisatoren ervoor kiezen om het formele gedeelte te begeleiden en mee te doen met het informele gedeelte. (Brörmann, 2010) Onder het informele gedeelte kan de lunch worden verstaan. Om de lunch/avondeten als toevoeging van het Sociaal Café te laten fungeren is het een optie om het concept voor samen eten te veranderen. Dit houdt in dat wanneer er 's middags een Sociaal Café wordt georganiseerd, de lunch als toevoeging kan blijven. Wanneer het Sociaal Café 's avonds wordt

georganiseerd kan er, in plaats van avondeten, een drankje worden gedaan met een snack. Eventueel aan statafels, om de interactie van de bezoekers te stimuleren.

Aan het begin van een Sociaal Café kan er gekozen worden om een korte kennismakingsronde te doen. Deze kan uitgebreid worden door bezoekers te voorzien van naamplaatjes, of hen te attenderen om visitekaartjes mee te nemen.

Meerdere bezoekers gaven in de interviews aan dat er soms beperkt tijd is om 'tot de kern te komen' tijdens het Sociaal Café. Om de tijd zo effectief mogelijk te kunnen gebruiken zal de groepsgrootte tijdens het Sociaal Café bepalend zijn voor de inrichting van het Sociaal Café. Een kleinere groep betekent meer ruimte om afzonderlijke bezoekers hun inbreng te laten doen (Remmerswaal, 2006). Daarom wordt een werkwijze aanbeveelt waarin de bezoekers in kleine groepjes worden onderverdeeld.

Na inventarisatie en bespreking van de thema's tijdens het Sociaal Café kan er besluitvorming worden toegepast. Werkelijke besluitvorming door een groep op basis van overeenstemming is mogelijk en realistisch maar niet gemakkelijk. Om gestructureerd tot een besluit te komen kan er gekozen worden voor een besluitvormingsmethode (zie bijlage 20).

Follow-up

In de conclusie werd al beschreven dat voor de meeste bezoekers de terugkoppeling werd gemist na afloop van een Sociaal Café. De aanbeveling is om deze terugkoppeling te (blijven) verduidelijken. Door middel van een verslag en actieplan kan dit gedaan worden.

Vanuit signalen en besluiten die besproken zijn binnen het Sociaal Café zal er actie ondernomen moeten worden. Na het Sociaal Café HRV ontstond er een groep uit actieve bezoekers van het Sociaal Café (zie bijlage 15). Met deze groep wordt er vervolgens actie ondernomen. Uit de positieve reacties en onderzoek naar deze manier van werken, zou een 'regiegroep' een gepaste methode kunnen zijn voor het vervolg van een Sociaal Café. (Sprong, 2011)

Om het Sociaal Café meetbaar te krijgen is het een optie om naderhand van het Sociaal Café een korte evaluatie te doen met de bezoekers. Dit kan gedaan worden aan de hand van korte enquêtes. Vanuit die enquêtes krijg je dan ook in beeld hoeveel bezoekers er aanwezig zijn, of ze vrijwilliger of professional zijn en waarom zij aanwezig zijn. De medewerkers/organisatoren van het Sociaal Café gaven aan ook behoefte te hebben aan een evaluatie. Aan de hand van evaluatiemomenten kan er afstemming tussen de gebiedsteams komen, en eventuele knelpunten besproken worden.

Positie van De Stuw: 'De stuwende rol'

De aanbeveling voor de positie van De Stuw is 'de stuwende rol' na te blijven streven. Dit houdt in dat De Stuw een ondersteunende rol aanneemt en steeds meer naar de achtergrond verschuift. De verantwoordelijkheid en regie zullen bij de bezoekers moeten worden gelegd. Dit kan door de inzet van een regiegroep zoals beschreven in de aanbeveling follow-up.

Verantwoording afleggen

Zoals beschreven kan er naar drie partijen verantwoording worden afgelegd, namelijk naar de gemeente Hardenberg, intern naar De Stuw en naar de bezoekers van de Sociale Cafés. Geconcludeerd is dat de verantwoording naar de gemeente in de huidige situatie voldoende wordt gedaan en hierin geen verandering nodig is. Echter de verantwoording intern en naar de bezoekers vraagt aandacht.

Gezien de investering die bezoekers doen om een Sociaal Café bij te wonen, is het gewenst vanuit de bezoekers dat De Stuw verantwoording aflegt over het Sociaal Café. In de huidige situatie worden alleen notulen gestuurd naar alle genodigden. Echter is gebleken dat bezoekers de resultaten vanuit andere groepjes willen horen. Daarom zal in het vervolg een plenaire eindbespreking, waar wordt besproken wat er in andere groepen is besproken, meer verantwoording bieden aan de bezoekers. Daarnaast zouden de resultaten van de enquêtes besproken kunnen worden tijdens het volgende Sociaal Café. Om bezoekers meer verantwoordelijkheid te geven is het van belang, dat de organisatoren de inrichting van het Sociaal Café aanpassen aan de uitkomsten van de bezoekers-enquête.

De interne verantwoording van de Sociale Cafés naar De Stuw is in de huidige situatie minimaal en zal verbeterd moeten worden. Dit kan gedaan worden door met alle organisatoren van de Sociale Cafés evaluatiemomenten in te bouwen. Door onderling overleg met de organisatoren is er meer inzicht in de inrichting van de Sociale Cafés in de verschillende gebieden en de effecten hiervan. Dit betekent dat de inrichting van de Sociale Cafés verantwoord kunnen worden aan de doelstelling (bevorderen van prestatieveld 1).

4.4 Discussie

Naast het aandragen van aanbevelingen en het geven van een conclusie beschrijven we hieronder een aantal vragen, die open zijn blijven staan aan het einde van dit onderzoek. Het is geschreven vanuit onze visie. Met deze reden spreken we hier in de wij vorm. Onze visie onderbouwen we met relevante theorieën.

Van verzorgingsstaat naar participatie

Tijdens het onderzoek werden we er bewust van dat er veel veranderingen plaatsvinden in de maatschappij. De Nederlandse maatschappij verandert van een verzorgingsstaat naar een participatie samenleving. In 2007 is hiervoor de Wmo ingesteld, waar participatie het hoofddoel is. Participatie is een breed begrip en wordt ook breed geïnterpreteerd en vaak verbonden met sociale samenhang. *De Wmo gaat er in heel algemene zin van uit dat waar ‘sociale samenhang’ is, waar iedereen ‘participeert’, mensen elkaar ontmoeten, als vanzelf ook onderlinge betrokkenheid en informele ondersteuning zullen ontstaan. Het versterken van sociale samenhang en het verhogen van de participatie zou dus automatisch moeten leiden tot een ‘zorgzame samenleving’.* (Vreugdenhil M. d., 2012) Dat er sociale samenhang ontstaat waar mensen elkaar ontmoeten is niet altijd het geval en als het wel gebeurd komt dit omdat er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. *Buurtten vormen niet vanzelfsprekend een participatiecontext, en als ze dat wel doen zijn ze niet altijd op ondersteuning gericht, en als dat wel het geval is beperken de geldende regels de hoeveelheid daadwerkelijke onderlinge ondersteunen.* (Vreugdenhil M. d., 2012) Voor het Sociale Café betekent dit dat er niet standaard sprake is van sociale samenhang tijdens een Sociaal Café. Dit zorgt ervoor dat wij de volgende vragen hebben: Is prestatieveld 1 van de Wmo wel haalbaar? Wat kan je van de bezoekers verwachten in een Sociaal

Café? Bereik je wel iedereen? We zullen onze visie onderbouwen met het voorbeeld van het Sociale Café dat plaats vond in Sibculo.

Bereik je iedereen met een Sociaal Café

We nemen als voorbeeld het Sociaal Café in Sibculo. Tijdens dit Sociaal Café waren afgevaardigden van de verschillende verenigingen uit het gebied aanwezig. Het doel van het Sociaal Café Sibculo was de samenwerking bevorderen tussen de verschillende verenigingen. Op welke manier heeft de rest van het dorp hier iets aan? Kan er verwacht worden van de verenigingen dat zij de sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen van het hele dorp? In Sociale samenhang Mythe of Must (2008) wordt aangegeven, dat in clubs en verenigingen, sociale samenhang wordt gegenereerd en onderhouden. In deze vereniging wordt verbinding gelegd tussen leden van deze clubs en verenigingen. Daarnaast zijn er ook mensen die niet betrokken zijn bij een vereniging of een club en waarvoor het wel van belang is om de samenhang en leefbaarheid te bevorderen. Op welke manier dragen de Sociale Cafés eraan bij voor deze mensen? Zoals aangegeven in het onderzoek is het van belang om tot concrete punten te komen waar aan gewerkt kan worden. Echter zitten verenigingen hier vaak niet op te wachten. Dit omdat zij hun vrijwilligerswerk vaak naast hun gewone werk doen en hebben genoeg aan hun eigen taken die ze uitvoeren voor de eigen vereniging. Op welke manier kan je een vereniging inzetten, waarbij de vereniging er baad bij heeft en het dorp ook. Misschien een interessante vraag om mee te nemen in een Sociaal Café waar vrijwilligers bij aanwezig zijn. Aan de andere kant weten afgevaardigden van verenigingen en clubs vaak wat er speelt bij de leden. Op het moment dat iemand in de club problemen ervaart, weet vaak iemand vanuit de club hier van af. Met andere woorden, wat kan een Sociaal Café de verenigingen bieden en wat kunnen zij van de verenigingen verwachten. Is dit realistisch en haalbaar?

57

Verwachtingen ten opzichte van de bezoekers

Zoals in het stuk hiervoor is beschreven, is het lastig om te zeggen of de sociale samenhang en leefbaarheid in het gehele dorp wel verbeterd van een Sociaal Café. De sociale samenhang tussen de verenigingen en organisaties verbetert wel, maar hoe bereik je het dorp. Wat kan je hierin van de bezoekers verwachten? In het onderzoek beschreven we dat het streven zou moeten zijn dat de Sociale Cafés uiteindelijk georganiseerd zouden worden door vrijwilligers. De Stuw zou dan alleen een ondersteunende rol hebben. Maar wat vraagt dit van de bezoekers? Het doel is om de zelfredzaamheid te bevorderen, maar hoe zorg je dat de sociale samenhang daarin wel blijft bestaan? De bezoekers van een Sociaal Café zullen gemotiveerd moeten zijn om taken op zich te nemen. In dat opzicht mag je wel wat verwachten van de bezoekers. Ze moeten gestimuleerd worden om zich meer verantwoordelijk te voelen voor de ander en voor hun buurt. Doordat men gericht is op zelfredzaamheid, zullen ze hulp moeten vragen op het moment dat ze het niet meer alleen redden. Dit kan niet meer bij de hulpverleningsorganisaties omdat ze eerst teruggewezen worden op hun netwerk. Als we kijken naar het Sociaal Café in Sibculo, was de sfeer erg afwachtend. Mensen wisten niet goed wat er van hen verwacht werd tijdens een Sociaal Café, ze begrepen niet dat zij vanuit het Sociaal Café een belangrijke rol kunnen gaan spelen in de sociale samenhang en leefbaarheid in het dorp. *De oplossing ligt volgens haar bij de mensen die zorg aan kunnen bieden. Door juist die groep te informeren over hun rol in een maatschappij waar iedereen voor elkaar zorgt, verlaag je de drempel om zorg te vragen. 'Er wordt nu nog helemaal niet uitgesproken dat er een verwachting bij burgers ligt. Ik krijg als burger nu niet de oproep of ik wat voor mijn buren wil doen om ons stelsel betaalbaar te houden. Wethouders, maar ook de rijksoverheid moeten dat verhaal er bij vertellen.'* (Groot, 2012) Weten de bezoekers voldoende over de gedachte achter een Sociaal Café? Weten ze hoe zij kunnen bijdragen aan het doel van de

Sociale Cafés en kunnen ze dit doel wel behalen? Zoals De Groot het bovenstaande beschrijft is het volgens ons belangrijk dat de bezoekers weten wat hun rol kan zijn binnen een Sociaal Café.

Samenvattend: hebben wij de vraag of je van vrijwilligers en verenigingen kan verwachten dat zij bijdragen aan de bevordering van prestatieveld 1 van het hele dorp. De participatiesamenleving verwacht dit wel meer van de burgers, maar is dit realistisch? Onze visie is dat de verwachtingen rondom de participatiesamenleving niet altijd realistisch zijn. Het is van verschillende factoren afhankelijk of het haalbaar is dat de burgers elkaar kunnen ondersteunen. In veel gezinnen moet zowel vader als moeder werken, waardoor er weinig vrije tijd is om de buurman of buurvrouw te helpen. Door de individualisatie van de samenleving zijn mensen gewend om zelfstandig te zijn. Iedereen probeert zijn eigen problemen op te lossen. De problemen die mensen hebben worden dan ook niet snel gedeeld met anderen. Laat staan dat ze bij de burens aankloppen voor hulp. Niet iedereen kan meedoen in de Participatiesamenleving. ‘Ik verwacht dat het streven naar een participatiesamenleving het isolement van deze kwetsbare doelgroep alleen maar vergroot’ (Bol, 2014). Kijkend naar het doel van de Sociale Cafés, namelijk sociale samenhang, betekent dit dat niet iedereen kan bijdragen aan de sociale samenhang. Mensen met psychische of verstandelijke problemen hebben andere sociale wensen. Er is veel Onwetendheid over de sociale wensen van de ander. Dit betekent dat we rekening houden met de sociale behoeften en mogelijkheden van mensen met een verstandelijke of psychische beperking en in een aantal gevallen moeten accepteren dat ze niet kunnen deelnemen aan de sociale samenhang. De participatiesamenleving is dus een mooi streven maar niet voor iedereen wenselijk en haalbaar. Tegelijkertijd zullen mensen, volgens ons, zich meer betrokken gaan voelen op het moment dat ze een taak krijgen binnen het Sociaal Café en weten wat er van hen wordt verwacht. Als vanaf het begin duidelijk is wat er verwacht wordt van de bezoekers, kennen ze hun rol en zullen ze zich hiervoor inzetten.

Bijlage 1: Theoretische inleiding

1.2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van verschillende niveaus gekeken naar het knelpunt. Hierbij wordt als eerste gekeken naar het microniveau. Hieronder wordt verstaan: de bezoekers van het Sociaal Café, het Sociaal Café zelf en het team. Vervolgens wordt er gekeken naar het mesoniveau. Dit is de organisatie, De Stuw zelf. Een organisatie bestaat uit verschillende factoren. De factoren die van belang zijn worden besproken om het knelpunt te analyseren. Als laatste wordt er gekeken naar het macroniveau. Dit is een verduidelijking van de context van het knelpunt. De context is in deze situatie de ontwikkelingen op het gebied van welzijn in de samenleving van Nederland.

1.2.2 Niveau 1: microniveau

Bezoekers

Algemene analyse van de bezoekers

De bezoekers van de Sociale Cafés verschillen per gebied. Het gebied Kern organiseert het Sociaal Café voor mensen uit het werkveld, de professional. De gebieden Zuid en West richten het Sociaal Café op de informele sector, de vrijwilligers en buurtbewoners. Het gebied Oost organiseert een avond voor de vrijwilligers en een aparte avond voor de professionals. In de toekomst zullen ze mogelijk beide partijen samen laten komen, omdat ze ondervonden hebben dat vanuit beide partijen de behoefte is elkaar te ontmoeten.

De bezoekers werken en/of wonen in het gebied waar een Sociaal Café wordt georganiseerd. De bezoekers zijn betrokken bij de burgers van het gebied. Doordat het Sociaal Café wordt ingezet om de sociale samenhang en leefbaarheid in het gebied te bevorderen, worden de bezoekers van het Sociaal Café betrokken bij dit doel en werken ze mee om deze te behalen.

Knelpuntanalyse bezoekers

De bezoekers van de Sociale Cafés hebben diverse achtergronden, namelijk als vrijwilliger, buurtbewoners of professional. Het gevolg is dat het verloop per Sociaal Café kan verschillen. Volgens het knelpuntbeschrijving in hoofdstuk 1.2 wordt er naar een concept gezocht voor de Sociale Cafés. Hierin zal wel rekening moeten worden gehouden, dat een Sociaal Café met vrijwilligers/ buurtbewoners anders is dan met professionals. Het concept moet zo ontworpen worden dat het voor beide doelgroepen geschikt is. Bij de Sociale Cafés die gebied Kern organiseren zijn regelmatig andere professionals aanwezig. Hierdoor is het lastig om de samenwerking en het netwerk te versterken, omdat elke keer opnieuw kennis moet worden gemaakt met de nieuwe gezichten. Daarnaast gaf De Stuw aan dat ze bij sommige Sociale Cafés, zoals Sibculo, nog niet duidelijk hebben of er een vervolg komt op het Sociaal Café wat daar is georganiseerd. Dit zorgt ervoor dat de bezoekers geen duidelijkheid hebben wat het nut van het Sociaal Café is. In het Sociaal Café is er ruimte voor gesprek over punten die in hun gebied/dorp zouden kunnen veranderen. Het kan zijn dat bezoekers het gevoel krijgen dat er niets met deze punten wordt gedaan, vanwege de onduidelijkheid over het vervolg op het Sociaal Café en er niet tot actie wordt overgegaan. In het onderzoek zullen verdere knelpunten vanuit de bezoekers onderzocht worden.

Het Sociaal Café

Algemene analyse van het Sociaal Café:

De Stuw heeft van de gemeente het doel gekregen: ‘het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid van de gemeente Hardenberg’. Om dit doel te behalen wil De Stuw Sociale Cafés inzetten als methode. Deze methode wordt per gebiedsteam anders ingevuld. Per gebied zal er kort toegelicht worden welke werkwijze het gebiedsteam inzet. Dit ter verduidelijking voor het knelpunt wat betreft het Sociaal Café.

Gebied Zuid

In Zuid wordt er gewerkt aan de hand van stellingen. De stellingen komen voort uit kennismaking en de vraag aan de bezoekers wat ze graag zouden willen verbeteren. Ze gaan in gesprek met de burgers/verenigingen aan de hand van de stellingen. Uit die stellingen wordt door de organisatoren een top drie gemaakt en deze worden vervolgens teruggekoppeld naar het Sociaal Café. Per Sociaal Café pakken ze een ander dorp. Ze passen het programma aan op het specifieke dorp (zie bijlage 4). In Sibculo een dorp binnen gebied Zuid, is gekozen om vooraf aan het Sociaal Café twee dagen met een formulierenbrigade bij bewoners langs te gaan. Hierin werd gepeild wat de mensen van Sibculo vinden. In Sibculo is het nog onduidelijk wat het vervolg gaat zijn op het Sociaal Café dat al georganiseerd is.

Gebied Kern

Uit het interview met de organisator van gebied Kern kwam naar voren dat de inrichting van de Sociale Cafés vanaf de start verschillend zijn. De teamleden hebben samen vooraf geen plan van aanpak gemaakt met uitgewerkte doelen. Team Zuid organiseert de bijeenkomsten tijdens de lunch met een kopje soep. De soep staat symbool voor het bindmiddel. De eerste bijeenkomsten begint met kennismaken. Daarna wordt er een lijst van de signalen, die de hulpverleners zagen, gemaakt en vervolgens werden ze onderverdeeld in thema’s. Per onderwerp zit een groep samen en wordt er gekeken naar wat ze als hulpverleners gezamenlijk kunnen doen (zie bijlage 2).

Gebied Oost

Gebied Oost heeft een centraal liggend dorp gekozen in het oosten van de gemeente. Dit was De Krim. Ze zijn gestart met een Sociaal Café voor de professionals, maar gebied Oost had ook de behoefte om vrijwilligers en verenigingen uit te nodigen. Zij hebben een draaiboek gebruikt, die de andere gebiedsteams ook hebben gebruikt, voor de invulling van hun Sociaal Café. Eerst was er ruimte voor kennismaking met elkaar, vervolgens hadden zij een aantal stellingen bedacht en hierop werd aan de mensen gevraagd waarom ze een bepaalde stelling hadden gekozen (zie bijlage 4).

Gebied West

In gebied West was vooraf geen draaiboek om het Sociaal Café vorm te geven als team. Het team heeft een eigen insteek genomen, aangepast op het gebied West. Gebied West is aangehaakt bij een initiatief van Plaatselijk Belang van het dorp. De vormgeving wordt door het Plaatselijk Belang en team Zuid samen ingericht. Het laatst georganiseerde Sociaal Café begon met informatie van een wethouder die over de nieuwe ontwikkelingen in gemeente Hardenberg vertelde. Daarna was er iemand van de vrijwilligerscentrale van Deventer, die vertelde hoe men het beste vrijwilligers kon werven. vervolgens vertelde hij over hoe je als professionals het beste kunt netwerken. Dit werd middels een opdracht geoefend. Het Sociaal Café sloot af met een borrel (zie bijlage 4).

Knelpuntanalyse van het Sociaal Café

De verschillende werkwijzen die zijn weergegeven, laten zien dat het Sociaal Café op het moment geen vast concept heeft. Tussen de gebieden zijn er verschillen te zien in werkwijzen. Hierdoor wordt er teruggekomen bij een deel van het knelpunt, namelijk dat De Stuw meer resultaten zou willen meten. Door de verschillende werkwijze tussen de gebieden is het lastiger te meten welke resultaten met de Sociale Cafés wordt behaald.

Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat de werkwijzen willekeurig zijn gekozen. Ze staan niet vast en in meerdere gevallen is de werkwijze niet in overleg met het hele team vastgesteld. Dit zorgt ervoor dat er geen consistente werkwijze is. Mogelijk zou een weloverwogen methode ervoor kunnen zorgen, dat er efficiënter en effectiever gewerkt kan worden. Dit wordt verder onderzocht in fase 4.

Een praktisch punt voor het Sociaal Café is, dat het in sommige gebieden geld kost om het te organiseren. In gebied Kern kan het in een vergaderruimte van De Stuw gehouden worden, maar in bijvoorbeeld gebied Oost moet er een ruimte worden afgehuurd en worden er kosten gemaakt voor eten en drinken.

De naam ‘Sociaal Café’ levert bij de start van het onderzoek wat verwarring op en dit bleek ook het geval te zijn bij de bezoekers. Er kunnen meerdere invullingen bedacht worden bij de naam, waardoor de huidige inhoud niet gelijk duidelijk wordt. De visie achter de naam ‘Sociaal Café’ is dat het te vergelijken is met een kroeg. Met de naam willen ze de informele, vrijblijvende sfeer van een kroeg benadrukken: Bij een kroeg/café kom je binnen, omdat je het leuk vindt, het je wat oplevert en als je klaar bent ga je weer. Deze achterliggende visie wordt alleen nog niet direct uitgestraald. In het verdere onderzoek wordt er stil gestaan bij deze naam en kijken of deze duidelijk genoeg is voor de visie en de werkwijze die De Stuw met de methode heeft (zie bijlage 5).

Algemene analyse organisatoren Sociaal Café (medewerkers/team)

Zoals in het mesoniveau verder zal worden toelichten werkt De Stuw vanuit vier gebieden met elk een eigen team. Om een beeld te schetsen hoeveel verschillende medewerkers in een team en dus aan een Sociaal Café meewerken, volgen hierna de namen van de medewerkers:

Team:	West	Oost	Kern	Zuid
Teamleider:	Wenker, Diny	Wenker, Diny	Kloppenburg, Dieneke	Hegeman, Irma
Medewerkers:	Boer, Arjan	Leeuw, Geke	Eilert, John	Faassen, Freddy, van
	Drost, Ruben	Olphen, Mimy, van	Jansen, Margreet	Kelder, Mariëtte
	Laarman, Willy	Schippers, Anneke	Korvemaker, Mindy	Kloppenburg, Marijn(– stagiair)
	Linde, Hanna, van der	Wijhe, Sandra, van	Loosbroek, Paul, van	

De teamleiders van elk gebied zijn geïnterviewd. Zo wordt er een beeld verkregen van de functies van de organisatoren van de Sociale Cafés. Hierin komt vooral naar voren dat ze meerdere functies hebben binnen De Stuw. Dit betekent dat het organiseren van de Sociale Cafés een onderdeel is van hun takenpakket.

Analyse knelpunt organisatoren Sociaal Café (medewerkers/team)

In de algemene analyse van de organisatoren is te zien, dat er in elk gebied meerdere personen meewerken aan het Sociaal Café. Dit kan ervoor zorgen dat binnen een gebied er al verschillen zijn ontstaan in het team over de visie en het handelen. Dit hoeft geen probleem te zijn voor de uitvoering van het Sociaal Café, maar afstemming binnen het team is dan belangrijk. Zoals in de analyse van het Sociaal Café is beschreven, lijkt de werkwijze binnen een Sociaal Café niet altijd doordacht te zijn. De werkwijze is niet altijd duidelijk met een gebiedsteam afgestemd. Er wordt onderzocht of de afstemming beter kan, waardoor er efficiënter en effectiever gewerkt kan worden.

Op het moment lopen de organisatoren tegen een aantal punten aan die worden toegelicht.

Soortgelijke projecten

In de Krim zijn er twee Sociale Cafés georganiseerd, totdat een ander project in de Krim kwam. De doelstellingen van dat project stonden haaks op die van het gebiedsteam Oost voor het Sociaal Café had. Hierdoor is De Stuw gestopt met het organiseren van het Sociaal Café, maar een tijd later aangehaakt bij de andere organisatie. Hierin komt het belang om oog te hebben voor andere organisaties met gelijkwaardige projecten naar voren. En de vraag of De Stuw dan aan moet sluiten bij andere projecten of het Sociaal Café moet voortzetten. (Zie bijlage 4)

Bezoekers

Als eerste werd het punt genoemd dat bij het uitnodigen van professionals of vrijwilligers/verenigingen mensen werden vergeten. De keuze voor professionals en/of vrijwilliger/verenigingen vinden de organisatoren lastig. Als er voor elke doelgroep een apart Sociaal Café wordt georganiseerd, merken de organisatoren dat er behoefte is bij de bezoekers om de andere doelgroep te leren kennen (Zie bijlage 4). Bij de professionals is te zien dat er bij elke bijeenkomst andere professionals van een organisatie komen. Dit zorgt ervoor dat de bezoekers per bijeenkomst verschillen en er elke keer opnieuw kennis moet worden gemaakt. Voor het Sociaal Café binnen het gebied Kern komt het voor, dat niet de hulpverlener van een organisatie komt maar de manager. Een manager is meer gericht op de zakelijke kant, terwijl het Sociaal Café gericht is op ‘mensen die met mensen werken’(Zie bijlage 2). Een ander punt wat opvalt is dat de terugkoppeling van vrijwilligers/verenigingen naar De Stuw toe, gemiddeld minder is dan bij professionals (Zie bijlage 3). Als laatste loopt de organisator van het gebied Kern er tegenaan, dat ze graag snel over wil gaan tot daden. Maar soms gaat dit te snel voor de bezoekers en is kennismaken en netwerken al genoeg (Zie bijlage 2).

Vorbereiding

In de buitengebieden is het zoeken naar een locatie voor het Sociaal Café lastig. Dit kost extra geld voor huur en catering. Daarnaast kost het meer tijd voor de voorbereiding van het Sociaal Café. In een

buitengebied wordt namelijk gekozen om elke keer een Sociaal Café in een ander dorp te organiseren (Zie bijlage 3).

In de voorbereiding bij het plannen van het Sociaal Café moet rekening worden gehouden met de volle agenda's die bij de bezoekers kunnen zijn. Zo was het niet mogelijk om in de kerst periode een Sociaal Café te plannen (Zie bijlage 2).

1.2.3 Niveau 2: mesoniveau

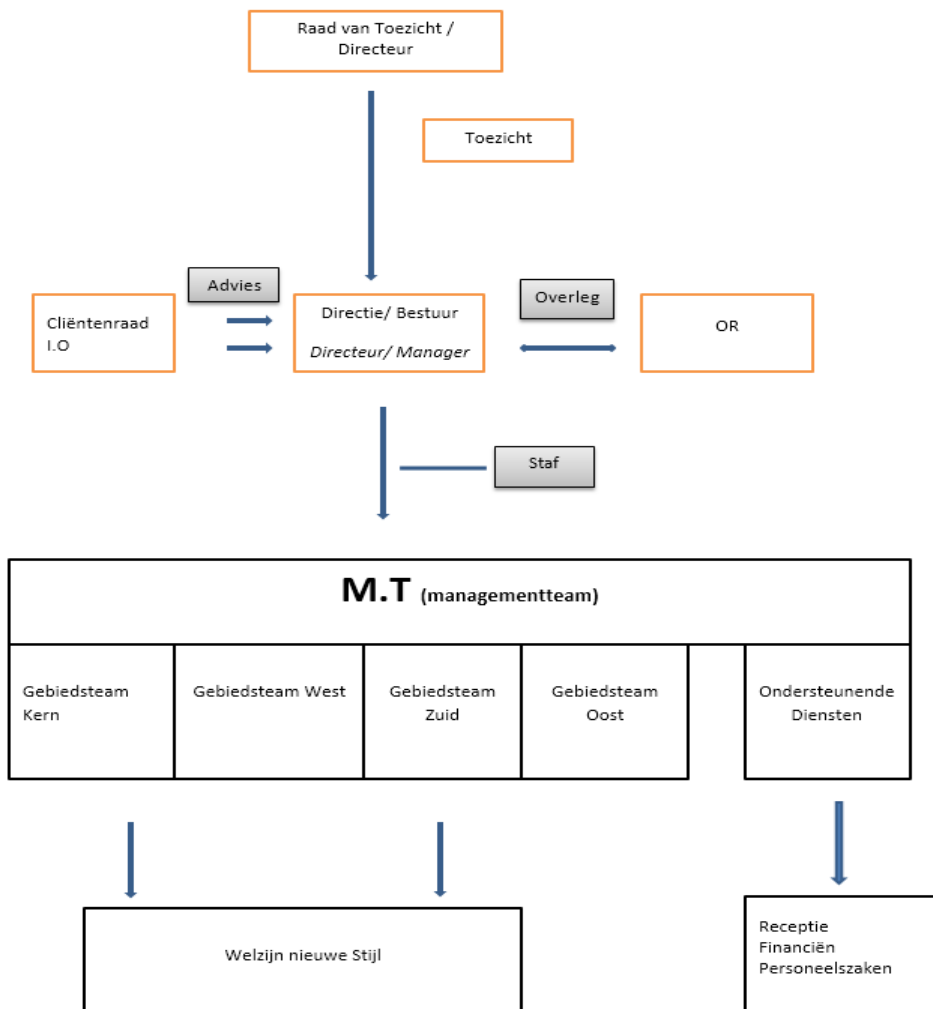
Algemene analyse organisatiestructuur

De organisatie kent een klein management-team onder leiding van de directeur /bestuurder. De directie legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Deze Raad van Toezicht bestaat uit acht onafhankelijke leden met diverse maatschappelijke achtergronden.

De Stuw werkt gebiedsgericht. Dit betekent dat ze Hardenberg ingericht hebben in vier gebieden, met elk een eigen team. Bovenstaande illustratie geeft beeld van de geografische ligging van de gebiedsteams.

Hieronder is het organogram te zien van welzijnsstichting De Stuw.

Knelpuntanalyse organisatiestructuur

Tijdens de interviews vertelde een medewerker van De Stuw dat er wel eens miscommunicatie ontstaat tussen de, zoals hij het noemde, ‘bovenlaag’ en de ‘onderlaag’ van het personeel van De Stuw. Hij zei hierover: *‘Zoals de ‘management laag’, de ‘OR laag’ en de wat meer ‘bovenste laag’, meer mag communiceren met de ‘onderste laag’. Het zegt trouwens al heel wat dat ik nu ‘bovenste’ en ‘onderste’ laag noem hè! Maar goed, soms komt er heel veel input vanuit die ‘onderste laag’ maar loopt dit ergens mis en komt het niet aan, of wordt er niks mee gedaan. En in dat opzicht zou het dus goed zijn dat er bepaalde verwachtingen, bepaalde structuren, wat duidelijker neergezet worden, zodat er voor iedereen begrijpelijk is waarom dingen gaan zoals ze gaan.’* (zie bijlage 6)

Dit is een voorbeeld waar de structuur van de organisatie invloed kan uitoefenen op het knelpunt. Tijdens het interview werd duidelijk dat taakverdelingen nog wat onduidelijk zijn en ideeën kunnen verdwijnen. Dit zou kunnen komen door het feit dat de organisatiestructuur niet duidelijk georganiseerd is, omdat de communicatie mist tussen de verschillende onderdelen. Vervolgens zou dit indirect invloed kunnen uitoefenen op de Sociale Cafés, omdat ook hier de taak en rolverdeling onduidelijk kan worden. Hieronder een citaat om dit te verduidelijken:

‘In nagenoeg elke organisatie van enige omvang is een aantal afdelingen te onderscheiden (...)In afdelingen worden werkzaamheden gegroepeerd (bij elkaar gezet) in een bepaalde ruimte. (...) De reden om te groeperen is niet alleen de organisatie overzichtelijk te maken, maar vooral om de noodzakelijke afstemming tussen taken te vergemakkelijken.’ (Alblas, 2005, p. 237)

Zo wordt de organisatie van de Sociale Cafés door een aparte groep werknemers van De Stuw georganiseerd. Zij zijn verantwoordelijk voor deze uitvoering. Toch werken ze vanuit de doelstellingen van De Stuw en zal hier een duidelijke afstemming moeten zijn. Dus zoals Alblas (2005) noemt; groeperen is voor de noodzakelijke afstemming tussen taken. Later in het onderzoek zal blijken of deze afstemming aanwezig is.

Hieronder een deel van een interview over een eventueel knelpunt wat betreft organisatiestructuur, met betrekking tot de uitvoering van de Sociale Cafés: *‘De Stuw is in 2012 gestart met de gebiedsteams. Het idee was er al in 2011 en de gemeente Hardenberg kiest er in 2014 voor om het door te zetten in wijkteams. Dit omdat we helemaal vooraan staan, is de vraag, hoe krijgen we de gedachtes die we hebben zoals werken met WNS, generalistisch werken concreet en op één lijn zodat we het kunnen gaan uitvoeren?’* (Zie bijlage 5)

Het werken volgens WNS is een vorm van formalisatie; *‘Formalisatie omvat de regels en voorschriften die zijn ontwikkeld over ‘hoe te handelen’ in omschreven situaties.’* (Alblas, 2005, p. 247) Er kan een gebrek zijn aan formalisatie, dus een gebrek aan afstemming. Wanneer alle medewerkers volgens WNS werken dan ontstaat er duidelijkheid en uniformiteit. *‘Hoe sterker formalisatie is toegepast in een organisatie, des te nauwkeuriger zijn alle werkzaamheden omschreven en op elkaar afgestemd’.* (Alblas, 2005, p. 247) Of dit ook van toepassing is op De Stuw wordt onderzocht.

Algemene analyse organisatiecultuur

Cultuur is op te vatten als een collectieve mentale programmering, die de leden van de ene groep of categorie mensen onderscheidt van die van een andere. Deze mentale programmering is gericht op het overdragen van waarden, normen en opvattingen. (Alblas, 2005, p. 276/277)

Op basis van deze betekenis zal de cultuur binnen De Stuw worden geanalyseert. Hierbij wordt er gestart met waarden en normen van de organisatie;

‘Een stuw is een waterwerk dat als doel heeft het water daar waar nodig op te stuwen en waterstromen te sturen. Deze metafoor staat voor wat De Stuw voor de inwoners in Hardenberg wil zijn, namelijk een zichtbare, betrokken en gewaardeerde maatschappelijke onderneming in de Hardenbergse samenleving.’ (De Stuw, 2013)

Deze metafoor laat zien vanuit welke waarden de medewerkers van De Stuw willen werken. Ze willen betrokken zijn bij de burgers en samen met de burgers werken. Een andere belangrijke waarde van de organisatie is de verschuiving van initiatiefnemend op organisatieniveau, naar het initiatief bij de burger laten. Ook wordt er niet meer gezorgd voor de mensen, maar worden de mensen aangestuurd om actief verantwoording te nemen voor zichzelf en hun sociale omgeving.

De organisatiecultuur kan men vergelijken met een ijsberg. Een gedeelte daarvan steekt boven water uit. Dit is het zichtbare gedeelte, dat vergeleken kan worden met het specifieke patroon van gedragingen dat in een organisatie vertoond wordt. Het grootste gedeelte van de ijsberg zit echter onder water en bij de organisatiecultuur bestaat dat uit de onderliggende waarden, normen en opvattingen. Dit is de mentale programmering van de organisatieleden (Alblas, 2005).

Veel waarden en normen bestaan uit vanzelfsprekendheden. Daarom is de dieperliggende cultuur moeilijk te meten. Wel kwam vanuit de interviews naar voren dat de medewerkers erg gemotiveerd zijn om het welzijn van de inwoners van gemeente Hardenberg te bevorderen.

Knelpuntanalyse organisatiecultuur

De sterkte van de cultuur in de organisatie kan invloed uitoefenen op het knelpunt. *‘Hoe sterker de organisatiecultuur is, hoe meer deze het gedrag en de strevingen van de organisatieleden beïnvloed’.* (Alblas, 2005, p. 279)

Uniformiteit is belangrijk om de waarden en normen uit te dragen. Ook tijdens de Sociale Cafés zal dit van belang zijn. Dit omdat De Stuw doelstellingen heeft met de Sociale Cafés en zichzelf vertegenwoordigt tijdens de Sociale Cafés. Hieronder een citaat deze gedachte verantwoordt:

‘Uniformiteit in waarden, normen en opvattingen vergroot de betrokkenheid van de medewerkers bij de organisatie. (...) Uniformiteit verbetert de interpersoonlijke relaties, omdat de organisatieleden dezelfde waarden delen en daardoor op dezelfde manier tegen de organisatorische situaties aankijken’. (Alblas, 2005, p. 279)

Wanneer er weinig sprake is van deze uniformiteit zal dit indirect invloed uit kunnen oefenen op de Sociale Cafés. Wanneer ‘alle neuzen dezelfde kant’ op staan zou er een consistentie bereikt kunnen worden in de Sociale Cafés.

Algemene analyse financiën en regelgeving

De gemeente Hardenberg heeft de regie over het welzijnswerk en beschouwt De Stuw als haar uitvoeringsorganisatie.

De gemeente Hardenberg financiert De Stuw met publiekelijk geld. Doordat het hier om publiekelijk geld gaat moet De Stuw verantwoording afleggen door een jaarverslag. Om door de gemeente gefinancierd te worden levert De Stuw jaarlijks een offerte aan bij de gemeente. Hieronder de aanvraag voor 2014 om subsidie te ontvangen voor prestatieveld 1:

Totaal	Uren agogisch	Uren ondersteuning	Kosten
Prestatieveld 1	3160 uur	260 uur	€ 359.358,78
Cofinanciering			
Buurtkamers	400 uur		€ 32.000,00

Knelpuntanalyse financiën en regelgeving

In de interviews werd duidelijk dat er een beperkt budget is voor de Sociale Cafés. Dit budget levert tot nu toe verschillende beperkingen op. Zo is er geld nodig om een ruimte te huren, m.u.v. gebied Kern, waar de Sociale Cafés gegeven worden. De vraag is of hier ook een andere oplossing voor bedacht kon worden om kosten te besparen. Dit wordt echter duidelijk in het verloop van het onderzoek.

Conclusie analyse mesoniveau

Op mesoniveau is zichtbaar dat De Stuw vanuit vier gebiedsteams werkt. Het werken vanuit vier verschillende gebieden en teams kan een verschillende vormgeving van het Sociaal Café veroorzaken. Een mogelijke oorzaak is dat uit elk gebied verschillende problemen komen, die op hun beurt weer andere vragen opleveren. Het Sociaal Café gaat inhoudelijk in op de vragen die voortkomen uit de afzonderlijke gebieden. De werkwijze kan daardoor verschillen.

Het knelpunt is dat de vormgeving, de efficiëntie en de organisatie van het Sociaal Café verschillend per gebied is. Er is geen consistente werkwijze waardoor De Stuw de Sociale Cafés in zijn geheel niet meetbaar kan maken.

Naast het werken vanuit vier gebiedsteams heeft de organisatiecultuur invloed op de vormgeving van de Sociale Cafés. Dit omdat de organisatie graag naar uniformiteit streeft. De organisatiecultuur heeft een indirecte invloed op de doelstelling en vormgeving van het Sociaal Café als methode.

Een knelpunt op mesoniveau dat samenhangt met een knelpunt op microniveau is de onduidelijkheid over de invulling van de Sociale Cafés. Op microniveau is gebleken dat de bezoekers de doelstelling van de Sociale Cafés niet duidelijk hebben. Dit kan komen omdat de organisatoren de doelstellingen ook niet duidelijk hebben. Sommige organisatoren werken vanuit de gedachte om het Sociaal Café in te zetten als netwerkbijeenkomsten, een ander Sociaal Café wordt ingevuld om de samenhang tussen buurten, dorpen en wijken te bevorderen (prestatieveld 1). Op mesoniveau kan het zijn dat de organisatoren van de Sociale Cafés geen duidelijk beeld krijgen voor de doelstelling vanuit De Stuw. Er kan een verschil zitten tussen organisatiedoelen en de individuele doelen van de organisatoren. Uit de offerte van De Stuw aan de gemeente is gebleken dat de Sociale Cafés onder de doelstelling van prestatieveld 1 vallen. De vraag is of dit doel als hoofddoelstelling wordt nagestreefd in de Sociale Cafés.

In de algemene analyse van het mesoniveau is er een beschrijving gegeven van de financiën van De Stuw. De Stuw krijgt subsidie van de gemeente om projecten uit te voeren. Zoals gezegd, vallen de Sociale Cafés onder de financiering van prestatieveld 1. Aangezien De Stuw gesubsidieerd wordt, wil de gemeente inzicht hebben in het resultaat van het project. Daarom zal De Stuw aan de gemeente

moeten laten zien wat er met het geld gedaan is en welke resultaten er zijn gehaald. Op dit moment is dat een probleem, omdat er geen eenduidig beeld van het Sociaal Café is. De resultaten zijn lastig te meten. Dit is een onderdeel van het knelpunt van De Stuw.

1.2.4 Niveau 3: macroniveau

Algemene analyse 'van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij'

Om een duidelijk beeld te scheppen wat het macroniveau voor invloed uitoefent op het knelpunt van De Stuw, leest u hier eerst een algemene analyse met de belangrijkste ontwikkelingen op macroniveau.

'Het is onmiskenbaar dat mensen in onze huidige netwerk- en informatie- samenleving mondiger en zelfstandiger zijn dan vroeger. Gecombineerd met de noodzaak om het tekort van de overheid terug te dringen, leidt dit ertoe dat de klassieke verzorgingsstaat langzaam maar zeker verandert in een participatiesamenleving. Van iedereen die dat kan, wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar eigen leven en omgeving' (Beekers, 2013).

Deze drie zinnen heeft Koning Willem-Alexander in de troonrede van september 2013 uitgesproken. Dit geeft de kern weer van het huidige maatschappelijke debat. Nederland zit midden in een belangrijke hervorming van het sociale stelsel. Hierin krijgt de overheid minder en de samenleving meer verantwoordelijkheid: dit wordt 'functionele decentralisatie' genoemd. Daarnaast is er sprake van 'territoriale decentralisatie': het rijk krijgt een kleinere rol en de lokale overheid een grotere (Beekers, 2013) Hieruit wordt duidelijk dat het accent verschuift van een verzorgingsstaat naar een participatiemaatschappij.

Vanuit bovenstaande ontwikkeling wordt er op macroniveau een theoretische analyse gemaakt van factoren die invloed hebben op het knelpunt in het onderzoek. Hierin wordt er terug gekeken naar het regeerakkoord dat als motto heeft 'bruggen slaan'. Het hoofdstuk wat van belang is voor het onderzoek, is hoofdstuk VII 'zorg dichtbij' van het regeerakkoord (Rijksoverheid, 2014).

Wat betreft verantwoordelijkheid voor gezondheid, geeft dit plan aan dat de mensen in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn. De regering wil deze zelfverantwoording ondersteunen. Ze kiezen deze kabinetsperiode voor een drietal prioriteiten:

- De kwaliteit zal verbeterd moeten worden.
- Kwaliteitsverhoging gaat in de zorg vaak samen met kostenverlaging
- Het bevorderen van regionale samenwerking tussen zorgaanbieders.

Uiteindelijk zal de zorg meer moeten samenwerken in plaats van concurreren. Het regeerakkoord is al een voorzet op WNS. Zo geven ze aan dat er een omslag moet komen naar maatwerk. Daarnaast blijkt dat mensen met een niet-medisch karakter vaak alternatieven in eigen kring kunnen vinden (Rijksoverheid, zorg dichtbij VII, 2014).

De Wet maatschappelijke ondersteuning als participatiewet:

1 Januari 2007 werd de Wmo ingevoerd met als hoofddoel: 'Meedoen'. Dit geeft de ambitie van de overheid weer, om te blijven zorgen voor mensen met een beperking en chronisch zieken, zodat ze zoveel mogelijk mee kunnen doen aan de samenleving. Dit doel heeft ook betrekking op het feit dat er grenzen zijn aan de verzorgingsstaat. Een dergelijk zorgstelsel kan fraudegevoelig zijn, onbetaalbaar worden en ervoor zorgen dat mensen achteroverleunen kunnen en passief worden (Adviesraad, 2014).

De Wmo biedt de mogelijkheid om zorg te blijven garanderen en verbeteren zonder de kosten te laten stijgen, namelijk door participatie. De Wmo doet een sterk beroep op de verantwoordelijkheid van mensen voor hun eigen zorg. Om te zorgen dat iedereen mee kan doen in de maatschappij, zal de omgeving van de cliënt moeten worden ingezet. Dit is de reden dat de wet ook wel de participatiewet wordt genoemd (Vreugdenhil, 2014). De dubbele doelstelling van de Wmo, bezuinigen en mensen toch blijven ondersteunen, willen ze bereiken door vier routes:

1. Decentralisering van welzijns- en ondersteuningstaken naar lokale partijen onder regie van lokale overheden.
2. Verschuiving van ‘recht op zorg’ naar beleidsvrijheid door gemeenten.
3. Terugleggen van verantwoordelijkheid bij de vragers van ondersteuning.
4. Beroep op de civil society (Vreugdenhil, 2014).

Wmo in 2015

Door de decentralisatie van de AWBZ-taken moet de werkwijze van de Wmo worden veranderd. Deze verandering wordt 1 januari 2015 doorgevoerd en dan zal er een nieuwe Wmo komen. Samengevat houdt deze verandering het volgende in:

De nieuwe Wmo zorgt ervoor dat gemeenten meer verantwoordelijkheden krijgen voor het organiseren van passende ondersteuning voor mensen die niet zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Het doel hiervan is dat het mogelijk wordt gemaakt voor mensen om langer thuis te kunnen blijven wonen en daarnaast deel te kunnen nemen aan de samenleving. Inhoudelijk wordt dit vormgegeven door:

- *‘Zorg op Maat’ te bieden:* wanneer de cliënt de zorgvraag niet binnen de sociale omgeving kan oplossen, dan ontvangt hij een maatwerkvoorziening van de gemeente. Dit betekent dat de gemeente samen met de cliënt gaat kijken naar de ondersteuningsbehoefte van deze cliënt. Uitgangspunt hiervoor is om te kijken naar de mogelijkheden en de behoeften van de cliënt.
- *Keuzevrijheid cliënt zorg in natura of Persoonsgebonden Budget:* in de nieuwe Wmo blijft de mogelijkheid bestaan dat de cliënt de ondersteuning inkoopt door PGB. Echter het geld wordt niet meer rechtstreeks op de rekening van de cliënt gestort, maar beheerd door de Sociale Verzekeringsbank. Zij organiseren de betaling aan de zorgaanbieder of leverancier.
- *Rol gemeente:* De gemeenten krijgen in 2015 de taak om meer maatschappelijke ondersteuning te bieden. In hun beleidsplan moeten ze vastleggen op welke wijze en op basis van welke criteria een cliënt in aanmerking voor maatwerkvoorziening komt. Ook moeten ze verantwoorden op welke wijze de gemeente haar inwoners betreft bij de uitvoering van haar beleid. Op deze manier wordt het voor burgers duidelijk welke maatschappelijke ondersteuning zij van hun gemeente kunnen verwachten.
- *Samenwerking gemeente en zorgverzekeraar:* de nieuwe Wmo zorgt ervoor dat gemeenten en zorgverzekeraars actief samen gaan werken bij het organiseren van de zorg en ondersteuning in buurten, wijken en dorpen. Deze samenwerking is nodig om zorg en ondersteuning via de sociale wijkteams te bieden (Rijksoverheid, 2014).

De Sociale Cafés hebben als doel: het stimuleren van de sociale samenhang en leefbaarheid van de gemeente Hardenberg. Deze doelstelling is afgeleid uit prestatieveld 1 van de Wmo (Rijksoverheid). De Wmo heeft daarom direct invloed op de invulling van de Sociale Cafés. De overheid wil veel bewerkstelligen met de nieuwe Wmo. Zoals al gezegd wordt er een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de mensen. Dezelfde visie ligt ook achter het huidige Sociaal Café. De vraag is echter of de bezoekers van het Sociaal Café deze gedachte ook delen. Dit is van invloed, omdat de instelling van de bezoekers van het Sociaal Café van belang is voor de doelstelling.

Conclusie analyse macroniveau

Op dit moment zijn er meerdere ontwikkelingen in de zorgsector van de Nederlandse samenleving. De grootste is misschien wel de ontwikkeling van de verzorgingsstaat naar een participatie-samenleving. Om deze participatiesamenleving te creëren wordt de Wmo ingezet. In deze conclusie wordt beschreven wat deze ontwikkelingen betekenen voor “De Stuw”.

Zoals al beschreven, hebben de Sociale Cafés als doel: ‘het stimuleren van de sociale samenhang en leefbaarheid in de gemeente Hardenberg’. In de invulling van de Sociale Cafés denkt De Stuw dat ze voorbereidend zijn voor de nieuwe Wmo in 2015 (zie bijlage 4). Voorbeelden van die voorbereiding zijn: het netwerken tussen verschillende organisaties, het stimuleren van de sociale samenhang door burgers te betrekken en aan te sturen om zich verantwoordelijk te voelen voor zichzelf en hun omgeving.

Zoals in de algemene analyse van het macroniveau is beschreven, is het inzetten van wijkteams een ontwikkeling die voortkomt uit de nieuwe Wmo van 2015. In het interview met de teamleider van gebied Kern komt naar voren, dat het Sociaal Café een voorbereiding kan zijn op de wijkteams die worden ingesteld door gemeente Hardenberg. Dit blijkt uit de volgende citaten uit het interview: *‘Iedereen zit in zelfde spanning en onzekerheid van deze tijd. Niemand weet waar het heen zal gaan met de hulpverlening. En daarom is er behoefte aan samenwerken, omdat het straks noodzakelijk zal zijn. We kijken samen naar wat we kunnen betekenen voor elkaar en hoe het straks verder gaat. Voor De Stuw is het mooi om een voortrekkende rol hierin te nemen.’*(...) *‘Als we dan straks in wijkteams moeten gaan functioneren, dat we elkaar informeel al kennen en weten wat we aan elkaar hebben. Dan kunnen we elkaar en de cliënt beter helpen.’* (teamleider Kern, 2013)

Kijkend naar het knelpunt wordt zichtbaar dat de voortgang van de Sociale Cafés echter nog onduidelijk is. Dit omdat het nog de vraag is of de Sociale Cafés nog een toegevoegde waarde kunnen hebben naast de toekomstige wijkteams. In het onderzoek wordt stil gestaan bij de komende verandering van de wijkteams.

Naast de ontwikkelingen bij de komst van de wijkteams, is er nog een ontwikkeling op macroniveau die van invloed kan zijn op de Sociale Cafés. Vanuit de Wmo als participatiewet wordt er een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Aangezien de Sociale Cafés ook werken vanuit het doel van prestatieveld 1, wordt dit beroep ook gedaan op de bezoekers van het Sociaal Café. De vraag is de bezoekers wel zitten te wachten op de desbetreffende verantwoordelijkheid. Zijn de ideeën en de doelen van de Wmo ook haalbaar voor de bezoekers?

Bijlage 2: Interview teamleider 1 De Stuw

Datum: 23-01-2014
Interviewers: Matthea en Renate
Respondent: Teamleider

1. Welke functie heeft u binnen De Stuw, kunt u die kort toelichten?

Ik ben teamleider, dat betekent deels dat ik ook in de uitvoering zit. Momenteel doe ik veel in sociale activering en informatie en advies, dat zijn de grootste uitvoerende taken. Andere collega's gaan veel op huisbezoeken, ik zelf doe dit minder. In kader van decentralisatie, zijn veel projecten omgebouwd. De inhoud aangepast op de kantelingsgedachte, betekent dat heel veel van oude projecten naar nieuwe omgezet worden. Dit doe ik samen met een collega. Ik zorg ervoor dat vrijwilligers geschoold worden. Ik ben niet bezig met zorgen voor, maar zorgen dat dingen in beweging worden gezet.

2. Kunt u een beschrijving geven van de regio waarin u werkt?

Ik zit in het teamgebied (...). Dit gebied verschilt veel van de rest van de teamgebieden. Het heeft wel parallellen met een ander gebied, dat is ook een groot gebied in de gemeente Hardenberg. Dit gebied verschilt veel met de andere regio's waar vooral dorpen zijn. De dorpen zijn namelijk veel meer gericht op de samenhang. Er wordt veel meer naar elkaar gekeken. In dit gebied komen de mensen met lage inkomens, wonen mensen met bijstandsuitkeringen en er zijn bepaalde achterstandswijken. Dorpen hebben dit ook wel, maar dat is toch anders. Dit gebied is toch anders werken. In dit gebied is er wel veel meer overzicht. Bij de dorpen moet je keuzes maken, over waar je samenkomt. In dit gebied moet je focus verdelen over de wijken, dus bv twee wijken te kiezen. Dit betekent wel dat je ergens anders geen aandacht kan geven. In dit gebied wonen wel veel meer mensen, daarom is een deel onderverdeeld in een ander teamgebied. In Kern en in Dedemsvaart zie je dat er meer zorgvragen worden gesteld. Dit zijn veel informatieve vragen. Veel oude mensen trekken toch wel naar Kern toe.

3. Hoe wordt uw Sociaal Café vormgegeven?

De respondent is al van meet af aan betrokken bij dit Sociaal Café. Ze zijn nu iets van 3 jaar bezig. De manier waarop het Sociaal Café is vormgegeven is misschien willekeurig begonnen. Waar je voor staat als team en wat je als team nodig vindt. Zelf heeft betrokkene de gedachte gehad, dat toch naar die wijkteam toe gaat, dus is het ook handig om voor te lopen in het contact leggen. En dan gericht op mensen die met mensen werken. In eerste instantie heeft het team gekozen voor professionals, daar onderscheidt het wijkgebied zich van de andere gebieden. In de dorpen wordt de samenhang die er tussen de bewoners is versterkt door de Sociale Cafés. Als teamgebied moet je keuzes maken, dat is niet erg. Je ziet wel al verschil in de thema's die besproken worden. Dat moet juist ook, thema's van leefbaarheid komen in het teamgebied van dorpen naar boven. In het Sociaal Café van de dorpen zie je dat ze met de bevolking een prioriteitenlijst maken. In de stad is dit niet mogelijk. In de offerte is veel ruimte, zodat ieder team daarin zijn eigen keuzes kan maken. In eerste instantie zag ik bij een ander teamgebied een andere aanpak. En de teamleider had zoiets van, dat is toch niet de bedoeling? Maar daarna beseft ze, dat je hun ook vrij moet laten om hun eigen invulling eraan te geven. In Kern zie je veel ontwikkelingen naar wijkteams toe. Heel actueel is dat er een kwartiermaker aangesteld werd. Die kwartiermakers was bij een Sociaal Café geweest

en de keer erna kwam hij ook weer. Hij was toen erg kritische, dus voor de volgende keer moet je in je achterhoofd houden dat hij kan komen. En als De Stuw wil je toch een plek in die wijkteams krijgen. De thema's van de Sociale Cafés worden niet door het team bedacht. Bij ons Sociaal Café, begonnen we met kennismaken.

Een maatschappelijke werker die bij een andere organisatie werkte, deed een keer in maand bijeenkomst in haar kantoor. Voor mensen die met mensen werken. Ze ging het gesprek aan met een kopje soep. De respondent vond de soep wel een leuk symbool, dat ze erin wilde houden. De soep als bindmiddel. Later is het veranderd in dat de deelnemers hun broodjes zelf meenemen. We hebben een lunch. In het Sociaal Café zijn we begonnen met een informeel kennismaken, hierdoor heeft iedereen eindelijk een beeld wie wie is. Daarna hebben we gekeken naar welke signalen zij zien. Hier hebben we een lijst van gemaakt. We hebben de signalen ingedeeld naar onderwerpen, leefgebieden. Wonen, schulden, ouderen etc. Daarna mogen deelnemers kiezen waar ze gaan zitten. In elk groepje wordt gekeken naar wat kunnen we gezamenlijk doen. Hoe kan je in toekomst netwerken versterken en methodieken inzetten. En in wat voor positie kom je straks als de transitie plaatsvindt? Dit is een spannende tijd voor iedereen. Het Sociaal Café draait niet om grootste plannen te werken, maar om samen te binden en samen te werken. De volgende keer willen we niet meer dan 6 deelnemers in zo een groepje doen, anders werd het teveel. Iedereen kan zelf aanschuiven en dan concreet maken wat gaan we doen. Dat is een stap verder. Ze staan stil bij waar het eigenlijk heen moet met het Sociaal Café. Als hulpverlener wil je oplossend bezig zijn, maar dat hoeft niet. We komen meer tot het gezamenlijk bespreken van onderwerpen.

4. Wat is tot nu toe de ervaring met het Sociaal Café?

De respondent is enthousiast, bij hen leer je meer gezichten kennen, ook op leidinggevend niveau. En je leert deelnemers ook wat informeler kennen. De Stuw heeft de voorstreckende rol om iedereen bij elkaar te zetten. Je bent constant aan het netwerken, wat erg belangrijk is. Je leert de deelnemers/hulpverleners kennen rondom de cliënt, de lijnen worden korter. Bij de teamgebieden van de dorpen, kun je initiatieven van burgers uitvoeren en hier een ondersteunende rol nemen. In Kern kan je niet alles doen. Straks op 1 april gaan de wijkteams draaien. Dit brengt veel veranderingen teweeg en daarom is het een heel raar jaar. Het kan zijn dat straks de Sociale Cafés wel draait. En dat deze blijven draaien om burgerinitiatieven te ondersteunen. Het wijkteam is een team van allerlei organisaties. Nu zijn er nog teams binnen De Stuw, straks zullen ze meer met externe organisaties zijn. Kern(organisatie) is al bij hun gebouw ingetrokken. Daardoor worden de Lijnen korter en je kunt elkaar verder helpen. Als vb. noemde ze dat een andere collega al met iemand van dit gebied samen op huisbezoek was geweest.

5. Zijn er punten waar u of als gebiedsteam tegenaan gelopen bent? Wat zou er kunnen worden verbeterd? Wat hebben deze punten nu tot gevolg, als het blijft in de huidige situatie?

Als je met veel verschillende organisaties samenwerkt, zie je dat er elke keer andere mensen van de organisatie komen. Als gaat over ouderen/eenzaamheid, dan is zij geneigd om een werkgroep te vormen. Door verschillende partijen bij elkaar te zetten en kijken hoe ze elkaar kunnen helpen. Maar hierna gaat de teamleider te snel. Er komen veel punten in het Sociaal Café naar boven, maar er blijft ook veel liggen. Het blijft nu bij het bespreken. Je leert elkaars werkwijze kennen. Bv. dat mensen van buurtzorg, nu zien gaan zien hoe het werkt. Het is een bewustwordingsproces, wat komt iedereen tegen. Soms moet je ook een stap terug doen, door weer een keer alleen soep te eten en kennis te maken. Ze vindt het lastig, dat er van een organisatie iemand komt die niet met

mensen werk, bv de manager. Die heeft andere belangen en is gericht op zakelijke kant. Terwijl zij het juist echt over de mensen wil hebben en dit ook in de uitnodiging zet. Misschien onbewust concurrentie tussen stuw en andere organisaties. De opkomst is altijd goed, maar als het verkeerd gepland is bv met de kerst is dat duidelijk en moet het verplaatst worden. Als je kijkt naar de doelstelling algemeen, deze staan in de 2^e offerte! Deze staan onder prestatieveld 1, dat gaat over contactleggen en verbinden. Doelen van gemeente en stuw komen overeen.

6. Heeft u al pogingen gedaan deze punten op te lossen of te verbeteren? Zo ja, hoe dan?

Nee, niet echt. Nu pas komen de punten ook naar boven. Het is wel zo dat we dinsdag evaluatie hebben en dan kunnen we deze punten meenemen. Je vergeet wel eens te kijken naar hoe we bezig zijn en of het gaat het goed.

7. Welk resultaat hebben de oplossingen/ verbeteringen opgeleverd?

-

8. Wat wenst u door het Sociaal Café te kunnen behalen? Wat zijn uw doelstellingen?

Verbinding is belangrijk! Ik zou graag een goede samenwerking willen creëren waarin er ruimte is voor elkaar en waarin de cliënt centraal staat. Als we dan straks in wijkteams moeten gaan functioneren, dat we elkaar informeel al kennen en weten wat we aan elkaar hebben. Dan kunnen we elkaar en de cliënt beter helpen.

9. Wat vindt u belangrijk in de manier van werken als professional voor het Sociaal Café? Welke belangen heeft u zelf?

Nou ik vind zelf dat we ons als De Stuw goed moeten profileren. Het is goed dat we een belangrijke speler zijn in de ontwikkelingen. Andere organisaties werken binnen kader, moeten zus en zo. De Stuw werkt niet binnen vaste kader. De Stuw zit namelijk niet vast op indicaties waardoor ze bijvoorbeeld zoveel gesprekken met een cliënt kunnen voeren als zij nodig achten. Ze weet nog niet hoe het zal gaan in de toekomst, maar als het straks zo is dat een wijkteam een zak geld krijgt en zelf maar uit moet zoeken waar ze het aanbesteden, dan zou ik niet achter staan. Dan zullen sommige mensen namelijk buiten de boot vallen.

10. Heeft u een beeld van de behoeften van de deelnemers van het Sociaal Café? Zo ja, welke behoeften hebben zij?

Iedereen zit in zelfde spanning en onzekerheid van deze tijd. Niemand weet waar het heen zal gaan met de hulpverlening. En daarom is er behoefte aan samenwerken, omdat het straks noodzakelijk zal zijn. We kijken samen naar wat we kunnen betekenen voor elkaar en hoe het straks verder gaat. Voor De Stuw is het mooi om een voortrekkende rol hierin te nemen.

11. Merkt u onderlinge verschillen in de manier van werken binnen uw gebiedsteam? En hoe uiten deze verschillen zich?

Binnen het team zijn geen duidelijke onderlinge verschillen in het organiseren van de Sociale Cafés. De respondent is zelf begonnen met een bijeenkomst te organiseren met professionals en de rest is in zelfde lijn meegegaan. Dienende denkt dat dit niet bewust is gegaan. De collega's konden zich

blijkbaar vinden in haar invulling van het Sociaal Café. We evalueren wel steeds als team en vragen de deelnemers ook steeds wat zij willen binnen het Sociaal Café. Dit vindt ze goed om te doen omdat iedereen er zo bij betrokken wordt.

12. Op welke wijze dragen de huidige Sociale Cafés bij aan prestatieveld 1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) *Sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen*?

Bij de Sociale Cafés staat de verbinding met elkaar en de samenhang versterken centraal. In Kern doen we dat door te netwerken met professionals en in Zuid met de plaatselijke verenigingen. De huidige Sociale Cafés sluiten dus goed aan bij het doel van prestatieveld 1: sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen.

Er wordt tijdens de cafés gekeken wat men kan doen om de leefbaarheid te verbeteren. Dit kan door bijvoorbeeld een prioriteitenlijst op te stellen maar ook door te kijken wat wij als professionals in Kern daar aan kunnen bijdragen.

Bijlage 3: Interview teamleider 2 De Stuw

Datum: 23-01-2014
Interviewers: Maritha en Benjamin
Respondent: teamleider

1. Welke functie heeft u binnen De Stuw, kunt u die kort toelichten?

De respondent is teamleider van team (..). Daarnaast zit ze ook in de uitvoering. Het contact met de mensen, dus ook in de prestatievelden vanuit het Wmo.

2. Kunt u een beschrijving geven van de regio waarin u werkt?

Gebied ligt in een gedeelte van de gemeente Hardenberg, een klein gedeelte van (...) van Hardenberg zit erbij en de rest zijn plattelandsdorpen. Dit gebied is een uitgestrekt gebied van de Duitse grens tot bijna Ommen. Bergentheim is een kern met Kloosterveld. De rest zijn vrij kleine dorpjes/gemeenschappen.

3. Hoe wordt uw Sociaal Café vormgegeven?

Op team (..) hebben we een andere insteek op het café dan onze andere collega's . Mede omdat wij ons richten op het platteland. Wij willen verbindingen maken tussen de onderlinge dorpen. Wij richten ons meer op de informele organisaties. (verenigingen) Waarom? Hoe kunnen wij dorpen sterker maken en hoe kunnen ze van elkaar leren. Wat hebben ze aan elkaar? Dus het versterken van de burger.

Aan de hand van stellingen gaan wij in gesprek met de burger/verenigingen. Uit die stellingen wordt door ons na het café een top drie gemaakt en deze worden vervolgens teruggekoppeld.

We hebben ook veel tijd nodig voor voorbereiding, omdat we elke keer een ander dorp pakken. Wij passen ons programma wel aan op het specifieke dorp.

In het buitengebied zien we wel dat de Sociale Cafés een soort nasleep heeft. De burger gaat er zelf mee aan de slag.

4. Wat is tot nu toe de ervaring met het Sociaal Café?

De ervaring is er dat verenigingen meer gaan netwerken onderling. Het eerste Sociaal Café waren er ongeveer 12 partijen/verenigingen aanwezig. Een goede opkomst voor een klein gebied. Mensen geven aan dat het een fijne manier is. Ze zijn aan het netwerken, om ook een eventuele samenwerking aan te gaan.

5. Zijn er punten waar u of als gebiedsteam tegenaan gelopen bent? Wat zou er kunnen worden verbeterd? Wat hebben deze punten nu tot gevolg, als het blijft in de huidige situatie?

Het zoeken naar de locatie is soms wel lastig. We zijn geld kwijt aan huur en catering. Meer tijd kwijt aan voorbereiding, doordat ze elke keer een ander dorp aandoen. De respons/terugkoppeling van verenigingen is gemiddeld lager dan bij professionals.

6. Heeft u al pogingen gedaan deze punten op te lossen of te verbeteren? Zo ja, hoe dan?

-

7. Welk resultaat hebben de oplossingen/ verbeteringen opgeleverd?

-

8. Wat wenst u door het Sociaal Café te kunnen behalen? Wat zijn uw doelstellingen?

Het versterken van de samenhang en leefbaarheid bevorderen daarnaast het stukje netwerken/profilering. In de zin van herkend worden, zodat mensen ons weten te vinden.

Signaleren: dit is er aan de hand, hier lopen we tegen aan als burgers. Of hier zijn een

9. Wat vindt u belangrijk in de manier van werken als professional voor het Sociaal Café?

Welke belangen heeft u zelf?

Zie vorige vraag.

10. Heeft u een beeld van de behoeften van de deelnemers van het Sociaal Café? Zo ja, welke behoeften hebben zij?

Deze behoefte is verschillend. Zoals (..) redt zich wel. Zij hebben niet direct een behoefte om met andere dorpen om tafel te gaan. Ze staan er wel voor open.

11. Merkt u onderlinge verschillen in de manier van werken binnen uw gebiedsteam? En hoe uiten deze verschillen zich?

Het verschil zit met name in de professionals en de verenigingen. Een groot verschil is de respons na de bijeenkomsten. Bij professionals krijgt men na de bijeenkomsten meer respons dan bij verenigingen.

12. Op welke wijze dragen de huidige Sociale Cafés bij aan prestatieveld 1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) *sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen*?

Ze zijn op zoek naar de kwetsbaren in de samenleving. Veel professionals komen mensen tegen die kwetsbaar zijn in de samenleving. Waar kunnen

Bijlage 4: Interview met teamleider 3 De Stuw

Datum: 23-01-2014
Interviewers: Maritha en Benjamin
Respondent: teamleider

1. Welke functie heeft u binnen De Stuw, kunt u die kort toelichten?

De respondent is teamleider van het gebied (..) en sinds afgelopen jaar ook van (..) omdat een collega daar gestopt was. Naast dat teamleiderschap doet ze ook nog uitvoerend werk. Ze heeft een full- time baan bij De Stuw. Doordat er niet voldoende taken zijn voor het teamleiderschap, moeten de teamleiders van De Stuw ook nog uitvoerende taken doen, om het een fulltime baan te noemen.

2. Kunt u een beschrijving geven van de regio waarin u werkt?

Doordat gemeente Hardenberg een grote plattelandsgemeente is zit er aardig wat verschil tussen de verschillende regio's. Ik zie hier dan ook wel cultuurverschillen. Als voorbeeld kan ik noemen dat ik Dedemsvaart weer een hele andere plek en cultuur vind dan Hardenberg. Gemeente Hardenberg heeft te maken met ongeveer 38 verschillende dorpen.

3. Hoe wordt uw Sociaal Café vormgegeven?

Er was niet echt een draaiboek om het Sociaal Café vorm te geven als team. Ieder team heeft zo z'n eigen insteek genomen, aangepast op het gebied waar het SC werkt gehouden. En dat is achteraf heel verschillend geweest.

Team Oost heeft een Kern gekozen in het Oosten van de gemeente. Deze Kern is 'De Krim' geworden. Wij zijn begonnen met de professionals uit te nodigen, maar we hadden ook de behoefte om de vrijwilligers en verenigingen uit te nodigen. En het idee was hiervan, om het daarna samen te doen. Maar zover zijn we nog niet.

In West, zijn we aangehaakt bij een initiatief van Plaatselijk belang. We hebben hun toen gezegd dat hun doen wat wij graag willen doen. Dit laat ook weer het verschil zien van hoe een SC wordt vorm gegeven in de verschillende regio's.

Als team Oost waren wij de eerste die SC organiseerde vanuit De Stuw. Van hieruit hebben we ook een soort draaiboek gemaakt, die de rest van de regio teams ook heeft gebruikt voor hun invulling van het SC. We hebben toen de mensen uitgenodigd in het dorpshuis van de Krim. Van ongeveer 17:00-19:00. Met de bedoeling dat de professionals na hun werk konden komen. Vandaar die tijd. Dit vonden wij ook een prettig tijdstip. Omdat de professionals ook hun eten kregen. Ook met de vrijwilligers hebben we het op deze tijd gedaan.

Er wordt vervolgens ruimte gegeven tot kennismaking met elkaar, vervolgens hadden we een aantal stellingen bedacht hierop werd aan de mensen gevraagd waarom ze een bepaalde stelling hadden genomen. Het doel was in eerste instantie ook om het netwerk van professionals en vrijwilligers uit te breiden en elkaar te leren kennen. En het tweede is 'hoe kun je de mensen in het dorp zo goed mogelijk 'bedienen'? Zodat hun zorgvraag in hun eigen dorp opgelost kan worden eventueel. We willen graag toe naar die gebiedsteams-(wijkteams).

4. Wat is tot nu toe de ervaring met het Sociaal Café?

Doordat iedereen een andere invulling heeft gegeven aan het SC, vind ik het wel verrassend en leuk. Misschien ook wel voor jullie, als onderzoeksteam, leuk om naar te kijken. Het ene team lijkt mij niet beter dan het andere.

Doordat we de mensen ook drinken en soep en broodjes aanbieden, zit er ook een kostenplaatje aan. Daar moeten we wel goed naar blijven kijken omdat we maar een heel beperkt budget hebben.

5. Zijn er punten waar u of als gebiedsteam tegenaan gelopen bent? Wat zou er kunnen worden verbeterd? Wat hebben deze punten nu tot gevolg, als het blijft in de huidige situatie?

We hebben twee SC's gehad in de (..), totdat er een ander project kwam in deze plaats. Die liep eigenlijk haaks met de doelstellingen die wij hadden met het Sociaal Café. Daardoor zijn onze doelstellingen even gestopt en zijn de wensen helaas blijven liggen. Hier zijn we vervolgens weer bij aangehaakt, want als twee organisaties hetzelfde gaan doen is ook niet goed. Dat nieuwe project heette de 'Krimse kracht'. Die hadden ook de insteek om burgers veel meer zelf te laten doen in het dorp. Dit omdat de overheid zich wat terug trekt. Deze doelstelling had het SC ook in de Krim. Dit project kwam een halfjaar later na het SC en toen hadden ze besloten om die ontwikkeling af te wachten en zijn ze even gestopt met het SC en hebben we ons aangesloten bij het project, omdat we er anders buiten stonden.

Je moet voortdurend alert zijn van wat er gebeurt in je gebieden wat voor verschillende initiatieven worden genomen. Want als je dat niet doet, kun je vergeten worden. Bijvoorbeeld bij dat project.

Verder waren we sommige mensen vergeten uit te nodigen. Hier hadden we niet aan gedacht. Daarbij hadden de vrijwilligers ook wel de behoefte om de professionals te leren kennen. Dit hebben wij nog niet echt voor elkaar gekregen, maar ik heb het idee dat door dat andere project dat wel goed komt.

6. Heeft u al pogingen gedaan deze punten op te lossen of te verbeteren? Zo ja, hoe dan?

samenwerken met andere organisaties en/of aansluiten bij verschillende projecten. Dit ook omdat onze expertise de 'welzijn' is en wij gaan niet de 'zorg' doen.

7. Welk resultaat hebben de oplossingen/ verbeteringen opgeleverd?

-

8. Wat wenst u door het Sociaal Café te kunnen behalen? Wat zijn uw doelstellingen?

Zie punt 3 en 5.

9. Wat vindt u belangrijk in de manier van werken als professional voor het Sociaal Café?

Welke belangen heeft u zelf?

10. Heeft u een beeld van de behoeften van de deelnemers van het Sociaal Café? Zo ja, welke behoeften hebben zij?

ze hebben naar ons idee wel de behoefte om kennis te maken met de verschillende professionals en vrijwilligers. Dit zodat ze elkaar leren kennen en hun netwerk kunnen vergroten.

11. Merkt u onderlinge verschillen in de manier van werken binnen uw gebiedsteam? En hoe uiten deze verschillen zich?

Zie punt 2

12. Op welke wijze dragen de huidige Sociale Cafés bij aan prestatieveld 1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) *Sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen*?

We doen het met een idee dat de mensen in de dorpen zolang mogelijk kunnen blijven wonen in dat dorp; ze zich daar veilig voelen en de voorzieningen op peil blijven. Mensen moeten in hun buurt eigenlijk hulp kunnen krijgen. Want als je iemand bent in zo’n dorp die hulp nodig is ga je bedenken waar je naartoe moet. Dan moet het volgens ons zo zijn dat die mensen weten dat er een team is die hun kan verwijzen enz. Dit moet volgens ons goed gecommuniceerd worden en niet één keer een briefje rond. De Sociale Cafés kunnen er dan voor zorgen dat de zorg en welzijn up-to-date blijft en dat mensen hierover kunnen communiceren met elkaar. Hoe beter er gecommuniceerd wordt over de verschillende diensten die er in zo’n dorp zijn er een beroep gedaan kan worden op de buurman, hoe prettiger iemand zich in zo’n dorp voelt naar ons idee. Het zichtbaar zijn als hulpverlener wordt dan ook belangrijk.

Bijlage 5: Interview met 2 medewerker van De Stuw

Datum: 07-05-2014

Interviewers: Benjamin de Groot en Matthea Bosch

Respondenten: respondent 1 (res 1) en respondent 2 (res 2)

Doel van het interview:

Zicht krijgen op de organisatie "De Stuw"

Zicht krijgen op de effecten van de wijkteams op het Sociaal Café.

Toekomstplannen voor het Sociaal Café helder krijgen.

De visie op het concept Sociaal Café helder krijgen

1. We hebben er al wat over gelezen, maar wat is volgens jullie de visie van De Stuw op de Sociale Cafés?

Res 1 Verbinden, ondersteunen en stimuleren is een belangrijke taak voor De Stuw. Dit zijn Kernwoorden. Eén daarvan is dat we willen verbinden. Uitgangspunt is dat ze samenwerken, elkaars kwaliteiten aanvullen, meer kracht ontwikkeld wordt en we daardoor efficiënter kunnen werken. Mensen moeten elkaar opzoeken. De allereerste stap is dat je elkaar leert kennen. Als je elkaar niet kent, kan je ook niet tot samenwerken komen. Dit is de eerste stap naar gebiedsteams toe, ze zijn dan de generalist. De Stuw is in 2012 gestart met de gebiedsteams, het idee was er al in 2011 en de gemeente Hardenberg kiest er in 2014 voor om het door te zetten in wijkteams. Dit omdat we helemaal vooraan staan, is de vraag, hoe krijgen we de gedachten die we hebben zoals werken met WNS, generalistisch werken concreet en op één lijn zodat we het kunnen gaan uitvoeren? We hebben in de Sociale Cafés als eerste doel elkaar ontmoeten, per gebied. Niet op beleidsniveau maar op uitvoerend niveau. Vanuit de gedachte dat elk gebied anders in elkaar zit, besloten we dat elk gebiedsteam vrij is in hoe ze het vorm geven en hoe het team de Sociale Cafés verder wil ontwikkelen. Als dit oplevert dat mensen elkaar beter leren kennen, als eerste stap in het proces naar de samenwerking toe, dan zijn we al tevreden. Eerste doel was simpel. Het tweede doel, Sociaal Café verder ontwikkelen en dus inzetten op samenwerking, is door elk gebiedsteam anders aangepakt.

Res 2 Elk team heeft zijn eigen vorm gegeven aan het Sociaal Café door de verschillen in de gebieden. Kern werkt bijvoorbeeld met professionals en heeft daardoor een strakkere stramien, dit zie je terug in de frequenties van de Sociale Cafés. Mijn gebied, Zuid, was voor De Stuw en gemeente Hardenberg een onbekend gebied. Het ging bij de start van de Sociale Cafés om gekend en herkend te worden. In Zuid hebben ze er nadrukkelijk voor gekozen om met vrijwilligers te starten, de informele kant, omdat er minder professionals zijn in dit gebied. We hebben gekeken wat je kan verwachten van elkaar en hoe we De Stuw neer kunnen zetten. Een Sociaal Café wat anders loopt dan verwacht, wat bijvoorbeeld in Sibculo gebeurde, geeft toch een duidelijk beeld van wat er speelt in het gebied. Er komen kenmerken naar voren die door het gebied gedragen worden. Om het gebied te leren kennen, de mogelijkheden en de onmogelijkheden, zijn de kenmerken een belangrijke weerspiegeling. Het Sociaal Café heeft dan dus wel gewerkt, maar anders dan we van tevoren gedacht hadden. Je krijgt dan wel een goed beeld hoe het gebied werkt. Zonder weerstand geen vooruitgang.

2. Op welke wijze draagt het Sociaal Café bij aan prestatieveld 1?

Res 2 Sociale Cafés kan je zien als methodieken niet als op zichzelf staande georganiseerde bijeenkomsten. Met z'n allen zeggen we dat we meer binding willen hebben in de dorpen en wijken, daar kan een Sociaal Café vervolgens aan bijdragen als methodiek. Dus er wordt gekeken naar de behoefte en het doel om sociale samenhang en

leefbaarheid te bevorderen en vervolgens worden daarvoor de Sociale Cafés ingezet. Tijdens het Sociaal Café van Sibculo worden de punten bloot gelegd die weergeven hoe het in Sibculo er aan toegaat. Als je met z'n allen constateert dat het ook invloed heeft op het gebied kan je het ook op groter niveau bekijken. Het is ook de bedoeling dat Sibculo het idee krijgt wel degelijk bij de gemeente Hardenberg te horen.

3. Hoe wil De Stuw zich profileren tijdens het Sociaal Café, gelinkt aan de cultuur die De Stuw uitstraalt?

De Stuw werkt niet vanuit een gedwongen kader. We werken niet vrijwillig, maar vrijwillig. Het is niet dat we kunnen kiezen we doen het of doen het niet. We binden ons wel aan een cliënt maar een beetje gedwongen is ook vrijwillig want je kunt een mens niet dwingen. Je kunt namelijk niet in iemands hoofd kijken. Bij ons hebben ze nog de gelegenheid om mee te denken in hun verhaal en in de beslissingen. Als het gedwongen kader er komt wordt er voor een cliënt besloten. Het leuke aan vrijwillig kader is dat je weet dat het gedwongen kader erna komt en je hier op in kan spelen.

4. Waarom is er voor de naam “Sociaal Café” gekozen?

- Res 2

Er zijn meerdere soorten van dit soort cafés: kennis café, keten café etc. Het zijn allemaal vormen om mensen met elkaar in gesprek te brengen. Ik denk dat je het Sociaal Café wel kan vergelijken met een kroeg. Alleen het drankgebruik, roken en harde muziek zijn er niet bij. Maar het is wel een bijeenkomst waar mensen komen voor hun plezier en we willen de zelfde ongedwongen sfeer neerzetten. We maken een programma om een thema te bespreken maar er wordt net zoveel tijd besteed aan het eten en de gesprekken onderling om het wat los krijgen om het netwerken te bevorderen. Het gaat niet alleen om de thema's uit te werken. Dat is een beetje een formule waardoor de naam het Sociaal Café mee is genomen.
- Res 1

Het sociale in het café is om het hele informele, vrijblijvende te benadrukken. Toen we met de naam bezig waren, bestonden de gedachtes van wijkteams en gebiedsteams al. Een wijkteam is het tegenovergestelde van een Sociaal Café. Je hebt een vast aantal deelnemers en een vaste doelstelling. Het moet wat opleveren. Hier kan je mee beginnen, maar in onze positie was dit niet haalbaar. De gemeente kon het niet afdwingen en daarom hebben we gekozen voor het vrijblijvende en te starten met Sociale Cafés. Een café kom je binnen omdat je het leuk vindt, het je wat oplevert en je gaat als je er weer klaar mee bent. Overigens heeft de naam Sociaal Café voor ons nog geen belangrijke betekenis.
- Wij

Wij hebben namelijk in het begin wel geworsteld met de naam omdat er veel vormen van Sociale Cafés zijn.
- Res 1

We hebben de naam niet zelf bedacht, er bestonden al Sociale Cafés.
- Res 2

Jullie hebben de naam al onderzocht. Jullie hebben het begrip op internet gezocht en kwamen Sociale Cafés tegen die op een vaste plek worden georganiseerd. Op zich is dat aardig dat jullie dit constateren, omdat wij hier bewust niet voor gekozen hebben als het financieel haalbaar is om het op verschillende locaties te organiseren.
- Res 1

Dan spreek je vanuit team Zuid neem ik aan. In andere gebieden is er juist wel voor gekozen zoals bijv. Kern die heeft het Sociaal Café altijd op het hoofdkantoor van De Stuw.
- Res 2

We hebben er elke keer voor gekozen om het Sociaal Café te organiseren in het dorp waar de genodigden actief zijn. Dan gaan we naar de mensen toe en ons gebied is erg uitgerekt.
- Res 1

Als samenhang is het ook een heel gemêleerd gebied, dit maakt het lastig maar ook interessant.

5. We hebben gehoord dat er ontwikkelingen zijn rondom wijkteams. Kunnen jullie hier meer

over vertellen?

Participanten in de wijkteams:

Binnenste ring

De Stuw; algemeen maatschappelijk werk; Kern; RIBW; gemeentelijke afdelingen; MEE en Carinova thuisbegeleiding.

Zij hebben een aantal uitgangspunten met elkaar:

Eén gezin - één plan; eropaf; zo min mogelijk formaliteiten, zo goed mogelijk mensen helpen; hierin staat de eigen kracht voorop. De reden hiervan is dat we het met minder budget moeten gaan doen, 25% minder. Daarnaast komen er wel meer zorgvragen. Mensen die het kunnen, willen we in hun eigen kracht zetten en mensen die het niet kunnen, willen we zorg aan verlenen. De binnenste ring zal er dit jaar komen, maar dan zijn we er nog niet. Dan missen we nog de politie, woningbouw, medische zorg. Dus daar moeten ze wel een samenwerking omheen regelen (de buitenste ring). Als dit goed is geregeld heb je het Sociaal Café hooguit nog als het informele samenzijn (Zie voorbeeld het rokershoekje).

keerzijde van het wijkteam:

Als er minder budget is kunnen er straks minder mensen hulp krijgen en moeten de mensen het zelf doen.

Er zal minder tijd zijn voor de mensen, waardoor ze van bijvoorbeeld voor hulp bij een formulier invullen, eenmalig geholpen worden en het daarna zelf moeten kunnen. Je vult het formulier dan één keer samen met je cliënt in, zodat hij leert hoe het werkt.

Voordeel:

Voordeel is dat je er een stuk bureaucratisering uithaalt, wat tijd scheelt en dus geld. De eigen verantwoordelijkheid wordt groter.

6. Wat denken jullie dat de invloed van de wijkteams zal zijn voor de Sociale Cafés? (Sociale Cafés met professionals/hulpverleners en de Sociale Cafés met vrijwilligers)

- Res 1* We hebben nu mensen die gespecialiseerd zijn en veel weten over hun kwaliteit. In Nederland zijn er veel specialisten, die erg goed zijn in hun vak en mensen heel goed kunnen helpen. Wat er nu gebeurt, is dat iedereen breder geschoold moet zijn en dit heeft consequenties voor de uitvoering. Dit heeft voordelen maar heeft straks ook nadelen. Ik heb zelf een positieve visie op generalisten en specialisten. Als jullie straks aan het werk gaan, dan komen jullie het ook tegen. In Nederland zijn we te gespecialiseerd, kijk maar hoeveel “gekke” kinderen we hebben. Komt dit doordat er zoveel “gekke” kinderen op de aarde worden gezet of omdat wij zoveel analyse instrumenten hebben om vast te stellen of er misschien wat mis is met een kind. En als je dan ontdekt dat er iets mis is met het kind, wat schiet het kind hiermee op?
- Res 2* In alle systemen die gehanteerd worden is er een kans dat het systeem doorslaat. Neem bijvoorbeeld het PGB. Dit had als voordeel dat je met een indicatie geld kon krijgen voor de hulp die je nodig was, maar dit is op een gegeven moment de pan uitgerezen. Hoe meer regeltjes je hebt, hoe meer papierwerk, hoe meer tijd en geld het kost. Je moet een manier vinden om terug te gaan naar de basis. Dit proberen ze door met de generalisten en specialisten een weg te vinden terug naar de basis.

7. **Waar zien jullie het Sociaal Café in de toekomst staan? Heeft De Stuw dan nog steeds de regie over de Sociale Cafés? Dit omdat het op een aantal plaatsen wordt georganiseerd door andere organisaties (Plaatselijk Belang).**
- Res 1 Over 5 jaar kunnen er twee dingen gebeurd zijn. 1. Het Sociaal Café is een leuke start voor de wijkteams en daarna houdt het op. 2. Als dingen goed functioneren zie je dat ze een andere functie krijgen. Je hebt de formele organisaties en de informele organisaties. De groep deskundigen komt elkaar ergens nog tegen, dat zal wel eens een echt café kunnen zijn en praten daar informeel. Daar gebeuren dan de dingen. Die functie kan het overleiden houden. Als voorbeeld kunnen we dit vergelijken met rokers. Stel dat zij een vergadering hebben en hier geen inbreng in hebben, kunnen zij vervolgens naar buiten gaan en met elkaar gaan klagen over het verloop van de vergadering en ideeën opperen om het anders te doen. Het gaat goed als ze dit terugkoppelen naar de vergadering toe en er gebeurd vervolgens wat mee. Dit kan soms doorbraken geven. De functie van de informele ontmoeting, wat het samenzijn tijdens het roken ook is, kan de toekomstige functie zijn van het Sociaal Café. De informele lijn hangt dan om de formele structuur heen. Die balans tussen formeel en informeel moet dan in orde zijn. We willen op den duur de dingen die we neerzetten verzelfstandigen.
- Res 2 Je kunt je voorstellen dat het op den duur verandert in een ander product waarbij de verschillende gebiedsteams hun werkwijze veranderen. Waarbij ik me voor kan stellen dat er in Kern met een andere structuur gewerkt gaat worden. Dit zal er vervolgens toe kunnen leiden dat het een kennis café gaat vormen, waarin actuele thema's besproken kunnen worden. In Zuid zijn wij nog veel meer bezig met kwartier maken, pionieren en voorwerk verrichten. Om De Stuw bekend te maken en de mensen de onderlinge een band met elkaar te laten opbouwen. We zijn op dit moment nog kleinschalig aan het werk, maar ik kan me goed voorstellen dat het in de toekomst grootschaliger aangepakt gaat worden met meerdere dorpen tegelijk. Met als doel om het gebied meer als gebied te laten functioneren, waar het nu nog losstaande dorpen zijn.
8. **De Stuw geeft aan een ongedwongen sfeer te willen creëren tijdens het Sociaal Café, maar tegelijk hopen ze dat elke keer dezelfde mensen komen opdagen. Op welke manier streeft De Stuw naar een ongedwongen sfeer en kan De Stuw er tegelijkertijd voor zorgen dat dezelfde mensen terug blijven komen?**
- We starten laagdrempelig, met een vrijblijvende oplossing. De huidige gedachte is dat we naar de gebiedsteams toe gaan, waar we een strak georganiseerd kader neer willen zetten. Dit kader heeft een binnen ring en een buiten ring. Dan heb je ook geen Sociaal Café meer nodig, maar dan heb je iets anders waar dat al in georganiseerd wordt. De verschillende werkwijzen van de teams hopen we in de toekomst dicht bij elkaar te brengen. De start is dat je een wijkteam krijgt waar een aantal partijen in deelnemen, waar je ook een ring om heen organiseert van partijen die vanuit dat wijkteam weten hoe de zaken lopen. Medio dit jaar zullen we niet meer werken met de gebiedsteam van De Stuw, maar met wijkteams, waar meer partijen aan deel zullen nemen. Dan zullen de Sociale Cafés verwateren of zal het een andere functie krijgen. Het feit is wel dat het handig is dat de mensen elkaar al eens gezien hebben. Op een aantal plekken was dat al zo, op andere plekken kwamen mensen elkaar voor het eerst tegen. Het Sociaal Café kan je zien als opwarmer voor de wijkteams.
- Res 1 Bij team Kern willen ze 2 functies aan het Sociaal Café koppelen. Ik denk dat ze hier twee doelen hebben die niet te koppelen zijn. Eerste doel is dat ze informele contacten willen versterken en op basis daarvan tot samenwerking willen komen. Tweede doel is een soort platform waar je nieuwe ideeën genereert waardoor je particulieren initiatieven krijgt voor vernieuwing. Als de groep vrij constant is kan je

deze 2 doelen combineren en kan je voortborduren op wat je het vorige Sociaal Café besproken hebt. Hier komt ook weer naar voren dat formeel en informeel in balans moeten zijn. In het Sociaal Café start je met het informele, maar dit kan niet de basis zijn om actie te ondernemen, daarvoor is het formele ook nodig. Daarom zijn de wijkteams een goede aanvulling, zij kunnen het formele invullen.

9. Op welke wijze wordt er nu verantwoording afgelegd aan de gemeente Hardenberg Wat er met de Sociale Cafés bereikt wordt?

- Res 2* De Stuw moet wel verantwoording afleggen, maar het gaat om het totaal pakket. Voorbeeld; er waren vrijwilligers die vroegen hoe het zat met verantwoording af leggen van De Stuw naar de gemeente. Zij zijn van groot belang voor het totale plaatje. Het werk dat de 6 vrijwilligers, waar het hier om ging, doen zal je niet specifiek terug zien in de verantwoording naar de gemeente, maar wel in het grote geheel. Zo is het ook met het Sociaal Café. Het gaat om dat prestatieveld 1 behaald wordt maar hoe dat ingevuld wordt, laat de gemeente vrij aan De Stuw.
- Res 1* De gemeente Hardenberg is de beroerdste niet als het gaat om verantwoording afleggen. Zij geven veel vrijheid aan De Stuw en zijn niet te streng op cijfers, maar kijken naar het grote geheel. Het gaat natuurlijk om publiekelijk geld dus dit moet je ook verantwoorden. Vroeger moest je per post een bepaald budget gebruiken en het opmaken, tegenwoordig mag het meer verdeeld zijn, als het maar bestemd wordt waar het voor bedoeld is. In Nederland is er nog geen goede Kernformulering, wij hebben die dus ook nog niet. We hebben wel een aantal Kernwaarden die we aangeven. De verantwoording is meer gericht op de maatschappelijke doelstelling. Je kan een ambtenaar treffen die wel op elk specifiek cijfertje ingaat en niet kijkt naar het maatschappelijke doel.
- Res 2* Maar in Hardenberg is het de laatste jaren versoepeld. De ambtenaren zijn er kwalitatief ook wel vooruit gegaan.
- Res 1* Verantwoording is heel lastig, omdat je het niet kan dicht bouwen door controles.
- Res 2* Welzijn is sowieso lastig te meten. Welvaart wil nog wel, maar als iemand zijn welzijn stijgt, is het ook altijd nog de vraag of dit door jouw bijdrage komt of dat er andere factoren meespelen. De kwaliteit en kwantiteit is bij welzijn dubbel op moeilijk. Het Sociaal Café organiseer je om de verbinding te krijgen, het effect wat beoogd is, is gelijk. Niet in de mate waarin, wel in het bijdragen tot.
- Res 1* Het Sociaal Café zal nooit iets zijn waar je door de gemeente op afgerekend wordt. De doelstelling is dat de gemeente zegt in een maatschappelijke opdracht: wij willen dat er meer samenhang is in de wijken. Dan komt de vraag bij een organisatie zoals ons te liggen, hoe ga je dat invullen? Wij kwamen toen o.a. met het Sociaal Café. De gemeente kijkt naar hoe de samenhang veranderd is en of De Stuw hier met de Sociale Cafés aan bijgedragen heeft. Hier moet De Stuw dan een goed verhaal bij neer kunnen zetten. Een andere organisatie had het anders in kunnen vullen met het zelfde beoogde effect. Hoe een doel behaald gaat worden kan de gemeente niet veel schelen, als de resultaten maar gehaald worden.
- Res 2* Wij hebben een jaarrapportage, een wat minder uitgebreide halfjaarrapportage die we terugkoppelen naar de gemeente. Intern hebben we een kwartaalrapportage. De gemeente zou moeten meten of de sociale samenhang en leefbaarheid wordt bevorderd.
- Res 2* Het zou mooi zijn als de gemeente mooie meetinstrumenten heeft zoals bijvoorbeeld de GGD monitor, maar deze is gericht op één detail. Het is lastig om een meet instrument te hebben voor welzijn, dit heeft de gemeente dus niet. Ze meten ook wel met hun gevoel. Een wethouder ziet bij zijn dagelijkse bezoeken hoe het is met de burgers van Hardenberg. Zo houdt hij contact met de inwoners van Hardenberg.
- Res 1* De gemeente heeft 1 FTE aangesteld om gegevens te verzamelen, te vergelijken en te

verbinden. Wat hebben we, wat kunnen we vinden, waar halen we het vandaan en hoe kunnen we het beleid hiermee onderbouwen? Dit zijn vragen die zij onderzoeken. Ik vermoed dat dit steeds meer rol gaat spelen in ons werk.

10. Wat is de volgende stap nadat er een Sociaal Café is geweest in een dorp?

Per Sociaal Café verschilt dit enorm. Er moet een passend aanbod gezocht worden dat past bij de behoefte van het dorp/gebied, met hoofddoel om de sociale samenhang te bevorderen.

Als voorbeeld het Sociaal Café in Sibculo. Hier zijn we als onderzoeksgroep aanwezig geweest. Dit Sociaal Café liep enigszins stroef. Vanuit De Stuw zijn ze op dit moment aan het kijken hoe ze daarmee verder kunnen. Op het eerste gezicht lijkt het dat het Sociaal Café meer waarde had voor De Stuw dan voor de inwoners van Sibculo zelf. Vanuit Sibculo moet er behoefte zijn om verder te werken aan de samenhang. Anders gaat het misschien nog polariseren en dat moet je natuurlijk ook niet hebben. Daarnaast kan een gezamenlijke vijand ook voor verbinding zorgen.

Als je een Sociaal Café organiseert in een dorp waar iedereen elkaar kent. Waar vervolgens vijftig mensen komen en ze een gezellig dagdeel hebben, lijkt het een succes. Echter was het Sociaal Café niet nodig geweest, want het heeft geen meerwaarde. In het voorbeeld van Sibculo leg je iets heel mooi bloot. Vervolgens moeten we daar natuurlijk wel wat mee. Een Sociaal Café hoeft daar niet de oplossing voor te zijn, er kan ook een ander middel in worden gezet.

Het Sociaal Café in Sibculo is begonnen bij de follow-up van de formulierenbrigade. Dit is een groep vrijwilligers die mensen helpen met het invullen van formulieren waar ze zelf niet uitkomen, of aanvragen van eventuele regelingen. Ze hebben ervoor gekozen om deze follow-up in Sibculo te doen. Ze komen vervolgens bij de mensen aan de keukentafel. Daar wordt gepolst of de signalen die ze eerder hoorden bevestigd worden, om vervolgens een Sociaal Café te rechtvaardigen.

In Kloosterveld was het een heel ander verhaal. We konden hier samenwerken met Stimuland. Uiteindelijk heeft Plaatselijk Belang het organiseren van Sociale Cafés overgenomen door te starten met de regiegroep. Ze hebben De Stuw alleen maar gevraagd om het te leiden, zodat de regiegroep zelf ook mee kon doen tijdens het Sociaal Café. Hier werd het dus lokaal opgepakt en het bevestigde dat zij het prima zelfstandig kunnen organiseren. Een Sociaal Café dat zich ontwikkelde volgens het boekje.

Bijlage 6: Interview organisator Sociaal Café Sibculo

Datum: 6 maart 2014

Interviewers: Renate Joosse en Maritha Van Bendegem

Respondent: organisator Sociaal Café Sibculo (OSS)

Doel van het interview:

Inzicht in de cultuur van De Stuw krijgen

Op welke wijze de organisatie van de Sociale Cafés doorgevoerd wordt.

Algemene informatie over de huidige Sociale Cafés

Welke intenties de organisator had met het Sociaal Café en wat daarvan waar is gemaakt

Welke knelpunten er bij het organiseren van het Sociaal Café naar voren komen

1. Ter kennismaking willen we jouw graag vragen hoe je bij De Stuw terechtgekomen bent en wat jouw functie en taken zijn bij De Stuw

OSS: Zoals jullie misschien al weten ben ik via mijn stage bij De Stuw terechtgekomen. Ik heb dan ook een stage functie hier. Maar mijn functie bestaat eigenlijk vooral uit het jongerenwerken dat bestaat voor het grootste deel uit individuele begeleiding, crisis en mogelijk huiselijk geweld situaties.

Verder zit ik in Team Zuiden dat betekent vooral dat ik een aantal verantwoordelijkheden binnen dat gebiedsteam ook heb. Dus af en toe, als er een hulpvraag is, pak ik deze wel eens op in dat team. Dus het komt wel eens voor dat ik met andere doelgroepen werk. Ik denk dat dit wel kort de omschreven werkzaamheden van mij zijn.

2. Wij vroegen ons af of je de cultuur van De Stuw kon omschrijven, als medewerker van De Stuw. Omschrijf je het als een sterke of zwakke cultuur?

OSS: Ik denk dat het voor mij lastig is om een algemeen antwoord op te geven. Maar wat ik vooral ervaar is in eerste instantie dat ik erg veel ruimte krijg voor mijzelf. Wat dat betreft zou het een zwakkere cultuur zijn. Tegelijk denk ik dat in sommige gedeelten het een wat sterkere, geschreven cultuur mocht zijn omdat dat niet verkeerd zou zijn op bepaalde punten.

Int. *Zou je een voorbeeld kunnen noemen, om uit te leggen wat je daar nu precies mee bedoeld?*

OSS: Zoals bijvoorbeeld de management 'laag', de OR laag, de wat meer 'bovenste laag, meer mag communiceren met de 'onderste' laag. Het zegt trouwens al heel wat dat ik nu 'bovenste' en 'onderste' laag noem hè! Maar goed, soms komt er heel veel input vanuit die 'onderste laag' maar loopt dit ergens mis en komt het niet aan, of wordt er niks mee gedaan. En in dat opzicht zou het dus goed zijn dat er bepaalde verwachtingen, bepaalde structuren, wat duidelijker neergezet worden, zodat er voor iedereen begrijpelijk is waarom dingen gaan zoals ze gaan. Zodat het niet ongeschreven blijft.

3. Je vertelde net dat je in Team Zuid werkt, kun je een korte omschrijving geven van dat Team en het gebied?

OSS: Zuid is een relatief groot gebied. Het gebied is heel divers en bestaat uit een groot aantal deel uit dorpen. Ook is het een uitgestrekt gebied. De vragen zijn daarom ook divers, die uit de wijken komen. Je hebt individuele dorpen waar dingen nog helemaal opgestart moet worden, maar in de stad Hardenberg zelf heb je al veel faciliteiten om te gebruiken. De dorpen hebben deze faciliteiten minder. Kloosterveld vind ik over het algemeen best positief gestemde mensen. Maar als ik bijvoorbeeld afgelopen Sociaal Café in Sibculo neem, dan heb ik daar wel een bittere nasmaak aan over gehouden, maar dat komt misschien nog wel verder in het interview.

Wat betreft het Team; iedereen heeft weer zijn eigen specialiteiten in het team. Iedereen neemt zo een verschillende doelgroep op zich. Let wel, we zijn een gebiedsteam dus eigenlijk doen we het ook met z'n allen. Dus waar nodig springt iemand bij. Maar uiteindelijk komt het er wel op neer dat de verschillende doelgroepen worden verdeeld bij de mensen die hier hun kwaliteiten in hebben. Toch is het nu wel een discussie omdat De Stuw opdracht geeft dat je in een gebiedsteam, generalist moet zijn en dat je alles moet kunnen. Persoonlijk vind ik een gebiedsteam goeden het is goed om te overleggen, maar iedereen heeft zijn eigen kwaliteit en die moet je gewoon gebruiken. En als dat ervoor zorgt dat je wat filtering hebt in bepaalde personen en werk dan moet dat volgens mij maar zo zijn. Maar dat is wel een verschil in beleid en de uitvoering hiervan.

4. Waarom heb jij ervoor gekozen om in Sibculo een Sociaal Café te organiseren?

- OSS:* We hadden vanuit Sibculo wat signalen binnengekregen dat de samenwerking in het dorp niet zo goed ging. We hoorden wat klachten dat de mensen met z'n allen in het negatieve zat, maar dat ze ook wel willen dat ze wat willen. Maar niemand nam hier echt voortouw in. Eigenlijk gaven ze aan dat ze , kort uitgelegd, een levendig dorp wilden , maar geen flauw idee hadden hoe dit eigenlijk moet. Dus zodoende hebben we voor Sibculo gekozen. Voordat we dit organiseerden hebben we twee dagen met een formulierenbrigade bij de mensen, huis aan huis, langs geweest om ook even te peilen wat de mensen vinden van Sibculo enzovoort. Hier kwamen we ook verschillende klachten te horen die overeenkwamen met het gezamenlijk geluid. Omdat Sibculo een vraag neer had gelegd, gingen we daarom daar aan de gang. In Kloosterveld hebben ze na ons initiatief bijvoorbeeld, de boel zelf opgepakt. Na een aantal bijeenkomsten neemt Kloosterveld nu zelf initiatief in dingen en zijn wij bijna niet meer nodig.
- Int.* *En hoe kan dat dat het in Kloosterveld nu zo goed gaat? Wat maakt het verschil dat de mensen daar zich zelfverantwoordelijk gaan voelen en de dingen zelf oppakken?*
- OSS:* mensen wisten zich simpelweg te vinden in Kloosterveld en hadden gezamenlijke doelen. En dat ze gedreven waren om dingen te veranderen. Bij Sibculo miste ik vooral de motivatie, omdat er nog wat meer negatief werd gekeken. Er waren veel klachten.

5. Hoe heb je het Sociaal Café opgezet in Sibculo, hoe heb je dit aangepakt?

- OSS:* Het begon bij een idee; we wilden nog een Sociaal Café organiseren en welke plek kunnen we nog het meest voor doen. Vervolgens kwam hier Sibculo uit en hebben we huis aan huis gesprekken gehad om te kijken wat voor signalen hieruit kwamen. Vervolgens ga je kijken wat ik eigen mijn Doel met het Sociale Café en wat wil ik bereiken. Daarbij bedacht ik welke personen ik hiervoor nodig had. Ga je op het formele circuit zitten, professionals/vrijwilligers of het informele circuit, de burgers zelf. We besloten voor het laatste omdat het formele circuit niet veel aanwezig is in het dorp en omdat ik vond dat het dorp uiteindelijk bestaat uit het informele circuit, de dorpsmensen zelf. En die mensen hadden vragen en zij wilden wat. Hoe willen we dit vervolgens gaan doen? Op verschillende manieren kun je het Sociaal Café vormgeven en daarbij keek ik vooral naar de ander al georganiseerde Sociale Cafés. Die gebruiken veel stellingen bij het SC. Dit vind ik echter te subjectief omdat er al teveel van meningen en informatie uitgaat. Omdat ik graag met een open houding het SC wilde beginnen. Ik koos voor de manier om de ‘kansen en bedreigingen’ te verzamelen van de opkomst van het Sociaal Café. Dit omdat ik dit een minder voorgesorteerde insteek vind, het is meer objectief. Ik heb het dus niet vanuit een richtlijn vanuit De Stuw gedaan.

6. Wat vind jij van het concept van het Sociaal Café ?

- OSS:* Ik denk dat het SC een heel mooi initiatief is, zeker als je kijkt naar de huidige ontwikkelingen. Bezuinigingen, eigen kracht enz. Omdat je een gemeenschap kan activeren en vervolgens hun ook zelf laat functioneren, lijkt het me een sterk plan. Dit zag je als voorbeeld in Kloosterveld;

eerst hadden we veel input in dat dorpen leunde het dorp veel op De Stuw en toen hadden we het Sociaal Café georganiseerd om er nog eens extra input in te stoppen en nu zien wij weinig hulpvragen meer vanuit Kloosterveld.

Interviewer; Is dit ook vanuit De Stuw de insteek om eerst zelf Sociale Cafés te organiseren en daarna los te laten?

OSS: Ja, het is de bedoeling dat wij faciliteren en niet de kar-trekker blijven en ondersteunen. We willen de mensen niet teveel 'pamperen' en/of het gemakkelijk te maken, maar hun vooral te stimuleren zelf aan de slag te gaan. De mensen mogen weten dat ze met hun hulpvraag terecht kunnen bij De Stuw, maar we gaan eerst voor het stimuleren en motiveren dat ze dit eerst zelf oppakken.

Het concepten de gedachte erachter vind ik dus heel sterk alleen de uitvoering wat minder. Het lijkt mij inderdaad goed om te kijken wat nu werkbaar is en welke manieren zijn nu effectief?

7. Wat is jouw ervaring met je eigen georganiseerde Sociaal Café?

OSS: Ik vind dit sowieso wat lastig te beantwoorden omdat ik voor mezelf al hoge eisen stel. Ik vond het bijvoorbeeld ook al 'karig' dat we geen broodje kroket konden bieden, omdat dat te duur was. Er zitten kosten aan verbonden en we hadden ook veel opkomst. Ik had wel wat meer verwacht. Er was wat minder sfeer als ik had verwacht, ik hoopte dat de mensen wat meer initiatief namen om kennis te maken met de andere mensen. Achteraf was het misschien goed geweest om daar een bewust moment voor te nemen, een kennismakings-kwartiertje o.i.d. Aan de andere kant; iedereen kent elkaar al, maar er was weinig interactie. Hier moet ik zelf ook even naar kijken. Mensen vonden het eerste wel een beetje onduidelijk wat ik nu bedoelde met kansen en bedreigingen, maar dit liep na uitleg ook wel los. Het in groepjes uit een gaan vond ik wel een mooie manier omdat je de dingen zo beter bespreekbaar kunt maken door de kleine groepjes. Maar wat ik vanuit mijn eigen groepje en andere groepjes meekreeg is dat de 'vuile was' vooral werd buiten gehangen. Ze vertelden niet echt wat de werkelijke problemen waren, er werd weinig besproken uiteindelijk.

Interviewer; is er ook bewust voor gekozen om iedereen bij een 'random' onderwerp te plaatsen?

OSS: Ja, want anders was de kans dat het ene groepje heel klein bleef en een andere heel groot.

8. Je noemde een paar punten waar je tegen aangelopen bent, maar als je ook kijkt naar de andere Sociale Cafés wat zijn de duidelijkste/opvallendste punten waar je tegen aanloopt?

OSS: ik vind dat je een draagvlak moet maken voor het SC. Ik heb bijvoorbeeld Plaatselijk Belang erbij betrokkenen uitgenodigd. Omdat dit een lokale partner is. Ik wilde niet overkomen als het bemoeien met Sibculo. En door plaatselijk belang te betrekken laat je naar mijn idee betere bedoelingen zien en het creëerde ook een grotere opkomst wanneer we Plaatselijk Belang erbij betrekken. We wilden dus samenwerken met Plaatselijk belang. Dit vond ik dus wel een positief punt, dat samenwerken.

Als ik kijk naar andere SC, dan vind ik stellingen iets minder. En als ik kijk naar mijn eigen SC dan vraag ik mij af of het wel goed is om mensen 'random' in te delen bij onderwerpen. Ik vraag mij af of dit werkt, of moeten we ze indelen bij de onderwerpen waar hun interesses in liggen. Anderzijds bestaat dan ook de kans dat er mensen zijn die een bepaald onderwerp niet interessant vinden niet hoort, terwijl je hun mening eigenlijk ook wel wilt horen.

En ik denk dat de structuur tijdens SC ook beter is. Ik denk dat je via een structuur wat daadkrachtiger over kunt komen. En ik wist niet zo goed welke personen ik precies moest uitnodigen. Ik had bijvoorbeeld met de telefoongids verenigingen aangesproken, maar die bleken er helemaal niet te zijn. Ook de nawerking van het SC. Wanneer komt er een terugkoppeling enz.?

9. Welk doel heb jij met het Sociaal Café?

OSS: Het mooiste zou zijn dat er een levendig dorp ontstaat, waarbij mensen betrokken op elkaar zijn, elkaar zien en vervolgens ook hulp kunnen bieden aan elkaar. Zodat er een gezamenlijk draagvlak ontstaat.

10. Het je een idee wat de behoefte is van de deelnemers van het Sociaal Café?

OSS: Ik moet zeggen, dat ik de aantekeningen nog niet heb verwerkt. Maar een aantal dingen die ik wel hoor zijn bijvoorbeeld dingen als werkloosheid en een behoefte aan een vrijwilligers- punt. Deze punten zijn door hun aangedragen, dus dit zijn wel punten waar behoefte naar is. Mensen willen ook graag inspraak hebben, dat is ook een behoefte die naar voren komt. ?

11. Kijkend naar de WMO, prestatieveld 1 hoe denk jij dat het SC daar aan bijdraagt?

OSS: Door dus mensen bij elkaar te brengen en zicht te krijgen op vragen en bedreigingen kunnen we een draagvlak creëren. Door mensen bij elkaar te brengen en vervolgens in beweging te laten brengen en ze te laten samenwerken met elkaar.

12. We hoorden vanuit De Stuw dat door de ontwikkelingen er straks wijkteams gaan ontstaan. Denk jij dat het Sociaal Café dan nog nodig is?

OSS: Dat ligt er naar mijn idee een beetje aan hoe zo'n wijkteam eruit gaat zien. Wat nu het beeld is is dat er vooral professionals in zitten en ik heb het idee dat je de buurt dan nog in de watten legt, dus ze afhankelijk maken van die hulp uit de wijkteams. Als daar informele actoren in komen dan kun je wel de burgers in het dorp erbij betrekken. Als ik kijk naar het idee dat die wijkteams bestaan uit alleen professionals, dan denk ik dat het Sociaal Café alsnog activerend kan werken voor de 'normale' burger. Het mooiste zou zijn als de dorpen dit zelf gaan organiseren, maar vaak zie je dat er niet iemand is die de eerste kar-trekker wil zijn. Ik denk dat het concept nog wel nodig zal zijn. Het mooiste zou zijn dat de wijkteams weinig hulpvragen binnen zullen krijgen omdat het dorp deze hulpvragen al gezamenlijk oplost. Eigenlijk heb ik nog wel te weinig zicht op die wijkteams.

Bijlage 7: Acht bakens voor Welzijn Nieuwe Stijl

De acht bakens van Welzijn Nieuwe Stijl

1. Gericht op de vraag achter de vraag;
2. gebaseerd op de eigen kracht van de burger;
3. direct er op af;
4. formeel en informeel in optimale verhouding;
5. doordachte balans van collectief en individueel;
6. integraal werken;
7. niet vrijblijvend, maar resultaatgericht;
8. gebaseerd op ruimte voor de professional.

De eerste twee bakens zijn gericht op de vraaganalyse. Bakens 3, 4 en 5 hebben te maken met de organisatie van het aanbod. Bakens 6 en 7 geven richting aan de werkwijze. Het laatste baken is een randvoorwaardelijke.

Deze bakens zijn bedoeld om richting te geven aan het denken, het discussiëren en het maken van afspraken tussen alle betrokkenen en natuurlijk... het handelen. Zowel voor de welzijnsorganisaties als voor de gemeenten:

- Voor de welzijnsinstellingen geven ze de gewenste richting aan voor het verbeteren van de kwaliteit en de professionaliteit. Het gaat dan steeds om de professionaliteit in relatie tot de burger.
- Voor de gemeenten fungeren ze als ijkpunten waaraan opdrachten aan uitvoerende organisaties kunnen worden getoetst alsmede hun handelen na het verlenen van de opdracht.

89

De bakens zijn niet altijd en overal tegelijkertijd van kracht, het zijn geen strenge, elkaar uitsluitende categorieën. Het is duidelijk dat een professional niet zorgvuldig de vraag achter de vraag kan onderzoeken en er tegelijkertijd onvervaard op af kan gaan. En natuurlijk is de professionele handelingsautonomie niet onbegrensd, maar wordt beperkt door de bestuurlijke keuzes van de gemeente en de gemaakte resultaatafspraken met de organisatie. Het zal niet vanzelf gaan om deze bakens altijd op de juiste plaats en tijd en in de juiste dosering toe te passen. De praktijk zal dit leren. Kortom, Welzijn Nieuwe Stijl is ook een leerproces.

Baken 1: Gericht op vraag achter de vraag

Welzijnswerk in Nederland probeert al enige tijd een omslag te maken van aanbod- naar vraaggerichtheid, maar het komt niet overal van de grond. Hoewel het vanzelfsprekend lijkt, blijkt de praktijk weerbarstig. Het vraagt een wezenlijke omslag, zowel bij de vragende als de aanbiedende partij. Vraaggericht werken is niet zonder meer de vraag van de burger als uitgangspunt nemen bij de organisatie van het aanbod. Het is geen kwestie van 'u vraagt en wij draaien'. Dat zou juist leiden tot claimedrag, waarbij de eigen kracht van de burger en zijn netwerk onvoldoende worden aangesproken en de daadwerkelijke problemen niet worden aangepakt.

Bijna altijd is de vraag van burgers in eerste instantie een vraag naar het overbekende aanbod. Maar met een hulp bij het huishouden zijn de eenzaamheidsproblemen niet op te lossen. Het is nodig om breder te kijken om problemen bij mensen écht op te lossen. De essentie van vraaggericht werken is er veel meer in gelegen om – samen met de burger(s) – op zoek te gaan naar de vraag achter de vraag. Daarom dient ook de houding bij de aanbodzijde te veranderen. Van professionals wordt een open houding gevraagd. Zij moeten anders gaan luisteren naar hun cliënten, hun deelnemers, de

wijk. Een verstandhouding waarin de burgers zich begrepen en serieus genomen voelen, is de goede basis om samen naar mogelijkheden en alternatieven te zoeken.

Baken 2: Gebaseerd op de eigen kracht van de burger

Als de vraag van de burger eenmaal helder is, vraag je je tegelijkertijd af wie wat doet. Wat kunnen de burgers zelf, of met hulp uit de directe sociale omgeving doen? Wat kan de rol zijn van sociale verbanden in wijk of buurt? Hoe kunnen vrijwilligers worden ingezet? Wat kunnen burens, en familieleden betekenen bij individuele hulpvragen? Met andere woorden: wat doen de professionals en wat doen de burgers? Te snel wordt voorbijgegaan aan de eigen kracht van de burger, zijn netwerk, de straat of wijk. Het uit handen nemen van problemen werkt meestal averechts op het zelf oplossend vermogen. Ook voor mensen met beperkingen geldt dat zij meer eigen kracht bezitten dan hun naasten en instanties soms vermoeden. De vrouw in de rolstoel kan de drijvende kracht zijn in de vrijwilligerscentrale. Hoe ver je ook afstaat van de reguliere arbeidsmarkt, er is in het buurthuis goed werk te doen. Het naar boven halen van kwaliteiten en talenten, mensen aanspreken op dat wat hen enthousiast maakt, grenzen van eigen kunnen durven verleggen. Dát zijn heel basale professionele handelingen. Het geeft burgers de kans om hun mogelijkheden te verruimen, maar ook de kans om gewaardeerd te worden voor de dingen die zij kunnen.

Eigen-kracht-benadering

Als Welzijn Nieuwe Stijl wil slagen, is het van belang te investeren in de eigen kracht benadering. Een goed voorbeeld zijn de Eigen-Kracht-Conferenties, waarbij mensen leren te herontdekken wat zij allemaal nog wel kunnen. Verrassend vaak blijkt dat veel meer te zijn dan wat de deelnemers zelf van te voren dachten.

Praktijkvoorbeeld: Eigen Kracht voorkomt woninguitzetting en zorgt voor minder overlast

“Er kwamen regelmatig klachten binnen van burens. Over geluidsoverlast, afval dat weken voor de deur stond en vooral over het feit dat mensen Karel niet durfden aan te spreken omdat hij soms dronken en agressief was. De woningbouwvereniging wilde een uitzettingsprocedure starten. Ik (de professional) ben toen bij hem langsgeslagen. Karel zat al langere tijd thuis en wist niet meer hoe hij zijn leven zinvol kon indelen. Zijn kringetje werd steeds kleiner en hij vond het moeilijk om hulp te vragen. Ik heb een eigen-kracht-conferentie voorgesteld. Familieleden, oude vrienden en ook een aantal burens met wie Karel vroeger goed kon opschieten, waren bereid om mee te doen. Het plan was bedoeld om Karel een zinvolle dagbesteding te geven, maar hierdoor is hij ook minder gaan drinken en is de overlast voor de burens afgenomen. Juist door familie en oude vrienden bij de conferentie te betrekken werden oude sociale verbanden weer aangehaald en versterkt. Doordat het sociale netwerk werd hersteld ontstond er ook weer zicht op het participeren op de arbeidsmarkt”. De “eigen-kracht-benadering” of een andere, vergelijkbare methode, vraagt om een cultuuromslag bij de burger en de professional. Die omslag is niet eenvoudig. Burgers hebben geleerd toch vooral tijdig een beroep op de overheid of de hulpverlenende instanties te doen. Maar nog ingewikkelder ligt de cultuuromslag wellicht bij de hulpverlener. Het is toch immers zijn of haar vak de problemen van anderen op te lossen en om die ‘kwetsbare mensen’ te ondersteunen.

Baken 3: Direct Er Op Af

Aan het ene eind van het continuüm zijn er mensen die ondersteuning claimen, aan het andere eind zijn er mensen die zorg mijden. Het gaat bij de zogenoemde zorg mijders om mensen die niet om ondersteuning durven of willen vragen, terwijl ze al heel lang vereenzamen, zich verwaarlozen, met onoplosbare schulden kampen of verslavingsgedrag vertonen.

Deze burgers weten de weg niet te vinden naar ondersteuning. Of wat natuurlijk ook voorkomt, ze zijn op basis van eerdere ervaringen teleurgesteld in de hulpverlening, of vastgelopen in de bureaucratie. Deze mensen worden niet bereikt door ze op te roepen om op kantoor te verschijnen ten einde daar een goed gesprek te voeren. Daar moet de professional op af en het liefst zo snel

mogelijk, om erger te voorkomen. Dat gebeurt te vaak niet, omdat andere – legitieme – uitgangspunten een direct ingrijpen in de weg staan, of lijken te staan. Het gaat dan om privacy, zelfbeschikking en eigen verantwoordelijkheid. Die uitgangspunten leiden vaak tot non-interventie, maar dienen kritisch te worden gehanteerd, zeker in het geval van crisissituaties zoals dreigende huisuitzetting, huiselijk en seksueel geweld, kindermishandeling, misbruik van drank en drugs, etc. In Rotterdam gaat men in de verslavingszorg direct maar vooral ook vasthoudend achter de ‘zorgwekkende zorgmijder’ aan. Standvastig, resultaatgericht en geduldig proberen hulpverleners contact te leggen. Kleine resultaten, regelmatig eten en medicijngebruik hebben hier grote problematiek later voorkomen. De gemeentelijke beleidsvisie is bepalend voor de aanpak. Waarvoor kiest een gemeente? Welzijnswerk dat gericht is op alle inwoners of alleen op de burgers die het niet redden? Hoever gaat de bemoeienis? Gemeenten formuleren beleid en stellen prioriteiten die kaderstellend zijn voor de organisatie en professionals. Daarbinnen moeten professionals zelf verantwoordelijkheid nemen over wanneer ‘eropaf-acties’ nodig zijn.

Eropaf-aanpak

Het is moeilijk om (verborgen) ernstige crisissituaties, die om interventies vragen op te sporen, maar niet onmogelijk. Het antwoord is bijvoorbeeld de Eropaf-aanpak. Deze sluit naadloos aan op de traditionele signaleringsfunctie van het welzijnswerk. In kwetsbare wijken kunnen signaleringsnetwerken worden opgezet. In andere gebieden is het zaak dat die professionals die nog wel bij mensen binnenkomen, deze problemen signaleren en op de juiste plek weten te adresseren. De kunst is om contact te maken en om met kleine concrete stappen langzaam maar zeker grip op de situatie te krijgen. De relatie tussen de burger en de professional is op vrijwillige basis. Zodra er sprake is van dwang, is andere wetgeving van toepassing. Wel kunnen vormen van voorwaardelijke hulpverlening aangegaan worden bijvoorbeeld om huisuitzetting of ondertoezichtstelling te voorkomen. Een goed voorbeeld van de ‘direct eropaf benadering’ is de inzet van wijkcoaches in aandachtswijken. In Enschede hebben deze professionals zware adviesbevoegdheid op vrijwel alle leefterreinen. De wijkcoaches lopen geregeld door de buurt, weten wat er gebeurt en komen bij personen of gezinnen thuis die één of meerdere problemen hebben. Samen met deze mensen maken ze een plan van aanpak en geleiden hen door naar de juiste hulpverlening. Zaak is wel daarbij te voorkomen dat de mensen in de wijk structureel afhankelijk worden van die hulpverlening. De wijkcoaches proberen de wijkbewoners daarom onder meer te stimuleren om na de hulpverlening iets voor elkaar en de wijk te doen.

Baken 4: Formeel en informeel in optimale verhouding

Het kenmerk van de Wmo is dat de participatie wordt bevorderd niet alleen door een beroep te doen op de eigen mogelijkheden van de burger of de inzet van professionals, maar ook op de inzet van sociale netwerken, vrijwilligersinitiatieven en wijkverbanden. In Welzijn Nieuwe Stijl wordt gezocht naar de optimale verhouding. Ook dit baken betekent voor burgers, professionals en gemeenten een forse verandering van houding en aanpak, die breekt met de traditie van recht, of vanzelfsprekend een beroep kunnen doen op professionele ondersteuning. Het past bij Welzijn Nieuwe Stijl dat de professional zich terughoudend opstelt. Zijn of haar kracht ligt er juist in om samen met burgers te bezien op welke wijze de burgers zelf de problemen of klachten kunnen oplossen. Het probleemoplossend vermogen, zowel van individuen als groepen moet geactiveerd worden. Het voorkomt daarnaast structurele afhankelijkheid van de professional. Eenzaamheid kan mogelijk beter bestreden worden door het herstellen van sociale netwerken. Welzijn Nieuwe Stijl betekent dat de professionele inzet er altijd op gericht is om het zelf oplossend vermogen van (groepen) burgers aan te spreken en te versterken. Professionele inzet moet licht zijn waar mogelijk, zwaar waar nodig, met als blijvend doel: zoveel mogelijk de zelfstandigheid en eigen oplossingen van de burger bevorderen. Daar waar intensieve interventies nodig zijn, moeten die methodisch verantwoord en effectief ingezet worden.

Soms hebben burgers alleen een zetje nodig. Vaak in kleine stappen met kleine successen, maar onmisbaar in het leerproces om uiteindelijk zelf problemen te leren oplossen. Bij de afweging van de

keuze welke vorm van ondersteuning het meest geschikt is, zijn – oplopend van licht naar zwaar – vier vormen van maatschappelijke ondersteuning te onderscheiden: van faciliteren, ondersteunen en interveniëren tot beschermen.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk

Een bijkomende overweging bij dit baken is doelmatigheid. Professionele ondersteuning is kostbaar en dat vergt een kritische afweging van de keuze waar die wel en waar niet moet worden ingezet. Nederland kan zich gelukkig prijzen dat 23% van de burgers zich vrijwillig wil inzetten. Dit moet – met behoud van de eigenheid van vrijwillige inzet – ook krachtig gestimuleerd worden, mede omdat vrijwilligers een steeds belangrijkere functie in de samenleving vervullen. De bereidheid van mensen om vrijwilligerswerk te doen of mantelzorg te verrichten blijft onverminderd groot. De lokale inzet zal vooral gericht moeten zijn op het voorkomen van overbelasting van mantelzorgers en het benaderen van specifieke groepen mantelzorgers en (ook potentiële) vrijwilligers.

De gemeente Dordrecht stimuleert organisaties die mensen uit de wijk als vrijwilliger willen inzetten om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren en buurtbewoners die het moeilijk hebben een handje te helpen. Zij hebben verschillende projecten die van onderop zijn opgezet, waarbij vrijwilligers onder leiding van een professional gezamenlijk klusjes in de wijk doen.

Baken 5: Doordachte balans van collectief en individueel

De financiering van individuele oplossingen voor problemen van burgers in onze verzorgingsstaat komt steeds meer onder druk te staan. Mensen zijn gewend geraakt aan het recht op individuele voorzieningen. Ook daarom is het ontwikkelen van meer collectieve aanpak onvermijdelijk. De sector die hier vanouds de meeste ervaring mee heeft is de welzijnssector. Collectieve aanpak is niet alleen goedkoper, maar biedt ook vaak een betere oplossing. De buurtmaaltijd is niet zelden effectiever (want biedt bijvoorbeeld mogelijkheden tot contact) dan de individuele bezorging aan huis. Ook voor dit baken geldt dat het er niet om gaat dat professionals te allen tijde automatisch voor collectieve oplossingen kiezen. Het gaat om het vinden van de juiste balans tegen de achtergrond van het probleem dat moet worden aangepakt.

Baken 6: Integraal werken

De vraag centraal stellen vraagt om een integrale en samenhangende aanpak van professionals. De burgers die bij het Wmo-loket aankloppen, hebben meestal problemen die niet door één instelling of één voorziening kunnen worden opgelost. Het gaat vaak om meerdere problemen tegelijk, die met elkaar samenhangen en dus ook in samenhang moeten worden aangepakt. Als een burger geen werk en daardoor te weinig geld heeft, in een slecht huis woont en spanningen in zijn gezin heeft, ziet hij dat als een ongedeelde vraagstuk. Dienst- en hulpverleners komen niet ver als ze opereren alsof ze op een eiland zitten. Goed met elkaar samenwerken is belangrijk. Nadrukkelijk is hier de invulling van de regierol van de gemeente aan de orde. Het is de gemeente als opdrachtgever én regisseur die bij uitstek geschikt is om partijen bij elkaar te brengen. Op cliëntniveau moeten de aanbieders van ondersteuning zelf de verantwoordelijkheid voor ketenregie oppakken. Maatwerk dat op de cliënt is toegesneden, vergt een integrale benadering waarin verbindingen worden gelegd met alle vormen van ondersteuning die kunnen bijdragen aan de oplossing. Een goede keten en netwerkaanpak met afspraken over de coördinatie vraagt van de professionele ondersteuners dat zij elkaars competenties en kerntaken goed kennen en erkennen. Anders gaat ieder meer van hetzelfde doen. Voorbeelden van ketenaanpak volgens Welzijn Nieuwe Stijl:

- welzijn en sport die samenwerken met onderwijs om zo schooluitval te voorkomen;
- jongerenwerk en politie die samenwerken om criminele carrières om te buigen;
- woningcorporaties en opbouwwerk die gezamenlijk opgaan om de buurt veilig te maken;
- de Wmo en Wet Werk en Bijstand (WWB) die in samenhang worden ingezet, om mensen

met een uitkering te re-integreren in werk en maatschappij;

- een gemeente die klaarstaat om samen met de reclassering bij een voorwaardelijke invrijheidstelling de ex-gedetineerde op te vangen en naar werk te begeleiden.

Dit alles vereist van de welzijnswerker dat hij zijn vak verstaat zodat hij zowel door de burger als door de ketenpartners als een betrouwbare professional gezien wordt. In de gemeente Houten maakt men duidelijke en niet vrijblijvende samenwerkingsafspraken. Daartoe is het 'pettenoverleg' geïntroduceerd. In dat overleg zitten de politie, woningcoöperatie, jongerenwerker, welzijnswerker en een coördinator van de gemeente. De gemeente Meppel zet mensen vanuit de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en WWB in om Wmo-taken te verrichten, zoals hulp bij huishouden, kantinediensten en een boodschappen-dienst. Op die manier worden lokale verantwoordelijkheden met elkaar verbonden. Het is een mooie combinatie waarbij de kracht van mensen wordt gebruikt om andere mensen te helpen.

Baken 7: Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht

Welzijn Nieuwe Stijl is niet vrijblijvend. Waar organisaties ondersteuning bieden aan burgers, worden concrete afspraken gemaakt over de vraag op welke ondersteuning van professionals en vrijwilligers men kan rekenen, wat daarbij de eigen inzet is en naar welke resultaten wordt toegewerkt. In Rotterdam brengt de gemeente per stadsdeel in kaart welke problemen om een directe oplossing vragen. Als die analyse er ligt, nodigt de gemeente relevante partijen uit met de vraag: Welke professionele bijdrage kunt u leveren aan de oplossing van het probleem en welke concrete resultaten weet u te boeken? De gemeente houdt de regie en het welzijnswerk zorgt voor de professionaliteit van zijn inbreng. Dit is gekoppeld aan een vooraf afgesproken resultaat. De doelen in een ondersteuningstraject moeten voor de burger duidelijk, concreet en haalbaar zijn en zij moeten niet alleen perspectief bieden op de langere termijn, maar zich ook richten op praktische, snelle resultaten. Dat wil zeggen dat doelen voor de cliënten in concrete, meetbare termen moeten worden geformuleerd. Er moet sprake zijn van een gezonde mix van korte en lange termijn. Korte termijn, omdat er gestuurd moet kunnen worden op de uitvoering. Langere termijn, omdat de problemen die welzijn beoogt op te lossen, zich vaak niet lenen voor een 'quick fix'. Het is niet de bedoeling dat, door het streven naar korte termijnsuccessen, de diepliggende oorzaken van problemen niet worden aangepakt.

Maatschappelijke problemen, zeker als het gaat om overlast, zijn voor de burger vaak zichtbaar. Dat leidt er toe dat er soms in gemeenten wel stevig en snel wordt ingegrepen, maar aan de onderliggende oorzaken weinig wordt gedaan.

Baken 8: Gebaseerd op de ruimte voor de professional

Centraal thema in Welzijn Nieuwe Stijl is de relatie tussen de burger en zijn netwerk enerzijds en de welzijnsprofessional anderzijds. Niet alleen de regels van de organisatie of de wensen van de gemeente zijn bepalend, maar ook de professionele bagage van de beroepskracht. Die moet voldoende aan bod kunnen komen. Daarvoor heeft de professional de ruimte nodig om zelfstandig te handelen op basis van een ruime vrije beslissingsruimte.

Professionals 'Nieuwe Stijl' staan midden in de samenleving. Tegelijk kunnen zij ook adequaat communiceren met collega's van de eigen organisatie, met vrijwilligers en met partners in de keten. Ook wordt van hen verwacht dat ze ondernemend zijn, naar de doelgroep toegaan, in ketens kunnen samenwerken en hier soms de regie in nemen. Samenwerking tussen informele zorg en professionele dienstverlening vraagt om nauwkeurige afstemming wie wat precies doet. Kortom, je weet wanneer je op je handen moet zitten en wanneer je de handen uit de mouwen moet steken. Zulke professionals moeten dan wel ruimte krijgen om zelf te beslissen hoe zij die kennis en ervaring kunnen inzetten. Ruimte voor de professional kan slechts bestaan wanneer er vooraf goede afspraken zijn gemaakt over de te behalen resultaten en daarover achteraf verantwoording wordt afgelegd.

Hét kenmerk van welzijnswerk is dat het resultaat in hoge mate wordt bepaald in de relatie tussen de sociale professional en de burgers. Welzijnswerkers zijn geen productiemedewerkers die op routine massaproductie leveren. Het vraagt vakmanschap. Professionals moeten beschikken over de juiste vaardigheden en in staat zijn deze behoorlijk op peil te houden. Het gaat om kennis van basismethodieken en kunnen putten uit een repertoire van interventies, waarvan bewezen is dat ze werken.

Onderwijs en deskundigheidsbevordering

Welzijn Nieuwe Stijl streeft naar goed opgeleide professionals die de competenties hebben om een ondersteuningsarrangement te bieden waar de burger beter van wordt. De bakens zijn voor beroepsbeoefenaren de belangrijkste kwaliteitskenmerken voor adequaat professioneel handelen. Een deel van hen is hiervoor nog onvoldoende toegerust. Er is een flinke impuls nodig in de deskundigheidsbevordering. Alle betrokkenen moeten hieraan hun bijdrage leveren. Van de beroepsbeoefenaren kun je verwachten dat ze hun vak bijhouden en van hun werkgevers dat ze gepast tijd en geld voor bijscholing beschikbaar stellen. Van gemeenten kun je verwachten dat zij investeren in de kwaliteit van het welzijnswerk. Op langere termijn zullen MBO- en HBO-opgeleide professionals de arbeidsmarkt betreden met competenties die toegesneden zijn op de Wmo. De Nieuwe beroepenstructuur voor zorg en welzijn van 2005 is ontwikkeld met het oog op de komst van de Wmo. In het MBO is deze beroepenstructuur inmiddels omgezet in nieuwe onderwijsprogramma's, waarvan over twee jaar de eerste cohorten nieuwe beroepskrachten het werkveld zullen betreden. In het HBO zijn onlangs de onderwijscurricula vernieuwd en worden vanaf 2010 de nieuwe programma's ingericht. Spreken over professionalisering lijkt al gauw gelijkgesteld te worden met pleiten voor een hogere opleiding voor alle welzijnswerkers. Dat is zeker niet de bedoeling. De competenties die nodig zijn om de lokale maatschappelijke problemen op te kunnen lossen, kunnen op verschillende niveaus worden ingezet, van vrijwilligerswerk tot MBO en HBO.

Bijlage 8: Interview 1

Respondent: medewerker De Stuw aanwezig bij Sociaal Café Lutten (Res)

datum: 23-04-2014

Interviewers: Maritha en Benjamin (Int:)

Int: Vooral met jou in mijn hoofd heb ik het stukje van de verantwoording, omdat jij daar toch aardig kijk op hebt. Als we de topiclijst gewoon volgen komen we daar vanzelf bij aan bod. Als we kijken naar prestatieveld 1, is het de bedoeling van een Sociaal Café om prestatieveld 1 te bevorderen. Hoe kijk jij daar tegenaan, hoe dat nu gebeurt en handen en voeten krijgt?

Res: Jullie hebben uiteraard wel een idee wat prestatieveld 1 een beetje inhoud. Prestatieveld 1 is vrij gericht op de connectie maken met burgers. En bij het Sociaal Café pak je met name de professionele kanten op, heb je weinig contact legging met burgers. Licht er wel even aan hoe je je Sociaal Café inricht. Dus aan de ene kant vind ik het wel heel goed bij prestatieveld 1 aansluiten, omdat het van belang is dat je al je netwerk contacten goed onderhoud en dat je daar al je informatie uit kan wisselen en eventueel ook kan ondersteunen want dat is natuurlijk ook nog een rol die je hebt. Aan de andere kant denk ik dat we wel een stukje missen in het stukje aansturen en ondersteunen van de burgers. Dat ligt er dus wel heel erg aan hoe je je Sociaal Café inricht. Jullie zijn bij Lutten geweest en dat was met name professionals. Daarvoor hebben we in gebiedsteam Oost een Sociaal Café gehad met alleen vrijwilligers en dat is een hele andere insteek. Ik denk dat we naast het professionele gedeelte wel meer op in kunnen steken om het doel van het prestatieveld te bevorderen.

95 Int: Je krijgt nu ook de wijkteams natuurlijk waar voornamelijk met de professionals wordt samengekomen. Hoe kan een vrijwilliger dan weer aan bod komen in een Sociaal Café?

Res: Ik vraag me überhaupt af als de wijkteams er is of wij als De Stuw nog de drijfkracht achter het wijkteam voor professionals moeten zijn. Dit is natuurlijk een overkoepeling van alle organisaties die daar zitten. Dus misschien moet daar juist het initiatief liggen om het op te pakken. Wel denk ik dat de welzijnsput, die tak zeg maar, de Sociale Cafés voor de burgers en vrijwilligers moet behouden. Dat is wel echt een specialisme van ons. Ik denk wel dat er straks een verschuiving in gaat komen dat de sociale wijkteams meer de samenkomsten voor professionals meer moet initiëren. Dus de netwerkontwikkeling voor de professionals zal daar moeten gaan liggen. Anders krijg je dubbele dingen. Het Sociaal Café voor professionals zal vanuit onze kant minder worden en zal zich meer concentreren rond het wijkteam. Daarnaast denk ik dat we meer met vrijwilligers en burgers op moeten gaan pakken.

Int: Dat was onze vraag inderdaad ook al, we moeten een advies gaan schrijven van hoe ga je dat dan vorm geven zo'n Sociaal Café. Er wordt natuurlijk al wat opgezet voor professionals en zou een Sociaal Café dan iets voor vrijwilligers kunnen zijn of juist een combinatie daarvan, dat is natuurlijk ook mogelijk.

Res: Ja, daar moet je natuurlijk even in zoeken. Er is natuurlijk wel eerst geprobeerd alleen professionals, nou in Lutten hadden we ook een mix, om te kijken hoe dat ging. Dat ging in principe ook prima, want dan hoor je hele verschillende geluiden, zoals bijvoorbeeld dat verhaal met de jongeren. Met de stellingen stonden de vrijwilligers aan één kant en de professionals aan de andere kant. Dat was weer heel goed om de beelden te zien. Die zijn dan

weer heel verschillend. Dat is dus eentje die je moet blijven behouden, maar in wat voor vorm. Daar mogen jullie een advies over schrijven, toch?

Int: Maar het Sociaal Café zou zich daarin wel kunnen onderscheiden van de wijkteams dat wijkteams meer de professionele kant en de Sociale Cafés meer invulling kunnen geven aan vrijwilligers en burgers.

Res: Dat denk ik wel, denk ook dat het die kant ook opgaat.

Int: Nu wordt het zo vormgegeven jòh er is een Sociaal Café. Mensen gaan ook de wijk in voor gesprekken met de mensen. Waar is er behoefte aan, dan het Sociaal Café en vervolgens de follow-up. Hoe kijk je daar tegen aan, tegen die constructie?

Res: Weet je bij ons is het een beetje lastig te beantwoorden. Bij kern is dat bijvoorbeeld makkelijker omdat daar een vaste kern op af komt. Ik denk dat een Sociaal Café een aanzet moet voor contacten tussen mensen onderling. Ik vraag me ook af of je elk jaar een Sociaal Café moet blijven organiseren, tenminste in ieder geval niet voor de professionals. Dus in die zin hebben wij in ons team nog niet echt een follow-up gehad. We hebben wel dan in de Krim gekozen voor kijken van willen jullie eerst de professionele organisaties, dan de vrijwilligers. En toen was het zo van we weten niet of we dat wel samen moeten gaan doen. Nu zit daar een nieuw project in, de Krimse kracht, dus daar gaan we dan niet meer met een Sociaal Café inzitten, dus daar is eigenlijk de follow-up gestagneerd. In Lutten zijn we net begonnen, dus over dat stukje kan ik nog heel weinig zeggen. Ik kan natuurlijk wel vertellen hoe ik het graag verder zou willen hebben. Ik zie het Sociaal Café echt als een eerste ontmoetingsmoment van professionals die elkaar niet kennen. Dat zag je ook in Lutten, wat we daarna gedaan hebben is het verslag verzenden met een contactlijst. Op die manier kunnen ze rechtstreeks contact leggen met elkaar. Het idee is om over een tijdje een mail erachter aan te sturen om te kijken of ze elkaar nog weer hebben gesproken. Dus in die zin is dat nog een beetje in de voorfase. Ik denk niet met de huidige ontwikkelingen dat er nog een Sociaal Café in Lutten voor professionals zullen organiseren. Ik zie hem zoals in de Kern, ook niet of je hem nog een Sociaal Café moet noemen. Op dit moment is dat eigenlijk al een netwerk overleg. Ik zie het dus echt als een opstap. Iedereen heeft elkaar één of twee keer gezien en dan ontstaan daar ook wel weer overlegpartijen uit. Ik weet dus niet of het Café in de benen moet houden om het Café maar in de benen te houden. Voor vrijwilligers geldt natuurlijk wel dat er veel wisselende mensen zijn. Je zit natuurlijk met mensen die niet beroepsmatig hun netwerken opzoeken, ik heb wel zoiets van daar moet je hem wel voor blijven continueren. En dan moet je wel aangeven van joh over een half jaartje komen we weer een keer bij elkaar en neem eventueel nieuwe vrijwilligers mee en neem mensen die gewisseld zijn ook mee. Dat je die wel blijft continueren.

Int: Je zegt nu de Kern dat is al meer een netwerk bijeenkomst geworden. In welke zin heeft dat nog zin in bevordering van prestatieveld 1?

Res: Nou, daar gaat het meer om, ik zie dat ook verdwijnen als hier een sociaal wijkteam komt, dan verwacht ik niet dat dat Sociaal Café blijft draaien. Dus in die zin wat dan nog de bijdrage is aan prestatieveld 1. Denk niet dat het invulling geeft aan een specifiek prestatieveld. Het is meer met je professionele houding te maken heeft. Het is gewoon logisch dat als je bijvoorbeeld

specifieke informatie over een bepaalde cliënt moet hebben, dat je dan een persoon nodig hebt. Dan is het wel handig als je die persoon ook kent waarvan je dat nodig hebt. Ik vind hem zelf niet meer in prestatieveld 1 passen. Ook omdat het hier met name op professionals gericht is. Ik zou dan ook adviseren aan de Kern, van joh als er straks sociale wijkteams zijn is het prima dat er een netwerkoverleg is, dat was er niet, dus dat is er nu. Maar richt je ook eens op de burgerkant, want daar gaat het uiteindelijk om.

Int: Ja, want hoe zie jij dat. Hoe kan het Sociaal Café zich wel positioneren in de toekomst?

Res: Wat je nu zou kunnen doen. We hebben er nu voor gekozen om de professionele organisaties te benaderen. Je zou kunnen checken wie nu daadwerkelijk ook met vrijwilligers werken. Dan kan je ook zeggen jullie hebben een Sociaal Café bij ons gehad. Nu willen we graag ons ook op vrijwilligers richten. Met welke groepen werken jullie? En breng die dan aan de hand van een professional misschien wel mee naar zo'n Sociaal Café en trek dan als professional langzamerhand terug. Zo zou ik hem, dat zie je nu ook met ondersteuning van besturen, vroeger deed de opbouwwerker al het werk. Nu is het leer ze het zelf te doen en beginnen langzamerhand langzaam met terugtrekken. Volgens mij moet je met al je werkzaamheden dat bezitten, je kan ze nooit helemaal loslaten, op het moment dat het ergens vastloopt en het lukt niet dan zoeken we even contact.

Int: Dat is ook wel weer het lastige, dat elk gebiedsteam dit weer op een andere manier vormgeeft.

Res: Dat heb je nu ook al wel gezien dat elk Café weer anders is. nu denk ik ook dat de inrichting ook anders is. Als je nu in Kern Hardenberg wat doet, waarbij je de focus op een groot gecentreerd gebied kan leggen of je hebt zoals Lutten dat ligt in the middle of nowhere. Vervolgens heb je daar nog 10 andere kernen van, dan werkt het ook weer anders. We hebben het er toen over gehad, misschien moet je in de buurt van Lutten ook nog wel een Sociaal Café organiseren, maar dan zullen daar veelal de zelfde gezichten komen opdagen, met een paar nuanceverschillen. Dat maakt het ook al anders. En het werkt in de dorpen ook anders dan in de Kern van Hardenberg. Politie bijvoorbeeld is in Kern goed verantwoord, bij Lutten krijg heb je nog mazzel dat het de wijkagent is, maar de jongerenagenten die zie je bijvoorbeeld niet. Snap ik, want die hebben een heel joekel van een gebied dus dat is ook wel lastig.

Int: En op welke manier zou je hun er toch bij kunnen betrekken?

Res: Nou, we hebben ze nu ook gewoon uitgenodigd en via de wijkagent gevraagd van zou er iemand van de jeugdagenten mee kunnen komen, maar dat lukt dan niet. En de connecties zijn er vanuit onze kant wel, maar het is jammer dat de anderen deze connecties niet kunnen maken.

Int: En zoals ik hem zie was het die avond wel heel interessant om een jeugdagent erbij te hebben.

Res: Die had daar heel goed bij kunnen zitten.

Int: En hoe gaat zo'n voorbereiding van een Sociaal Café in Lutten?

Res: We hebben eerst gekeken welke organisaties vinden wij van belang dat die aanwezig zijn. We konden al wat afkijken van andere teams. En vervolgens eens wat rondbellen. Ik heb bijvoorbeeld een standaardadres van het RIBW, maar niet een specifiek adres van een persoon die bij het gebied hoort. Dus dat is even bellen van wat loopt daar en kan ik de contactgegevens van hun krijgen. Dus het vergt wel wat meer voorbereiding. Vervolgens de uitnodiging de deur uit, wat ook een stage opdracht was van een andere stagiair, dus die mocht dat gaan doen. We hebben stellingen gebruikt die we in de Krim ook gebruikt hebben. Deze liepen daar goed, dus die wilden we zo overnemen. We hebben ze daarna na gebeld en persoonlijke bevestigingen gestuurd. Eigenlijk wel een persoonlijke benadering gekozen. Dus niet alleen de mail, maar toch ook het persoonlijk contact eerder al opzoeken. Volgens mij hadden we er 30 uitgenodigd, en waren er 26 of zo. Verder de praktische voorbereidingen, maar dat spreekt voor zich. Bijvoorbeeld de locatie regelen.

Int: Weet jij toevallig wat voor budget er voor een Sociaal Café gereserveerd staat?

Res: Niet wat er gereserveerd staat, maar per Sociaal Café is het verschillend natuurlijk. Bijvoorbeeld voor Kern wordt er niet veel gebruikt omdat die op het hoofdkantoor gehouden kan worden. Voor het Sociaal Café in Lutten waren we 150 euro kwijt, dus dat was eigenlijk heel erg weinig voor zo’n Café. Als je 25 man hebt en je hoeft geen zaal te huren, zit je rond de 100 euro. Wat je zelf nodig hebt aan koffie, thee, stickers etc. Dan heb je het nog niet over de inzet van een professional. Dan heb je het alleen over spullen etc. qua voorbereidingstijd zou ik even moeten zoeken wat daar aan nodig is. Want dan kan je een beetje beeld krijgen van wat heeft een professional nodig aan voorbereidingstijd en uitvoering en evaluatie. Volgens mij kosten we 80 euro per uur of zo geen idee. Een professional kost natuurlijk ook geld. In de offerte hebben we 385 uren voor netwerkontwikkeling op de hele organisatie. Netwerkontwikkeling staat nu onder prestatievelid 1. Dat netwerk heb je nodig om het contact met de burgers te versterken. Het is een onderdeel van, maar hij wordt wel apart benoemt als netwerkontwikkeling en specifiek nu nog op professionele organisaties. Het kan best zijn dat die in de offerte 2015 anders tevoorschijn komt.

Int: En hoeveel mensen moeten er van die 385 uur gebruik maken?

Res: Nou we hebben, 25 netwerkbijeenkomsten 8 Sociale Cafés, kom je op 32 bijeenkomsten. Daar gaan dan 2 personen per keer heen. Dus dan heb je ongeveer 60 uur per persoon. Dus het is een krappe. Kern kiest er bijvoorbeeld voor om met het hele team te gaan zitten. Dat kost je dus 4x4 mensen. Bij ons waren er bijvoorbeeld 2 van de 5 mensen. Dus dat is ook maar net hoe je dat zelf inricht. Dat kost natuurlijk ook geld. Het is fijn dat ze iedereen kennen in zo’n gebied. Maar daar moet je natuurlijk ook aan denken of dat noodzakelijk is.

Int: Ja, en zulke afspraken, met hoeveel jullie komen en hoe jullie zo’n Sociaal Café inrichten, bedenken die jullie als team zelf of komt dat meer vanuit een management?

Res: Deze keer is dat nog niet. Je merkt nu heel erg het verschil, kijk we zijn er wel allemaal over eens dat het Sociaal Café is waar professionals is waar ze elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen uit kunnen delen, maar de invulling is daarin anders. Aan de ene kant vind ik dat heel positief. De mensen die in dat gebied werken weten meestal ook wel wat er in een gebied speelt en hoe ze dit aan kunnen pakken (formeel/informeel; lunch/non-alcoholische borrel).

Het is net hoe dat loopt. Het is niet vanuit het management een helder beeld van wat nou en hoe die georganiseerd moet worden. Ik vind ook persoonlijk niet dat een management dat moet bepalen, maar dat dat op de werkvloer hoort. In het oosten werkt dit bijvoorbeeld het beste. Ik denk niet dat ze daar blij worden als je zegt kom maar naar De Stuw, daar willen ze bijvoorbeeld gewoon in het dorps huis samen komen. Het zou ook raar zijn als we dit niet zouden doen. Terwijl ze hier vanuit het centrum logisch lijkt dat je hier naartoe gaat. Daar ga je niet een buurtcentrum voor opzoeken. Dat de professionele organisatie heeft van huh...? Maar qua inhoud kunnen we best wel meer op elkaar instemmen en afstemmen?

Int: En hoe zie je dat dan voor je?

Res: Wat we nu gewoon merken is dat we, en dat is een voordeel en nadeel, maar met het gebiedsgericht werken heb je je eigen team, dus je verzint je eigen dingetjes. Je krijgt daardoor wel extra communicatielijnen. Het team communiceert dat met de leidinggevende en die communiceert dat met het MT dat hun het zo en zo en zo doen. En de vraag is, komt die informatie daar of is het MT nog met andere zaken bezig. Sociaal Café is natuurlijk maar één van de tig dingen die we doen, dus ik weet niet precies hoe we dat kunnen stroomlijnen.

Int: Huh, maar je zegt nu, jullie bepalen een bepaalde inrichting en dat moet vervolgens een soort van goedgekeurd worden door het MT?

Res: Nou weet je, we werken nu met ons eigen team en dan zit de leidinggevende daarbij. Die is gewoon onderdeel van het team. Dus op moment dat daar iets gebeurd waarvan ze weet dat het MT daar niet mee instemt, dan komt dat in het overleg wel naar voren. Maar dat vind ik in alle organisaties van belang dat je het MT heeft uiteindelijk de zeggings over wat er gebeurd. Daar worden ze voor betaald, daar zijn ze leidinggevende voor die mogen dat gewoon aangeven, maar je kennis zit op de werkvloer. Dus als bijvoorbeeld 10 á 20 mensen zeggen van dan werkt gewoon het beste. Waarom zou een MT dan zeggen, dat gaan we toch anders doen. De kennis komt van onderaf. Dat is net als met de offerte schrijven, en die schrijf ik toevallig, dus dat is ook wel heel erg handig. Dat gebeurd ook van onderaf. Ik ga langs alle teams, om te kijken wat er goed is gelopen, wat is minder gelopen, wat wil je nog als nieuwe projecten indienen. Ik verzamel dat van alle teams en schrijf daar vervolgens een offerte op die weer terug gaat. Dus het gebeurd eigenlijk wel vanaf onderaf. Het is wel tijd infesteren, maar het is wel iets dat gedragen wordt door iedereen. Vroeger kreeg je van dit is je opdracht, en succes ermee. Dus het kost wat meer tijd, maar het kan dus wel op die manier.

Int: Puntjes, welke hebben we gehad welke niet blabla, kosten besparen.

Res: Kostenbesparing, dat zal straks trouwens wel als dat gaat lukken met die wijkteams. Het start straks in Oost of Noordoost en die hebben als kantoor gekozen, Slagharen. De praam wordt het hoofdkantoor wordt het hoofdkantoor voor Oost. Of we daardoor kosten kunnen besparen, voor Slagharen ja, maar voor de andere dorpen niet. Die gaan niet even naar Slagharen. Ik zou zo niet weten waar je op het sociale café zelf kosten kan besparen. Ja je kunt het in die zin gaan uitkleden, we doen geen lunch meer en we plannen hem dan ook op een dusdanig tijdstip dat, maar je merkte wel uit de respons van de mensen die er waren, voornamelijk de professionals die al de hele dag aan het werk zijn dat zij het wel handig vinden om het op die manier plus tijdens de lunch worden de meeste dingen besproken. Met

stellingen komt er wel heel veel naar voren, maar als ze aan tafel zitten met z'n allen dan krijg je die uitwisseling zeg maar.

Int: Want als je zegt van een 150 euro voor een Sociaal Café dan vind ik dat reëel zeg maar, dat haal je er uiteindelijk ook wel weer uit.

Res: Het enige wat je inderdaad kunt besparen is het personeel van je eigen organisatie zet je in. Daar kan je goed naar kijken, maar dat is ook een afweging. Als je het van belang vind dat al die mensen weten wie er bij ons het jongeren aanspreekpunt is en wie de sociale activering doet, dat is een keus die wel het MT moet maken op dat moment. Wat vinden wij van belang. Het hele team kennen of dat ze één of 2 mensen goed kennen en het daar mee doen. Dat is dan ook gebiedsafhankelijk. Daar zit dan ook het verschil wel per gebied. In het Sociaal Café in Lutten. Ik was daar bijvoorbeeld omdat ik daar werkzaam ben, een ander is weer in een andere plaats werkzaam dus die was niet bij het Sociaal Café van Lutten aanwezig.

Int: Zoals in een Dedemsvaart heeft Plaatselijk Belang een Sociaal Café georganiseerd. Dat zou ook een stukje van kostenbesparing kunnen zijn.

Res: En die vind ik ook daadwerkelijk passen in prestatieveld 1, omdat dat vrijwilligers zijn die zelf hebben gezegd die hem hebben opgezet hebben. Die hebben als vrijwilliger de professionele organisaties uitgenodigd. Wel met ondersteuning, maar in principe zou die zo moeten. Qua kosten besparing maakt dat nog niet zo veel uit, want dan komt de rekening ergens anders te liggen bij wijze van spreken. Je uren inzet zou dan iets afnemen, omdat je niet zoveel in de voorbereiding hoeft te doen, maar het is wel een hele mooie vorm. Ik hoop dat dit ook in Lutten gaat gebeuren en dat er een dorpsbelang in wording is. Het was ook een bewuste keuze om die mensen erbij uit te nodigen, om hen wat te sturen. Dat is wel een hele actieve club, die staan daar wel open voor.

Int: Nu hebben we het gehad over de voorbereiding, en nu hebben we het daar net ook al een beetje over gehad, maar hoe jullie het meten, want jullie bellen er nog achteraan van hoe het allemaal is gegaan. Maar hoe ziet die follow-up in Lutten eruit?

Res: Nja, goed wat we nu hebben gedaan is het verslag verstuurd en het verzoek om die enquêtes van jullie in te vullen, daar was niet echt een enorme respons op volgens mij.

Int: Daarna wel

Res: Oh, super. En daarna hebben we over een maand nog een keer contact zoeken, of dat via mail of over de telefoon, dat ligt er dus even aan de tijd. En een behoefte peiling, en dan denk ik dat het in Lutten lastig gaat worden, omdat daar die Sociale Wijkteams daar vanaf 1 mei gaan starten. Mocht dat het geval zijn, zullen we vanuit ons team even een bericht sturen van Sociaal wijkteam is nu actief etc. en dat we daarmee afstemmen hoe het verder gaat lopen. Dus daar verwacht ik ook geen follow-up. Ik verwacht dus dat het naar het sociale wijkteam toe gaat. Maakt het voor jullie verslag niet makkelijker met al die wijzigingen die overal plaatsvinden.

Int: Dat is voor ins inderdaad ook wel eens zoeken.

- Res: Aan de andere kant zou je wel een mooi advies kunnen schrijven hoe zo'n Café of een concept in een sociaal wijkteam kan functioneren, of zou kunnen functioneren.
- Int: Dat is natuurlijk wel in hoeverre jullie kunnen onderscheiden hoe het sociale café wel kan bestaan zitten we ook een beetje in te zoeken inderdaad.
- Res: Ja dan zou ik als wij zijnde en dan los van de sociale wijkteams dan vanuit de stuw meer moeten richten op de café variant voor de vrijwillige organisaties en meer op de burger en minder op de professionals.
- Int: En dan zou het ook directer op prestatieveld 1 gericht zijn.
- Res: En daar kan je plaatselijk belang dan ook een mooie rol in geven. Je kan ook zeggen betrek een plaatselijk belang er in en organiseer een soort van verenigingsavond.
- Int: Wat je ook in Sibculo zag. Heel erg de verenigingen.
- Res: Dan heb je heel erg waar je moet zijn met je prestatieveld. Maar dan valt die ook niet meer onder netwerkontwikkelingen, maar dan gaat die naar ondersteuning burgerinitiatieven.
- Int: En dan denk ik, verantwoording is wel een belangrijk puntje en daar kon je dacht ik wel wat meer over vertellen.
- Res: Nou wat we nu doen als verantwoording naar de gemeente is heel erg summier. Het is voor de gemeente niet van belang hoe wij onze netwerkcontacten onderhouden. Als we maar de burgers op de één of andere manier kunnen dienen. En met welke netwerkpartners we dat doen en op wat voor manier. Het enige wat we naar de gemeente aan hoeven te geven is, we doen 12 Sociale Cafés. De verantwoording is dan, we hebben er 10 gedaan en 2 zijn er nog in voorbereiding. Dat is eigenlijk de enige echte verantwoording naar de gemeente toe. Ja wat moeten ze eigenlijk ook weten, eigenlijk niets. Dus eigenlijk is effectmeting naar buiten toe, dus naar de subsidieverstrekker toe niet heel erg van belang. Ik denk dat we zelf wel moeten kijken wat de Sociale Cafés voor ons hebben opgebracht. We hebben in die zin zelf ook nog geen evaluatiemoment gehad. We draaien nu 1,5 jaar en wat zijn de effecten en moeten we hier in 2015 mee doorgaan? Goed dat komt in de volgende offerte ronde weer naar voren. Dat zou wel iets kunnen zijn, en hoe ga je dat dan meten?
- Int: Heb je daar dan ideeën over?
- Res: Nou weet je, welzijn is het heel lastig om dingen te kunnen meten. Meet je de effecten aan een aantal bezoekers van het Sociaal Café, ja fijn dat ze er zijn maar wat heeft het voor meerwaarde. Wat ik interessanter vind om te weten is als je een groep vrijwilligers bij elkaar hebt en wat hebben jullie dan aan het Sociaal Café gehad? En dan heb ik nog liever dat het uitgedrukt wordt in: als ik nu een probleem heb met m'n kasboekhouding van de voetbalvereniging dat ik dan even bij die persoon aan moet kloppen. Dat vind ik een belangrijkere effectmeting dan dat er staat dat er 10 verenigingen die een positieve ervaring hebben.

Int: En zijn dat ook dingen die je op die manier kunt verantwoorden aan de gemeente? Van er zijn toen een x aantal verenigingen bij elkaar gekomen en die zijn dat met elkaar gaan op gaan starten.

Res: Het punt is, de gemeente wil graag cijfers zien dus daar kunnen we zeggen er zijn 10 verenigingen geweest en 5 van die verenigingen hebben een traject opgepakt. Dat is in principe voor hun voldoende. Waar wij dan meestal voor kiezen in onze jaarrapportage en verslaglegging en ook in onze offerte is om boven in ook een quote aan te geven wat er gebeurd. Hier kan bijvoorbeeld een uitspraak komen van joh: ik wist eigenlijk niet meer hoe het zat met mijn administratie en heb die en die kunnen contacten. Om het een beeld te geven zeg maar, maar dat is niet wat je volledig verantwoord aan de gemeente want dan krijg je enorme stapels met dossiers. Kijk en als een ambtenaar iets heel interessant vind, dan vraagt een ambtenaar dat wel aan ons. En als we een praktisch voorbeeld neerzetten hebben ze daar ook een beeld bij. Dat is met name van belang en wij moeten intern gewoon kijken, levert het aantal uren voldoende op voor ons en voor de maatschappij. Het moeilijke is dat je daar geen getallen aan kan hangen. Een Sociaal Café met 25 bezoekers is leuk, maar als niemand mee doet heb je er nog niet zoveel aan. ik vind het van belang, hebben ze daarna nog contact gehad en is daar wat uit gekomen.

Int: Nja dan kan het dus net zo goed zijn dat er dus 10 bezoekers zijn geweest en meer effect heeft gehad dan dat er 25 zijn geweest.

Res: In dat geval is het dus bij een effectmeting wel van belang is van welke ervaringen je dan hebt. Dan hoor je wel ervaringen terug die niet om te zetten zijn in cijfers, maar dat je wel een beeld heb dat je het wel ergens voor doet. Je merkt bij Sociale Cafés dat mensen van organisaties elkaar makkelijker weten te vinden, want je hebt er een gezicht bij. Dan kan je zeggen, laten we die maar even bellen of uh dat je ook nog even contact met die en die legt. Die tijdswinst haal je eruit en je maakt makkelijker contact, maar of je daar echt een wetenschappelijke effectenmeting op kan zetten, dat denk ik niet. Ik ga het liefst op zoek naar positieve ervaringsverhalen. Negatieve hoor je natuurlijk ook, maar het liefst heb ik de positieve.

Int: Nja met de negatieve kan je ook weer wat mee.

Res: Ja, dat klopt zeker en jullie zullen uit die enquête die jullie hadden gestuurd, volgens mij hadden jullie daar ook al wel wat in staan over wat voor ervaring ze hebben gehad. Dat kan je ook prima gebruiken als effectmeting. Als daarvan de helft van de mensen zegt ik was er wel maar heb er eigenlijk niet zo heel veel aan gehad. Ik hoop het niet natuurlijk.

Int: Nja volgens ons zijn ze wel aardig positief. Er is alleen volgens mij wat onduidelijkheid over de doelstelling en de naam. En uiteindelijk heeft bijna iedereen er wel wat aan gehad.

Res: Ik denk dat er ook nog wel wat in de naamgeving zit hoor. We hebben dat heel erg gemerkt bij de vrijwilligers, als we toen zeiden we organiseren een Sociaal Café die verwachten toch net iets anders. Ook al zet je in je brief een moment waar vrijwilligers elkaar ontmoeten. Bij het woord café heb je een beeld bij. Het kan wel, maar het is het niet zeg maar. Of je moet zeggen ik ga mijn werkvorm erop aanpassen. En we gaan wel bij wijze van spreken aan barkrukken en we doen het op een andere manier. Het heeft ook met beeldvorming te maken. Ik ben er van

overtuigd dat als we tegen de professionele organisaties hadden gezegd, we hebben een sociaal netwerk overleg, dan had iedereen die doelstelling duidelijker gehad. Goed nu heet het Sociaal Café, dus dan ga je daar ook op die voet mee verder. Het schept wel een bepaalde verwachting denk ik. Dus jullie komen straks met een nieuwe naam.

Int: Dat is wel een puntje inderdaad. Daar hebben we vanaf het begin af aan al van hup een Sociaal Café en dan zie je toch wat anders gebeuren dan je associatie met een café inderdaad. Wij zitten dan zelf nog te zoeken van moet er dan in de naam wat verandert worden, of moet de visie breder uitgedragen worden. maar goed daar moeten we zelf ook nog eens kritisch naar kijken.

Res: In die zin moet je ook kijken van nou ja een Sociaal Café geeft op mij de indruk van een informeel ontmoetingsmoment. En zoals die gene waar ik bij ben geweest zoals die ingericht zijn, zijn ze best formeel. Er is wel een moment van informeel, tijdens de lunch of koffie etc. maar je kunt ook kijken hoe je die werkvorm wat informeler kan maken. Waardoor die wel aansluit bij de naam, als je hetzelfde doel als een kennis elkaar leren kennen en de ervaringen uitwisselen maar behoud. Volgens mij is dat nog steeds de doelstelling namelijk. Wat doe je dan, naam wijzigen of de werkvorm. Ik vind zelf met die stellingen heel erg leuk en dat in Luttich het staand, je bent wat interactiever bezig. Kern doet het bijvoorbeeld in groepjes aan tafels discussiëren. Wat kies je, er zijn nog zoveel meer andere methodieken die je in kan zetten.

Int: Wat ik sterk vond aan die stellingen is dat je wel gelijk de hele groep pakt. Als je weer uiteen gaat in groepje krijg je overal verschillende groepjes die onderling dan minder contact met elkaar hebben.

Res: Plus het feit nu, dat de hele stelling over de jongeren dat alle vrijwilligers aan één kant gingen staan en de professionals aan de andere kant gingen staan. dat was echt wel even een momentje van "ohw". Maar dat is wel heel erg leuk, want iedereen is daar bij. En maakt dat allemaal mee. Maar goed dat zou je ook aan een bar kunnen doen.

Nog even over de verantwoording van de huidige Sociale Café. Hij is in 2013 geoffereerd voor het organiseren van 12 Sociale Cafés en wat we als verantwoording geven, we hebben er 10 georganiseerd er 2 zijn er nog in de voorbereiding. Ik zal voor jullie de verantwoording nog even opzoeken. We hebben hem nu iets uitgebreider gedaan, met daarin de afwegingen die we hebben gemaakt. Die zal ik voor jullie nog even opzoeken en naar jullie toesturen. Zoals de Krimse kracht is geen follow-up want daar is nu de Krimse kracht, daar zit wel even een korte toelichting bij van wat er gedaan is.

Int: In principe hoeven jullie dus niet te verantwoorden van deze methode gebruiken we en dit hebben we bereikt.

Res: Dat moet wel gebeuren als dat alleen je hoofdmoot van je werk is, en dat is het niet. Als je de hele offerte ziet is het maar 385 uur van de 13000 uur die we offren. Wat de gemeente interessant vindt van prestatieveld 1 is het ondersteunen van burgerinitiatieven en het faciliteren van ontmoetingsplekken. Dat is het interessante stuk van de gemeente. Daar hebben wij dan weer netwerk en contactlegging voor nodig om dat te bereiken. Eigenlijk is het

stukje netwerkontwikkelingen een tool om dat andere van de prestatieveld goed uit te kunnen voeren.

Int: Duidelijk, wordt het een stuk duidelijker van.

Res: Fijn, haha kon de rest daar niks over zeggen over het stukje verantwoorden?

Int: Haha, we hebben het er wel even met een medewerker over gehad die zei ook je moet het niet te groot gaan zien, we kunnen goed met de gemeente en dat loopt wel.

Res: Ja, dat is het ook. Al die dingen die je offreert daar moet je aan voldoen, daar geef je aan terug. En op het moment dat er hele grote wijzigingen inzitten die wel of niet gelukt zijn dan geef je dat wel aan zeg maar. En als een gemeente zo iets heeft van joh je doet even heel wat anders dan je geoffreerd hebt, dan komen ze wel terug. Zolang je als organisatie je doelstellingen behaald en je kan het onderbouwen en je kan ook laten zien dit bereiken we, daarom gaan we het volgend jaar zo doen en dit doen we het volgend half jaar niet meer. Wij zijn nog steeds diegene die weten wat er speelt en weten wat er waar moet gebeuren. Kijk de gemeente is subsidie verstrekker en moet fiat geven van hier zijn we het wel of niet mee eens, maar het zou raar zijn als een gemeente van, nou wij doen een advies en de gemeente zegt doe maar wat anders, dat gaat niet zo en dat werkt ook niet. Het is dus ook belangrijk om die contacten goed te houden met de gemeente zeg maar, daar hoeven niet allerlei dikke analyses onder te liggen.

Int: Dat scheelt ook weer in de uren.

Res: Daarom, dat scheelt ook weer inderdaad.

Bijlage 9: Interview 2

Respondent: medewerker De Stuw aanwezig bij Sociaal Café Kern (res)

datum: 24-04-2014

Interviewers: Maritha en Benjamin (Int:)

Int: Kun je wat vertellen over je rol in het Sociaal Café?

Res: Ja, uhm wat is eigenlijk mijn rol. Het Sociaal Café wordt eigenlijk georganiseerd, bij mij in het team, team Kern, georganiseerd door D. En bij ons is het Sociaal Café het team, zo voorgegeven dat alle medewerkers in het gebied kleine sub groepjes zijn gaan vormen. Er is een groepje wat zicht bezig houdt met ouderen, financiën, o.a. jongeren. Daar zit ik dan bij(de jongeren) en als we in groepsverband samen zitten, zit ik die voor. Dus dan krijg je eigenlijk een soort semi-voorzitterschap. En ter voorbereiding voor het volgende sociale café moet ik bijv. iemand uitnodigen die iets kan vertellen over jongeren die tussen wal en schip vallen.

Int: En als je dan kijkt het Sociaal Café is gericht op prestatie veld 1: bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid. Hoe denk jij dat het sociale café in kern hieraan meedraagt?

Res: In ieder geval vind ik wat ik heel prettig vind aan het Sociaal Café dat je direct contacten daardoor hebt met collega's in het werkveld die voor een andere organisatie werkt, en soms bijna zelfde doet als ik. En dat je merkt dat je ontdekt dat je allemaal in de verschillende thema's doet, iets in de verschillende thema's doet. En dan is onze kracht om deze te bundelen. We hadden laatst met een Sociaal Café naar voren kwam dat eigenlijk heel veel organisaties bezig zijn om een gezonde levensstijl te bevorderen onder jongeren en iedereen doet dit eigenlijk voor zich. Want jij het een opdracht, jij hebt een opdracht, ik heb een opdracht en de kracht zit erin, naar mijn idee, dat je kijkt he jongens hoe kunnen we nou samen met elkaar met die zelfde doelgroep aan de gang. Dat is voor mij echt de meerwaarde. Een dat je gezichten van de ander weet en herkent en dan snel benaderbaar en toegankelijk wordt. En je veel meer inzicht kan krijgen in het werk wat iedereen doet. Dat je daarmee verbindingen kan maken zeg maar.

Int: Dan is het vooral het kennen van elkaar en daardoor makkelijker contact maken van elkaar. En dan samen bundelen, van netwerken. Over een tijdje krijg je de wijkteams, hoe onderscheid dan het Sociaal Café zich van de wijkteams?

Res: Ik denk dat er veel overeenkomsten heeft maar dat er met Sociaal Café meer mensen samenkomen, dan dat er straks met wijkteams bij elkaar wordt gezeten.

Int: Weet u hoeveel mensen er in een wijkteam plaats nemen?

Res: Volgens mij is er plek voor 8 mensen. Wat nu voor noord/oost dat sociale wijkteam gaat eerst van straks. Met 8 personen. En dan van verschillende organisaties.

Int: Als je kijkt naar de doelen die een wijkteam heeft en het doel dat het Sociaal Café heeft, hoe kijk je daar tegenaan? Wat voor doel heeft het Sociaal Café volgens u?

Res: Uhm, bij ons bij team kern heet het het doel om je netwerk beter te leren kennen. Andere Sociale Cafés vullen hun Sociaal Café anders in, maar wij hebben echt het netwerken als doel. En het sociale wijkteam dat straks gaat krijgen, dat krijgt heel andere, dat is gewoon een team

dat in jeugdzorg en ouderen en gehandicapten en welzijn, van alle expertise komt er iemand in het team en die moet in een gebied aan de slag. Het is nog onduidelijk wat het eigenlijk allemaal gaat worden.

Int: Terwijl het in mei al van start gaat.

Res: Het had 1 januari al van start moeten gaan en loopt eigenlijk achter op schema.

Int: Wijkteam heeft zoals jij het zegt wel andere doelen, maar heeft het denk je straks nog meerwaarde is voor de toekomst als het in kern blijft bestaan als het wijkteam er is? Hoe zie je dat of kan het nog een andere invulling krijgen?

Res: Uhm goede vraag, ik denk in het begin dat het heel goed is. Het nieuwe sociale wijkteam moet zich straks gaan promoten naar andere organisaties die niet mee zijn in de sociale wijkteams. En op die manier voor het netwerk, zou het in het begin best kunnen.

Int: Ja, dat het wijkteam zich promoot door middel van een Sociaal Café.

Res: Ja en dat juist de mensen die op de werkvloer, want dat vind ik nog het mooiste van het sociale café, mensen die echt bij de mensen over de vloer komen, die je uitnodigen en laten zien wie de vertegenwoordigers zijn van het sociale wijkteam. Lang niet alle thuiszorg organisaties gaan mee in die sociale wijkteams en die mensen moeten wel nog steeds weten wie daar wel bij zo een sociaal wijkteam zitten. Dus dat kan zeker een goede manier kunnen zijn ja, ik denk het wel. Dan houd het eigenlijk voor ons, team kern, de zelfde doelstelling als netwerken, omdat netwerken het belangrijkste is.

Int: Dat vroegen we ons af, wat voor invulling het Sociaal Café zal kunnen krijgen met alle veranderingen in de toekomst met de wijkteams.

Res: Ja, maar zo'n wijkteam moet zich ook gewoon laten zien, want als wijkteam moet je vindbaar zijn voor instanties, bedrijven en mensen en scholen etc. Dus je moet nog steeds te vinden zijn en dat doe je door te netwerken, dus je moet laten zien wie er in zoen team zit.

Int: En dan zie je, want in andere gebieden wordt er heel veel met vrijwilligers en verenigingen gedaan. Zie je daar ook een mogelijkheid voor in gebied Kern?

Res: Ja, absoluut. Je bedoelt om het Sociaal Café ook op die manier vorm te geven?

Int: Ja

Res: Ja, dat zie ik ook wel zitten in bepaalde wijken bijvoorbeeld dat je het in het gebied Kern kan verdelen. Dat je een keertje in de marslanden, in balder, een keertje in ballooveld, dat je de stad letterlijk op knipt in de wijken die er zijn. En daarin een Sociaal Café organiseert. En dat zou straks ook wel voor een sociaal wijkteam kunnen.

Int: En wie organiseert dat dan? Is dat De Stuw? Of kan dat ook een andere organisatie zijn die dat oppakt?

Res: Ik denk wel dat het een typisch De Stuw project is, het verbinden van mensen aan elkaar en netwerken. Dat is wel typisch De Stuw, maar iemand anders zou dat ook wel kunnen doen, het

is niet het 'ei van Columbus'. En als je eenmaal zo een netwerk hebt is het ook niet moeilijk een volgende vergadering te plannen en te organiseren. Maar ik vind het wel echt een project dat past binnen De Stuw.

Int: Wij zitten te kijken in hoeverre De Stuw zich positioneert in het Sociaal Café. Dat we ook geluiden hebben gehoord, dat plaatselijk belang het overneemt, dus dan is het belangrijk om te kijken wat het belang van De Stuw is om het Sociaal Café te organiseren.

Res: Ja, weet je als een plaatselijk belang het ook kan, en je bent hierin betrokken en je bent hierin aanwezig, want dat is wel belangrijk. Dan weet ik niet of daar iets mis mee is.

Int: Waarom is het voor De Stuw belangrijk om aanwezig te zijn?

Res: Omdat het ook je netwerk is, of het zijn ook je vrijwilligers of je verenigingen waarin je ook bekend wil zijn. En je wilt gewoon weten wat er speelt in de wijk en in jouw gebied. Daar hoor je heel van in het Sociaal Café. Ook al doe je met vrijwilligers of verenigingen of met werknemers, je hoort gewoon geluiden uit van wat speelt. En dat wil je boven zien te krijgen en dat wil je signaleren. Dus als bijvoorbeeld, want ik weet wel plaatselijk belang in Dedemsvaart is er ook mee aan de haal gegaan, dan denk ik ja maar als er allemaal dingen boven tafel komen, wij signalen zien hoe het gaat met de maatschappij in Dedemsvaart en je bent er niet bij aanwezig en plaatselijk belang pakt dit niet op en wordt dus niets mee gedaan. Dan is het goed om aanwezig te zijn en in ieder geval te horen wat er speelt en wat er leeft in de samenleving.

107

Int: Je ziet dit echt als rol van De Stuw?

Res: Ja, en het is een makkelijke manier om veel informatie op te doen om veel kennis binnen te krijgen. En actualiteit.

Int: En hoe kijk je naar de naam: Sociaal Café?

Res: Ja, ik moet dan toch denken aan café en een pilsje of zo denken. Ja dat

Int: Wat is de overeenkomst met de missie en visie van De Stuw met het Sociaal Café? In het interview met A & F kregen we mee, dat de naamgeving kwam, omdat een café uitstraalt dat het laagdrempelig is. Je komt binnen en gaat weer. Hoe kijk jij daar tegenaan?

Res: Ja, dat klopt inderdaad. Maar een café roep bij mij echt een café op en wat het is een kroeg, een sociale kroeg. Zelf vind ik café nog niet heel sterk.

Int: Omdat het de kroeg uitstraalt? Wat zou het ander kunnen uitstralen volgens jou?

Res: Ja, een beetje netwerkborrel. Dat heeft ook net zoiets, puur voor het netwerken en dat doe je onder het genot van een glaasje fris en noem het een netwerkborrel. Dan denk ik ja, dan moet het gebaat zijn dat het geassocieerd worden met een plek wat laagdrempelig is. Ik weet ook niet wat een andere benaming kan zijn hoor, maar Sociaal Café is een beetje, je hebt ook wel alzheimer cafés en sommige hiervan vinden ook echt plaats in een Sociaal Café. Dan past het volgens mij. Dan zou je met het Sociaal Café ook kunnen zeggen we gaan met zijn allen naar het klepperhuus en dan ga je ook echt naar een café toe. Dat wil niet zeggen dat je daar gelijk

iets moet drinken of een borrel moet drinken, maar het straalt iets laagdrempeligs uit aan de andere kant kun je als je daar voor het eerst naar toe gaat een ander beeld bij krijgen. Mensen die een keer zijn geweest die snappen het wel.

Int: Als je kijkt naar de voorbereiding van het Sociaal Café, hoe gaat dit in zijn werk? Wie geeft de opdracht daarvoor?

Res: Op dit moment heeft een medewerker daarin het initiatief, hiervoor heeft andere medewerker ook wel een keer een sociaal café georganiseerd en weer een andere medewerker ook wel een keer. Maar nu ligt dat meer bij de eerste medewerker.

Int: Eerder ga je al aan, dat je iemand moet uitnodigen, is dat structureel?

Res: Nee, we hebben nu voor aankomend Sociaal Café, willen we voor alle groepen zeg maar een spreker uitnodigen en die daar wat over kan vertellen. Voor schulden hebben we iemand van raad en recht gevraagd. En voor ouderen, iemand van Dimence, dan ging het over ouderen en verslavingen. Bij jongeren gaat het over, jongeren die tussen wal en schip vallen en nu heel erg gepamperd worden van je moet naar school, je moet dit je moet dat. Daar heb je het duizend jongeren plan voor. En er zijn allemaal plannen, dat ze aan het werk komen en dan zijn ze aan het werk, werken twee maanden en zitten weer thuis. En wat doe je met die situatie. Dan is voor de aankomende keer. We moeten een keer iemand uit nodigen.

Int: Wat voor tijd ben je kwijt aan het voorbereiden? Nasleep en Sociaal Café op zichzelf?

Res: De gene die ik moet bellen heb ik wel al gemaaild, maar daar is niet op gereageerd, dus ik ga straks nog even bellen. Dat is een kwartier tijd en het uitwerken iets van een driekwartier/uurtje. En de tijd van het Sociaal Café zelf, klaarzetten en opruimen dat is 2 uur, en de nasleep hiervan is in totaal 3 uur, zo iets.

Int: En als gehele team, organiseren jullie het Sociaal Café en zijn jullie aanwezig?

Res: Ja, dat klopt.

Int: En dat heeft er weer mee te maken, dat jullie een eigen onderdeel hebben, zoals jij jongeren.

Res: Ja, dat wordt nu ook zo gepresenteerd aan de mensen die een uitnodiging krijgen, dus dan weten ze van te voren dat is voor mij een interessant thema, ik kom wel. Of het is deze keer voor mij niet interessant, dus ik laat deze keer gaan en kom een andere keer weer. Dan heb je aan tafel wel echt mensen en aanwezig die echt geïnteresseerd zijn. En voor je eigen groep en voor je eigen expertise.

Int: Hoe is de opkomst over het algemeen?

Res: ja, de laatste keer waren veertig mensen of zo. Daar waren jullie allebei bij. Toen was het echt volle bak. Toen zat je met 10 aan tafel. Dat was ook de meeste toen bezochte.

Int: En over het algemeen?

Res: Ja, toch snel een stuk of 25/30 mensen.

Int: En hoeveel worden er uitgenodigd?

Res: Nee, dat weet ik niet, D. heeft deels een hele mailing verzameld, dus dat is druk op de knop. Ik heb geen idee hoeveel er worden uitgenodigd. Maar het gaat soms ook naar een persoon van de thuiszorg en als deze persoon denkt ik kan niet dan nodigt die automatisch een vervanger uit. En dan denken die een keer, oh dan gaan we met zijn tweeën. Zo is het ook gestart, bij de eerste Sociaal Café waren er een stuk of 15/20 mensen. En als het iets is wat steeds terugkomt, wordt het steeds groter. En als mensen denken we gaan elkaar meenemen, ga je ook mee. Maar ik heb geen idee hoeveel er op de lijst staan.

Int: Aan de ene kant is het mooi, dat ze elkaar meenemen, maar aan de andere kant is het lastig dat je elke keer weer gezichten moet ontmoeten. En je wilt tot concrete dingen komen.

Res: Ja, dat klopt en je wilt het laagdrempelige houden, zodat het voor iedereen zo in te stappen is. En aan de andere kant wil je dat het wat oplevert. Dat is ook wel het lastige punt waar wij in zitten met ons team. Want je wilt niet weer elke keer weer gezellig boterham eten en je gaat weer gezellig naar huis. Dan heb je het idee, dat het niks oplevert. Voor mensen die de eerste keer aanschuiven is het misschien wel even wennen.

Int: Wat is het dan, dat het voor jullie oplevert? En wat denk je dat het voor de bezoekers oplevert?

Res: Vooral meer kennis van elkaar, weten wat iedereen doet, waar je mee bezig bent, signalen uitwisselen, maar soms ook checken van klopt het? Ik heb dit en dit gehoord, even toetsen of dit ook bij de rest speelt.

Int: Als je kijkt naar de methode erachter, jullie gaan nu in groepjes uiteen, bij andere sociale cafés zie je ook wel dat de hele groep wordt gepakt. En stellingen worden gedropt. Hoe kijk je daar tegenaan?

Res: Ja, dat klinkt ook goed, maar dat ligt eraan wat de doelstelling van je Sociaal Café is. Zoals je bijvoorbeeld in team zuid, ze hebben Sibculo gehad, hier kan je veel kleinschaliger doen en het alleen op Sibculo richten. Kern is al veel groter, dus dan wordt het lastiger. Dus dan zou je kunnen zeggen, we richten ons op baalder, dan zou je inderdaad ook met stellingen kunnen gaan werken. Maar nu vind ik het nog een best groot gebied, met veel diversiteit aan medewerkers die aanwezig zijn, van jongeren tot ouderen en alles ertussenin.

Int: En de organiseert het Sociaal Café en als team bedenkt dit is onze doelstelling met het Sociaal Café. Krijg je hier nog opdrachten/geluiden van het managementteam? Wat de doelstelling moet zijn?

Res: Nee, niet zo zeer. We kijken liever naar geluiden van de mensen zelf, die naar het Sociaal Café komen en kunnen we daar nog iets mee. Van reactie en opmerkingen, vorige keer zei iemand kunnen we niet dit onderwerp bespreken? Ja, goed idee gaan we mee aan de slag. Dus liever dat we aan de groep mensen die we spreken kijken, dat zij ermee bemoeien en tips geven. Dat is voor ons interessanter en maak je het meer op maat voor de mensen die aanwezig zijn.

En als team bespreken we in de teamvergadering de invulling van het Sociaal Café. Dus dan kijken we naar de vorige keer hoe het ging, wat ging goed, minder goed en waar moeten we op letten.

Int: Dus er is wel een stukje evaluatie als je kijkt naar het Sociaal Café?

Res: Dit mag denk ik nog wel meer en vooral naar de aanwezigen die er zijn geweest.

Int: Op welke wijze gebeurt dat nu?

Res: Ja heel kort ik wie, heeft en vragen komt u maar. In het team kijken we er wel naar, wat de uitkomsten zijn, welke signalen er zijn, hoe we ermee aan de slag gaan, wat we er verder mee doen. Maar evalueren met aanwezigen kan nog veel meer.

Int: Hoe zie je dat voor je?

Res: Taak voor jullie, voor iedereen evaluatie formulier aan het eind, wat levert het op en meerwaarde om te komen. Hoeft niet veel tijd te kosten. Soort mini enquête.

Int: We hebben alle bezoekers, enquêtes gestuurd na het Sociaal Café, dan kom je tot best interessante dingen.

Res: Heb je hier beetje respons op?

Int: Ja wel iets van 40 procent. Helemaal als we nu kijken naar bezoekers en hoe je invulling geven is dit wel van belang. Als je kijkt naar stukje verantwoording gaan de gemeente, hoe kun je de uren verantwoorden? Moet je deze verantwoorden?

Res: Op jaarbasis heb ik twintig netwerkbijeenkomst uren. Dus elk Sociaal Café zijn er twee. Dat is ook enige van prestatieveld 1 wat ik heb. Rest zit in twee voor jongeren. Dat zit in het werkplan en uren zijn op eind van jaar op. Intern kijken we of we nog kunnen schuiven om goed uit komen, dus dat is niet veel en daar zitten anderen netwerkkuren ook in.

Int: Wat voor netwerkdinngen heb je er nog omheen?

Res: bespreking school, maatschappelijk werk, plaatselijke belang. Dit zet ik weg onder jongerenwerk.

Int: Natuurlijk is Sociaal Café ook maar klein deel van prestatieveld 1.

Res: Daarom is het goed om te kijken hoe je met zo weinig mogelijk tijd, zo effectief mogelijk in kan vullen. Je hebt ook netwerkbijeenkomsten die duren uren, maar heb je niet veel aan. Dat je buiten staan en je denk wat heeft het opgeleverd. Dat moet je denk ik met het Sociaal Café niet willen en zodra je op dat niveau zit moet je stekker eruit halen. Zonde van iedereen zijn tijd.

Int: Wat moet er gebeuren zijn, dat je denkt dit was een goed Sociaal Café?

Res: Dat het informatie oplevert, dat je signalen opvangt, dat je weet wat er speelt onder de mensen. En behoeften hoort van medewerkers in het werkveld. En voor mij is het belang dat ik nieuwe verbindingen zie, bv in gezonde levensstijl, die doet dat die doet dat, als je samen

aan het werk gaat daar ga je straks ook heen, dat je samen moet werken. En dat je inspiratie krijgt om het te organiseren en aan de slag te gaan. En moet gezellig zijn, is ook bedoeling van Sociaal Café.

Int: Heb je zelf nog dingen die van belang kunnen zijn?

Res: Nou, ik zag zelf nog bij nasleep. Afstemming tussen de afzonderlijke gebiedsteams. Ik zit dan zelf nog in jongerenwerk in team zuid, dus ik krijg zelf dan nog wel wat mee omdat ik teamvergaderingen bijwoon. Maar bij Sociaal Café Oost en West hoor ik praktisch niks. Doordat ik met collega's in contact sta hoor ik nog wel eens wat. En laatst stond in krant Sociaal Café voor west, plaatselijk belang. O ja die doen het zo, maar je ziet dat in elk gebied anders wordt vormgegeven. En ik weet eigenlijk niet eens hoe andere team het doen. Dus daar kan intern meer te behalen vallen. Ook als zuid bv zegt bij ons werk het ontzettend goed, dan kunnen wij daar nog wat van leren.

Int: Het is inderdaad verschillend wat het niet gemakkelijk maakt.

Res: Je wilt aan de vraag voldoen en niet aanbod gericht iets neerzetten, dus daardoor krijg je al snel dat het anders vormgegeven wordt.

Int: Je ziet ook bij een professionals, ander vrijwilligers en ander weer beide. Dit vraagt een andere werkwijze.

Res: Ja andere voorbereiding, werkwijze en heeft een ander doel.

Bijlage 10: Interview 3

Interviewers (Int:): Maritha Muis
Respondent(Res): Bezoeker Sociaal Café Sibculo.
Datum: 29-4-2014

- Res: Ik vond die topiclijst wel een beetje vaag. Het was moeilijk te begrijpen.
- Int: Dit komt waarschijnlijk omdat de onderwerpen die naast de topics stonden meer voor de medewerkers van de stuw bedoelt zijn dan voor bezoekers. Ik vind het in ieder geval een goede tip van u, die we zeker gaan meenemen.
- Res: maar, ik moet wel eerlijk zeggen dat ik alles een beetje vaag vond. Ik vond die bijeenkomst namelijk ook een beetje vaag. De doelstelling, de uitleg en zo allemaal. Want we zaten dus als groepjes bij elkaar, ik dacht in het begin; ‘oh dan heb je nu dit punt en dan ga je straks naar het andere punt. Maar dat gebeurde helemaal niet. Weet je wel? Zulke dingen waren een beetje verwarrend. Maar ja dat geeft niet hoor.
- Int: Het is wel goed dat u dat aangeeft hoor, want dat is wel wat we willen onderzoeken. Want de Stuw wil vanuit de doelstelling van prestatieveld 1 werken. Weet u wat dat inhoudt?
- Res: Ja ik heb het wel in jullie lijst gezien, maar weet het zo niet nee.
- Int: Nou dat houdt eigenlijk in dat de regering bepaalde prestatievelden heeft gegeven. En de Stuw moet bijvoorbeeld ook prestatieveld 1, dat is dat ze de sociale samenhang en leefbaarheid in dorp, wijk en buurt bevorderen. Dit willen ze dus onder andere bereiken door middel van een Sociaal Café. Dat is de doelstelling eigenlijk. Is deze doelstelling duidelijk geworden bij u?
- Res: Nou, dat snapte ik wel dat dat de bedoeling was. Want daar is de Stuw dan voor. Die hadden wel eerder enquêtes gedaan in de 80e jaren of zo. Daar ligt mij iets van bij dat dat vanuit De Stuw ging. Ook over leefbaarheid. Want daar is nog ergens een enquête geweest, daar heb ik ook nog aan mee gedaan. Een bepaalde groepering van het dorp werd daar toen voor gevraagd, en dat ging op een aparte manier maar daar weet ik niet meer veel van.
- Int: Nee, dat kan ik mij voorstellen dat is al een hele tijd geleden. Nee, want het is een beetje de bedoeling, dat zegt de regering nu dat een dorp de dingen een beetje zelf gaan oppakken. Iets minder afhankelijk worden en iets meer met elkaar gaan doen.
- Res: Ja, precies. Maar ik vind dat dat altijd al wel een beetje zo was dat ze dat deden. Ik vind het ook een beetje oneerlijk.
- Int: Waarom vindt u dat?
- Res: Dat is een soort gevoel, van; ‘ja een dorp moet gewoon zelf wat meer doen’. Je hebt daar ook een gemeente Hardenberg die moet je daar wel in ondersteunen. En dat gevoel heb ik dan niet zo. We zitten echt aan de rand van de gemeente en je zit aan de rand van Twenterand. Dat snap jij misschien ook wel als je in Mariëenberg woont.
- Int: Ja, ik kom oorspronkelijk uit Bruchterveld, en daar is het misschien ook wel hetzelfde. Het gevoel dat je een beetje buiten de gemeente zit. Dus ik kan me uw gevoel wel voorstellen.

Res: Ja nou inderdaad. Maar uh, De Stuw , ik heb er nooit zoveel mee te maken gehad, ik weet wel dat het bestond maar nooit meer wat van gehoord. Even van die speldenprikjes zeg maar, en dan is het weer gebeurt.

Int: Ja nou dat is dus wel een beetje de bedoeling wat we aan het onderzoeken zijn, hoe ze dat nu wel kunnen vasthouden, en..

Res: Ja het gevolg van zo'n bijeenkomst zeg maar.

Int: Even kijken, dat zou ik ook nog willen weten inderdaad wat u van het gevolg vond. Maar in de voorbereiding van het Sociaal Café heeft u een uitnodiging toegestuurd gekregen als het goed is?

Res: Een uitnodiging? Ja, ik zit in het bestuur van het koor, en heb de uitnodiging via dat bestuur ontvangen inderdaad.

Int: En was die uitnodiging duidelijk? Had u bijvoorbeeld meteen door waarvoor u naar het Sociaal Café kon komen?

Res: Nou, nee. Nou niet echt duidelijk. Nou moet ik ook eerlijk zijn dat ik het meestal ook maar op mij af laat komen. Zo van; 'ik hoor wel wat de bedoeling is'. Maar er werd nog wel een opmerking door iemand geplaatst zo van; 'Nou ik weet niet echt wat hier de bedoeling van is?'. Daar zitten dus, die groep mensen bij elkaar, die dus eigenlijk allemaal al actief zijn in het dorp; en die zeiden toen; 'als wij maar niet zwaarder belast worden, want dan moeten ze een andere groep in het dorp aanpakken'. Toen dacht ik; 'hee, dat is eigenlijk wel waar'! Ik weet niet meer wie het zei. Je moet zeg maar oppassen dat niet overal dezelfde mensen voor gevraagd worden. Want ik heb mijn leven lang wel ergens in een bestuur gezeten. Koor, gymnastiek vereniging en dan word je weer voor de voetbal gevraagd en dan voor de begrafenisvereniging, en toen heb ik ook wel eens gedacht van; 'ze moeten verder krijgen, want je krijgt heel gauw dat ze naar dezelfde mensen gaan. En nu heb ik echt zoiets van, je moet meer naar jongeren gaan. Die moet je betrekken bij het dorpsgebeuren.

Int: En u zei net al dat u het een beetje op u af laat komen, maar had u verder geen eigen doel bij het Sociaal Café?

Res: Ja, ik denk wel van; nou we horen het wel. Maar dat heb ik niet echt voor de tijd bedacht. En eigenlijk weet ik nu nog niet wat er van ons verlangt wordt eigenlijk. Je kunt je mening wel geven, daar gaat het niet om, maar wat er verder gaat gebeuren dat weet ik nu niet.

Int: Nee, dat is u niet duidelijk?

Res: Nee.

Int: Heeft u nog iets na het Sociaal Café meegekregen? In het gevolg zeg maar? Heeft u bijvoorbeeld nog een formulier gekregen?

Res: Ja ik heb een formuliertje gekregen waarbij ik 3 belangrijkste dingen in moest vullen en die heb ik toen naar de Stuw gestuurd. En toen heb ik ook naar de stuw gemaild, en een opmerking bijgezet dat het allemaal wel een beetje vaag was.

Int: Maar waarom denkt u dat het zo vaag was?

CAFÉS HARDENBERG

- Res: Nou ik vond alles wel een beetje vaag. Ik heb het gevoel; ‘waar willen jullie naar toe’? Weet je wel? De echte goede doelstelling zo van; ‘we zijn bij elkaar, en het doel van deze bijeenkomst is ‘dit’’. Ik heb dat helemaal niet zo goed meegekregen. Het juiste doel zeg maar. En wat wordt er van ons verwacht? Iedereen was heel afwachtend.
- Int: ja want jullie hebben toen tijdens die bijeenkomst ook wat in moeten vullen hè, de bedreigingen en kansen..
- Res: Ja dat vond ik ook.. de doelstelling had gerichter moeten zijn. Want, ik dacht; welke kant gaat het nu op. Wat moest je daar nu op invullen? En ik was daar niet de enige in, want het waaierde alle kanten op.
- Int: Dat vind ik wel interessant om te horen, omdat wij ons ook afvroegen wat de bezoekers van die methode vonden.
- Res: Ja, en het kwam ook niet alleen van mijzelf hoor, maar ik hoorde het zo ook om mij heen. Ik denk, daar had gewoon een betere voorbereiding van De Stuw moeten zijn van; ‘jullie zijn uitgenodigd ‘daarom’, en het doel is van ons om dat en dat te bereiken’. Maar je weet helemaal niet wat ze wilden bereiken, en dat is zo vaag. Dat maakte ook alles een beetje vaag.
- Int: Wat het ook de eerste keer in Sibculo, het Sociaal Café?
- Res: Ja
- Int: Ja, want voor de eerste keer is de kennismaking misschien wel belangrijk? Tenminste dit zien we bij de andere eerste Sociale Cafés.
- Res: Ja, in Bruchterveld hebben ze het ook een keertje gehad, dat had ik in de krant gelezen.
- Int: Ok
- Res: Ja en die kennismaking hebben we zelfs een beetje gemist. Ja. Ik vond de opkomst ook vrij groot dus ze hebben een kans laten liggen. Want ik vraag me af als er weer een bijeenkomst komt, of iedereen dan wel komt, omdat het eigenlijk, ja ik denk dat sommigen gewoon sceptisch zijn zo van; ‘wat komt hier nu uit, zo’n bijeenkomst’.
- Int: Ok, dat heeft u zelf ook een beetje dat idee?
- Res: Ja eigenlijk wel. En ook de manier waarop ze die punten dat dat ergens bij gezet wordt, dat is op zich niet verkeerd want iedereen heeft op die manier zijn eigen inbreng. Maar ik weet niet, wat gaat er nu eigenlijk gebeuren?
- Int: Met die punten bedoeld u?
- Res: Ja want een ander heeft bij het onderwerp over woningen en dergelijke gezeten, en dat is helemaal langs mij heen gegaan. Zo van; ‘wat is daar besproken, en wat is daar de uitslag van’?
- Int: Hoe zou u dat liever willen zien? De invulling van het Sociaal Café?
- Res: In ieder geval de inleiding, dat moet allemaal veel duidelijker. En ook het moment dat je dus dingen in moest vullen, hadden ze dus veel gerichter, misschien wel met voorbeelden dat je die ook kunt aankruisen. Want dan ga je dus al een richting aangeven van waar de Stuw

naartoe wil. En dat is nu niet geweest, want je kon nu ook iets invullen waar de Stuw niets aan heeft.

Int: Dat is misschien wel gebeurd nu omdat er veel punten naar voren kwamen denkt u?

Res: Ja precies.

Int: Ik heb bijvoorbeeld ook bij een groepje gezeten waarbij mensen niet echt geïnteresseerd waren in het onderwerp dat we toen behandelden. Had u dat ook, en hoe kijkt u naar die methode?

Res: Nou ik zat bij 'natuur en toerisme' en dat heeft mijn interesse wel. ik denk dat ze wel een kans hebben laten liggen omdat het zo vanaf het begin al wat onduidelijk was.

Int: Wat vind u eigenlijk van de naamgeving van het Sociaal Café?

Res: Ik had niet meteen door wat het betekende, maar ik had er al wat van gelezen in de krant, toen bij Bruchterveld. Dat scheelde al. Maar als ik daar zo naar kijk, dan vind ik 'Sociaal Café' op zich wel dat het iets vrijblijvend in zich heeft zitten. Dat is denk ik wel belangrijk. Dat vind ik helemaal niet verkeerd.

Int: En dat vrijblijvende, daar had ik ook nog wel een vraag over, want ze stralen iets vrijblijvend uit en iets laagdrempeligs, maar tegelijkertijd wordt er ook wel wat van de burgers verwacht. Hoe ziet u dat dan die verhouding?

Res: Nou ik denk: 'dit kan het eind niet zijn', haha. Want na die tijd heb ik er met mensen over gehad en vroeg ik waar heb jij nu bij gezeten, nou daarbij en ik daarbij zeiden ze dan. En toen zeiden ze wel, en wat nu? Wat wordt er dan nu van ons verwacht? Daardoor is het wel écht vrijblijvend. Ik weet nu niet wat ze hier mee gaan doen.

Int: Dus dat zouden ze wel wat meer mogen doen, het vertellen wat er van u verwacht wordt?

Res: Ja want zo als, die medewerker die bij ons in het groepje zat. Die deed het wel goed qua vraagstelling en zo, maar ze moest ook wel eens een keer naar iemand terug. Naar een andere medewerker zeg maar omdat die er niet zoveel van snapte.

Int: Dat was volgens mij het groepje waar ik toen bij zat.

Res: Oh ok, ja dat vond ik wel jammer. Want toen dacht ik ook al, oe dat is jammer dat die dan ook niet zo goed voorbereid zijn. Wij zaten dus bij iemand die heel duidelijk was in haar vraagstellingen en alles, maar toen die naar dat andere groepje ging dacht ik; 'och gut, als je bij dat groepje zit en je hebt al niet zo'n hoge pet op van, wat gaat hier gebeuren, nou dan wordt dat ook nog bevestigd ook'. En dat is jammer. Ze moeten echt veel duidelijker zijn. En als je dan een soort van enquête onderling doet, geef die richtlijnen goed aan, leg uit wat ze ermee gaan doen. Daar hebben we denk ik wel een beetje recht op om te weten wat ze er nu mee gaan doen. En wat verlang je nu van ons.

Res: En nog iets; ik zat er namens het koor en ook een beetje van het bibliotheek. Maar je zit er dus namens, ik zit er dus niet voor mijzelf. Maar daar wordt het wel iets van jezelf, omdat je je eigen mening mee neemt in zo 'n bijeenkomst. Het vervolg van zo 'n Sociaal Café gaat dus eigenlijk het bestuur van het koor en de bieb ook aan, want ik ben er alleen als afvaardiging. En dat vind ik ook een beetje raar. Van; zit ik daar nou als persoon, en blijf ik nu alleen als

persoon in beeld bij de Stuw, of zit de vereniging nu ook in beeld bij de Stuw? Snap je wat ik bedoel? Want als ik net die avond niet kon, en de overbuurvrouw die zit ook toevallig in het bestuur van het koor die was dan gegaan, die gaat met hele andere ideeën en meningen daar. Ik weet nu ook niet hoe ik die punten terug moet koppelen aan het bestuur. Omdat het zo vaag is. Want eigenlijk ga je er naar toe als afvaardiging voor het bestuur waar je voor zit, en die vraagt ook een bepaalde terugkoppeling. Ja, ik weet niet zo goed hoe ik het moet zeggen hoor.

Int: Maar ik snap u wel hoor.

Res: Ik snap dat ze bepaalde mensen bij elkaar moeten krijgen. Dat is niet verkeerd. Maar ik had wel zoiets van, en dat is het gevoel, wat willen ze nu eigenlijk van de groep die erbij hebben gezeten. Is dat nou persoonlijk, of moet de vereniging wat doen? Maar eigenlijk kom ik er dus op terug dat het vaag is, haha.

Int: Ja dat is wel duidelijk nu, haha. Maar nee hoor het is gewoon goed dat u het zegt. Maar even kijken, wat ik nog wil vragen..

Res: Zal ik anders nog even een bak koffie halen? Dan kun je nog even nadenken.

Int: even kijken, hoe ziet u eigenlijk in het algemeen De Stuw? Als organisatie?

Res: Nou eigenlijk een ver-van-mijn-bed-show. Ik heb er iets mee te maken gehad toen ik in het bestuur zat van de Horst. Toen hadden ze van die kinderdisco's en volgens mij werd dat geregeld vanuit de Stuw. Maar voor de rest, niet. Ik denk ook als je normaal leeft, kom je ook niet echt in aanraking met de stuw.

Int: Als je niet in een bestuur zit bedoeld u?

Res: Ja zoiets, want ik denk dat De Stuw een soort aansturing is van het sociale leven hier in het dorp. Ik denk dat het heel belangrijk is dat ze goed communiceren met bepaalde groeperingen hier, dat het geen belerende organisatie wordt. Dat ze meer ondersteuning bieden, maar soms een beetje voortouw nemen, maar ze moeten wel oppassen dat ze niet met het vingertje gaan wijzen zeg maar. Want je moet elkaar niet in het vaarwater gaan zitten.

Int: En hoe zag u dat in het Sociaal Café, De Stuw op zich terug komen? Positioneren noemen we dat met een duur woord. Ja hoe zeg ik dat, hoe lieten ze zichzelf zien als organisatie tijdens het Sociaal Café?

Res: Oh, dit mochten ze veel meer laten zien. Ik denk dat ze, of het is mij ontgaan, maar dat ze heel goed uitleggen waar ze voor staan.

Int: Dit was u niet duidelijk met het Sociaal Café?

Res: Nee, of het is niet blijven hangen. Maar wat mij wel een beetje is blijven hangen is of er nog een gevolg komt, die vraag zeg maar. Dat weten we namelijk ook niet. zo van; 'oh we zullen vast nog wel drie keer bij elkaar komen', dat gevoel had ik toen het afgelopen was. Ja misschien is het voor hun voldoende, maar voor ons... Want ik weet het nog niet. weet jij het wel dan?

Int: Nou, eigenlijk niet. ik kan het me wel voorstellen dat ze nog een keer willen organiseren.

Res: We weten dus niet wat die anderen hebben gezegd in hun groepjes, en welke punten er naar voren zijn gekomen.

Int: Zou u dat liever willen, als groep in het geheel de punten doorspreken?

Res: Nee dat maakt mij niet uit op zich. Ik denk wel dat we nog een mail van die punten krijgen van een medewerker. Zij kwam hier ook weg, dat vind ik dan wel weer makkelijk haha. Ik denk ook wel dat De Stuw belangrijk is. Je moet natuurlijk hier wel wat hebben om wat op poten te zetten. De bedoelingen van De Stuw zijn natuurlijk wel heel positief, en dat snap ik ook wel. Maar het mag iets duidelijk. Nou ja, wat ik ervan heb meegekregen hè.

Int: alle meningen zijn natuurlijk welkom. Heeft u nog andere punten die u denkt belangrijk zijn te bespreken?

Res: Nee verder weet ik zo niet. Als je straks weg bent zullen er wel van die dingen in mijn hoofd opkomen maar ja.

Int: Nou, ik wil u in ieder geval hartelijk bedanken voor u tijd.

Res: Ja graag gedaan hoor, stelt toch ook niks voor zo. Kan er mooi bij.

Bijlage 11: Interview 4

Interviewers (Int:): Maritha Muis en Matthea Bosch
Respondent(Res): Bezoeker Sociaal Café Kern.
Datum: 30-4-14

Int: Het doel van het interview is; we willen naast dat we een kijken hoe de Stuw het graag wil, willen we graag van de bezoekers weten hoe ze tegen het Sociale Café aankijken en waar ze verbeterpunten zien. En dan kunnen wij dat allemaal weer meenemen in ons concept. Dat het een Sociaal Café wordt dat van allebei de kanten gewaardeerd wordt.

Res: Het is nu dus in ieder geval al een super initiatief vind ik. Het brengt toch de verschillende partijen bij elkaar, en je kunt elkaar wat makkelijker vinden. Dus wat dat betreft heeft het absoluut meerwaarde, vind ik.

Int: U ziet het een beetje als een netwerkgelegenheid?

Res: Ja, ook. Maar ook om de problematieken te delen. Je hoort toch van verschillende kanten dat er vaak toch verschillende dingen spelen. En je kunt elkaar er dan ook wat makkelijker in vinden denk ik. Wat creatiever naar oplossingen zoeken dan wanneer je dat alleen doet.

Int: Misschien, kan jij wat over jezelf vertellen? Dat we een beetje een beeld hebben van wie we interviewen?

Res: Ja nou ik ben een bezoeker, ik ben Wmo-consulent. Sinds jaar en dag, sinds 1994 toen de WVG begon, ben ik ook begonnen. En met nog steeds heel veel plezier doe ik dat. Ik ga straks over in de sociale wijkteams als generalist. Dus dat is weer een nieuwe uitdaging. En daarin is denk ik ook belangrijk dat de organisaties elkaar vinden en samen gaan werken. Dat is een beetje wat ik doe.

118

Int: ja, dan weet je denk ik ook wel wat prestatieveld 1 inhoudt?

Res: Nee, nooit van gehoord, haha!

Int: haha. Maar prestatieveld 1 is, heel zwart/wit gezegd, ook een beetje het doel van De Stuw wat ze willen bereiken met onder andere het Sociaal Café. Hoe kijkt u daar tegen aan? En hebt u dat bijvoorbeeld meegekregen tijdens de bijeenkomst?

Res: Dan refereer je aan de laatste bijeenkomst neem ik aan? Ja, op zich denk ik dat het goed is dat je elkaar kunt vinden, dan kun je ook meer betekenen voor de mensen en de eigen kracht stimuleren natuurlijk. Zodat ze wat actiever in de maatschappij kunnen staan.

Int: Dus op die manier ziet u prestatieveld 1 wel terug komen in een Sociaal Café?

Res: Ja, dat denk ik wel, juist door elkaar te ontmoeten en om de problematieken die gesignaleerd worden van verschillende kanten te benaderen door de verschillende instanties. Dan kun je daar denk ik met elkaar een goede slag in maken. Dat vond ik ook het voordeel van het laatste café, dat daar verschillende stellingen waren, verschillende doelgroepen waren waardoor we gepraat hebben over hoe we dat zien voor de toekomst. En ik denk dat dat naar de toekomst toe ook belangrijke punten zijn in een Sociale Café. Dat we het daar met elkaar over hebben.

Int: Want als je kijkt naar de positie van De Stuw binnen een Sociaal Café, hoe zie jij De Stuw daarin?

Res: Ik denk dat het een goede initiator is daarin, als welzijnsorganisatie. Daarom denk ik dat dat bij hun kan liggen, zij pakken al zoveel verschillende kanten zeg maar van, bewegen ze zich in van de maatschappij dat ze goed zicht daarop hebben. Het is natuurlijk wel een spel in het hele netwerk zeg maar.

Int: Ok. En moet De Stuw de regie ook houden binnen de Sociale Cafés? Naar jouw idee? Want daar zijn wij ook mee aan het kijken, want in de kleine dorpen buiten de Kern worden ook Sociale Cafés georganiseerd en ook bijvoorbeeld in Kloosterhaar is er een regiegroep opgezet, en die organiseren het zelf. Dan wordt De Stuw alleen uitgenodigd voor het praatje zeg maar, zodat die mensen ook mee kunnen doen in het Sociale Café.

Res: Op zich is dat ook wel een goed idee. Kijk als het initiatief vanuit de Kern zelf komt is dat natuurlijk nog mooier. Om dat aan te moedigen. Alleen zit je dan wel met de continuïteit, dat moet je natuurlijk wel op een of andere manier gewaarborgd worden. Ik kan me inderdaad ook voorstellen dat plaatselijk belang dat soort organisaties daarin het één en andere kunnen betekenen. Het is wel het mooist wanneer je het zo breed mogelijk houdt. Zoveel mogelijk mensen kunnen aanschuiven aan het Sociaal Café.

Int: Want in de Kern is er nu alleen met professionals, en in andere Sociale Cafés wordt er ook een combi gemaakt met professionals en vrijwilligers. Hoe kijk jij daar tegen aan?

Res: Nou toevallig heb ik dat laatst gedacht van; 'goh zou dat niet breder getrokken moeten worden'? Dat niet alleen de professionals maar ook vrijwilligersorganisaties, die schieten ook als paddenstoelen uit de grond op dit moment, die hebben ook denk ik veel inzicht wat er in een wijk gebeurt. Ja, waarom zou je ze niet uitnodigen? Ik denk dat dat alleen maar positiever zal werken. Dan moet je misschien wel zorgen dat je niet teveel mensen bij elkaar krijgt natuurlijk, maar uh. Ja, daar zou je best wat vertegenwoordigers bij kunnen hebben. Misschien dat dat straks met het opzetten van de wijkteams, wanneer verschillende organisaties al samenwerken, De Stuw is daar ook 1 van, dan trek je al denk ik al meer naar de wijk toe, en dan kun je het misschien nog wel weer wat breder trekken.

Int: Hoe ziet u dat samen gaan? Wijkteams en het Sociale Café?

Res: Uh, ik denk dat ze wel kunnen aanvullen het Sociaal Café. Het Sociaal Café zelfs iets kan zijn wat vanuit het wijkteam zelfs ja geregeld wordt. Maar je komt wel dicht bij die burger te staan, volgens mij kan dat prima zo.

Int: Ja want daar zitten we inderdaad wel naar te kijken, of het Sociale Café nog wel voldoende nut, meerwaarde, heeft wanneer er een wijkteam komt. En helemaal in de Kern zie je dat het georganiseerd wordt voor professionals, en zo'n wijkteam bestaat ook al uit professionals. Ja, we zitten wel te kijken waarin een Sociaal Café zich kan onderscheiden. Hebt u daar misschien een idee van?

Res: Oeh, dat is een moeilijke vraag. Maar misschien toch dat breder trekken, om mensen uit de wijk er ook bij te betrekken. Dan kan het een meerwaarde hebben denk ik. Want als professional zit je straks wel denk ik bijna dagelijks bij elkaar, misschien ook mensen die niet bij het Sociale Café komen hoor, maar de samenwerking zal wel een stuk intensiever zijn met de verschillende partijen. Ik denk inderdaad die vrijwilligersorganisaties wel interessant zijn.

En misschien kan zo'n Sociaal Café wel juist verschillend zijn per wijk of kern. Zo van; wat speelt er in een gebied, en waar kunnen we bijspringen.

Int: Je benoemde net al hoe zo'n Sociale Café verlopen werd, dat je het mooi vond dat het in groepen georganiseerd zijn. Kun je iets meer vertellen van hoe je een Sociaal Café ervaart? Waarom ga je daar heen?

Res: Inderdaad het netwerken; het elkaar makkelijk kunnen vinden en toch ook wel het leren van elkaar en meer inzicht krijgen in elkaars werkwijze en oplossingen vinden.

Int: En de inrichting daarvan? Want bij Kern lunch je ook samen..?

Res: Ja, dat is het informele wat er dan bij komt, op zich is dat leuk, want dan heb je wel de verschillende gesprekken dat zet zich vaak voort. Ik zou het alleen denk ik, kijkend naar de laatste keer, dat moment dat je in die groepen zat, dat moment vond ik eigenlijk wel tekort. Dat mag van mij best wel een stuk langer misschien. Tegen de tijd dat je bij de kern komt was het ook al weer afgelopen, dat vond ik jammer. En volgens mij is dat toen ook aangegeven, maar dat er misschien aan het eind geluncht kon worden en niet voor die tijd. Dat dat inderdaad een idee was. Misschien een kortere tijd voor de lunch en een wat langere tijd om met elkaar echt in gesprek met elkaar naar aanleiding van een bepaald thema. Ja, dat heeft voor mij in ieder geval een meerwaarde.

Int: Ja, en de naamgeving zijn we ook aan onderzoeken. Het Sociaal Café wat straalt dat volgens u uit, wat voor beeld komt er bij u op?

Res: wel de ongedwongen sfeer, het informele. Volgens mij is dat wel goed.

Int: Ja? Heeft dat voor u een meerwaarde?

Res: Ja, kijk is de naam dan zo bepalend? Ja, dat kan ik niet inschatten. Maar ik denk wel, het roept bij mij wel een ongedwongenheid, om met elkaar kunnen praten zonder dat daar direct conclusies aan verbonden worden of zo. Ja, dat je elkaar gewoon kunt ontmoeten.

Int: Dat komt wel aardig overeen met de gedachte van de stuw daarachter.

Res: Oké.

Int: Dan heb je van die punten, maar dan is het wel even zoeken weer..

Res: Heeft de stuw daar voor de toekomst ook al een beeld bij? Met de wijkteams en zo?

*Int: Ja, dat is eigenlijk ook wel een beetje wat wij nu onderzoeken, waar ze naar benieuwd zijn of daar mogelijkheden voor zijn.
Het is natuurlijk al lang sprake van wijkteams, maar nu gaan ze echt starten en komt het ook dichterbij. Midden in ons onderzoek kwam dat ook ineens. En het duurde voor ons best wel lang voordat we snapt wat een Sociaal Café was, en dan moet je schakelen naar wat is een wijkteam dan, en waar zit daar dan het verschil in? Dat is een leuke uitdaging. Maar De Stuw weet het zelf ook nog niet zo goed.*

Res: Ik denk, die wijkteams worden natuurlijk opgestart en alle organisaties, mensen die er naar toe gaan nemen hun eigen caseloads mee en ze willen graag dat je samen gaat werken en taken gaat overnemen om zo met één persoon in één gezin te zijn bijvoorbeeld, in plaats van

dat je met verschillende organisaties bij één iemand zit. Dat is echt meer op persoonsniveau, en daarmee pak je signalen in de wijk op waarmee je als wijkteam ook mee aan de slag gaat. Ik denk dat het Sociaal Café daar juist een aanvulling op kan zijn, om juist die signalen die opgepikt worden, om die is met elkaar in een Sociaal Café te bespreken. Van, wat moeten we daar mee?

Int: Dat is zeker interessant om te horen, ook omdat heel veel mensen nog niet écht zicht hebben op wat een wijkteam nu wordt, dus kunnen bepaalde vragen ook moeilijk beantwoord worden.

Res: Dat is zeker lastig, ik moet er zelf in gaan werken en ik weet het zelf nog niet allemaal.

Int: Vorige week hadden we inderdaad ook wel een interview met iemand die in een wijkteam kwam en die zei ook van; 'ja, ergen in mei kwam er een bijeenkomst, en vanaf dan hopen we meer te weten'.

Res; Ja, het is inderdaad allemaal, ja het wordt pionieren. En dat is ook de opzet ervan; niet alles in kaders vastleggen maar ga gewoon aan de slag met zijn allen en kijk wat er speelt en wat je kunt oppakken. Dat zal eerst best, en ook per wijkteam, heel erg gaan verschillen van wat er gaat gebeuren.

Int: Zou er ook, we noemen dat een nasleep van het Sociale café, als er een Sociaal Café is geweest? En dan? Want jullie krijgen dan een verslag van het Sociale Café? Heb je ook het idee dat er iets gebeurt? Actiepunten ...?

Res: Nou ik weet van het groepje waar ik toen inzate dat er een paar uit het groepje wel samen verder zouden praten om bepaalde dingen op te pakken, maar dat wordt niet teruggekoppeld. Ik heb geen idee of dat dan ook gebeurt is, of dat er ook wat uitgekomen is of dat ze daarmee wachten tot terugkoppeling bij het volgende Sociaal Café. Voor mezelf is het inderdaad, ik lees het verslag door en als er bepaalde dingen, problemen heb dan bel ik bijvoorbeeld iemand van I. omdat je daar makkelijker een gezicht bij hebt. Maar verder heel actief doe ik er na die tijd niets meer mee nog. Nee.

Int: En wat er de vorige keer is besproken, sluit het volgende sociale café daar ook op aan of komen er nieuwe thema's..?

Res: Dat weet ik eigenlijk niet. Ik ben nog maar twee keer in Hardenberg mee geweest want de vorige keren zat ik in Dedemsvaart. Dat was toen qua opzet ook weer heel anders dan die in Hardenberg. Dat weet ik eigenlijk niet of dat aansluit.

Int: U zei al, dat de opzet van Dedemsvaart heel anders is dan die van Hardenberg? En wat is dan precies anders, en welke heeft uw voorkeur?

Res: Ik vond Hardenberg qua inhoud heb ik daar meer aan gehad. In Dedemsvaart was het meer bij elkaar zitten, praatje houden, ja daar kwam toen qua thema's niet zo heel veel uit. Dat was hier in Hardenberg toen meer vind ik.

Int: En, oh ja. Als u nog een uitnodiging zou krijgen voor het Sociaal Café dan zou u nog wel een keer komen?

Res: Ja dan zou ik zeker nog eens willen komen.

CAFÉS HARDENBERG

- Int: Heeft u verder nog iets wat betreft het Sociale Café? Misschien tijdens het lezen van de onderwerpen, zo van; ‘hé, dat wil ik nog even noemen?’*
- Res: Ja, ik had wel wat dingetjes opgeschreven: het was inderdaad wel mijn tip: aansluiting zoeken straks bij de sociale wijkteams. Uh en inderdaad de problematieken en behoeften worden goed in beeld gebracht, samenwerking. En dan inderdaad uitwerking suggesties heb ik staan, dat daar misschien wat aandacht voor is of dat teruggekoppeld wordt of dat het volgend Sociaal Café op verder geborduurd wordt. Dat had ik opgeschreven. Op zich denk ik dat het een goed initiatief is om elkaar wat makkelijker te kunnen vinden.*
- Int: Nou hartstikke mooi en bedankt.*

Bijlage 12: Interview 5

Datum: 29-04-2014
Interviewers: Maritha Muis en Renate Joosse(Int:)
Respondenten: bezoeker (Res1) en Bezoeker(res2)

Int: Het doel van het interview is dat wij inzicht krijgen in wat bezoekers van het Sociaal Café vinden. Wij zij ervan vinden en kunnen we dit meenemen in punten wat veranderd moeten halen of verbeterd, of worden de doelen al wel bereikt. Wat was volgens jullie het doel vanuit De Stuw met de Sociale Café?

Res 2: Dit was voor mij wat vaag.

Res 1: Ja, volgens mij was bij de Stuw binnengekomen, dat de verenigingen in Sibculo onderling weinig overleg hadden met elkaar. En dat ze niet echt overleg hadden met elkaar. Maar dit kwam eigenlijk niet uit tijdens het Sociaal Café, dat dit he4t geval was. Eigenlijk was het zo dat als er iets verlegd moet worden kan dat zo. In het begin werd je in groepjes gedeeld, in mijn groepje kwam naar voren dat dit niet erkend werd.

Int: Met welk doel kwamen jullie eigenlijk naar het Sociaal Café?

Res 2: Voor die samenwerking eigenlijk. Ons probleem was eigenlijk de subsidie, financiële kwestie. Dat deze stopgezet werd. Dit hebben we aangegeven, maar dit werd niet besproken tijdens het Sociaal Café. Dat is bij ons echt het knelpunt.

Int: Hier bent u tegen aangelopen, de subsidie voor verenigingen.

Int: De Stuw gebruikt de Sociale Cafés om prestatieveld 1 te bevorderen. Hebben jullie een idee wat prestatieveld 1 inhoudt?

Res 1: Nee, geen idee.

Int: Vanuit de Wmo heb je onderwerpen, zeg maar prestatievelden. Prestatieveld 1 in het 'bevorderen van leefbaarheid en sociale samenhang'. De Stuw heeft verschillende projecten georganiseerd om dit doel te behalen. En een daarvan is het sociale café, dus met het Sociaal Café willen ze voor een deel dit doel behalen. Hadden jullie het idee dat dit het doel erachter zou kunnen zijn? Was dit doel bij het Sociaal Café duidelijk.

Res 1: Dat was wel duidelijk, maar dit probleem werd niet onderkend. Er werd heel vaak gevraagd wie heeft dit dan gezegd en waar komt dit dan vandaan? Hier werd geen antwoord opgegeven, want ze hebben hiervoor verschillende verenigingen voor benaderd. Maar dit werd niet echt duidelijk.

Int: Hebben jullie het idee dat prestatieveld 1: "bevorderen leefbaarheid en sociale samenhang" aansluit bij het Sociaal Café hoe dit nu wordt vormgegeven? Door de inhoud en vormgeving?

Res 2: Ik zat in groepje vrijwilligers kwam eigenlijk weinig naar voren wat voor ons van belang was. Ging meer over de kerken, dan onze doelgroep.

CAFÉS HARDENBERG

Res 1: Bij ons groepje ook, het ging vooral over samenwerken met de kerken. De jongen die gesprek leiden wilde steeds teruggaan naar waar het echt over ging. Dit viel niet mee, want een oude man naast mij, als die op zijn preekstoel zit kom je er niet meer tussen. Achteraf heb ik niet zoiets van daar heb ik veel aan gehad.

Int: Ze willen met de avond dat mensen in gesprek komen en samen bespreken als bezoekers, dit kan ervoor zorgen dat leefbaarheid in Sibculo bevorderd word. De samenhang het sociale gebeuren. Zagen jullie dit ook zo? Of kwam dit te weinig naar voren?

Res 1: Ik ben na groeps gesprekken weg, want ik moest ergens heen dus ik weet niet wat er daarna nog is besproken?

Res 2: Daarna was er eigenlijk niet meer zoveel besproken.

Res 1: Wel hebben we notulen ervan gekregen. Hoe noem je dat, een samenvatting zeg maar, via de mail. Ik weet zo niet meer of er nog een gevolg gesprek kwam. Dat is dus dit gesprek?

Int: Nee, wij staan eigenlijk helemaal los van het Sociaal Café. Wij doen een onderzoek voor De Stuw zelf, om een organisatie onderzoek te doen. Ze hebben een Sociaal Café in Sibculo, maar ook in Hardenberg etc. In Hardenberg doen ze bijvoorbeeld alleen voor professionals. Wij zijn op zoek wat de beste methode is, wat het meest effectief is en hoe kunnen ze wat toevoegen aan Sociaal Café.

Res 2: Ik had begrepen dat er nog een vervolg kwam, naar aanleiding van de notulen wat we kregen. Ik denk wel dat het dan wat duidelijker word, wat is er nou in alle groepjes besproken. Want ik weet niet wat er in een ander groepje in besproken. Ik ging ervan uit dat ze op het eind nog terug zouden koppelen wat er besproken was. We gingen ervan uit dat er nog een bijeenkomst zou zijn, waar iedereen nog uitgenodigd zou worden en we punten die besproken zijn nog een keer zouden doornemen.

Int: Was het onduidelijk wat het doel verder is, hoe het hierna verder zou gaan.

Res 2: Ja dat vind ik wel.

Res 1: Misschien komt dat wel omdat de bezoekers zoiets hebben van er zijn eigenlijk geen problemen tussen de verenigingen.

Res 2: Wij hebben zelf met een aantal verenigingen te maken, maar dit gaat prima, daar hebben wij geen problemen mee. Verder hebben we onderling geen samenwerking nodig.

Int: Zou het Sociaal Café nog iets toevoegen, als punten in Sibculo, waar mensen tegenaanlopen om dat te bespreken? Zou het voor jullie van waarde zijn om erheen te gaan als dit besproken word?

Res 1: Als er nog een vervolg bijeenkomst zou zijn, zou ik er wel weer naar toegaan. Ik ben er heengegaan omdat ik nieuwsgierig was, was de inhoud zou zijn en wat het is en ik wilde wel weten hoe het zou gaan.

Int: Waren de verwachtingen achteraf uitgekomen?

Res 1: Nee, net echt eigenlijk. En helemaal toen bleek dat er geen vervolg bijeenkomst zou zijn. Normaal gesproken als je een discussie hebt en omdat ik ook eerder weg moest dat vond ik wel heel erg jammer. Dan dacht ik misschien komen we nog bij elkaar, dan ben ik benieuwd wat de uitkomsten zijn. Volgens mij heb ik wel een verslagje gekregen. Ik heb nog een keer een ander document gekregen, waar ik aan kon geven wat belangrijke punten zijn voor jouw organisatie belangrijk was. Dat kon je zelf aangeven. Je kon drie dingen opgeven

Res 2: Bij ons zijn de vrijwilligers verwerven en het budget belangrijk. Als de subsidie stopt kunnen we niet verder gaan en voor ons is het van belang dat we dan bespreken.

Int: En vooraf dacht u dat dit in het Sociaal Café naar voren zou kunnen komen?

Res 2: Ja

Int: Wat vonden jullie van de organisatie van De Stuw op zich, hoe zij zich neerzetten? Hadden jullie een beeld wat De Stuw voor organisatie was en zette ze zichzelf duidelijk neer?

Res 1: Ja, dat wel. Ze konden goed, tenminste de jongen die bij ons in het groepje zat kon het groepje goed leiden.

Res 2: Dit viel in ons groepje tegen, de ouderen hadden de overhand.

Res 1: Ik vind het knap dat ze dit konden organiseren, ik denk dat dit veel vergt en dit vraagt veel tijd.

Int: Hoe vond u dat ze zich dan neerzetten? Was dit duidelijk genoeg? Of zouden ze meer initiatief moeten leggen bij de bezoekers?

Res 1: Ja, ik vond het duidelijk. Als je het initiatief bij de bezoekers gaat leggen, dan gaat iedereen door elkaar heen praten en wil iedereen gelijk hebben.

Res 2: Ja en elke vereniging weer zijn eigen belang.

Int: Als het doel in het begin niet duidelijk is komt iedereen met zijn eigen doelen en kun je moeilijk het weer tot het hoofddoel terugbrengen. Vooraf hadden jullie informatie gekregen? Was dat duidelijk?

Res 1: Ja, had vooraf informatie gekregen, dit was wel duidelijk. Toch was ik wel benieuwd wat het in zou houden.

Int: Het wordt Sociaal Café genoemd. Hoe kwam de naam bij u over?

Res 2: Nieuwsgierig.

Res 1: Ja, we waren nieuwsgierig wat het in zou hebben.

Int: Wat voor beeld gaf het u? Wat kwam er in u op.

Res 2: Ja, eigenlijk niks.

CAFÉS HARDENBERG

Res 1: Ik had het foldertje gelezen, dus ik dacht van alle verenigingen komen er mensen bij elkaar. En die gaan met elkaar om de tafel. Om te kijken hoe zit je elkaar niet in het vaarwater en kun je elkaar verder helpen.

Int: *Achter de naam Sociaal Café zit een visie, namelijk een café daar kom je binnen ga je zitten waar je wilt, maak je een praatje en kan je weer weg. Het is vooral erg vrijblijvend en laagdrempelig. En die sfeer willen ze neerzetten. Denkt u dat dit bevorderend is voor de bijeenkomst? De rol als laagdrempelige en vrijblijvende*

Res 1: Ik denk het wel, omdat als je iemand iets oplegt dan werkt het minder. Als het heel officieel en formeel, dan nodigt dit mensen niet uit.

Int: *We hebben ook Sociaal Café bij gebied Kern van Hardenberg en dat is gericht op professionals. Dus die hebben net een andere insteek en daar hebben ze wel gemerkt, we willen het vrijblijvend houden dat iedereen mag komen, daar komen wel elke keer andere mensen van een organisatie. Maar aan de andere kant wilde ze wel dat het iets oplevert en met nieuwe mensen moet je elke keer opnieuw kennismaken en opnieuw beginnen. Hoe ziet u dit?*

Res 1: Om een voorbeeld te noemen als jeugd/jongerenwerkgroep hebben we in het begin elke keer iemand gehad van De Stuw. Die bij de vergaderingen ook erbij zat, dit was elke keer de zelfde persoon. Als dit elke keer iemand anders was, moest die zich elke keer inlezen. Dus dit kan ik wel als voorbeeld noemen, dat dit wel werkt.

Int: *Dus als je kijkt naar het Sociaal Café zou het werken als de zelfde mensen weer bij elke bijeenkomst zijn?*

126

Res 1: Ja, want anders weet de nieuwe niet meer wat de vorige keer is gebeurd.

Int: *Denken jullie dat het vrijblijvende samen kan gaan, met dat ze iets willen bereiken? Dingen willen aanpakken/veranderen?*

Res 1; Ja dat moet je bij de verenigingen neerleggen, is het nodig dat wij helpen en willen jullie hulp? Als je oplegt wij gaan jullie daar en daar bij helpen, en die verenigingen hebben zoiets van he, we lossen het zelf wel op. Dit kwam i mijn groepje wel op, wij lossen het zelf op en hebben geen hup bij nodig. Misschien zijn er andere verenigingen die dit wel nodig hebben.

Res 2: Ja, wij zijn vooral hulp nodig bij het aanvragen van subsidies, maar dat is heel ingewikkeld verhaal. Er zijn zoveel achterdeuren war we het verhaal niet van weten.

Int: *Andere hadden zoiets van we lossen het zelf op? Voor hen zou het geen meerwaarde hebben zo een bijeenkomst denkt u?*

Res 1: Ik kan natuurlijk niet voor een ander praten, maar dat idee kreeg ik wel. Dat ze zoiets hadden van dit is niet waar. Daarom zou een vervolg bijeenkomst goed zijn, zodat er meer duidelijk geschept kan worden. En dat ze de verenigingen zelf vragen, hebben jullie hulp nodig en wat kunnen we voor jullie doen?

Int: *Dan heeft u het al voor een gedeelte over de invulling van het Sociaal Café. Dat De Stuw met de instelling komt dit hebben jullie nodig en dit gaan jullie doen, maar kan meer bij de*

vereniging worden gelegd. Hoe denkt u over algemeen over invulling van het Sociaal Café? Zou dit anders kunnen of heeft u ideeën wat anders kan?

Res 1: Ja, dat kan inderdaad beter, het was niet handig dat er gezegd was we hebben gehoord dat verenigingen onderling niet samenwerken. Dan krijg je opmerkingen als hoezo, waar komt dat vandaan. Dit kwam in mijn groepje naar voren?

Int: En de invulling van de avond voor de rest? Wat vond u ervan?

Res 1; Ik vond het wel goed opgezet.

Res 2: Jawel, maar dat onze punten niet naar voren kwamen vond ik jammer. Zij kozen uit welke punten die aangedragen waren belangrijk waren, dit was wel jammer want ons punt kwam niet naar voren. En wat zij belangrijk vinden kan voor ons weer onbelangrijk zijn.

Int: Was de uitleg over het noemen van bedreigingen en kansen duidelijk?

Res 2: Nee, we wisten eerst niet wat we hiermee moesten, wat moeten we nou opschrijven. We wisten niet wat hij bedoelde. Ja bedreigingen is dan voor ons subsidie, als we die niet meer krijgen kunnen we opdoeken dan kunnen we niks meer organiseren.

Int: De methode van bedreigingen kansen is prima, maar mag duidelijker?

Res 1: Ja, en meer doelen pakken.

127 *Int: Dus niet zozeer in eigen richtlijn invullen, bv natuur toerisme, maar meer wat ze van jullie horen en van daaruit aan de slag gaan.*

Res 2: Ja, dat lijkt mij het doel wij zitten hier om te bespreken.

Int: En het uiteengaan in de groepjes wat vond u daarvan?

Res 1: Ja, het was wel jammer we wilde graag bij elkaar, we waren met zijn tweeën gekomen en we moesten uit elkaar. We dachten dan kunnen we elkaar ondersteunen, maar werden uit elkaar getrokken. En nieuwsgierig waar heeft zij het over en waar heb ik het over.

Int: En elk groepje kreeg een eigen onderwerp, werkte dat?

Res 2: Nee, voor mijn groepje werkte dat echt niet. Ik zat bij vrijwilligersgroep. Sommige hadden echt de overhand.

Int: Wat vond u dan vooral niet goed gaan dan?

Res 2: Het ging vooral over hun problemen zij hadden de overhand en de rest werd niet besproken.

Res 1: Bij mijn groepje was het echt een groepsgeprek. Dit ligt natuurlijk aan de persoon die het gesprek leidt. Hij vroeg wat vindt u ervan, en u? Iedereen kreeg de mogelijkheid om te zeggen wat hij/zij wilde.

Int: Dus in vergelijking zou het beter zijn als het een kringgesprek is, dan mensen het woord geven en kijken wat eruit komt.

Res 1: Misschien kan je gewoon in een grote groep laten, en dan in een kring discussieert met zijn allen.

Res 2: Ik denk dat de hele groep in totaal te rumoerig wordt. Want dan komen weer de personen die hard naar voren komen, worden de punten besproken. En dan komen de mensen die afwezig erbij zitten op de achtergrond.

Res 1: Ja, dan moet je iemand hebben die het gesprek goed zou kunnen leiden.

Res 2: Iemand die dat ziet, die kruipt in zijn schuld, laat ik die eruit halen. Zelf ben ik niet een type die op de voorgrond neemt.

Int: Ze hadden voor gekozen tijdens eten te doen, wat vond u daarvan?

Res 2: Ik vond het te lang, het duurde te lang voor we konden eten. We hadden echt wel honger. Je komt van je werk en dan heb je wel honger. Misschien ka je het beter na het eten, vroeg in de avond doen. Ik vond de pauze om te eten ook te lang.

Int: Vond u het eten toevoegend aan de avond?

Res 2: Nee niet echt, dit hadden ze ook vroeg op de avond kunnen doen en dan tot een uur of half 10 of zo.

Int: Hier wordt ervoor gekozen vrijwilligers uit te nodigen, had u het toevoegend gevonden als er ook professionals/hulpverleners werden uitgenodigd? Dat het gemengd is of moet het apart zijn?

128

Res 1: Dat weet ik niet.

Int: Zou het een meerwaarde zijn als er dingen wat er speelt in Sibculo te bespreken, als er

Res 2: We hebben hier eigenlijk al contact mee met plaatselijk belang. Bijvoorbeeld zo een speeltuin, dat is dan weer een probleem en daar heb ik dan vorige week weer contact overgehad. Die koppelen dit weer terug naar de politie. Dit is individueel contact. Zij willen ons betrekken om de speeltuin op te knappen. En ze willen in kaart brengen waar is het mis gegaan en dit wel in samenwerking met ons.

Int: Dit staat los van De Stuw, soms werken ze wel samen. Er zat wel iemand bij van Plaatselijk Belang.

Res 2: Meeste waren vooral nieuwsgierig wat zou het zijn.

Res 1: Hier is het probleem gewoon de jongeren.

Int: Is dat dan bijvoorbeeld ook aan bod gekomen?

Res 2: Nee, niet echt dit is voor ons gewoon een moeilijke doelgroep om iets voor te doen.

Int: De bedoeling van het Sociaal Café is dat er samen wordt gewerkt en verbindingen worden gemaakt om sociale samenhang en leefbaarheid te bevorderen. En dat verenigingen/burger

dat uiteindelijk zelf initiatief nemen om oplossingen te vinden. En zelf verantwoordelijkheid nemen.

Res 2: Ze willen wel van alles, maar het komt er niet van als het erop aan komt.

Int: Zou De Stuw hierin een rol kunnen nemen om juist hier wat mee te doen?

Res 2: Ja, maar dan kom je weer op vrijwilligers, wat lastig is. Je moet de mensen zelf zo ver zien te krijgen.

Int: Hebben jullie zelf nog ideeën voor de op de avonden? Dit zou goed zijn om op te pakken?

Res 1: Wat we net als zeiden niet allemaal die kleine groepjes. Dat werkt niet echt.

Res 2: Je krijgt een nummer en wordt gedwongen om in een groepje te gaan. Ik zou zeggen dat mensen zelf mogen kiezen welk onderwerp ze aanspreken en dat ze zich daar bij aansluiten.

Int: Dan is het risico dat bepaalde onderwerpen niet aan bod komen, maar dan ga je wel uit van de bezoekers. Meer richtlijn aan bezoekers geven.

Res 1: Ik denk dat je meer moet vragen aan de bezoekers, wat speelt er waar lopen jullie tegenaan.

Int: Er is een mail geweest van het verloop van de avond, maar het vervolg was onduidelijk.

Res 2: Ik had op de avond begrepen dat er een vervolg avond zou komen.

Int: Is dat voldoende of zou er meer terugkoppeling moeten komen?

Res 2: Ik zou wel graag weer willen weten hoe anderen het vonden, dat je elkaar kunt spreken. Alles bij elkaar leggen en dan een discussie uitlokken. Wat vonden jullie ervan en heb je nog meer vragen. Dan heb je gelijk een gespreksonderwerp.

Int: Zou eenmalig terugkoppeling moeten zijn, om vaker?

Res 1: Dat kan ik nu niet zeggen, dan zou ik nog die vervolgbijeenkomst willen weten voor ik dat kan zeggen.

Int: Als jullie nog een nieuwe uitnodiging krijgen, wat zou de reden zijn om nog een keer te komen of om niet te komen?

Res 1: Ik zou zeker weer gaan, omdat ik wel wil weten wat iedereen ervan gevonden heeft en wat er verder is uitgekomen. Want nu krijg je van verenigingen/bezoekers de reactie, ik heb er niks aan wat is de bedoeling hoe gaat het verder? Zelf hadden we zoiets van ik had gedacht dat er nog een bijeenkomst zou zijn.

Int: Heeft de avond zo los iets opgeleverd?

Res 1: Voor ons niet nee. Achteraf dacht ik ze zijn gekomen voor iets wat blijkbaar niet aan de orde is en dat kwam in mijn groepje naar voren dat verenigingen onderling een beetje niet goed met elkaar communiceren. Dit werd niet erkend.

CAFÉS HARDENBERG

- Int: *Eigenlijk komen jullie uit nieuwsgierigheid nog een keer, je zou ook kunnen kiezen om niet meer te komen.*
- Res 2: Ik wil vooral weten wat ik hier nou verder uitgekomen, ook vanuit anderen. Wat is de bedoeling hiervan.

Bijlage 13: Interview 6

Interviewers (Int:): Benjamin de Groot en Matthea Bosch

Respondent(Res): Bezoeker Sociaal Café Kern. Werkzaam bij CJG.

Int: *Ik zal eerst even het doel vertellen van ons interview. Doel van het interview is dat we de beleving van de bezoekers van de Sociale Cafés in beeld krijgen. Door middel van diepte interview willen we de behoeftes van de bezoekers van de Sociale Cafés onderzoeken. Wij kunnen hiermee rekening houden bij het ontwerpen van het concept voor de Sociale Cafés voor ons onderzoek. We vinden het namelijk belangrijk om het niet alleen vanuit De Stuw te bekijken maar ook vanuit de bezoekers van de Sociale Cafés.*

We willen het interview houden aan de hand van de topiclijst die u ontvangen heeft. Het doel van een Sociaal Café is het bevorderen van prestatieveld 1 dus de sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen. Hoe zie jij dat terugkomen in de Sociale Cafés.

Res: ja

Int: *Misschien handig voor de opbouw van het interview als je eerst wat over jezelf verteld, waar je werkt en zo.*

Res: haha nu ben ik in de war. Ik doe wel een combinatie. Ik ben coördinator van Centrum voor Jeugd en Gezin voor Ommen en Hardenberg. En ik ben euhm, in Hardenberg zijn 4 teams en in Ommen 1 team en eigenlijk ben ik daarin verantwoordelijk voor processen als lopen de dingen binnen het CJG. Ik ben de verbindingspersoon met de gemeente en ook lid van het managementteam, waarin alle organisaties die binnen het CJG zitten ook een manager in het team hebben. De gemeente zit daar bij, ketenregisseur en dergelijke. En vanuit dat stukje ben ik 2 keer bij het Sociaal Café geweest, maar dat is eigenlijk heel erg in het begin geweest. De laatste 2 keer ben ik niet geweest en ik heb begrepen dat ze toen ook meer toegespitst zijn geweest op thema's.

Int: *jij bent een bezoeker van Sociaal Café in de Kern?*

Res: ja, ik ben toen hier op De Stuw geweest. Ik weet dat er in een van de andere kernen ook een Sociaal Café is geweest. Ik zou toen ook naar Dedemsvaart gaan, maar toen was de deur al gesloten. Ik heb toen nog aangebeld, maar ik kon er niet meer in. Daar zou ik toen dus eigenlijk ook heen. Ze hebben daar toen met een maaltijd gedaan, maar dat is al wel een tijdje geleden.

Int: *oké.*

Res: Maar jij had het net over leefbaarheid, wat bedoel je daar precies mee?

Int: *Ja, uhm bij prestatieveld 1 van de Wmo, het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid. Met leefbaarheid bedoel ik dan bijvoorbeeld veiligheid in een gebied, dat soort dingen.*

Res: Ja, kijk ik heb hierin alleen maar het begin mee gemaakt. Ik ben alleen de eerste 2 keer geweest en toen was het nog heel erg van welke organisaties zijn er aanwezig en ken je elkaar als organisaties. Ik denk: je zult de leefbaarheid in een wijk vergroten op het moment dat organisaties elkaar kennen, want dan kan je heel makkelijk de juiste persoon vinden. Ik heb

zelf ook wel eens situaties gehad waarin ik dan dacht, o ja ik moet de persoon even hebben. Binnen het CJG hebben we nu bijvoorbeeld een aanmelding van een gezin met een jongentje dat wat meer sociale vaardigheden moet krijgen maar ook gewoon sociale contacten. Dan denk ik, ow wacht even ik moet nu even iemand van De Stuw hebben, want die hebben daar wel de ervaring liggen. Dit heeft dan wel te maken met dat je mensen kent in hun werkgebied. Ik denk hoe beter je netwerk van organisaties is en hoe kort die lijnen zijn, dat heeft daar invloed op, absoluut.

Int: Oké.

Res: Ik denk dat je de zoektocht van burgers makkelijker kan maken op het moment dat ik mijn sociale kaart ken.

Int: *Zoals in gebied zuid, daar hebben ze elke keer een Sociaal Café in een ander dorp, bijvoorbeeld Sibculo of Kloosterhaar.*

Res: Ja

Int: *Dus zijn nog maar in het start stadium. Dat jij alleen het begin hebt meegemaakt is voor ons wel interessant omdat we ook kijken hoe bijv. Zuid, die start elke keer een nieuw Sociaal Café en hoe moeten ze daar mee verder?*

Res: Ik denk dat je heel erg kijken van, uhm, binnen zo'n Sociaal Café: wie heb je daar? Bereik je inderdaad organisaties? Wat verwachten mensen van een Sociaal Café? Verwacht je, is het alleen de ontmoeting? Of is het thema gericht? Kunnen we iets met elkaar op gaan zetten? Ik denk dat dat mooi zou kunnen zijn als je in een Sociaal Café ook kijkt naar wat kan je aan organisaties aan elkaar hebben? En dat je niet kijkt vanuit concurrentie, wat jullie doen, doen wij ook en beter ook. Maar dat je kunt kijken naar waar kan je aanvullend op elkaar zijn? Hoe kan je binnen een dorp dingen goed met elkaar regelen. Je krijgt natuurlijk straks die gebiedsteams.

Int: Ja.

Res: Ik denk dat je daar goed moet kijken hoe ga je in een Sociaal Café met een gebiedsteam aan de slag? Zijn ze aanwezig bij een Sociaal Café. En ook daarin hoe kan je binnen een gebied zorgen dat zorg en hulpverlening zo goed mogelijk op elkaar aansluit.

Int: *Want jij gaat ook in een gebiedsteam/wijkteam?*

Res: Ja ik wordt gebiedsmanager van gebied Hardenberg Kern

Int: Oké.

Res: Ja, want mijn functie houdt op te bestaan, want het is de bedoeling dat het hele CJG uiteindelijk ook verweven wordt in het gebiedsteam. Hoe het er uit gaat zien is absoluut nog niet helder, maar wel dat het gaat gebeuren. Ik denk dat het wel goed is. Maar ja dat is nog de klus voor de komende periode. Ik zal ook de laatste gebiedsmanager zijn die begint. Ik moet wel zorgen dat de teams van het CJG daarin geland zijn en dat je dat goed met elkaar regelt.

Hoe zou jij een Sociaal Café naast een gebiedsteam zien?

Res: Weet je, ik zie het Sociaal Café, zoals ik het nu ervaren heb, is het een ontmoetingsplek. Een ontmoeting, uitwisseling maar van daaruit kunnen wel dingen ontstaan. Zo kan er een idee ontstaan om gezamenlijk iets voor een dorp te kunnen betekenen. Ik denk dat je dan kan kijken, als dat gebeurt. Ja, weet je het gebiedsteam, daar zullen ook mensen van in het Sociaal Café aanwezig zijn, omdat zij ook met elkaar verbonden zijn. Het leuke vond ik toen van de Sociale Cafés dat het ook een informeel karakter heeft. Je kunt even met mensen brainstormen zonder dat het gelijk groot hoeft te zijn. Ik denk dat dat belangrijk is, dat je het stukje informele ontmoeting wel behoud. Ik vond dat ze het ook leuk deden. Je eet even met elkaar, informeel, maar daarna ben je gericht bezig. Ik denk dat er dus bij een Sociaal Café ook mensen uit een gebiedsteam aanwezig zijn. Daar zitten de zelfde organisaties in die nu al in Sociaal Café samen komen.

Int: *Zoals Kern is de enige die Sociaal Café organiseert alleen voor professionals. In andere gebieden is het meer gemend. Hoe kijk jij daar tegen?*

Daar wordt dus iedereen voor uitgenodigd? Wie zin heeft kan komen?

Int: *Nee, het is meer gericht op de vrijwilligers uit een vereniging in het gebied waar het Sociaal Café georganiseerd wordt. Ze worden allemaal uitgenodigd of ze nou een organisatie zijn of een buurtvereniging. Plaatselijk Belang wordt vaak ook bij de organisatie betrokken.*

Res: Oké, dat is nog winst denk ik.

Int: *Ja? Waarom?*

Res: Ja, want dan krijg je nog een verbreding krijgt. Je hebt al heel vaak over dingen die in wijken of dorpen spelen waarin vrijwilligers natuurlijk heel veel zien en weten want die kennen het dorp. Zij wonen er namelijk en zijn vrijwilliger daar. Ik denk dat het een hele waardevolle aanvulling kan zijn. Stel dat jij vrijwilliger bent van een voetbal vereniging en jij komt elke keer een jongentje tegen dat geen drinken bij zich heeft, kapotte kleren en voetbalschoenen heeft waar je echt niet meer op kan voetballen. Daarnaast hebben de ouders de contributie al een paar maanden niet betaald, dus er spelen ook financiële problemen. Dat je dan ook weet bij wie je dan terecht kunt omdat jij het signaleert als vrijwilliger maar niet weet wat je er mee moet. Ik denk dat je dan ook in een Sociaal Café kunt inbrengen wat je met z'n situatie zou kunnen doen. En vrijwilligers die kunnen zeggen van dit is eigenlijk nodig voor het dorp, welke organisatie kan zich hierin verbinden en wat betekenen. En eigenlijk zou het nog het mooiste zijn als je een Sociaal Café zou hebben, waarin burgers, die wel betrokken zijn maar geen vrijwilliger zijn in het gebied aan kunnen sluiten. Maar misschien wordt het dan ook wel heel groot.

Int: *Ja in Sibculo was wel iemand die uitgenodigd was omdat zij een burgerinitiatief had. Ze had een idee voor Sibculo en kon dit bespreken tijdens het Sociaal Café. Het gebeurt ook wel met gewone burgers, al is iedereen natuurlijk een gewone burger.*

Res: Ja, precies. Je bedoelt de mensen die niet onder een vereniging of iets dergelijks vallen. Je kunt heel veel vanuit de gemeente of vanuit Welzijnswerk bedenken van dit zou goed zijn, maar of dit ook altijd gecontroleerd wordt of dit is waar de bewoners behoefte aan hebben. Ik denk dat dit een stuk is waar we nog alert op kunnen zijn. Misschien gebeurt het ook al wel hoor,

- daar heb ik ook niet altijd zicht op. Maar weet jij wat de reden is dat hier in de Kern alleen vrijwilligers uitgenodigd worden?
- Int: Het concept Sociaal Café was toen nog een blauwdruk. Dit willen we ongeveer gaan doen en dit is het doel. Elk team is toen gaan kijken hoe ze het gaan invullen. In Sibculo zitten veel minder professionals, die zitten bijna allemaal in de Kern. Dus besloten ze het eerst met professionals te starten omdat je in de Kern al heel veel professionele organisaties hebt.*
- Res: En misschien zou je op het moment dat je het voor Hardenberg doet voor vrijwilligers, dan heb je natuurlijk met heel veel vrijwilligers te maken. Een Sociaal Café met 150 man is ook niet de bedoeling denk ik. Je moet dan dus kijken wat er werkt.*
- Int: Je zou het dan bijvoorbeeld meer wijkgericht kunnen organiseren in de Kern.*
- Res: Dat je inderdaad Baalder en Baalderveld neemt of zo iets.*
- Int: Ja of dat je aansluit per wijkteam.*
- Res: Ja maar het gebiedsteam van De Stuw hebben dezelfde indeling als de wijkteams straks gaan hebben.*
- Int: Oké, dan is de Kern dus nog steeds een groot gebied.*
- Res: Ja dan zou je kunnen kijken of je het meer wijkgericht kunt doen.*
- Int: De organisatie ligt nu nog bij De Stuw. Ik weet niet hoelang het geleden is dat je bij een Sociaal Café aanwezig was, maar hoe vond je dat De Stuw zich neerzette tijdens het Sociaal Café?*
- Res: Ik vond dat toen heel prettig. Want ik weet dat een medewerker van De Stuw dat toen heeft gedaan en een andere medewerker deed daar ook een stukje in. Ik vond dat zij het op een prettige manier deden. Ook van het is vanuit De Stuw georganiseerd, maar het is voor iedereen. WE hebben samen de verantwoordelijkheid, De Stuw wil wel de voortrekker zijn, maar verwacht ook wat van andere organisaties. Ik denk dat het prima is. Je wilt niet dat het alleen maar iets van De Stuw is. Ik denk dat het doel is dat het breed gedragen wordt. Dus dat je hierin ook meerdere partijen verantwoordelijk maakt, hoe het er uit ziet. Als je bijv. thema gericht gaat werken, De Stuw kan wel alle thema's bedenken, maar anderen kunnen ook thema's aandragen. Ik vond dat De Stuw hierin een prettige houding had.*
- Int: En het verloop van het Sociaal Café zelf? Ik weet niet hoe het Sociaal Café er toen uitzag?*
- Res: Toen hebben aan verschillende tafels en met verschillende mensen gezeten, om uit te wisselen wie je bent, wat je doet en zo. Er was toen een klein stukje gezamenlijk, dit begeleidde een medewerker van de Stuw. Hij gaf uitleg en dat ze toen ook al zeiden dat ze meer toe wilden werken naar thema gerichte Sociale Cafés zodat het wat meer body krijgt en niet alleen voorstellen aan elkaar is.*
- Int: Ja want je zegt nu bij verloop van Sociaal Café van de Kern werden er wel groepjes gemaakt met verschillende doelgroepen als thema's. Het is dus al wel wat meer doorontwikkeld.*
- Res: Ja.*

En als je kijkt naar de naam van het Sociaal Café, sluit dat aan bij de verwachtingen die deze naam oproepen?

Res: Ik heb er nog nooit zo over nagedacht. Zou je een alternatief hebben? Kijk het is wel dat het Sociaal Café ontmoeting uitstraalt. Je kunt het ook netwerkcafé noemen, maar ja whats in the name denk ik dan.

Het is ook wel lastig. Je kunt ook het beeld hebben dat mensen denken dat ze even gezellig een kopje koffie daar kunnen gaan doen. Als je het buiten professionals neerlegt, dan ontstaat dat beeld denk ik. Van o daar kan ik mensen leren kennen. Ik ben er natuurlijk 2 keer geweest dus ik heb ook wel een beeld bij een Sociaal Café.

Int: *De visie van De Stuw is: een café is een plek waar je kunt komen om andere mensen te ontmoeten en op een informele manier contact kan maken. Bij sociaal kan je denken aan netwerken en onderwerpen bespreken.*

Res: Ja, wat dat betreft klopt het wel. Sociaal betekend richting de maatschappij natuurlijk ook was. Hier worden het gebiedsteams genoemd maar je hoort ook veel de term sociale wijkteams. Daar zie je de linken weer met het Sociaal Café. Dus wat dat betreft is de naam niet zo gek gekozen denk ik. Ze mogen het rustig zo laten. Tenzij jullie met wat heel creatiefs, iets nieuws komen.

Int: *haha ja ik ben benieuwd.*

135 Res: Het Sociaal Café heeft tot nu toe altijd onder de lunch plaats gevonden. Mijn ervaring met een netwerkbijeenkomst van het CJG zijn, we hebben het 1 keer tijdens de lunch gedaan en later 4 keer verderop in de middag. Je ziet dat met de lunch toch anders werkt. Dat heeft dan toch te maken met dat mensen allemaal het gezamenlijke hebt dat je even een broodje haalt. Onder het eten praat je wat, je haalt nog een broodje en gaat dan weer ergens anders zitten. Je krijgt dan automatisch beweging. Eten moet toch iedereen. Ik vind het wel leuke manier.

Ook in qua tijdsbesteding is het slim op die tijd. Lunchen moet iedereen. Je combineert het zo mooi en het blijft informeel.

Int: *En dan ben je naar een Sociaal Café geweest, en dan?*

Res: Dan ga ik weer verder aan het werk

Int: *Haha. Wordt er dan nog een mail rond gestuurd met verslag?*

Res: Ja en een medewerker van de Stuw houdt ons altijd keurig op de hoogte van het volgende sociale café en er zit dan ook een plan in van wat we die middag gaan doen. Ik vind dat de communicatie erg goed verloopt. Voor mijzelf haal ik uit een Sociaal Café mijn contacten doordat je elkaar leert kennen. Zo werkt het gewoon. Mensen fysiek kennen, dat maakt gewoon dat je netwerk groter wordt en je eerder andere mensen belt. Ik kan iets van een organisatie horen, maar dan zitten ze niet in mijn systeem. Op het moment dat ik mensen ontmoet denk ik o ja die kan ik dan daar voor vragen. Andersom werkt het ook, dus dat mensen

mij gaan bellen of ik even mee kan denken. Zo werkt dat. Dat merk ik hier al in het gebouw. Van de week was ik hier, om even kopje koffie drinken en toen sprak een medewerker van de stuw mij aan: “E jou moet ik even hebben”. Zo makkelijk kan het gaan. Het is prettig dat je met andere organisaties kan overleggen en dat wordt bevorderd door het Sociaal Café.

Int: Is er van te voren dan ook een programma bekend wat er gaat plaats vinden tijdens een Sociaal Café?

Res: Ja, volgens mij heb ik de laatste keer ook uitnodiging gehad waar het programma op stond, maar toen kon ik zelf niet dus dat heb ik ook gelijk gedeletet. Dingen waar ik mij niet mee bezig hoeft te houden, onthoud ik dan ook niet. Als ik wel naar een Sociaal Café kan, dan bereid ik mij daar ook wel op voor. Dan bekijk ik het programma en kijk of er ook iets van mij verwacht wordt. Dus ja dat wordt wel gedaan. Maar ik vind ook wel, ik weet niet of de medewerker van de stuw het overal doet? Ik weet dat ze voor Kern altijd de mailtjes doet en nu zag ik ook weer de reminder voor het volgende Sociaal Café. Dit loopt wel goed vind ik.

Int: Wat zijn punten waar jij nog wel verbetering zou willen zien?

Res: Dat vind ik lastig omdat ik zelf de laatste 2 keer niet ben geweest. Ik weet ook niet wat er nu precies gebeurd in een Sociaal Café. Als ik dan hoor dat het op zo veel verschillende plekken Sociale Cafés worden georganiseerd, dan vind ik dat alleen maar leuk. Maar misschien voor hier in Hardenberg inderdaad de vrijwilligers erbij betrekken. En ik denk dat je straks met de gebiedsteams ook moet kijken wat betekent dit voor het Sociaal Café. Is gebiedsteams misschien een thema voor een Sociaal Café. Dat als het wijkteam bekend is dat het gehele team zich presenteert. Dat zou ik me wel kunnen voorstellen, want dan weet het hele sociale café: dit is het gebiedsteam. Daar zou je het Sociaal Café ook voor kunnen gebruiken.

Int: Ja.

Maar echt verbeteringen heb ik niet, maar daarvoor ben ik nog te weinig aanwezig geweest.

Int: Wordt er wel aan het eind van een Sociaal Café een gezamenlijk actie punt vastgesteld of het thema voor de volgende keer?

Res: Ja de vorige keer dat ik er was werd er besloten dat het meer thema gericht mocht en ik hoor van jullie dat dit ook gebeurd is. Ik heb het begin stadium meegemaakt en toen waren we aan het zoeken wat een Sociaal Café was, wat is het doel, wat kan je voor elkaar betekenen?

Res: Bij dit soort dingen is het ook gaande weg ontwikkelen. Als je merkt dat er terugloop zal zijn, dan moet je gaan kijken waar dat mee te maken heeft. Wat is de reden dat mensen zich afmelden. Maar goed dat hoor ik daar niet in. Weet je hoeveel mensen er waren?

Int: Er waren er heel veel, dertig/veertig mensen. Bij alle Sociale Cafés waar we tot nu toe zijn geweest is de opkomst goed.

Res: Er zijn op dit moment natuurlijk zoveel ontwikkelingen gaande en daar hebben alle organisaties gewoon mee te maken, dus je bent als organisatie denk ik ook heel erg op zoek naar wat de veranderingen voor ons en waar kunnen we verbinden. Het is een drukke en onzekere periode voor een aantal organisaties omdat je niet weet hoe het straks op 1 januari

uit ziet. Dit is een gezamenlijk ervaring dus je zoekt elkaar ook makkelijker op. Hoe kunnen we dit met elkaar vorm gaan geven? Waarin kan je elkaar ook versterken? Denk dat dat heel belangrijk is in zon periode. Als alles helder is, dan doet de organisatie zijn ding wel. Ik denk dat 4 jaar geleden de behoefte aan een Sociaal Café minder was dan nu. Ik vind het ook wel mooi dat mensen elkaar nu zo opzoeken. Dus De Stuw moet er wel mee door gaan.

Int: We zullen proberen niet als advies te geven dat De Stuw er mee moet stoppen.

Res: Nee, maar ik denk zeker op dit moment dat het in een behoefte voorziet en ook de gezamenlijkheid. Je kunt als CJG een signaal hebben van, wij merken dat in de wijk veel meldingen zijn van huiselijk geweld waar kinderen ook bij betrokken zijn. Als wij puur als CJG alleen maar dat signaal hebben, dan kan het heel prettig zijn dat ik hoor vanuit andere organisaties dat zij het ook signaleren en samen kunnen kijken hoe we het aan gaan pakken. Welk signaal kunnen we richting de gemeente afgeven. Die rol kan het ook hebben, het Sociaal Café, het signaleren. Zijn wij nou de enigen of komen anderen het ook tegen? Nog meer dingen die jullie willen weten?

Int: We hebben volgens mij veel informatie ontvangen. Wilt u zelf nog wat delen?

Res: Nee, ik vond het toen erg leuk en vond het jammer dat ik de afgelopen keren niet kon. Dan staat er al wat anders in mijn agenda en moet ik het af zeggen.

Ik ben op dit moment ook afhankelijk van gemeente, je zit dan met een aantal werkers om tafel en waar geschoven kan worden, wordt soms wat ingepland. Dat is wel heel lastig want dan is zo'n Sociaal Café, want ik vind het informele het heel erg leuk aan en wil er dan heel graag heen maar dan moet je prioriteiten stellen. Waar moet je dan voor kiezen? Kies ik dan voor het stuk dat ik leuk vind en het belang om mensen te ontmoeten en het informele. Of als er dan dingen zijn rondom transitie jeugdzorg dan ligt daar geen keuze. Dan moet je soms dingen voorlaten gaan. Dat vind ik lastig want ik vind het Sociaal Café ook belangrijk.

Verder heb ik geen dingen meer om toe te voegen.

Bijlage 14: Interview 7

Interviewers (Int.): Renate Joosse en Matthea Bosch
Respondent(Res): Bezoeker Sociaal Café Lutten. Professional, werkzaam bij MEE overijssel.

- Int:** *Ik zal eerst even het doel vertellen van ons interview. Doel van het interview is dat we de beleving van de bezoekers van de Sociale Cafés in beeld krijgen. Door middel van diepte interview willen we de behoeftes van de bezoekers van de Sociale Cafés onderzoeken. Wij kunnen hiermee rekening houden bij het ontwerpen van het concept voor de Sociale Cafés.*
- Res:** Ja, daar las ik wat over in het mailtje dat jullie hadden gestuurd. Daar stond in of er overeenkomst is met de visie en de missie van De Stuw en het doel van de bezoeker van het Sociaal Café. Maar ik weet niet wat de missie of visie van De Stuw.
- Int:** *De Stuw heeft een missie met de Sociale Cafés. Het is goed als de bezoekers weten waarvoor het Sociaal Café eigenlijk bedoeld is.*
- Res:** Dat is inderdaad wel handig om mee te beginnen.
- Int:** *Ja, het is een onderdeel van ons onderzoek om te controleren of de missie van De Stuw bekend is bij de bezoekers van het Sociaal Café. Als je je visie bekend maakt, dan weten de mensen ook wat het verloop is van een Sociaal Café of wat het gevolg is op een Sociaal Café als je het concept duidelijk maakt voor de bezoekers.*
- Res:** Ja dat was nu misschien een beetje rommelig, de missie en visie van De Stuw kwam niet duidelijk naar voren.
- Int:** *Ja, want het was de eerste keer dat u bij een Sociaal Café aanwezig was? Kunt u ons vertellen waarom u op het Sociaal Café aanwezig was?*
- Res:** Ik had een uitnodiging gekregen. Wij werden als MEE uitgenodigd. De uitnodiging werd onder de collega's intern rond gemaild. Iedereen kan dan aangeven of hij daar heen wil. Ik ben op de cliënten gericht. Ik heb wel af en toe een cliënt in gebied lutten, maar niet heel vaak. Ik was gewoon benieuwd hoe een Sociaal Café eruit ziet.
- Int:** *Naast dat het een beetje rommelig, u had natuurlijk niet heel veel verwachtingen, maar voldeed het Sociaal Café aan uw verwachtingen?*
- Res:** Ja het verliep rommelig en ik kwam natuurlijk veel te laat. Dus als je vanaf het begin er al bij bent, wordt het er al wat duidelijker van. Je komt binnen en vraagt je af waar het over gaat en waar ze mee bezig zijn. Je gaat even kijken hoe iedereen in de groep zit, of je mensen kent of niet. Dan ben je alweer een kwartier verder.
- Int:** *Ja, dat is zo. In het begin hebben ze wel een voorstelrondje gehad. Iedereen benoemde kort wie hij is, waar hij werkzaam was en wat zijn functie was.*
- Res:** Ja ik denk dat dat niet werkt. Je onthoudt nooit van zoveel mensen hun naam en functie.
- Int:** *Ja, als je aan het einde van het rondje bent, dan ben je de eersten alweer vergeten..*

Res: Je bent namelijk ook bezig met wat je zelf gaat zeggen. Dus de vier mensen die voor jouw zijn, daar krijg je niks van mee en de 3 mensen die na jou zijn ook niet, omdat je zo bezig bent met jezelf voorstellen. Ik zou dit zelf anders aangepakt hebben.

Int: *Heeft u hier een idee bij? Hoe dit anders zou kunnen?*

Res: Als je in kleine groepjes bent, dan leer je elkaar veel beter kennen. Je kunt dan rustig met elkaar praten, jezelf voorstellen etc. Je moet dit gaan rouleren denk ik. Anders kom je er niet achter wie er allemaal aanwezig zijn en weet je niet wat er speelt in Lutten. Je verdwijnt snel in de grote groep en dan spreek je maar 2 of 3 mensen. Dan blijft het een grotere groep, waar je er 2 of 3 spreekt, wat misschien ook genoeg is, maar ik vond het zelf allemaal een beetje groot. Ik heb nu niet echt een goed idee over wat er allemaal speelt in Lutten, alleen maar dat er veel vrijwilligers zijn en dat er veel gedaan wordt in Lutten door vrijwilligers.

Int: *Weet u ook wat er nu gaat gebeuren, na dat het Sociaal Café heeft plaats gevonden?*

Res: Nee, geen idee. Ik weet niet wat er nu gaat gebeuren. Op het einde werd gezegd door de vrouw van De Stuw, misschien moeten we nog een keer een Sociaal Café organiseren. Ik had zelf zoiets van het is heel vrijblijvend. Ik kijk wel wat er gebeurt.

Int: *U heeft nu misschien wel dat je elkaar ontmoet, maar er gebeurt verder niks meer, waardoor de contacten die je opgebouwd had bij het Sociaal Café, weer verwateren omdat je elkaar niet meer spreekt of ziet.*

Res: Nee die mensen zoek ik zelf niet meer op. Die zie ik waarschijnlijk nooit meer. Als je wilt dat je mensen vaker spreekt, moet je vaker samenkomen, zodat je contact kan opbouwen. Maar wil je echt iets opbouwen in de buurt, zul je meer samen moeten komen.

Ik ben vanuit mijn werk heel erg gericht op cliënten. Ik krijg gewoon een cliënt toegewezen. Ik ga dan vervolgens kijken wat de cliënt wil en daar zoek ik dan de juiste mensen bij met de cliënt. En dan kan het heel goed zijn dat ik de mensen van het Sociaal Café nooit meer tegenkom. Omdat ik hele andere dingen nodig heb dan dat de mensen op het Sociaal Café bieden.

Int: *Het doel van het Sociaal Café is gericht op prestatieveld 1 van de Wmo. Weet u wat prestatieveld 1 inhoudt? Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in buurten en wijken. Het Sociaal Café is dus gekoppeld aan prestatieveld 1.*

Dit is het grote doel van het Sociaal Café en ze zijn opgezet omdat ze vanuit de gemeente Hardenberg vonden dat daar wat mee moest gebeuren. Maar wij merken dus dat dat het voor de bezoekers niet duidelijk is wat het doel van De Stuw met de Sociaal Cafés is.

Res: Niet zo duidelijk als jij het nu zegt nee, maar als je mij had gevraagd wat is het doel van het Sociaal Café, dan zou ik wel kunnen bedenken dat het iets in die richting is. Het is vrijwilligers organisatie, dus dan denk je: ze zijn er om de leefbaarheid te bevorderen in de buurt. Dus dit had ik zelf wel kunnen bedenken.

Int: *Maar u bent een professional en bent zelf actief binnen de maatschappij op sociaal gebied. U weet wat de ontwikkelingen van de Wmo zijn en wat hier allemaal bij komt kijken. Als je als*

vrijwilliger werkzaam bent, maar in het dagelijkse leven verder op de boerderij woont en niks met de Wmo etc. Te maken krijgt, weet je er veel minder van af.

Res: Ik kom zelf ook van de boerderij.

Int: *Ja, ik bedoel het ook niet verkeerd. Ik kom zelf uit Hardenberg, daar staan ook genoeg boerderijen. Maar zij hebben natuurlijk minder kennis van de Wmo en prestatievelden, want zij komen dit veel minder tegen. Maar naast dat ze het lezen in de krant en met bezuinigingen te maken krijgen, weten ze niet wat alle doelen zijn van de Wmo en hoe de gemeente werkzaam is. Welke ontwikkelingen er allemaal zijn. Ik kan me voorstellen dat u nog wel iets kan verzinnen, maar als je verder niets doet in het sociale gebeuren dan is het stukken lastiger.*

Res: Ja, nee dat snap ik ook. Dan is het ook logisch dat voor de vrijwilligers, het doel nog minder helder is.

Int: *Het Sociaal Café wordt georganiseerd door De Stuw. Merkte u dat ze zich zelf neerzetten als organisatoren, zichzelf als leider profileerden?*

Res: Ja, ik ben de naam vergeten van de mevrouw die het organiseerde.

Int: *Dat was mevrouw D.*

Res: Ja, D. deed het wel goed vond ik.

Int: *We zijn ook aan het kijken of de regie in handen van De Stuw blijven of dat dit meer uit handen moet worden gegeven. Bijvoorbeeld in Kloosterhaar wordt het nu georganiseerd door Plaatselijk Belang. Die heeft een regie groep opgezet en zij organiseren het nu elke keer. De Stuw wordt alleen nog gevraagd om een praatje te houden die avond, zodat de mensen van de Regiegroep zelf ook mee kunnen doen aan het Sociaal Café.*

Res: Dat is op zich denk ik nog wel beter dan, als het zo zal gaan. Ik denk, als een buurt zelf van die dingen op gaat pakken, dat dit beter is dan dat een externe organisatie dit weer moet gaan organiseren. Dit is uiteindelijk ook het doel van de beleidsmaker en de gemeente Hardenberg. Namelijk dat de hulp in de buurt zelf wordt opgenomen en dat daar de hulp wordt georganiseerd.

Int: *Heeft u het idee dat De Stuw nu echt de regie had die avond. Dat zij het programma bepaalden?*

Res: Ja, ik had wel het idee dat D. het erg goed deed. Ze had overzicht over de avond en nam de leiding. Dat vond ik wel duidelijk. De rest was wat minder duidelijk. De rest verliep een klein beetje rommelig, dit komt natuurlijk ook door mijn eigen te laat komen.

Int: *Als je kijkt naar de invulling van het Sociaal Café? Ze hebben een kort praatje gehouden, waarin iedereen zich ook even voorstelde. Daarna gingen we over naar de stellingen. Toen kwam u ook binnen.*

Res: Ja en toen was het alsof D. op een podium stond, waar ze stellingen voorlas. Iedereen stond er een beetje om heen. Dit nodigde niet direct uit om iets te gaan zeggen. Ik heb zelf altijd de behoefte om zelf wel wat te gaan zeggen, omdat ik dan het idee heb dat ik in ieder geval mee doe. Hier word ik ook wat actiever van. Ik kan ook denken van; ik zie het allemaal wel en ik ga

niks zeggen, maar daar word ik niet actief van, dus kies ik ervoor om wel wat te zeggen. Van het een komt het ander en dan is het makkelijker om je te mengen in het gesprek.

Int: Vond u dat er voldoende ruimte was, tijdens de stellingen, om je inbreng te doen?

Res: Ja dat ligt gewoon aan jezelf vind ik. Je kan gewoon zeggen, ik zeg gewoon niks en zeg ik wel wat dan zeg je wel wat. Dat moet iedereen gewoon zelf bepalen.

Int: Je hebt in een grote groep heb je misschien meer ruimte om niks te gaan zeggen, naar de achtergrond te verdwijnen dan in kleine groepjes.

Res: Ja zo werkt het meestal wel ja.

Int: Maar ik kan me ook voorstellen dat als je als vrijwilliger daar bent, er een aantal stellingen tussen zitten, waarvan jij denkt dat de professionals er meer van af zullen weten dan jij.

Res: Je moet de professionals natuurlijk ook niet overschatten.

Int: Ja dat klopt, je hebt ook vrijwilligers die heel veel kennis hebben.

Res: Die weten het soms nog wel beter dan ik.

Int: En de rest van de avond qua invulling, hoe vond u dat?

Res: Ik zat te denken, ik vond het een beetje snel gaan. De stellingen waren geweest en direct gingen we ook eten. Ik snap het allemaal wel. Ik had iets meer verwacht dat het meer diepgang zou hebben. Dat we dieper met elkaar in gesprek zouden gaan.

Int: Waar was u naar op zoek tijdens het Sociaal Café?

Res: Dat ik mensen op kleine schaal beter leer kennen, dat zoek ik gewoon. Dit is mij nu niet echt gelukt. Want volgens mij zat ik met jou aan tafel en een meneer waar ik nu de naam al niet meer van weet. En D. zat naast mij, maar verder sprak ik eigenlijk niemand. Je ziet aan de andere tafel ook allemaal mensen eten en gaat er dan niet snel bij zitten.

Int: Misschien ook wel bekenden die elkaar opzoeken?

Res: Ja, ik probeer altijd bewust niet de bekenden op te zoeken, maar juist bij nieuwe mensen aan tafel te schuiven. Maar als je dan aan een tafel komt te zitten, waar bekenden van elkaar aan zitten, is het lastig om er tussen te komen.

Int: Hoe zou u dit dan willen aanpakken?

Res: Ik denk dan maak je gewoon even groepjes van te voren. Dan heb je van alles wat. Niet dat alle vrijwilligers bij elkaar aan een tafel gaan zitten en alle professionals aan andere tafels. Daar heb je uiteindelijk nog niets aan omdat ze dan niet met elkaar in contact komen.

Int: Ja, want dat de professionals en vrijwilligers samen uitgenodigd werden, vond u dat een prettig opstelling? Of zou u liever een Sociaal Café zien waar het gescheiden is?

Res: Nee, ik vind het leuker door elkaar. Want professionals alleen bij elkaar, dat maak ik wel vaker mee vanuit mijn werk. Ik vind het dan juist wel leuk als je de vrijwilligers ook ontmoet.

Int: *Hoe ziet zo’n bijeenkomst met professionals in uw werk er dan uit? Hoe krijgt dat vorm?*

Res: Dat is gewoon dat je als professionals van verschillende organisaties voor de cliënt samenkomen. Bijvoorbeeld dat ik ga praten bij een woningbouwvereniging, met een orthopedagoog, of psychiater. Dan kan je samen kijken naar het probleem van de cliënt en hoe je daar wat in kan veranderen.

Int: *Is die bijeenkomst op netwerken gericht?*

Res: Nee dat is echt na aanleiding van de vraag van de cliënt. Dat je samen gaat zitten en kijken hoe je de cliënt kunt helpen. Dit werkt ook goed over het algemeen. Maar als ik dan denk aan een Sociaal Café in Lutten, dan stel ik me de bijeenkomsten wel anders voor. Het gaat niet over een cliënt maar over de hele buurt.

Int: *En de sfeer wat het Sociaal Café? Het doel van De Stuw met de naam Sociaal Café is dat het laagdrempelig is. We hadden eerst zelf dat we de naam erg breed vonden en niet goed wisten wat ze daarmee wilden. Het vliegende paard hier in Zwolle is ook een Sociaal Café voor jongeren, maar dat is gewoon een kroeg. We waren zelf aan het zoeken wat ze bedoelen met de naam. Ze willen dat het laagdrempelig is, je ergens gaat zitten en er gesprekken tot stand komen, net als in de kroeg.*

Res: Ja, maar voor wie moet het laagdrempelig zijn? Voor iedereen?

Int: *Ja, voor de bezoekers. Voor de vrijwilligers om te komen, naast dat er ook professionals zijn. Voor iedereen die betrokken is bij de buurt waar het Sociaal Café georganiseerd wordt.*

Res: Hmm, ja ik kom zelf om er iets te halen. En als het te vrijblijvend wordt en heel laag- drempelig, dan wordt het wel een gezellige plek om een praatje te maken en levert het niks op. Als ik iets gezelligs wil doen in mijn vrije tijd dan weet ik wel andere dingen die ik kan doen. Ik wil er zelf iets uithalen.

Int: *De Stuw heeft meerdere gebieden waar ze Sociaal Café voor organiseren. In de Kern is het alleen voor professionals. Daar merken ze dat als er vanuit een grote organisatie als MEE, er elke keer een ander persoon komt. Dus elke keer heb je weer een andere groep. Aan de ene kant willen ze vrijblijvend zijn en het laagdrempelig houden zodat iedereen kan komen die dat wil, maar aan de andere kant dan blijf je elke keer kennismaken en kom je niet tot actie over. Je wil uiteindelijk samen iets opbouwen. Hoe ziet u het vrijblijvende tegenover dat u er iets uit wil halen, kan dit samen gaan of niet?*

Res: Ja, ik denk het wel, als De Stuw in het programma maar duidelijk meer te bieden heeft. Heel veel mensen moeten het een beetje aangereikt krijgen om te gaan netwerken. En nu kon je het gewoon doen, maar je kon het ook niet doen. Er moet iets meer zijn van: we gaan nu aan de slag. Anders ga ik liever naar huis toe.

Int: *Heb je ook het idee dat er actie uit het Sociaal Café voort gekomen is?*

Res: Nee niet echt. Het heeft niet zoveel opgeleverd eigenlijk.

Int: *Als je nu nog een keer uitgenodigd zou worden, zou u dan ook weer komen?*

Res: Ik zou eerst kijken wat er in de uitnodiging staat en wat daar gaat gebeuren. Als er dan gewoon zou staan: we houden een Sociaal Café, we ontmoeten elkaar weer en gaan een hapje eten. Dan ga ik wel bedenken, doe ik het wel of doe ik het niet.

Int: *En dat eten, vond u dat ook nodig?*

Res: Nee van mij hoeft dat het niet zo. Ik ben een vegetariër. Dit maakt het wat lastiger om ergens te eten, omdat ik dan moet afwachten of er iets bij zit wat ik kan eten.

Int: *Had het voor u geen toegevoegde waarde?*

Res: Nee ik vond het juist een beetje, dat moet ook nog even snel.

Int: *Want na het eten was het ook gelijk afgelopen?*

Res: Ja dat was zo. Ik wist ook niet tot hoe lang het zou duren, dit was niet echt duidelijk. Het eten heeft voor mij niet zoveel opgeleverd. Als je gaat eten, dan ga je iets minder praten en het toch de bedoeling dat je wat met elkaar uitwisselt.

Int: *Bij een aantal Sociaal Café hebben ze het eten symbolisch als bindmiddel in willen zetten. Bijvoorbeeld 's middags een soep serveren tijdens het Sociaal Café omdat deze plaats vindt tijdens de lunch. Het Sociaal Café in Lutten was rond het avond eten.*

Res: Ja ik snap wel dat ze dit tijdstip hebben gekozen. Iedereen is een beetje uitgewerkt en tussen je werk en thuis heb je nog een beetje tijd. Mensen kunnen dan wel naar een Sociaal Café. Maar ik vond het eten niet heel bevorderend voor het netwerken.

Int: *U had liever in de tijd dat we aan het eten waren, nog iets meer tijd willen besteden aan het netwerken?*

Res: Ja, want als je gaat eten, dan ga je zitten en blijf je op die plek zitten. Als je bijvoorbeeld alleen een drankje zou doen en bij statafels zou gaan staan, dan ben je veel mobieler. Je kunt dan even kijken waar je wilt gaan staan en verandert makkelijker van positie.

Int: *Om nog even terug te komen op het onderwerp van de naam van het Sociaal Café. Hoe kwam deze naam op u over? Was het gelijk duidelijk wat het dan inhield?*

Res: Nee, dat zou ik niet weten. Ik kan er wel iets bij bedenken. Een café is gewoon een plek waar je iets gaat drinken en waar je elkaar ontmoet. Bij het sociale, ja dacht ik eerst moet ik sociaal dan nog wat leren of zo. Alsof ik daar moet komen en sociale vaardigheden aan moet leren. Nee ik zou dus niet gelijk dit doel aanhalen, maar als ze het duidelijk erbij zetten dan kan je wel brede naam houden.

Int: *Je zou er meerdere dingen bij kunnen interpreteren?*

Res: Ja, ik zou er nog wel 3 verhalen bij kunnen verzinnen.

CAFÉS HARDENBERG

- Int: Ja dat klopt, als je bij google intypt krijg je ook verschillende concepten zoals buurthuis of een kroeg. Tegelijk is het ook wel mooi, het is een breed begrip en je kunt jouw eigen invulling aan geven.*
- Res: Het is niet erg om een brede naam aan te houden, dit kan ook heel goed. Maar dan moet je wel duidelijk naar voren brengen wat je doel en missie hier mee is. Omdat het Sociaal Café nog vrij nieuw is, moet het vaker plaats vinden, waardoor het zich nog wel ontwikkelt. Dan kunnen mensen input geven bijv. laten we het op deze manier gaan doen dan hebben we er meer aan. Die tijd moet je er ook gewoon aan geven.*
- Int: Vindt u dat er bij een Sociaal Café steeds dezelfde mensen uitgenodigd moeten worden? Of zou u het prima vinden om elke keer weer met nieuwe mensen in contact te komen, dus dat het Sociaal Café rouleert in bezoekers.*
- Res: Nee, dat zou ik niet erg vinden als er steeds andere mensen komen. Op gegeven moment ken je de organisaties die uitgenodigd worden en weet je wat die doet. En of het dan Pieter is die naar het Sociaal Café komt als wijkagent of Thea dat maakt mij dan niet uit.*
- Int: Ben u ook bekend met de ontwikkelingen rondom de wijkteams die straks ingezet zullen worden door de gemeente Hardenberg?*
- Res: Ja ik ga zelf ook in een wijkteam werken, in Dedemsvaart.*
- Int: Heeft u al een beeld hoe het daar er uit gaat zien?*
- Res: Nee daar heb ik volgende week een bijeenkomst over. Dan moet het nog meer vorm krijgen. Voor de gemeente is dit ook allemaal nieuw, dus ze moeten nog kijken hoe alles moet. Er is in de politiek ook een discussie aan de gang of het niet te snel gaat en een jaar uitgesteld zou moeten worden. Maar er is al 9 jaar sprake van dit plan dacht ik. Dus nee ik heb er nog niet echt een beeld van. Of we dan een locatie krijgen, een kantoor, waar we dan met alle wijkteamleden samen komen om de signalen te bespreken, dat zou ik wel willen weten. En hoe het helemaal in zijn werk gaat en hoe je de burger van dienst kan zijn.*
- Int: We weten dat deze ontwikkeling er aan komt en we zijn aan het kijken of het Sociaal Café er naast kan blijven bestaan of dat het dan geen toegevoegde waarde meer heeft. Omdat de professionals in het wijkteam ook al samenkomen, is het Sociaal Café dan nog wel nodig of was het een mooie voorloper op de wijkteams. Of moeten we dan Sociale Cafés organiseren met vrijwilligers en professionals omdat je dan een andere samenstelling krijgt.*
- Res: Ik weet nog niet hoe de wijkteams ingevuld gaan worden. Dan is het inderdaad de vraag of de Sociale Cafés nog nodig zijn. Je ziet elkaar als professionals al in de wijkteams dus dan hoeft je niet extra bijeenkomsten te organiseren voor professionals om andere professionals te ontmoeten.*
- Int: In het Deltioncollege in Zwolle organiseren ze kennis cafés. Hierin worden actuele ontwikkelingen en methodes besproken met professionals. Zou dit dan meer iets zijn voor de professionals?*

Res: Ja, dat zou kunnen. Ik ben er zelf nooit geweest. Ik ben zelf erg gericht op de vraag van de cliënt en ik zoek zelf uit wie ik nodig heb en waar ik ze kan vinden. Dan ga ik met hen aan de slag.

Int: Wat zou u extra uit het Sociaal Café willen halen?

Res: Op het moment heb ik bijna geen cliënten in Lutten, al een half jaar niet. Daardoor speelt het veel minder. Ik kan me voorstellen dat als ik wel meer cliënten daar krijg, ik ook zou willen weten wat er speelt in het gebied. Ik heb anderen nodig voor mijn cliënt, maar die vind ik ook wel zonder Sociaal Café. Dan zoek ik het zelf gewoon uit. Je wordt al zo geprikkeld door van alles om je heen. Je kan niet alles bijhouden en opslaan dus dan richt ik mij maar op het gene dat ik nodig heb voor de cliënt.

Bijlage 15: interview 8

Datum: 02-05-2014
respondent: Medewerker De Stuw (re)
Interviewers: Matthea Bosch en Benjamin de Groot (Int:)

- Int: Je collega had het van te voren al gezegd ja, als je een klein vrouwtje ziet binnensluipen dan.
- Res: Hij wist wel dat ik heel stiekem wou binnenkomen.
- Int: We hadden zoiets, juist omdat jij die er tegen aan kijkt. En we wisten dat jij bij Sibculo aanwezig was geweest. We kunnen altijd kijken wat we hier weer uit kunnen halen.
- Res: Ik ben wel betrokken bij Sibculo, heb ik gemerkt toen ik in team Zuid kwam. Je ziet gewoon in Kloosterhaar zie je gewoon van alle kanten successen halen en sibculo red het gewoon niet. En dan denk je hoe kan dat nou? Het Int:rigeert me wel. Dus in die zien vond ik het jammer dat ik er niet meer bij betrokken kon zijn. Ik sta er wel een beetje anders in dan anderen. En ik ben geen sociaal werker. Op papier wel.
- Int: Want wat is je functie.
- Res: Ik doe sociaal raadslieden werk dat is net weer wat anders dan sociaal werker, opbouw-werker.
- Int: Oké
- Res: Dat ben ik niet, ik ben geen opbouwwerker, wat ik ook gezien heb bijvoorbeeld bij overleggen in de Norden, waar we nu mee bezig zijn. Daar moet een nieuw wijkvereniging bestuur opgezet worden. en dat moet helemaal vanaf de grond af opnieuw, nou ik denk in juridische termen van moet het een stichting worden of een vereniging en welke partijen betrekken we daarbij en welke voorwaarden. En hoe doen we het met de inning van het lidmaatschap en hoe doen we dat soort dingen. En ik merk dat iemand als, ik ben bij een vergadering betrokken geweest en toen zei ik ook, dit is mijn ding volgens mij niet, volgens mij moet iemand anders dat doen. Toen kwam een collega erbij zitten, die heeft een hele andere invalshoek en dan denk ik van wow, zo begin je van onderaf aan. Weetje wel, die kijkt anders. Dus dat is voor mij heel lastig.
- Int: Van de Sociale Cafés vonden wij Sibculo ook wel één van de pittigste Sociale Cafés die plaats heeft gevonden. In onze observaties en zo, dachten wij wel van het is des te interessanter voor ons onderzoek, maar dat verliep ook gewoon veel moeizamer, de anderen liepen soepeler. Vooral gewoon als je qua observaties naar houding van mensen, waarom komen mensen hier. Hun gedachten erachter is heel anders dan het Sociaal Café in Lutten was.
- Res: Ik heb het Sociaal Café alleen meegemaakt in HRV, Hoogeveen Reeseveen, Veenbruggen. Die heb ik meehelpen voorbereiden, heel intensief. Die sfeer is anders. Ik dacht eerst dat ligt aan mij, mijn houding ten aanzien van Sibculo. Een beetje dat oude gevoel dat ik heb dan. En die anderen heb ik veel meer voorbereid, deze ben ik alleen maar aanwezig, ik dacht dat het daar aan lag. Toen ik door jullie gedwongen werd om er op een andere manier erover na te denken had ik wel ineens het idee, wat jij ook zegt, de sfeer was anders en de mensen reageerden anders. Bij HRV hadden de mensen echt, we gaan er iets gezelligs van maken, het is leuk als er iets uit komt. Iedereen had ook al was iedereen heel kritisch, wel positieve kritiek in mijn herinnering. In Sibculo merkte ik dat er direct al aversie was tegen hoe de avond gepland was.

Ik kwam binnen en ik schoof aan tafel en toen kreeg ik direct al die planning is zo lang en moeten we zo lang eten straks en moeten we zo lang over soep en brood doen en duurt de avond zo lang, ik wil zo naar huis. Dat hoorde ik. En toen dacht ik, nou dat vind ik heel bijzonder. Het eten is juist waar tijd voor genomen wordt en wanneer mensen met elkaar gaan praten. En alvast dingen uitwisselen en dat gebeurde in Hoogenweg en in Sibculo gebeurde dat niet. Dus denk ik wel, een hele andere sfeer. Ik weet ook niet of de organisator dat in zijn voorbereiding had kunnen tackelen. Ik denk het haast niet. Ik denk echt iets dat het iets is dat daar leeft.

Int: Het is denk ik ook gewoon deels cultuur. De manier waarop de mensen het gesprek aangingen. Alleen al waarom ben je hier. Ja, anders weet ik niet wat er in het dorp is gebeurd. En als dat dan de reden is. Ik denk dat is dan zo anders als je bijvoorbeeld in Lutten bent, van ik wil wel eens weten wat er speelt en misschien kunnen we wat betekenen.

Res: Zeiden die mensen dat? Anders weet ik niet wat er.

Int: Wat is gebeurd, de mensen bij mij aan tafel die waren er alleen omdat ze dan mee konden praten bij de bakker.

Res: Ohw, dat is zo tekenend. Ook onderling over de dorpen wordt er negatief gesproken. Daar breek je lastig door heen. Nu zie ik wat Kloosterhaar doet, en dan denk ik zo, ik kan me voorstellen dat Sibculo jaloers is op wat Kloosterhaar wel bereikt. Dat wil Sibculo ook, en dat gun ik ze ook.

147 Int: Dat hoorde je die avond ook wel, Kloosterhaar heeft dit en Kloosterhaar heeft dat. Hier moet de school bijna sluiten en de supermarkt is nog maar de vraag of die blijft en Kloosterhaar heeft alles. Dan denk ik van waar blijft de zin van wat kunnen we eraan doen. Dat komt dan niet.

Res: Ze nemen zelf die verantwoordelijkheid er niet voor, of ze voelen zich daar niet verantwoordelijk voor. Ik weet het niet. Die school dat is ook iets wat je noemt. Ja ik zit nu zo een eind heen te.

Int: Dat is prima.

Res: Die school is ook iets dat je noemt, Windesheim is dat. Nou ik heb in het Chrono bestuur gezeten een paar jaar geleden. Van het Chrono is het overkoepelende orgaan van alle christelijke basisscholen van de gemeente Hardenberg. Windesheim is een christelijke basisschool, wil zich niet aansluiten bij Chrono. We hadden 16 scholen als bestuur en ik weet dat Chrono ontzettend, in de tijd dat ik in het bestuur zat. Nu moet de Kastanjehof sluiten nou dat heb ik dan gelukkig nu niet meegemaakt. Maar toen die tijd dat ik erin zat moest de Vlinder sluiten, omdat de Matrix net nieuw gebouwd was. En ik maakte mee dat ze Radewijk dicht wilden doen. Nou en daar hebben we ons ontzetten hard voor gemaakt als bestuur, want die school heeft in zo'n klein dorp zo'n ontzettend belangrijke functie, dat kan gewoon niet dicht. Dus relatief gaat daar heel veel geld naar zo'n hele kleine school, omdat die school zo'n enorme functie heeft in zo'n dorp, die kan gewoon niet dicht. Dus relatief gaat daar heel veel geld naar zo'n hele kleine school, omdat je die school zo'n belangrijke functie heeft in zo'n dorp. Dat gaat misschien ten koste van andere scholen, maar je doet het met z'n allen. Dat is dat Chrono idee, de grotere scholen dragen mee zodat de kleinere scholen kunnen blijven

bestaan. En Windesheim, als die zich aansluit bij Chrono, hebben ze meer kans dat ze kunnen blijven bestaan. Dat was toen al een discussie, maar dat wilden ze nooit. En dat is typisch Sibculo, van we willen dat zelf regelen. Terwijl ik dacht, als je aansluit heb je meer kans dat in zo'n klein dorp de school blijft bestaan. Het zou heel erg zijn als die weg zou gaan.

Int: Zullen we eens uhm. Tenminste het doel van de Sociale Cafés is het bevorderen van de leefbaarheid en samenhang in de dorpen, prestatieveld 1 van de Wmo. Hoe kijk jij daar tegenaan. Op welke manier dat gebeurd.

Res: Het bevorderen van die leefbaarheid of het organiseren van de Sociale Cafés?

Int: Het bevorderen van die leefbaarheid, hoe een Sociaal Café daar aan bijdraagt.

Res: Ik kende het hele fenomeen Sociale Cafés kende ik nog niet tot 1,5 jaar geleden. Het is dus voor mij hartstikke nieuw. Ik vond het een geweldige formule. Ik had echt het idee als mensen informeel bij elkaar zitten, kom je tot andere gesprekken. dan dat je zou gaan vergaderen. Dat merk ik ook, wat jij net noemde. Komen niet naar boven als je met z'n allen gaat zitten vergaderen. Dan steken mensen hun nek niet uit om dingen te gaan zeggen. Zo informeel hoor je zeg maar meer dan ja, en de sfeer die in het dorp leeft die proef je beter in een Sociaal Café dan in een vergadering. In die zin denk ik wel dat een Sociaal Café een heel mooi instrument is om bepaalde doelen te bereiken, om die samenhang te bevorderen. Ik zie het als een mooie basis.

Int: Wij hebben de ontwikkelingen van de wijkteams. Die volgen we ook. Weet je daar ook iets van af?

148

Res: Daar ben ik wel bij betrokken.

Int: Want dat heeft natuurlijk ook invloed op het idee van een Sociaal Café. Hoe zie jij die ontwikkelingen naast elkaar gaan. van de wijkteams en dan gelinkt aan prestatieveld 1, om het dan even moeilijk te maken.

Res: Ik hoop dat ik het goede antwoord geeft die je hele vraag dekt. Met wijkteams bedoel je de wijkteams van De Stuw, niet de gebiedsteams van de gemeente.

Int: Van de gemeente.

Res: Oe, daar durf ik niet. Dat vind ik lastig om te zeggen en niemand precies weet hoe het eruit gaat zien. Dan grijp ik even terug op de wijkteams van De Stuw, want in team zuid was ik wel, werd ik ingedeeld. Toen pas kwam voor mij die eerste kennismaking met de formule Sociaal Café. Toen dacht ik van nou, wat moet ik me daar bij voorstellen. Vanuit dit werk kon ik daar niet zoveel mee. Maar goed collega's legden dat toen wel mooi uit hoe dat zou gaan werken met zo'n Sociaal Café. Het is wel leuk om op die manier gebied Zuid te leren kennen. En uhm dat heeft wel aan mijn verwachtingen voldaan. Ik denk dat ik best een realistisch beeld heb van wat er in HRV, wat daar speelt. Ik denk dat ik nu van Sibculo ook wel een beter beeld heb gekregen waar de kruk zit. ik heb ook gemerkt aan de Hoogenweg dat daar het Sociale Cafés hele realistische doelen zijn gekomen. Binnenkort hebben we daar een follow-up van. Hoe dat verder gaat. En ja, wat dat betreft denk ik dat een Sociaal Café een goed instrument is voor

prestatieveld 1. Het is ook geen duur instrument. Het is absoluut geen duur instrument om te organiseren. Daar moet je in deze tijd ook naar kijken, het is goed te doen.

Int: Hoe hebben, daar ben ik zelf wel benieuwd naar, Hoe hebben je collega's dat toen aan jou uitgelegd? Wat een Sociaal Café is, want wij hebben er best lang over gedaan voordat we het helemaal door hadden.

Res: Nou, ik weet niet de officiële definitie van Sociaal Café hoor. Uhm, het is begonnen met het alzheimer café. Dat heeft een collega toen uitgelegd. Dat is nou een alzheimercafé, dat is wel een leuk idee om te doen. Toen zag ik nog meer iets van gezelligheid en kennismaking en dat is het dan. 2 collega's hebben er toen aan toegevoegd dat mensen dus informeer op een andere manier met elkaar praten en dat je daar een allerlei doelen aan kan verbinden of uit kan halen. Of dat je toegang tot de mensen krijgt en dat de mensen jou weten te vinden. Dat het een soort laagdrempelig overleg is.

Int: Vind je Sociaal Café dan ook een passende naam ervoor?

Res: Ik had bij Sociaal Café absoluut geen idee van wat het moest zijn. ik zag me al aan de bar zitten. Nee ik vind de naam Sociaal Café is voor mij niet lading dekkend. In het begin niet, nu wel

Int: En dat komt nu omdat je weet wat erachter zit.

Res: Ja, nu heb ik een beeld en nu denk ik je kan het op verschillende manieren vormgeven. Je kan het aanpassen aan de mensen en omgeving. En je kunt beslissen of je de formele kant of de informele kant, of juist met elkaar in verband brengt. Organisaties kunnen elkaar ondersteunen, ja ik zie daar nu zoveel lijnen lopen, netwerklijnen. Dat ik nu zo iets heb van, wat een goed iets. De naam Sociaal Café heb ik een heel ander beeld bij. Nu denk ik dat ik wel het goede beeld heb. Ik vind het geen verkeerde naam hoor, ik zou niet weten hoe die wel moet heten. Voordat mensen weten wat een Sociaal Café is, denk ik dat het tijd nodig heeft of dat ze het mee moeten maken, ik weet het niet. Hoe is jullie ervaring. Zijn er mensen die worden uitgenodigd en denken van Sociaal Café, wat is dat nou?.

Int: Wij gingen op google kijken, wat is dan een Sociaal Café. Dan kom je 10 verschillende dingen tegen. Het studentencafé waar wij vaak zitten is ook een Sociaal Café.

Res: Precies.

Int: Wij dachten ook van leuk, bier met z'n allen. Ja, voor ons heeft het ook best lang geduurd voordat wij concreet konden zeggen, van dit is nu een Sociaal Café. Kijk als je de missie en de visie van De Stuw leert kennen en weet wat ze ermee willen bereiken en weet wat de doelen erachter zijn. dan begrijp je het, maar bij de naam zelf. Dat is zo groot en breed.

Res: Dat is ook echt zo, dat VOS gebeuren, verbinden ondersteunen stimuleren, daar is het sociale café mee doordrenkt natuurlijk. Dat kan je enorm uitbouwen als je wil, maar de naam. Ik denk dat ik een beeld had van nou, bij de Baaldenborg dat je met de mensen ging wandelen en dan wat drinken of zo. De naam Sociaal Café, nee ik kon er helemaal niks mee. Dus als je wat ander kan verzinnen.

CAFÉS HARDENBERG

- Int: We zijn er wel mee bezig geweest, wat moeten we met die naam. Ergens de visie erachter is wel weer heel mooi. En dan sluit het helemaal volledig. Dus we weten nog niet helemaal. We zijn aan het zoeken of je het helemaal uitlegt wat een Sociaal Café is, leg je de visie erachter uit. Of pas je de naam aan in eerste instantie, naar de bezoekers toe ook. Ook dat het Sociaal Café is nu een beetje al in de gebieden plaatsgevonden. Mensen leren net een beetje wat een Sociaal Café is. Dus als we nu de naam gaan veranderen, kan dat ook weer voor extra verwarring zorgen.
- Res: Dat kan juist tegen werken.
- Int: We zitten nog een beetje af te weten, en dan moet je ook nog met een goede naam komen die in één keer strak neer zet met wat je eigenlijk bedoeld. Dat is wel lastig.
- Res: Je hebt wel gelijk als je zegt als je er één keer bent geweest dan dekt het de lading ook. Dan denk je het klopt wel, maar voordat je een beeld gevormd hebt is het gewoon even zoeken. Het kan ook een voordeel zijn voor deelnemers, dat ze met elkaar moeten praten en moeten bedenken wat moet dat zijn een Sociaal Café, wat verwachten ze van ons. Het triggert wel natuurlijk om over na te denken, dat zit er wel weer in.
- Int: het werkt de nieuwsgierigheid op, die mensen willen weten wat het nou is en dan komen ze wel.
- Res: net zoals bij Sibculo, dan kunnen ze erover meepraten bij de bakker de volgende dag.
- Int: en de positie van de stuw tijdens de Sociale Cafés, hoe zie jij doe. Hoe zie jij de stuw daarin staan?
- Res: Ik denk dat de stuw een voortrekkersrol in zou kunnen hebben. En ik zet bewust niet moeten. Het zou het mooiste zijn, als persoonlijk, als zo'n plaatselijk belang zou zeggen, we organiseren een Sociaal Café en we nodigen de stuw ook uit. Dat zou een soort ideaalbeeld zijn, dat het uit het dorp zelf komt. Dat ze zelf een Sociaal Café willen organiseren en kijken wat de stuw daar in kan betekenen. Maar goed, zover is het nog niet en dan denk ik tot die tijd, vind ik dat de stuw daar een voortrekkersrol in heeft om de mensen. Kijk zonder de stuw kan je het ook organiseren als gemeenschap. Daar kunnen ook hele mooie dingen ontstaan. Dat zie je in Kloosterhaar ook gebeuren, die organiseren hun eigen dingen en die trekken een keer aan de bel als ze het nodig hebben, dat is een ideaal beeld. Die mensen zijn gewoon een paar stappen verder. Tot die tijd moet de stuw het initiëren en zorgen dat er iets uitkomt en dat het ook voortgang heeft. Een soort stuwende rol.
- Int: Heb je ook een idee hoe dat dan kan, dat er in kloosterhaar het zelf oppakt.
- Res: Als je daar een antwoord op had. Echt waar, nou ik weet niet wie daar het antwoord op heeft binnen de stuw. Heeft iemand daar een antwoord op kunnen geven?
- Int: Nee volgens mij niet.
- Res: Ik denk dat mensen als (2 namen van collega's). Ja, dat zijn van die doorgewinterde collega's. Als je die zou vragen zouden die allerlei factoren kunnen noemen, waarom het Sibculo nog niet gelukt is en Kloosterhaar wel. Maar net dat ene dat X-factor gevoel van dat die één zo binnen

komt in een Sociaal Café en de ander zo weet ik niet. Het zal wel in het verleden liggen en in de cultuur die daar ontstaan is waar mensen zich niet aan kunnen onttrekken, ik weet het niet. Het is echt iets van oud denk ik. Iets ouds dat daar zit. Waar mensen uit moeten worstelen. Misschien als er genoeg import komt wonen, misschien dat het dan...

Int: Haha, zo noemen ze dat ook echt.

Res: Ja, dat weet ik.

Int: Zelfs iemand die er al 15 jaar woont was echt geen Sibculoër. Want die was daar komen wonen.

Res: Hoe is het mogelijk, dat verbaasd je weer. Dat wij gevoel, dat kliekvorm. Alles wat er nieuw komt is verdacht. Je moet daar aardig je best doen om daar in opgenomen te worden in die gemeenschap. Aan de andere kant, als ze je opnemen en je wordt geaccepteerd dan gaan ze voor je door het vuur. Ze gaan daar wel voor elkaar, springen wel voor elkaar in de bres. Dat zie ik ook wel, dat doen ze ook wel.

Int: ben je ook betrokken geweest bij het voorbereiden van een Sociaal Café.

Res: nee, alleen bij de Hoogenweg, maar niet bij Sibculo.

Int: en die bij de Hoogenweg, kan je daar iets van vertellen hoe dat gaat zeg maar, dat proces?

Res: moet ik even diep graven hoor. Ja we hadden een teamvergadering van team Zuid, daar stond het steeds op de agenda. En langzamerhand groeide het gewoon. We hebben hem ook gekozen in eerste instantie die buurt, omdat we daar het minst van afwisten. We dachten dat is echt voor ons een zwart vlek, daar moeten we beginnen. Norden hoort ook bij ons, maar daar was al heel veel over bekend. Sibculo, Kloosterhaar was ook al heel veel over bekend, Bergendheim was iemand ook wel heel druk mee bezig. Bruchterveld ging een MFC verbouwd worden, dus dachten we van nou dat moet echt Hoogenweg daar weten we nog weinig van, daar moeten we dan heen. Dat was de reden om de locatie te kiezen. En toen moesten we echt gaan zoeken van wie moeten we uit gaan nodigen. In eerste instantie dat we het gepland hadden dat dé toneelvereniging die heel levendig is, ze hebben er daar twee. Dat die de repetitieavond toen hadden. Dat is de eerste waar je tegenaan loopt, Dom. Toen hebben we hem verplaatst. Toen hebben we aan hun gevraagd op welke avond wél iedereen kan. Dat was mijn eerste leermoment, dat ik dacht van je moet nooit zelf een datum prikken. Echt aan de buurt overlaten, van wanneer denken jullie allemaal zelf te kunnen. Was volgens mij zelfs een jubileum avond waar de andere vereniging ook zou komen. Dus dan zou je de helft van de mensen niet op die avond hebben. Dat was een eerste leermoment dat ik dacht oké, dat moet je dus nooit zo doen. En we hebben stellingen gebruikt doen. Ja we hebben het aan de hand van stellingen gedaan. Zelf vond ik dat meer opleveren dan in Sibculo de positieve en negatieve.

Int: kansen en bedreigingen.

Res: ja, persoonlijk vond ik dat meer opleveren.

Int: en waar ligt dat aan?

Res: weet ik niet, of dat aan de mensen lag of aan de vorm. Het was wel een feit dat bij de Hoogenweg meer uit kwam qua tastbare doelen.

Int: want hoe verliep dat met die stellingen dan, was dat centraal?

Res: moet ik even denken hoor, we hebben eerst samen gegeten. En toen hebben we groepjes verdeeld en die groepjes rouleerden. We stonden bij een tafel allemaal van De Stuw, met stellingen op tafel en dan kregen we iedere keer een ander groepje. Elk groepje had andere ideeën over de stellingen. Ook binnen de groepjes verschilde dat natuurlijk. Dan merk je meteen dit leeft er en dat leeft er. Daar kwamen natuurlijk na een minuut of 10 waren ze over de stelling uitgepraat en dan kwam er nog van alles op tafel waarvan je dacht dat kunnen we ook meenemen. Ik vond dat wel een hele mooie manier. Achteraf denk ik misschien was het, nee in Sibculo zijn we toch ook wel in kleine groepjes gaan zitten. Maar ik weet niet hoe dat bij die anderen verlopen is. Bij mijn groepje had ik 2 delen. Er waren 3 die constant met elkaar zaten te praten en 4 die met mij zaten te praten. Ik heb echt wel meer dan 10 keer gezegd, zullen we het centraal houden. En dan betrok ik degenen die zich afkeerden er ook weer bij van wat vind jij er nou van? Weet je wel. Ik moest er voor werken om ze er bij te houden. Dat was in Hoogenweg niet zo. Of dat door de stellingen kwam of door de mensen, dat weet ik niet. De vorm waarin het gegoten was of het publiek dat er was, dat weet ik niet. Er was wel een wezenlijk verschil in die groepsgesprekjes vond ik. Ik hoorde van, ik heb dat toen teruggegeven in team Zuid van ligt dat aan mij, had ik nou zo'n groepje die zich zo opsplijste, maar het bleek dat iemand anders dat ook had.

Int: in ons groepje was dat ook wel. Was hetzelfde geval. Oppassen wat ze zeiden, dat als ze wat gingen vertelden dat de rest vol spanning toekeek van wat ga jij nu openleggen over Sibculo. Ik zat daar met een medewerker van De Stuw en wij zijn natuurlijk helemaal buitenstaanders, dat proefde je wel ja. Dat verschil van niet alles hoeft verteld te worden aan mensen die hier niet vandaan komen.

Res: Hoogenweg was dan weer heel open daarin.

Int: grappig hoe dat is.

Res: er gingen zelfs namen over tafel in Hoogenweg. Dan moet je die en die hebben, die is daar zo goed in.

Int: je had het net ook over een follow-up. Dus jullie hebben een vervolg op het Sociaal Café gepland.

Res: dat is die van HRV, daar zijn hele concrete doelen en wensen uitgekomen van de bewolking, die hebben wij omgezet in doelen. Die hebben wij weer teruggestuurd van klopt het dat we het zo goed verwoord hebben wat jullie graag zouden willen. Kies dan ook de 3 die jij het belangrijkste vind. Daar zijn een stuk of 4 reacties op teruggekomen. 4 organisaties die teruggestuurd hadden van dit zijn onze top 3 doelen en daar zouden we het graag zien dat de stuw daarmee ondersteunt. Daar gaan we nu binnenkort in een hele kleine groep met 6 man en de contactambtenaar van de gemeente gaan we daarover verder praten over hoe dat vormgegeven kan worden. Dat is wel leuk, dan kom je meer op mijn terrein. Het wordt dan heel concreet.

- Int: kiezen jullie er voor om ook professionals die actief zijn in die buurt uit te nodigen. In Sibculo was er bijvoorbeeld een Wmo consulent die vanuit de gemeente betrokken was.
- Res: we hebben in HRV echt de keus gemaakt we maken een informeel Sociaal Café was ook echt informeel. En ik heb in Sibculo begrepen dat we ook een informeel café zouden doen en dat de Wmo consulent zelf had aangegeven dat ze er graag bij zou zijn. Toen hebben we besloten in het teamoverleg dat we dat zouden moeten doen. Dan is het net niet helemaal informeel meer. Het was vooral, met name de zelfde soort organisaties die daar zaten.
- Int: als je kijkt, heeft professionals en vrijwilligers bij elkaar een meerwaarde?
- Res: we hebben gekozen voor twee keer nu om informeel te starten, omdat we het idee hadden dat we dan echt kregen te horen wat er bij de bevolking leeft. Ook omdat we wel contact hebben met die professionele organisaties. Daar hoor je al wel eens wat van. Juist informeel belangrijk. Wat precies daar de overweging van is geweest in Sibculo dat weet ik niet, dat zou de organisator moeten zeggen. We hebben wel in eerste instantie voor informeel gekozen met het idee om met de follow-up er misschien formeel erbij te betrekken.
- Int: waarom is er met de follow-up gekozen om een klein groepje?
- Res: omdat we ook tot iets willen komen. Iets daadwerkelijk wat gerealiseerd gaat worden. Dit is lastig om met 30 man te doen. We hebben er voor gekozen om de mensen die terug gereageerd hebben, voor de anderen hebben we zo iets dat hebben ze voor kennisgeving aangenomen. De drang om iets te doen, kijk draagvlak moet er ook zijn voor iets. Als iemand terug reageert en die is die zeker, die neemt de moeite al om te reageren. Om de top 3 te pakken en te zeggen, ja daar wil ik over mee praten. Die vraag stond er ook bij hoor, van wilt u verder meepraten. Die mensen hebben echt gereageerd die organisaties en denk ik oké, daar gaan we dus verder mee om tafel en daarna kan je het wel weer beter trekken. Om meer draagvlak te krijgen. In eerste instantie hebben we gezegd we gaan het eens klein aanpakken en dan kunnen we tot iets concreets komen. Vervolgens gaan we het wel weer uitspreiden. Misschien nog een Sociaal Café met informeel en formeel erbij. Dat zou kunnen. We hebben de volgende stap nog niet. Het is wel even zo van dat zou kunnen.

Bijlage 16: Interview 9

Respondent (Res): Plaatselijk Belang Dedemsvaart
Interviewers (Int): Benjamin de Groot en Matthea Bosch
Datum: 06-05-2014

Int: *Het doel van het interview is om te kijken hoe het ervaren wordt, de Sociaal Cafés en hoe de organisatie in zijn werk gaat en dat doen we aan de hand van een topiclist. We hebben een aantal onderwerpen op die topiclist en één daarvan is prestatieveld 1. Vanuit De Stuw zeggen ze dat het belangrijk is dat het prestatieveld 1 bevordert, de leefbaarheid en samenhang in de buurten en dorpen.*

Res: Dat zegt u, maar zegt De Stuw dat ook?

Int: *Ja dat zegt De Stuw ook. De Stuw werkt volgens welzijn nieuwe stijl. Dit is een van de prestatievelden van de Wmo, aansluiten bij de doelen van Welzijn Nieuwe Stijl. Ik ben benieuwd op welke manier u het ziet dat het aansluit bij het bevorderen van die samenhang en leefbaarheid of als u het niet ziet, wat mist u dan?*

Res: Het is allemaal rommelig, ook in de organisatie van De Stuw. Dat merk je aan alle kanten, om een voorbeeld te geven: ik probeer al iemand 4 weken te bereiken van De Stuw om een vervolg te geven aan het leefbaarheidsverhaal, de Sociaal Cafés. We hebben er 2 nu gehad, in juni vorig jaar en in januari begin dit jaar. De eerste was een kennismaking en de tweede was iets meer inhoudelijk, waar jullie bij waren. Twee dingen hebben we eruit geventileerd waar we mee aan de slag willen gaan. De eerste is een digitaal portaal, digitaal plein en als tweede een beursvloer om met de ondernemers wat samen te gaan doen. We hebben van te voren afgesproken dat ik zou samenwerken met iemand van De Stuw om Het Sociaal Café in de benen te krijgen en deze samenwerking verliep ook goed tot januari. Alleen het vervolg daar op tot nu toe, is erg wankel. Als je de eerste maanden van het jaar geen voorbereiding treft, de vakanties zijn aanstaande, dan is iedereen steeds weg, dan houdt het zo op. Eigenlijk moet je iets voor de vakantie rond hebben om na de vakantie te kunnen oogsten. Dit ontbreekt nu een beetje in het geheel. Dus je hebt een directe vraag gesteld, maar ik vertel het verhaal hoe het nu bij ons beleefd wordt, dat we een beetje stil staan in het verhaal van het voorgaande.

Int: *Met welk doel organiseren jullie het Sociaal Café?*

Res: Op basis van uitkomsten van Stimuland van eind 2012 en daar is in mei 2012 een presentatie van gegeven. Daar hebben wij als PB in de voorfase ook onze bijdrage gegeven alleen bij de slot bijeenkomst hier in Dedemsvaart, waar de laatste finishing touch kon worden gegeven aan de rapportage, schitteren wij in afwezigheid. Dit is ons niet in dank afgenomen, terecht. Ik was toen op vakantie. Ik heb aangegeven dat daar wel iemand heen moest van PB, maar dit is toen niet gebeurd. We hebben aan het eind van dat jaar, zijn we toch naar Stimuland gegaan en hebben de rapportage bekeken. Daar stonden een heleboel dingen in, dat er veel gebeurd in Dedemsvaart maar dat de afstemming onder elkaar ontbreekt grotendeels. Iedereen doet maar wat, is bezig voor wel een goede zaak maar de afspraak hoe je dat aan elkaar zou kunnen koppelen ontbreekt.

Int: *Samenhang*

Res: Ja samenhang

Int: *Wie vat u dan onder iedereen?*

Res: Nou, goed ik kan een voorbeeld geven: 4 mei hebben we gehad. Er zijn een aantal dingen op die avond gebeurd. We bestaan 12 jaar en organiseren al jaren de dodenherdenking. Dit is altijd van half 8 tot 8 uur. Nu hadden de kerken een idee, namelijk om voorafgaande aan de dodenherdenking een kerkdienst houden. Ze houden die kerkdienst van 7 uur tot half 8. Maar dan moet je nog uit de kerk opstaan en weggaan en misschien loopt het nog wel wat uit. Dan sluit je halverwege onze bijeenkomst pas aan en dan vragen ze aan ons of we nog een stukje kunnen opschuiven. Dit is een voorbeeld van hoe mensen toch heel beperkt denken.

Int: *Dus eigenlijk een soort van afstemmingen tussen de organisaties en verenigingen ontbreekt.*

Res: Ja het is maar een kleine moeite om een telefoontje te plegen, elkaar even de mond te gunnen om te kijken wat het programma is van de kerken en PB. Als je dat op elkaar afstemt dan ben je klaar.

Int: *Ziet u de Sociaal Café daarin helpend en bevorderend om de samenhang te versterken?*

Res: Ja ik denk wel dat het een stap in de goede richting kan zijn. Mits je natuurlijk wel iedereen bereikt en iedereen bereid is om van zijn eiland te komen en te kijken naar het totale belang want dat is heel belangrijk. Niks te nadelen van de kerk, maar het is wel een conservatief blok. Als zij zich op een gegeven moment gaan aanpassen, dat is natuurlijk de vraag. Ik hoop het en verwacht ook in een goed gesprek met de kerk dat we daar uit moeten kunnen komen.

Het is wel een typisch voorbeeld.

Int: *De positie van De Stuw bij het organiseren van de Sociaal Cafés, u zei al dat u ging samen werken met een organisator van De Stuw. Hoe ziet u De Stuw zichzelf neerzetten?*

Res: Zij zouden ons een ondersteunde rol bieden. We zouden samen het karretje trekken. Dit ging ook prima tot 27 januari omdat het nu zo wankel is. Ik denk zelf dat De Stuw in de war is over de toekomst. Ik heb wel eens gezegd dat zij de knop om moeten draaien en naar de toekomst moeten gaan kijken. De gemeente is daar leiding gevend in en doet niet zo moeilijk. Er komen 4 sociale teams in Hardenberg en daar worden zij er één van. Ga daar op anticiperen en niet blijven hangen in waar je nu mee bezig bent. Ze zouden daar eens goed naar moeten kijken.

Int: *Hoe zou u vervolgens het Sociaal Café naast een wijkteam willen zien?*

Res: Nou ja, we hebben een aantal dingen op papier waar je op een gegeven moment mee aan de gang zou kunnen gaan. We hebben er twee uit gehaald, dat digitale portaal en beursvloer. Het is niet het makkelijkste om op te zetten, maar goed we komen steeds een stapje verder. Dit is niet zo in tijd gebonden, we zeggen niet dat je er aan het eind van het jaar klaar mee zijn. Maar je moet er ook niet heel lang over doen, je moet wel voortgang houden. Gisteren was er gesprek met mensen om Dedemsvaart in beeld te zetten. Zij hebben toegezegd om mee te gaan doen. Dit is al weer een stapje vooruit. En morgenavond zit ik met iemand om tafel die ook al jaren zich inzet. Dan we hebben in ieder geval een aantal ankerpunten, die dan mee gaan doen op een gegeven moment.

- Int: *En die avond, in mijn herinnering werd het geleid door iemand van PB en was De Stuw daar een beetje op de achtergrond. Ik weet niet of ik dat goed gezien heb?*
- Res: Ja dat is wel waar. Ja we hoeven niet, maar zij zeggen jullie zijn PB dus jullie moet voortrekker zijn. Dat hebben we op ons genomen maar om bijwagens te vullen met mensen die mee doen in het geheel, dat blijft achter.
- Int: *Dat vond u wel prettig? Of had u liever gezien dat De Stuw de voortrekker was geweest?*
- Res: Ik zit al jaren in vrijwilligers werk. Mensen hebben vaak prachtige ideeën maar kijken je dan aan van start jij het op? Dat gebeurt vaak. Daar waren we ook wel een beetje bang voor bij BP. We hebben al 12 jaar ons karretje vol en dan moet je dus gaan schuiven in je werk zodat je dit er bij kan gaan doen. Als je dan ook nog problemen heb met wagentjes die nog moeten aanhaken in de organisatie, dan heb je dubbel werk. Maar goed daar heb ik de tijd voor gegeven maar op een gegeven moment de vraag gesteld van wat willen we nou? Gaan we door? Zo ja dat we het wel met zijn allen gaan doen en niet altijd de zelfde het werk oppakken.
- Int: *En er was voldoende ruimte om de avond een invulling te geven die jullie passend vonden? Of heeft De Stuw de invulling bedacht? Hoe is dat in zijn werk gegaan?*
- Res: Ja, dat hebben we wel samen gedaan. Uit de eerste bijeenkomst kwam al, van die man uit Deventer van de Vrijwilligers Centrale, die heeft vorig jaar in een aantal gemeentes bijeenkomsten geleid over vrijwilligers werk. Dit vonden we wel passen in de avond en daarnaast hadden we de wethouder die wat vertelde over de ontwikkelingen van de sociale wijkteams.
- Int: *En hoe zijn jullie tot die onderwerpen gekomen?*
- Res: Gezamenlijk hebben we dat gedaan. We zijn samen toen naar Deventer gereden en hebben daar met die meneer overlegd hoe het eruit kon komen te zien. Dit is allemaal wel in goede harmonie geregeld.
- Int: *En de naam Sociaal Café?*
- Res: Het ging bij ons altijd over leefbaarheids vraagstukken. De organisator kwam met het Sociaal Café en ik heb er geen probleem om die avond zo te noemen. We hebben ook wel gedacht, we moeten een keer een avond hebben in de Baron, met mensen die onze ideeën aanhangen, uitnodigen om zonder een programma praten over wat de toekomst brengt. Waar men tegen aanloopt als probleem geval of waar het goed verloopt zodat een ander daar iets aan kan hebben. Dan is het wel echt een Sociaal Café. De laatste keer hadden we 2 thema's. De naam Sociaal Café dat mag wel.
- Int: *Vindt u dat de naam voldoende weergeeft wat het inhoud? Begreep u gelijk wat daarmee bedoeld wordt? Of was de naam te breed?*
- Res: Ik denk dat het iets beneden de werkelijkheid is, als je kijkt naar 27 januari, waar thema's werden besproken. Bij Sociaal Café denk ik meer aan dat je onder elkaar de problemen bespreekt, wat er speelt in het dorp. Dat je met elkaar hiermee bezig bent. Nu had je opening, verhaal over vrijwilligerswerk en het verhaal van de wethouder. Natuurlijk zijn er wel vragen

gesteld. Volgens mij was de naam in dat verband iets te breed. Maar goed is dat erg? Voor mij niet? Als ze het altijd zo houden en je krijgt op een gegeven moment alles op een rijtje, alle kinderziektes er uit, en die onderwerpen gaan we doen, als je daar de naam Sociaal Café op drukt, dan heb ik geen probleem moet.

Int: *Wat voor kinderziektes bedoelt u dan?*

Res: Dat je elkaar op een gegeven moment meer opzoekt, in historisch verband. Vanmiddag was ik ergens en dan spraken we over samenwerken. Maar dan heb ik het idee dat ze naar mij kijken. Maar dan zeg ik als je gaat samenwerken, moet je zelf ook een initiatief rol aannemen. Dat is altijd het verhaal, kijken ze in mijn ogen teveel naar de persoon die het brengt. Maar dat is altijd wel interessant om te zien.

Int: *Jullie hadden allemaal mensen uitgenodigd, waren dat allemaal vrijwilligers?*

Res: Ja, we hadden een behoorlijke opkomst, er waren 50 organisaties, zo'n 70 mensen.

Int: *Hebben jullie er bewust voor gekozen om vrijwilligers uit te nodigen en niet de professionals?*

Res: Die waren er ook bij, de buurtzorg en zo. Die waren er wel, die zitten er natuurlijk vanuit hun beroepsoptiek. Alleen die zullen straks nog wel een keer speciaal aan de beurt komen, stel ik me ze voor. Dat kan ook door de gemeente gedaan worden. Dan zal er meer kleur gegeven worden aan de sociale teams, dan komen die mensen natuurlijk nadrukkelijk in beeld. Mag buurtzorg blijven komen bij buurvrouw om handelingen te verrichten of moet het ingekapseld worden. Dan kom je ook echt aan het werk van deze verenigingen.

Int: *Vond u het een meerwaarde dat zowel vrijwilligers en professionals bij elkaar zaten tijdens het Sociaal Café?*

Res: Ja. het was niet storend maar of het zoveel meerwaarde had dat weet ik niet. Ik heb ook wel eens gezegd ze zitten daar natuurlijk vanuit hun beroep, maar ze zijn eigenlijk nu nog niet aan de beurt. We hebben wel benoemd dat ze er waren maar dit zal meer naar voren komen als in 2015 de zaken gaan draaien. Dan zullen ze nadrukkelijker samen aan de bak komen om te kijken wat het verhaal van het sociale team in houdt voor hen en wat voor kleur ze er aan mogen geven.

Int: *Hoe ziet u een Sociaal Café naast een sociaal wijkteam fungeren?*

Res: Dan ben je al weer een stapje verder. Je hebt straks een sociaal team en zou het dan ook mogelijk kunnen zijn dat de cliënten van het sociale team gebruik gaan maken van de mogelijkheid om mee te doen aan het Sociaal Café?

Int: *Nee dat niet zo zeer, meer je hebt straks een sociaal wijkteam en een Sociaal Café is ook een plek waar men kan netwerken. Hoe ziet u die 2 naast elkaar lopen?*

Res: Het moet natuurlijk nog even groeien, maar ik denk dat je elkaar moet blijven opzoeken. Ook in de fase van het ontstaan van de sociale teams. Zij zullen ook vallen tegen komen en dan moet je met elkaar in een Sociaal Café daar over praten. Het is wel over een vergadertafel. Als het netwerk zich dan ook over buigt, zo zo'n Sociaal Café. Ik hoop dat daar genoeg ruimte voor

is. Als er teveel van boven afgestuurd wordt rondom financiën, dan kan je er een hele poos over gaan praten, maar uiteindelijk heeft de wethouder en de regering in Hardenberg het laatste woord. Dit kan af en toe wat spanningen geven. De tijd zal het leren en het is te hopen dat er wel wat goeds uit voort komt. Ik hoop dat de kwetsbaren ook genoeg ruimte krijgen om te blijven leven. Ze blijven natuurlijk wel leven, maar dat ze zien dat het leven uit eindelijk ook wel mee valt.

Int: *Het Sociaal Café zoals dat nu verloopt, ziet u dat in de toekomst blijven bestaan? En de samenwerking met De Stuw? Of hebben jullie de wens het uiteindelijk zelfstandig te gaan organiseren?*

Res: We hebben in het begin gezegd we starten het op en we zien het wel. Als er straks een vraag komt over verlening van het Sociaal Café, van we moeten toch een keer aan de vork steken om dat te behandelen, dan zeg ik wat let je? Hier is de ruimte, wat is het programma, wat heb je dan nodig? Dat wij het niet hoeven te blijven pamperen, dat we er niet altijd bij hoeven te zijn. Dat mogen ook andere mensen uit de maatschappij Dedemsvaart zich gaan inzetten voor de organisatie. Hier kunnen dan anderen weer bij aansluiten. Dus hun best doen om de avond een goede invulling te geven. Het hoeft niet specifiek De Stuw dingen zijn. Ik heb wel gezegd als De Stuw gericht blijft op prestatieveld 1, dan mag ik dat bij hen nog wel eens onder de aandacht brengen. Als dat dan het verhaal is, is dat dan de rode draad. Dus met andere woorden het anker punt. Als je iets organiseert, dan moeten er afspraken worden gemaakt en op papier worden gezet. De input kan van verschillende geledigde komen. Het zou mooi zijn als dat in zo’n sociaal team meegenomen wordt, als je over leefbaarheid praat. Wij moeten er voor strijden als team om dat voor elkaar te krijgen. Maar goed, ik weet dat veranderd wel niet en dat is een heel moeilijk punt. We horen ook wel van we zien wel hoe het gaat. Ik zeg dan, je weet hoe de gemeente het uitgevoerd heeft, ga daar dan op inspelen. Je moet je wel keren naar de toekomst toe.

Int: *Naast wat u allemaal genoemd hebt over het Sociaal Café, zijn er dan nog punten die u graag anders zou willen zien?*

Res: Nee, het vuil moet er eerst uitgehaald worden bij de organisatie, dat verhaal. Dan moet je verder in het traject zijn, de vuiltjes er uit zijn, tenminste ik hoop dat ze er uit gaat, om dan te zeggen van hé dat kan anders. Zien we nu vanaf de start tot nu een verandering? Hoe is het gegaan? Kijken of we op de goede weg zitten, daar is het nu nog te vroeg voor. Ik wil positief blijven en dat ben ik ook maar we moeten wel door. We moeten progressie maken met elkaar. Als dat lukt dan gaat het de goede kant op. En dan blijven er altijd kleine foutjes maar dat is all in the game.

Int: *Ik had zelf nog één vraag. De bezoekers hebben na de bijeenkomst een verslag ontvangen?*

Res: We hebben wel, moet ik daar een antwoord op scoren. Op dat moment zijn er wel aantekeningen gemaakt, maar ik heb niet aan de organisator van De Stuw gevraagd of ze op een gegeven moment daar ook een verslag van kan maken. Ze hebben wel een hand-out gekregen van de presentatie over vrijwilligers werk aan een ieder die aanwezig was. Maar het kan ook heel goed wezen dat het daarbij is gebleven. Eigenlijk zou ik het moeten weten.

Int: *Want nu zijn ze die avond bij jullie geweest en daarna is er geen contact meer geweest?*

Res: Nee er is ook geen mailing meer geweest. Er heeft wel een stukje in de krant gestaan, maar dat is vrijblijvend natuurlijk. Maar er zijn geen afspraken gemaakt voor de toekomst. Ja, wel het digitaal café en de beursvloer, maar daar omheen niet. Dat zal een opstart worden voor een volgend jaar. Maar er is geen vervolg geweest op 27 januari.

Int: *Ik weet niet of u zelf nog wat over het Sociaal Café kwijt wil? Hebt u nog vragen gemist?*

Res: Nee, ik heb alles wel gezegd wat ik wilde zeggen. Dat het een goed voornemen is om het met elkaar te gaan doen. Het loopt niet allemaal gesmeerd, maar dat was van te voren wel bekend, dat het niet zo makkelijk zou lopen.

Int: *Hoe wist u van te voren dat het niet zo soepel zou gaan lopen?*

Res: Kijk, als je op een gegeven moment met dingen komt die niet bekend zijn en dat moet je in de benen krijgen, dan moet je er iets van proberen te maken. Dit gaat met vallen en opstaan. Het kost een boel tijd en energie om het voor elkaar te krijgen. De Stuw valt hierin voor mij een beetje weg om samen met ons te werken, maar dat lag aan omstandigheden. We moeten er samen even voor gaan.

Int: *U krijgt het verslag van dit interview toegestuurd en kunt u controleren of we het goed begrepen hebben. Wij kunnen de resultaten uit dit interview dan verwerken in ons onderzoeksverslag.*

Bijlage 17: Interview 10

Respondent: Begeleider van een wijkteam in Zwolle (Res)

Datum: 25-04-2014

Interviewer: Renate (Int:)

- Int: Onze vraag is vooral of de Sociaal Cafés nodig blijven wanneer er wijkteams komen. En jij had zelf al aangegeven dat jij zo’n wijkteam gaat leiden..
- Res: Ik ga er één begeleiden.
- Int: begeleiden?
- Res: Ja, hier in Dieze ga ik samen met een persoon van het onderzoek, van het lectoraat, gaan wij een wijkteam begeleiden in Dieze. En in Dieze hebben ze ook weer een andere opzet dan in andere wijken van Zwolle/
- Int: Ook al per wijk verschillend?
- Res: Ja, ook hier in Zwolle doen ze in iedere wijk wat verschillend. Waar ze hier in de meeste wijken hier in Zwolle werken vanuit echt een sociaal wijkteam, waarin verschillende partners; MEE, RIBW, Woningbouw, politie deelnemen. En daar gaan kijken ‘wat speelt er in de wijk’, hebben ze in Dieze ervoor gekozen om meer vanuit opgaves te kijken. Dus Dieze heeft zes opgaven gemaakt, en die opgaves zijn verdeeld over verschillende teams. En elk team is dus verantwoordelijk voor die opgave in die wijk. Het team dat wij dus gaan begeleiden moet dus nog starten, en die heeft twee opgaves. De ene opgave is, heel grofweg, sociaal netwerkondersteuning, en het tweede is; opgave ‘ouderen’. Dus ‘hoe krijgen we de ouderen meer in beeld, en wat speelt daar, hoe kunnen we hen in de wijk een plek geven, enzovoort. Dat zijn de twee opgaves.
- Int: Dus een soort van speerpunten?
- Res: Ja, het zijn een soort van speerpunten waar echt gericht wordt gekeken naar die opgaves. En daar beginnen wij mee in mei, daar hebben we de eerste bijeenkomst, waarbij mensen vanuit MEE zitten daar, RIBW zit daar, iemand van woningbouw zit daar, FION zit daar bij, nou ik geloof nog wat partners.
- Int: Dat zijn allemaal professionals die bij elkaar zitten?
- Res: Ja, dat zijn allemaal professionals die bij elkaar komen, elke instelling levert een werker aan, een generalist eigenlijk, die moet gaan kijken; ‘nou wat speelt er eigenlijk en los van de eigen instelling, want toch is dat de eigen blik die je hebt, hoe gaan we los van de eigen instelling kijken van ‘wat speelt er’ en hoe kunnen we daarin ontmoeten en hoe kunnen we samen werken met elkaar.
- Int: Oké. Maar heb je al een enig idee hoe de invulling gaat zijn dan?
- Res: Wie daarbij komen te zitten?
- Int: Nee, hoe je het vorm gaat geven?
- Res: Ja, wij hebben grove opzet gemaakt. En voor de eerste bijeenkomst hebben we al een inhoudelijk programma gemaakt, hoe we willen gaan werken. De eerste bijeenkomst is drie

uur, waarin namelijk eerst gekeken wordt naar; 'hé, wie ben je gewoon? En Waar kom je vandaan?' Kennismaking dus, waarbij de andere persoon gaat kijken naar 'hoe ga ik dit onderzoeken?' dus die gaat vooral de rol van onderzoeker aannemen, en ik ga vooral de rol opnemen als begeleider van; 'hoe gaan we nou zo'n proces begeleiden'. Want je bent allemaal losse individuen die bij elkaar worden gezet en je bent gestuurd vanaf je management, dus je zit daar vanuit je IK, vanuit je eigen persoonlijkheid, dan moet je samenwerken met mensen die je wel of niet zo goed kent, dus je moet ook een soort WIJ zien te creëren, en dan moet je ook nog duidelijk krijgen; 'wat is nu de soort TAAK, hoe ziet die opgave er nu uit en wat betekend dat nu voor ons dan?' Dus IK, WIJ, HET, die driehoek heb ik eigenlijk wel heel snel voor mijzelf helder gemaakt, van daar moet het eigenlijk steeds tussen gaan. Dus die drie zijn eigenlijk steeds aan de orde in de bijeenkomst. Daar hebben wij vormen voor bedacht om daarmee aan het werk te gaan.

Int: En jullie zitten dan als team vaker bij elkaar?

Res: De bedoeling is dat wij zo, uh, dit team wordt echt een sociaal wijkteam die echt gewoon moeten gaan draaien, januari 2015 moeten ze allemaal klaar zijn en dit is de opbouw daar naar toe. En onze rol is voornamelijk om te kijken hoe kunnen wij iets aanzetten, iets opbouwen, een werkstructuur opbouwen met ze, en na een tijdje zijn wij natuurlijk vervangbaar, stappen wij eruit, dus wij hebben een faciliteerbare rol daarin. Dus niet sturen en opleggend maar vooral faciliterend, vragend ook van; 'waar liggen jullie behoeften, waar loop je in vast' en wij zijn er dan om voornamelijk te kijken naar vormen van hoe we dat kunnen verkennen met elkaar, en 'wat is nodig om verder te komen', maar dat ze zelf op een gegeven moment het gaan doen. Dus het moet niet zo zijn dat ze afhankelijk van mij en de andere persoon van; 'oké, zeggen jullie maar wat we moeten doen', want dat is niet onze rol. En daarmee zie ik.. Mag ik gewoon doorgaan?

161

Int: Ja hoor.

Res: En daarmee zie ik ook een eigenlijk wel een hele mooie parallel met wat de generalist ook heeft te doen. De generalist heeft in de wijk, als die ergens aanbelt of een cliënt tegenkomt, heeft niet meer met een oplossing te komen, maar heeft heel erg vraaggericht te gaan werken van; 'wat speelt er'. En ook te gaan verkennen van; 'wat heb je nodig en wat is er mogelijk in zo'n omgeving om dat op te gaan lossen?'

Int: Dus niet gelijk met een hulp komen?

Res: Nee, niet gelijk met een pakketje komen en dat hebben wij dus ook te doen. Dus wij hebben niet bij dat wijkteam met zo'n pakketje te komen, zo van; 'dit gaan we doen', maar nee, wij hebben alleen te kijken met van; 'wat zijn jullie vragen, op welk vlak zitten die steeds en hoe kunnen wij vormen geven om die vragen te verkennen?' Zelf hebben ze daar antwoorden op te geven en ook te gaan nadenken hoe ze dat willen organiseren met elkaar.

Int: Ja. Maar, je hebt een aantal professionals van elke organisatie?

Res: Ja.

Int: Maar niet iedereen wordt daar in betrokken? Ook niet alle organisaties, of wel alle organisaties die daar werken?

Res: De organisaties die daar het meest in de wijk zitten, die worden daar in betrokken.

Int: Oké.

Res: Maar of ze ook letterlijk allemaal een plek hebben in de Dieze, dat weet ik niet. Maar ze hebben denk ik wel allemaal cliënten die in Dieze zitten, of... Ja, dat is ook een goeie vraag want dat weet ik niet of ze nou allemaal of MEE bijvoorbeeld daar ook een vestiging hebben. Dat denk ik eigenlijk niet. Want ze zullen ook ergens anders in Zwolle zitten, maar die hebben wel belang bij Dieze, die hebben daar wel een doelgroep daar.

Int: Want het wijkteam gaat in eerste instantie echt alleen in die wijk aan het werk?

Res: Ja.

Int: En, maken zij nog contact met de grote organisaties, of...? Zeg maar als er iemand van MEE werkt, die koppelt zelf terug naar zijn eigen organisatie? Of..?

Res: Dat wordt wel de bedoeling. Op een gegeven moment. En dat lijkt me ook het ingewikkelde. Dus wanneer is het je eigen case die je al had vanuit je eigen instelling en wanneer wordt een nieuw iemand onderdeel van het wijkteam. Hoe loopt dat ofzo? Ja, dat is die transitie, dat wordt echt zoeken denk ik. Want dat vraagt dus ook van instellingen en dat vraagt ook van werkers dat ze niet meer in eerste instantie kijken naar eigen instelling maar dat ze echt kijken naar de cliënt van; ‘wat heeft die nodig, wat is goed?’ En los van het financiële plaatje; dat het geld opbrengt wanneer je die cliënt in je eigen instelling hebt, nee wat is die cliënt nodig? Dus dat vraagt een andere manier van kijken, van denken en ook handelen.

Int: En, maar je zei per wijk is er weer verschillend hoe er invulling wordt gegeven?

Res: Ja.

Int: Weet je ook hoe er in de aanloop tips voor de aanvulling worden gegeven, of..

Res: In Dieze, of hoe bedoel je in Oldenbroek of..

Int: In andere wijken? Heb je daar zicht op?

Res: Nee, dat weet ik niet heel goed, daar kan ik je niet veel over vertellen. Maar ik weet dat Holtenbroek is een hele grote wijk waar ook heel veel speelt, daar hebben ze, geloof ik, de wijk ook weer in gedeeltes verdeelt. Daar hebben ze bijvoorbeeld drie sociale wijkteams. Maar Dieze heeft eigenlijk ook heel apart gedaan, want die hebben vijf sociale wijkteams, omdat ze dat per opgave hebben gedaan. Dus je ziet dat er eigenlijk best wel veel verschillen in zit, in de keuzes die worden gemaakt. En ook, wie waar bij zit, want in ons team zit bijvoorbeeld geen wijkagent. En zit ook geen wijkverpleegkundige. En waarom dat is dat weet ik ook niet goed. Dat gaan we echt ontdekken waarom dat is.

Int: Maar je krijgt geen standaard invulling van ‘zo moet je het gaan doen’?

Res: Nee.

Int: Je moet helemaal zelf kijken van..?

Res: Nee, er is niet echt een model van ‘zo willen we het gaan doen’. Die andere wijkteams in Dieze die met die andere opgaves bezig zijn die hebben al vaak een geschiedenis van samenwerken, die zijn al eerder begonnen, en hebben dus ook al een bepaald model waaruit ze werken, of methodiek. Ik weet niet zo goed hoe ik dat moet noemen, maar vanuit een bepaalde structuur,

laat ik het zo zeggen. En dit team, daarom vinden we ook zo interessant, maar die beginnen echt vanaf '0'. En daarom zijn wij er ook bij gevraagd maar we hebben ons er ook echt bij opgeworpen, zo van; 'laat ons daarbij maar meekijken', want wat doe je als er nog helemaal niks is? Hoe ga je dat dan doen? Dus er zijn heel veel modellen, er zijn echt wel manieren van waarmee sociale wijkteams werken. Bijvoorbeeld in Nijmegen weet ik dat er veel expertise is en werken ze vanuit 'actie' ; 'learning' noemen ze dat. Ik weet niet of je dat kent?

Int: Nee.

Res: Nou, een heel uitgewerkte methodiek, die helemaal onderzocht is en die echt geïmplementeerd wordt. Dus daar worden begeleiders opgeleid om sociale wijkteams te leiden, en die sociale wijkteams ook weer zo op te leiden dat ze zelf 'actie' lerende teams worden.

Int: Dus, dat is al een traject wat al lang bezig is?

Res: Zij zijn daar al een tijd mee bezig, en hebben ze al heel veel ervaring en deskundigheid in, en wij hebben daar ook wel contacten mee met Nijmegen, met die opleiding en wij hebben ook heel veel stukken van hoe ze dat doen, en daar kijken wij ook heel veel na. Is dat ook heel erg een model wat wij kunnen gebruiken? En dat zou best kunnen, maar de filosofie zoals wij nu insteken is om niet met een heel kant-en-klaar model te komen maar dat model meer, verschillende modellen, op de achtergrond te houden en aan te bieden als een soort keuzemogelijkheid van; 'Hé, is dit iets wat jullie zouden willen?'. Wat je ziet is wel dat als je kijkt naar zo'n model in Nijmegen, het actie lerende model, dat daar wel heel veel elementen in zitten zoals wij het ook een beetje oppakken. Dus dat je, en dat heeft eigenlijk ook wel raakvlakken met wat jullie in Hardenberg aan het uitzoeken zijn, want je moet er voor oppassen dat je natuurlijk niet een groep mensen bij elkaar zit, en je gaat discussiëren over wat je wel doet of over wat je niet doet, want dat werkt vaak niet goed.

Int: Wat je gaat aanpakken van punten bedoel je?

Res: Nee, want je moet niet in een discussie komen. En daar denk ik, als je met stellingen gaat werken dan ga je discussiëren over dingen. En wat je moet doen is dat je dialoog gaat creëren. Dus je moet mensen met elkaar in gesprek brengen over 'wat speelt er' en 'hoe is dat voor mij' en 'waar loop ik tegen aan' en 'hoe lastig vind ik dat'? , dus er moet daar een soort reflectie op gang komen, en mensen moeten bereid zijn elkaar daarin te durven bevragen. Zonder daar al gelijk een standpunt in te nemen van: 'Oh, ja zo doen wij het', weet je wel? Nee, dat is lastig. En wat heb je nodig, en wat kan jij betekenen voor een ander? Als die vraag helder wordt dan ga je weer terug naar de praktijk; dan ga je het doen. Met wat je dan gedaan hebt, moet je weer terug komen en ga je weer reflecteren; 'werkt het nou, wat is nou goed daaraan'? Zo werk je steeds in een soort reflectiespiraal, waarin je constant van casuïstiek , vanuit praktijkgerichte voorbeelden die echt zijn dus niet fictief, gaat kijken van wat gaat goed en wat gaat niet goed? En wat kan ik hier in doen? En verhoudt dit nog tot de opgave, of wat een sociaal wijkteam hierin hoort te doen?

Int: Maar dan hebben we het natuurlijk heel erg over de invulling van het wijkteam, en een Sociaal Café dat is wat daar nu los daarvan eigenlijk opgezet is. En, uh..

Res: Maar mag ik vragen want, zo'n Sociaal Café is bedoeld om te netwerken?

Int: Nou, eigenlijk is het hoofddoel, de Stuw werkt vanuit prestatievelden van de gemeente, en ze hebben prestatieveld 1 ook meegekregen van de gemeente en daar doen ze heel veel dingen

voor organiseren om dat te behalen, en één daarvan is Sociaal Café. Dus met Sociaal Café willen ze dus eigenlijk daar een stukje in behalen, of dat doel behalen. En wat wij nu heel veel hebben gezien is dat bijvoorbeeld bij de Kern dat er ook wel een stuk netwerken bij speelt, maar wij gaan ook kijken van 'wordt dat andere doel wel behaald?

- Res: En wat is dat?
- Int: Prestatieveld 1. Dus: bevorderen van leefbaarheid en ... hoe heet dat ook alweer?
- Res: Weet niet?
- Int: bevorderen van leefbaarheid, oh nee; bevorderen van sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt.
- Res: Oké
- Int: En zij hopen dat de doen door zo'n bijeenkomst te hebben en op die manier mensen dus in gesprek krijgen en dat daar dan wel actie uit voortkomt.
- Res: Maar wie komen daar dan bij die sociale wijkteams?
- Int: Ja, dat is dus geen sociaal wijkteam.
- Res: Oh, nee ik bedoel dan in die Sociaal Cafés?
- Int: Nou, dat is per gebied verschillend, in de kern hebben ze voor alleen professionals gekozen omdat het zo'n groot gebied is. Dus hebben ze gezegd van nou, we richtten ons alleen daarop. En dat zijn dus alle mensen uitgenodigd die met mensen werken.
- Res: Dus alle hulpverleners die met mensen te maken hebben die komen daar?
- Int: Ja dus alle zorg en wijkagenten en zo ook.
- Res: Dus hoeveel zijn er dat dan niet die daar komen, bij zo'n bijeenkomst?
- Int: Verschilt, maar ik weet niet precies hoeveel er worden uitgenodigd, maar vorige keer was het heel druk, toen waren er 40. Maar ze begonnen met 15 tot 20 mensen.
- Res: Dat is wel heel groot hè!
- Int: en dan heb je ook nog buitengebieden, bijvoorbeeld Sibculo, en daar hebben ze ervoor gekozen om juist verenigingen en vrijwilligers te doen. Dus helemaal geen professionals.
- Res: Alleen maar netwerken en het vrijwilligers..?
- Int: Ja, en weer bij een ander gebied hebben ze ervoor gekozen om gewoon vrijwilligers en professionals samen te laten komen door elkaar. Maar nu zien we natuurlijk dat die wijkteams opkomen en heeft de Stuw er ook wel over nagedacht van; 'hé, het kan voorbereidend zijn als bijvoorbeeld, vooral in de Kern, dat professionals elkaar al vast leren kennen.
- Res: Ja, oké.

- Int: Alleen hebben wij de vraag van; 'Ja kan dat straks nog wel naast elkaar bestaan? Of heeft het totaal geen meerwaarde meer als er een wijkteam is want daar zitten de professionals al bij elkaar dus ..
- Res: Ja, ik vind dat een hele interessante. Ik zou dat ook niet weten? Maar daar ga ik ook niet over dus..
- Int: Nee, natuurlijk.
- Res: Ik kan dat ook niet beoordelen, maar ik denk wel van, ja ik ben sowieso benieuwd waarom ze dat woordje café erachter zetten?
- Int: Ja, daar zit wel een hele naam, denkwijze achter. Het Sociaal Café zou iets van het café uitstralen, zo van daar kom je binnen en ga je weer weg als je wil. Het is dan laagdrempelig. Dat willen ze er echt mee doen. Je kan met mensen in gesprek gaan als je dat wilt en je kunt contacten leggen.
- Res: Oké, maar het is redelijk laagdrempelig, dus er zit ook niet echt veel verplichting op. Je moet daar niet bij zijn. Maar de bedoeling is om daar misschien ooit wel uit destilleren een sociaal wijkteam? Of te kijken of die naast elkaar kunnen blijven staan?
- Int: Ja dat is dus ook de vraag.
- Res: Heeft het sociaal netwerk café ook een soort signalerende functie?
- Int: Ja, nou kijk de invulling is dus wel weer verschillend maar wat ze nu hebben gedaan bij kern is eerst wel echt kennismaken met elkaar en kijken wat speelt er? En vervolgens zijn daar doelgroepen uitgekozen, en vervolgens wordt er verbonden en samengewerkt.
- Res: Dus eigenlijk, een soort voor stap naar een sociaal wijkteam?
- Int: Ja.
- Res: Heel laagdrempelig, heel onderbiedend eigenlijk kijken van hé wat speelt er nu eigenlijk in de wijk, en wat kunnen we daarvoor gaan betekenen met elkaar.
- Int: Ja.
- Res: Nou dat zijn wel mooie uitgangspunten denk ik.
- Int: Ja, maar wij zitten te denken van; ja, weet je, als je al professionals hebt en wijkteam zitten al bij elkaar, dan is het misschien alleen nog meerwaarde als er dus koppeling tussen vrijwilligers en professionals is. Wat dat is er denk ik niet met een wijkteam?
- Res: Nee, bij ons zitten er geen vrijwilligers bij. Nee. Ik heb geen idee hoe ze dat in de toekomst gaan doen. Hoe ze die vrijwilligers daar bij willen gaan betrekken. Ik weet wel, ik heb in een gebiedsteam een vergadering bijgewoond waarbij iemand aanschoof van een vrijwilligerswerkcentrale. Dus ik kan me voorstellen dat dat daardoor wel weer meer plek gaat krijgen. Zo van; hé, wat kunnen vrijwilligers eigenlijk doen, voor sociale wijkteams'. En dat zij dan mensen afvaardigen zo van 'ga eens bij de sociale wijkteams zitten en kijken van 'hoe kunnen we vrijwilligers beter in gaan zetten'? Maar ik zie niet zo heel snel gebeuren dat vrijwilligers aanschuiven in de sociale wijkteams. Als gesprekspartner.

CAFÉS HARDENBERG

Int: Nee dat niet.

Res: Dus onderscheid tussen professional vrijwilligers is nog redelijk groot in Dieze.

Int: Ja, oké.

Res: Ja! Wat wil je meer weten?

Int: Nouja, dat was eigenlijk het. Het grootste wat we al wel weten is van hoe een wijkteam er nu Uit gaat zien. Want in Hardenberg wordt er vanuit de Stuw ook mensen ingezet in die wijkteams. Het eerste wijkteam zou starten in mei maar ze hebben daar eigenlijk heel weinig zicht op hoe het vorm gegeven gaat worden.

Res: Maar.. Dus wat heb je eraan om te weten hoe Dieze is. Wat hebben jullie eraan voor het onderzoek als het gaat om Hardenberg? Wat denk je dat je daarmee kan dan?

Int: Nou ja, in ieder geval dat we een grof beeld hebben , en dat we vanuit daar misschien verder kunnen onderzoeken van ; ‘hé , is er een soort van invulling, en dat al een beetje tegen elkaar wegzetten van hé, kan je dat al zien.

Res: Oké.

Int: Nou volgens mij hebben we zo al een heel beeld in ieder geval bedankt!

Bijlage 18: Observaties

Sociaal Café Kern bij De Stuw

Het mooie aan het beginnen met soep, vond ik dat er een soort kantine-idee ontstond. Iedereen zat er als soort van pauze bij elkaar en er werd ook informeel met elkaar gesproken. Een vorm die kan bijdragen aan de samenwerking en om elkaar te leren kennen.

Zoals ik al aangaf (toen de organisator erbij stond) vond ik dat er vrij veel gekeken werd naar de doelgroep en niet zozeer naar de wijk. Dit zal toch moeten in het kader van de Wmo. Later gaf de organisator hier ook de uitleg bij dat de Kern toch een grote wijk is. Hierbij wordt er op deze manier naar de wijk gekeken.

Verder viel me op dat deze manier van werken goed is voor de communicatie onderling. Er waren mensen van verschillende organisaties. Aubisque zat er met twee mensen. Waren er ook mensen van Aubisque bij andere tafels of waren deze met z'n tweeën aan één tafel? Het is natuurlijk het mooist als de verschillende organisaties vertegenwoordigd zijn aan alle tafels.

Het netwerkgedeelte kwam pas helemaal aan het eind. Toen het sociale café formeel was afgelopen. Wat ik zelf jammer vond. Dat er niet tijdens het sociale café al een gelegenheid was om te netwerken en om nieuwe mensen te ontmoeten. Met name omdat er veel nieuwe mensen waren bij dit Sociaal Café (dit hoorden we van diverse mensen). Wel vond ik het mooi dat iedereen praatte met iemand van een andere organisatie tijdens dit netwerken en niet zozeer met iemand van de eigen organisatie.

167

Sociaal Café Lutten

Vormgeving

- 16:45 -17:15 - inloop met koffie en thee
- 16.15- 18.00 – stellingen behandelen
- 18.00- 18.30 – eten en ruimte voor gesprek met elkaar
- 18.30- 18.45 – afsluiting

Reflectie SC Lutten

- De avond werd in het buurthuis van Lutten georganiseerd. Bij binnenkomst was er koffie, thee en een koek erbij voor de bezoekers. Later op de avond was er een maaltijd met soep, broodje kroket en andere broodjes.
- Na de inloop begon het programma met een korte toelichting van de organisator. Waarin ze kort het programma toelicht. Ik miste hierin de uitleg wat De Stuw is en wat het doel van de bijeenkomst is, waar ze naar toe willen.
- Na de inloop gingen we allemaal in de hal staan om stellingen te bespreken. De organisator noemde een stelling en dan moest je aan de kant gaan staan van waar, niet waar of weet ik niet. Daarna gingen ze hierover in gesprek. De stellingen waren vooral erop gericht om zicht te krijgen op wat er in Lutten speelt. Daarnaast was het een mooi middel om de bezoekers in gesprek te laten gaan.
- Een nadeel van de stellingen kan voor mij zijn, dat je niet iedereen hoort. De meeste kwamen wel naar voren als ze iets wilde zeggen, maar er zijn altijd mensen die niks laten horen. Tijdens het eten werd er dan de ruimte gegeven om in de groepjes verder te praten. De stellingen in de grote groep bespreken kost ook behoorlijk veel tijd.

- Op het eind werd kort geëvalueerd. Hoe het verder gaat blijft open. Het wordt niet concreet gemaakt met wat er na deze bijeenkomst gaat gebeuren.

Bezoekers

De bezoekers waren allemaal professionals en twee van het buurthuis. Op het eind werd gevraagd hoe zij het vonden. Het tijdstip beviel en het was prettig om uit te kunnen wisselen met elkaar en kennis te maken. Er werden nog twee organisaties gemist en de school en kerken.

Als doel werd aangegeven:

Informeren, waar is iedereen op dit moment mee bezig? Contact met elkaar zoeken, elkaar leren kennen.

aanwezigen:

28 aanwezigen, waarvan 3 van de Stuw (en 3 studenten GH, wij)

GGD	Carinova	MW de Kern en school maatschappelijk werk
WMO-consulent	TRC?	Trias jeugdhulp
politie	Anderzorg	Dorpshuis*
buurtzorg	MEE	Plaatselijk Belang*
Stuw	huisarts	Buurtvereniging*

Bij dit sociale café was naar mijn idee duidelijk te zien op welke wijze ze wilden bijdragen aan de leefbaarheid en samenhang. Dit was met name terug te zien in de stellingen. Ze hadden de volgende onderwerpen:

- Kwetsbare mensen in Lutten
- Durft men hulp te vragen aan elkaar
- Sociale kaart Lutten
- Voldoende te doen voor de jeugd
- Weten de professionals van elkaar dat ze misschien dezelfde mensen bezoeken?

Wat ik zelf positief aan de stellingen vond, was dat het een soort losmaker voor het informele gedeelte was. Veel mensen hadden dus al een onderwerp waar ze over konden spreken tijdens het eten.

Wat ik ook positief vond, was dat er redelijk veel mensen waren die elkaar nog niet kenden. Dit was te zien doordat iedereen zich voorstelde aan de ander. Ze hebben dus het doel om contact te leggen tussen professionals bereikt.

Ik ben erg benieuwd naar de follow-up van dit Sociaal Café. En wat het uiteindelijk voor de leefbaarheid en samenhang van het dorp Lutten betekent.

Sociaal Café Sibculo

Vormgeving

- 17:00 -17:30 - inloop
- 17:40 – 18:00 – kansen/bedreigingen Sibculo opschrijven
- 18:00 – 19:00 – eten, soep en brood
- 19:00 – 19:45 – bespreken in groepen, kansen/bedreigingen
- 19:45 – 20:00 – einde en uitloop

Observatie op-aanmerkingen bezoekers

- (Na uitleg van de bedoeling v/h SC): *‘Heel vaag’, ‘kun je wat duidelijker zijn?’ ‘Wat bedoel je precies met “kansen”?’*
- (Na het vertellen dat de bezoekers één uur voor het eten hebben); *‘één uur?!’*
- *‘Mag het ook met microfoon, ik kan het niet verstaan’.*
- *‘er zijn veel ideeën, maar wanneer gebeurt er wat?’*

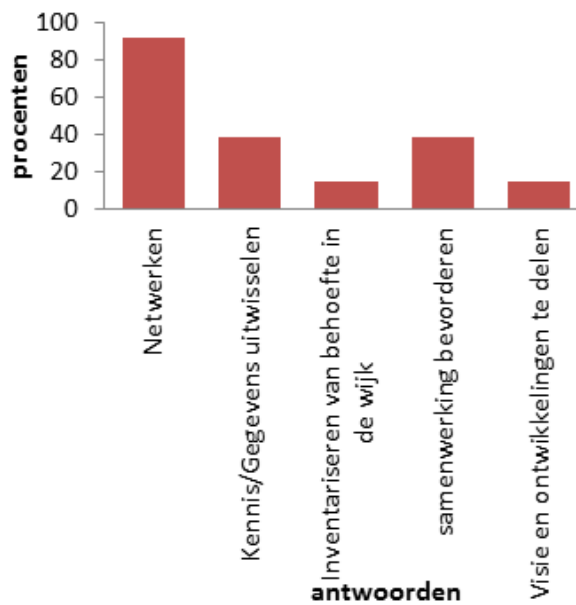
Reflectie SC Sibculo

- ik had het idee dat wat moeilijk het woordgebruik was bij de uitleg van het doel van de avond. Mensen hadden na de uitleg namelijk nog wel vragen
- misschien een idee om mensen van te voren al te laten nadenken over de kansen en bedreigingen van hun dorp, of laten nadenken over punten die worden besproken tijdens het SC. Zo kun je bijvoorbeeld tijd besparen. Misschien al in de uitnodiging vermelden.
- Het koffiedrinken en eten nam veel tijd in beslag
- Mensen werden ingedeeld in thema's waar ze weinig belang in stelden/ weinig van wisten. Zo kreeg je het effect dat de helft van de groep actief meedeed, en de andere helft minder. Ze kregen niet zelf de keus om bij een groep aan te sluiten
- Ook had de leider (medewerker vd Stuw) van het thema: Zorg en omzien naar elkaar, niet goed kunnen voorbereiden waardoor er geen lijn of structuur in het gesprek zat. Mensen wisten niet goed wat er ging gebeuren (doel ontbrak).
Ook was er geen tijdsbewaking. De groep werd plots gestopt doordat de begeleider aankondigde dat het SC tot een einde was gekomen. Het viel me in deze groep ook op dat 4 van de 7 mensen, nog nooit of amper van De Stuw had gehoord. Vertelden de mensen zelf, na navraag van de medewerker van De Stuw.
- Geen duidelijke afsluiting/terugkoppeling met elkaar

Bijlage 19: Resultaten enquêtes

Enquêtevraag 1: “Waarom worden de Sociale Cafés volgens u georganiseerd?”

Grafiek enquêtevraag 1 Kern

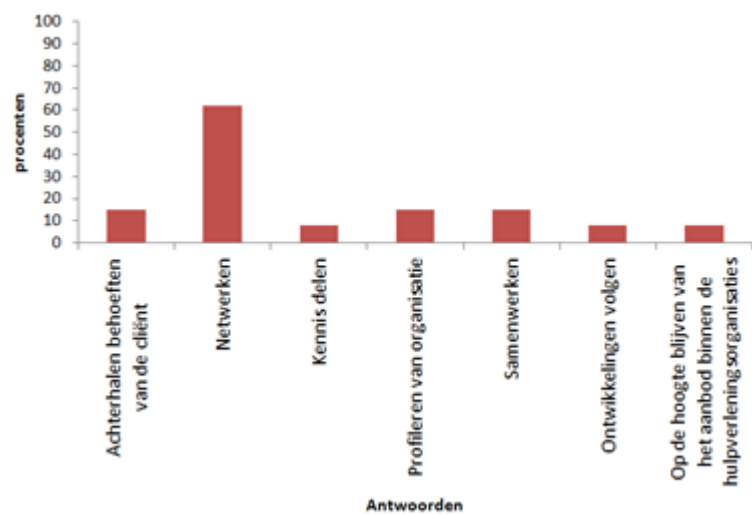

Redenen

Uit vraag 1 van de enquête komt naar voren dat de bezoekers diverse redenen bedenken waarom een Sociaal Café wordt georganiseerd. Uit deze grafiek komt naar voren dat volgens de bezoekers van het Sociaal Café in Kern wordt georganiseerd om te netwerken, kennis/gegevens uit te wisselen en de samenwerking te bevorderen.

Enquêtevraag 2: “Wat is uw doel bij het bezoeken van de Sociale Cafés?”

Grafiek enquêtevraag 2 Kern

Doelen

Uit vraag 2 van de enquête komt naar voren dat de bezoekers met diverse doelen naar het Sociaal Café komen. De grafiek laat het resultaat zien dat de meerderheid van de bezoekers van het Sociaal Café in Kern als doel netwerken heeft. Daarna zijn de meest voorkomende doelen de behoeftes van de cliënten achterhalen samenwerken en het profileren van de organisatie waar ze voor werken.

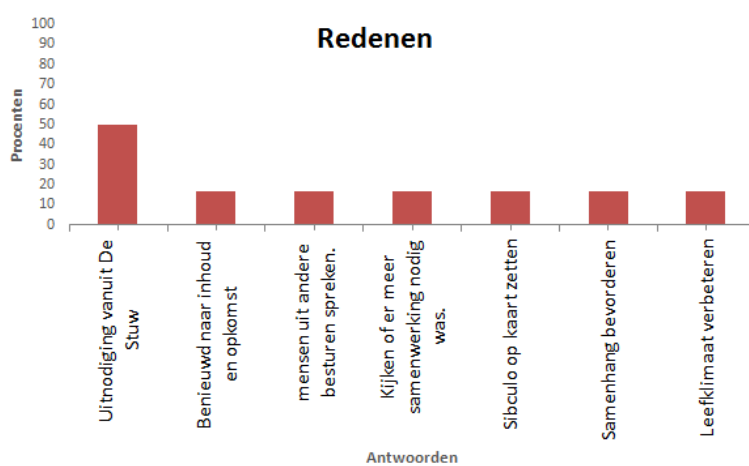
Enquêtevraag 3: “Heeft u bij het Sociaal Café uw doel behaald?”

Tabel enquêtevraag 3 Kern

Antwoord	Aantal	Doelen
ja	11	Uit vraag 1 van de enquête komt naar voren dat de meerderheid van de bezoekers van het Sociaal Café in de Kern zijn doel heeft behaald bij het Sociaal Café. Slechts een kleine minderheid heeft zijn doel niet behaald bij het Sociaal Café in de Kern.
nee	2	

Enquêtevraag 1: “Wat was de reden dat u aanwezig was bij het Sociaal Café?”

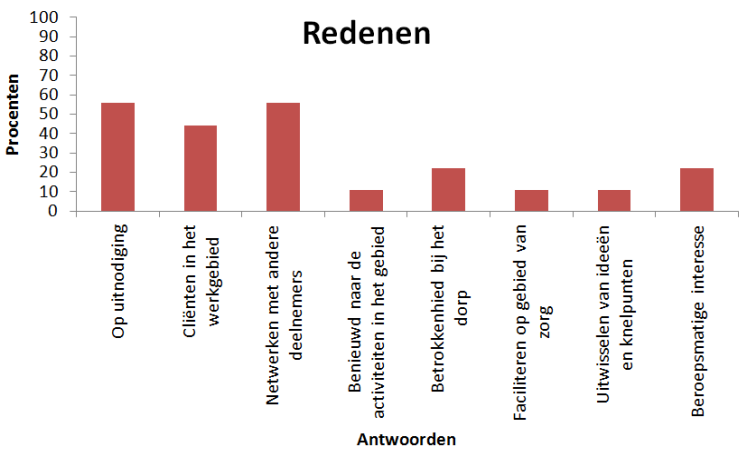
Grafiek enquêtevraag 1 Sibculo

Redenen

Uit vraag 1 van de enquête komt naar voren dat de bezoekers met diverse redenen aanwezig waren bij het Sociaal Café in Sibculo. De grafiek laat het resultaat zien dat de meerderheid van de bezoekers van het Sociaal Café in Sibculo aanwezig zijn omdat ze uitgenodigd zijn door De Stuw.

Grafiek enquêtevraag 1 Lutten

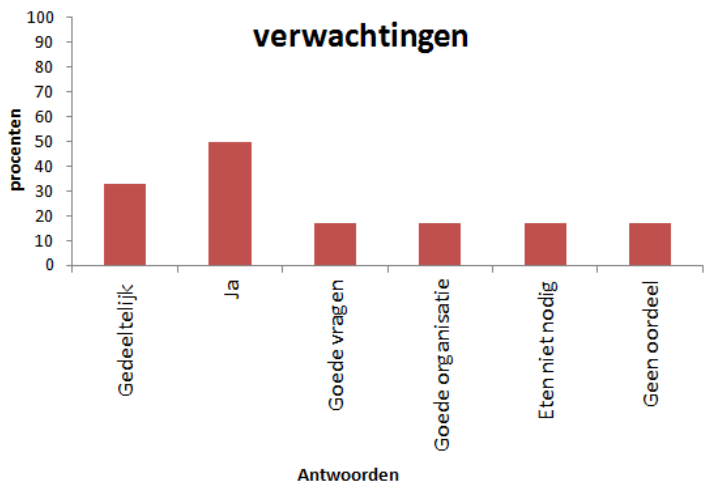

Redenen

Uit vraag 1 van de enquête komt naar voren dat de bezoekers met diverse redenen naar het Sociaal Café komen. De grafiek laat het resultaat zien dat de bezoekers van het Sociaal Café in Lutten aanwezig zijn omdat ze uitgenodigd zijn, cliënten in het werkgebied hebben en willen netwerken met andere deelnemers.

Enquêtevraag 2: “Voldeed het Sociaal Café aan uw verwachtingen?”

Grafiek Sibculo enquêtevraag 2

Verwachtingen

Uit vraag 2 van de enquête uit Sibculo komt naar voren dat het Sociaal Café, bij een kleine meerderheid van de bezoekers, aan de verwachtingen voldeed. Bij een kleine minderheid van de bezoekers voldeed het sociale café gedeeltelijk.

Tabel Lutten enquêtevraag 2

Antwoord	Aantal
Had geen verwachtingen	3
Ja	6
Nee	0

Verwachtingen

Uit vraag 2 van de enquête komt naar voren dat bij een grote meerderheid het Sociaal Café in Lutten aan de verwachtingen voldeed. Een minderheid had geen verwachtingen vooraf.

Enquêtevraag 3: “Heeft het Sociaal Café u iets opgeleverd? (zo ja, ga naar vraag 4)”

Tabel Sibculo enquêtevraag 3

Antwoord	Aantal
Ja	2
Nee	4

Opleveren

Uit vraag 3 van de enquête komt naar voren dat het Sociaal Café in Sibculo de meerderheid van de bezoekers niets heeft opgeleverd.

Tabel Lutten enquêtevraag 3

Antwoord	Aantal
Ja	9
Nee	0

Opleveren

Uit vraag 3 van de enquête uit Lutten komt naar voren dat het Sociaal Café in Lutten alle bezoekers wat heeft opgeleverd.

Enquêtevraag 4: "Wat heeft het Sociaal Café u opgeleverd?"

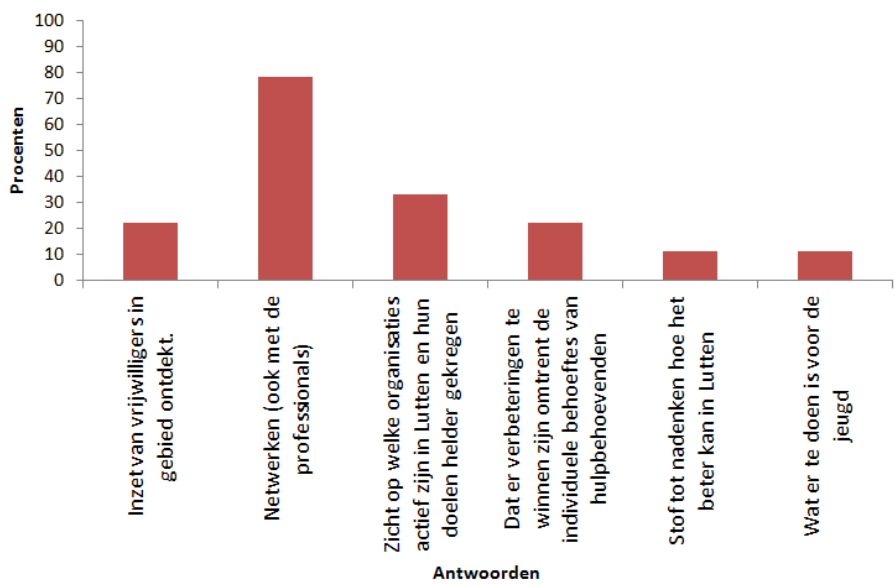
Diagram enquêtevraag 4 Sibculo

Antwoord	Aantal
Veel mensen uit Sibculo bij elkaar om over Sibculo te praten.	1
Verdere oplevering: hangt af van terugkoppeling en eventueel vervolgvond.	1
Niet veel, was interessant	1

Opleveren

Uit vraag 4 van de enquête uit Sibculo blijkt dat het Sociaal Café verschillende aspecten heeft opgeleverd bij de bezoekers. Namelijk het samenzijn en dat het interessant was. Verder dat men in afwachting is van eventueel vervolgvond en wat het de bezoekers zal gaan opleveren.

Grafiek enquêtevraag 4 Lutten

Opleveren

Uit vraag 4 van de enquête uit Lutten blijkt dat het Sociaal Café verschillende aspecten heeft opgeleverd bij de bezoekers. Bij de meerderheid van de bezoekers heeft het opgeleverd dat ze konden netwerken en zicht hebben op welke organisaties er actief zijn in Lutten.

Enquêtevraag 5: “Zou u wat willen veranderen aan de Sociale Cafés? Zo ja, ga door naar vraag 6: zo nee, sla dan vraag 6 over”

Diagram enquêtevraag 5 Kern

Antwoord	aantal
Ja	8
nee	5

Veranderen

Uit vraag 5 van de enquête komt naar voren dat de meerderheid van de bezoekers van het Sociaal Café in de Kern veranderingen zouden willen zien in het concept van de Sociale Cafés. In de volgende vraag kunt u lezen om welke veranderingen het gaat.

Enquêtevraag 6: "Wat zou u willen veranderen aan de Sociale Cafés?"

Tabel enquêtevraag 6 Kern

Antwoord	aantal	Veranderingen
Wijkgerichter werken	1	Uit vraag 6 van de enquête komen de ideeën en wensen van de bezoekers naar voren rondom de veranderingen binnen een Sociaal Café en blijkt dat deze uiteenlopend zijn.
Manier om meer tot voortgang te komen	1	
Liefst aan het eind van de dag	1	
Meer tijd voor brainstormsessies	1	
Meer thematisch	1	
Uitbreiden met beslissers	1	
Burgers en vrijwilligers uitnodigen	1	
Meer tijd om te netwerken	1	

.....

Enquêtevraag 6: "Zou u wat willen veranderen aan de Sociale Cafés? Zo ja, ga door naar de volgende vraag; zo nee, sla dan vraag 7 over"

Tabel enquêtevraag 6 Sibculo

Antwoord	Aantal	Veranderingen
Ja	2	Uit vraag 6 van de enquête komt naar voren dat de helft bezoekers niets wil veranderen aan de Sociale Cafés. Een kleine minderheid wil wel veranderingen treffen binnen het Sociaal Café.
Nee	3	
Geen antwoord	1	

Tabel Lutten enquêtevraag 6

Antwoord	Aantal	Veranderingen
ja	6	Uit vraag 6 van de enquête komt naar voren dat de meerderheid van de bezoekers veranderingen zou willen aanbrengen bij de Sociale Cafés.
Nee	3	

CAFÉS HARDENBERG

Enquêtevraag 7: “Wat zou u willen veranderen aan de Sociale Cafés?”

Diagram enquêtevraag 7 Sibculo

Antwoord	Aantal	Veranderingen
Meer onderwerpen bespreken in het groepjes, dan alleen het onderwerp dat groepje mee krijgt.	1	Uit vraag 7 van de enquête komt naar voren dat de ideeën en wensen over de veranderingen gelijk verdeeld zijn. De bezoekers die veranderingen willen, zouden graag meer onderwerpen bespreken, meer initiatief zien van De Stuw en een kleine minderheid had geen antwoord op deze vraag.
Meer initiatief van De Stuw	1	
Geen antwoord	1	

Tabel enquêtevraag 7 Lutten

Antwoord	Aantal	Veranderingen
Communicatie over en weer tussen aanwezigen (onbekenden van elkaar) stimuleren	1	Uit vraag 7 van de enquête komt naar voren dat de meerderheid van de bezoekers als verandering zou willen doorvoeren dat er meer vrijwilligers uitgenodigd worden. Daarnaast zijn er nog diverse individuele ideeën van de bezoekers van het Sociaal Café in Lutten.
Dat organisaties van tevoren elkaars taken weten	1	
Meer vrijwilligers uitnodigen	4	
Bemoeizorg uitnodigen.	1	
Sociaal Café voor groter gebied organiseren	1	
Thema gericht werken	1	

Bijlage 20: Stappen van besluitvorming

De laatste werkwijze die ingezet kunnen worden zijn de stappen van besluitvorming. Werkelijke besluitvorming door een groep op basis van overeenstemming is mogelijk en realistisch maar niet gemakkelijk.

Stap 1: nauwkeurige probleemdefiniëring (beeldvorming)

Als eerste stap moet de groep duidelijk voor ogen krijgen welk probleem er precies door het nemen van een besluit moet worden opgelost. Het probleem moet dus duidelijk gedefinieerd worden de groep moet een duidelijk kijk krijgen, inzien wat precies de consequenties zijn en zich zo uitgebreid mogelijk oriënteren. (Remmerswaal, 2006)

In het Sociaal Café kan aan hand van stap 1 een inventarisatie worden gedaan wat er allemaal speelt in de buurt, wijk of dorp.

Stap 2: Het voorstellen van verschillende oplossingen.

In deze fase worden zoveel mogelijk verschillende voorstellen voor oplossingen verkregen van alle groepsleden. (Remmerswaal, 2006)

Het bespreken van oplossingen kan op diverse manieren worden ingevuld. Dit kan in een grote of kleine groep en bijvoorbeeld aan de hand van brainstormsessies.

Stap 3: het bekijken van en toetsen van de voorgestelde oplossingen.

In deze fase wordt nagegaan welke van de voorgestelde oplossingen het probleem inderdaad oplossen: het toetsen van de oplossingen op grond van alle beschikbare informatie en feiten, maar ook op grond van vroegere ervaringen, mogelijke consequenties, uitvoerbaarheid, de belangrijkheid van het probleem en de houdingen van de groepsleden. (Remmerswaal, 2006)

Deze stap kan ook weer op diverse manieren worden ingevuld. Het kan gezamenlijk met de grote groep worden gedaan, maar ook in kleine groepen. Er kan gekozen worden om het eerst in kleine groepen te gaan werken en het later gezamenlijk te bespreken.

Stap 4: het kiezen van één oplossing (besluitvorming)

De groep kiest één oplossing of een combinatie van verschillende oplossingen en legt zich daarop vast. (Remmerswaal, 2006)

Stap 5: De planning en uitvoering

In deze fase wordt een gedetailleerde planning opgesteld voor het uitvoeren van het genomen besluit. Dit vereist het grondig nagaan van de te verwachten gevolgen en moeilijkheden van de gemaakte keuze en het toetsen of deze keuze adequaat is voor het bereiken van het gestelde doel. Bij het plannen van de uitvoering wordt het getroffen besluit nogmaals goed overdacht. Het kan dan soms blijken dat het beter is om een van de voorafgaande stappen nog eens over doen. (Remmerswaal, 2006)

In deze fasen kan de groep beslissen hoe ze aan de problemen willen werken. Er kunnen actiepunten worden opgesteld en er kunnen begeleiders worden aangesteld.

Bijlage 21: Topiclijst

Dit is een topiclijst voor het interview die wij willen houden wat betreft de Sociale Cafés. Middels deze topiclijst willen we u de onderwerpen die aan bod komen beschrijven. Tijdens het interview is het de bedoeling dat er een vrije invulling gegeven kan worden aan het gesprek. Wel willen we de onderwerpen in deze topiclijst als richtlijnen nemen.

Hieronder staat de hoofdvraag als eerst beschreven. Dit is tevens de hoofdvraag van ons gehele onderzoek. We hopen u met deze hoofdvraag duidelijkheid te kunnen geven over de inhoud van ons onderzoek. Daaronder omschrijven wij in de linker kolom een aantal hoofdonderwerpen. In de rechter kolom staan deze hoofdonderwerpen onder verdeeld in sub onderwerpen.

Hoofdvraag:
Hoe kan De Stuw vorm geven aan de inrichting van haar Sociale Cafés om te kunnen verantwoorden en meten hoe ze een bijdrage leveren aan het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorp, wijk en buurt? (prestatieveld 1 Wmo)

Prestatieveld 1	doelen volgens De Stuw, bijdrage Sociaal Café aan prestatieveld 1, ontwikkelingen en effect op Sociaal Café op organisatoren, doelen realiseerbaar voor bezoekers.
Wijkteams	ontwikkeling wijkteams, invulling wijkteam, invloed op Sociaal Café, Sociaal Café onderscheiden van wijkteams.
Positioneren	positionering van De Stuw tijdens het Sociaal Café, overeenkomst/verschil naamgeving Sociaal Café ten opzichte van missie/visie.
Vorbereiding Sociaal Café	kosten Sociaal Café en budget, ideeën kostenbesparing, overleg tussen collega's in desbetreffend gebiedsteams, afstemming tussen afzonderlijke gebiedsteams.
Invulling Sociaal Café	gewenste vormgeving organisatoren, vrijblijvend/verplichting, wensen voor de toekomst met betrekking tot keuze professionals/vrijwilligers.
Methoden	overwegingen organisatoren gekozen werkwijze, eisen van De Stuw(management), koppeling management en organisatoren, wensen organisatoren.
Nasleep/gevolg Sociaal Café	overleg tussen collega's in desbetreffend gebiedsteams, afstemming tussen afzonderlijke gebiedsteams, vervolg situatie Sociaal Cafés(terugkoppeling/follow up).
Verantwoording	ideeën meten effect Sociaal Café, huidig verantwoording gemeente.

Begripsafbakening

Om verschil van interpretatie van begrippen te voorkomen staat hier een begripsafbakening. In deze begripsafbakening staan de begrippen uit de linker kolom (van de topiclijst) zoals ze in het onderzoek gehanteerd worden.

<i>Prestatieveld 1</i>	vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'
<i>Wijkteams</i>	De betreffende wijkteams die zullen starten in de gemeente Hardenberg
<i>Positioneren</i>	de wijze waarop De Stuw de Sociale Cafés op de markt zet.
<i>Vorbereiding</i>	de wijze waarop een bijeenkomst/Sociaal Café wordt voorbereid.
<i>Invulling</i>	de wijze waarop een bijeenkomst/Sociaal Café ingevuld en aangekleed wordt.
<i>Methoden</i>	een eenduidige werkwijze voor het Sociaal Café
<i>Nasleep/gevolg</i>	hetgeen dat na een Sociaal Café gebeurt, hierbij bijvoorbeeld te denken aan een terugkoppeling, follow-up etc.
<i>Verantwoording</i>	De manier waarop de Sociale Cafés worden verantwoord aan de gemeente.

Bijlage 22: Enquêtes

Enquête Sociale Cafés Kern

Naar aanleiding van het Sociaal Café van 27 februari willen wij graag een korte enquête houden over de Sociale Cafés. Hieronder vindt u een korte vragenlijst met openvragen en gesloten vragen.

Naam:

Organisatie:

- 1. *Waarom worden de Sociaal Cafés volgens u georganiseerd?*
- 2. *Wat is uw doel bij het bezoeken van een Sociaal Café?*
- 3. *Hebt u bij het Sociaal Café uw doel behaald?*
☐ ja ☐ nee
- 4. *Wat zijn uw ervaringen binnen de Sociale Cafés?*
- 5. *Zou u wat willen veranderen aan de Sociale Cafés? Zo ja, ga door naar vraag 6; zo nee, sla dan vraag 6 over.*
☐ ja ☐ nee
- 6. *Wat zou u willen veranderen aan de Sociale Cafés?*
- 7. *Mogen wij u nogmaals benaderen als dit nodig is voor ons onderzoek?*
☐ ja ☐ nee

Enquête sociale café Lutten en Sibculo

Naam:

Organisatie/vereniging:

1. Wat was de reden dat u aanwezig was op het sociale café?

2. Voldeed het sociale café aan uw verwachtingen?

☐ ja ☐ nee

3. Heeft het sociale café u wat opgeleverd? Zo ja, wat heeft het u opgeleverd?

Zo nee, hoe komt dit volgens u?

☐ ja ☐ nee

181 4. Zou u wat willen veranderen aan de Sociale Cafés? Zo ja, wat wilt u dan veranderen?

☐ ja ☐ nee

5. Vindt u dat er vaker een Sociaal Café georganiseerd moeten worden?

6. Mogen wij u nogmaals benaderen als dit nodig is voor ons onderzoek?

☐ ja ☐ nee

Literatuurlijst

- Adviesraad. (2014, 4 1). *Wmo-adviesraad Amsterdam*. Opgehaald van over de WMO:
<http://www.wmo-adviesraadamsterdam.nl/over.html>
- Alblas, G. (2005). *Gedrag in organisaties*. Groningen/Houten: Wolters Noordhoff.
- Beekers, W. &. (2013). *Achter de schutting, kansen na de decentralisatie*. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn.
- Bol, S. (2014, Januari 15). Participatie begint bij oppervlakkig contact. *Nederlands Dagblad*.
- Brörmann, N. (2010, Maart 1). *Methodebeschrijving ABCD Databank Effectieve sociale interventies*. Opgehaald van Movisie: <http://www.movisie.nl/esi/abcd>
- Dautzenberg, M., Kolner, C., & Soomeren, P. v. (2008). *Sociale samenhang: mythe of must?* Amsterdam: DSP-Groep.
- De Stuw. (2012). *Offerte 2013*. Hardenberg: De Stuw.
- De Stuw. (2013). *jaarsverslag 2013*. Hardenberg: DE STUW.
- De Stuw. (2013). *Strategisch plan De Stuw*. Hardenberg: De Stuw.
- De Stuw. (2014, 25 5). *onze missie*. Opgeroepen op januari 30, 2014, van De Stuw:
<http://www.destuw.nl/Subpaginas/Stuw/Missie.html>
- Doorten, I., & Rouw, R. (2006). *Opbrengsten van sociale investeringen*. Amsterdam: SWP.
- gemeente Hardenberg. (2011). *samen betrokken*. Hardenberg: gemeente.
- Groot, M. d. (2012, november 1). *Grenzen aan participatie*. Opgeroepen op mei 13, 2014, van Binnenlands Bestuur: <http://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/grenzen-aan-participatie.8505526.lynkx>
- Kelatow, M. (2013). *Interventie Leren doe je met elkaar*. Meesterschap files.
- Lub, V. (2011, 12 07). *De valkuilen van kwalitatief evaluatieonderzoek*. Opgeroepen op 05 07, 2014, van Sociale vraagstukken: <http://www.socialevraagstukken.nl/site/2011/12/07/de-valkuilen-van-kwalitatief-evaluatieonderzoek/>
- Omlo, J. (2011, november 7). *Onderzoek maakt sociale interventies beter*. Opgehaald van sociale vraagstukken: <http://www.socialevraagstukken.nl/site/2011/11/07/onderzoek-maakt-sociale-interventies-beter/>
- Remmerswaal, J. (2006). *Handboek Groepsdynamica*. Amsterdam: Boom.
- Rijksoverheid. (2014, februari 04). *VII zorg dichtbi*. Opgehaald van regeerakkoord:
www.rijksoverheid.nl/regering/regeerakkoord/zorg-dichtbij

- Rijksoverheid. (2014, 2 4). *zorg dichtbij VII*. Opgehaald van Rijksoverheid.nl: www.rijksoverheid.nl/regering/regeerakkoord/zorg-dichtbij
- Rijksoverheid. (sd). *Invoering Wmo*. Opgehaald van 1 leefbaarheid en samenhang: <http://www.invoeringwmo.nl/content/1-leefbaarheid-en-sociale-samenhang>
- Rijksoverheid. (z.j.). *1 Leefbaarheid en sociale samenhang*. Opgeroepen op januari 30, 2014, van invoeringWMO: view-source:<http://www.invoeringwmo.nl/content/1-leefbaarheid-en-sociale-samenhang>
- Rijksoverheid. (z.j.). *Wat zijn de bakens van WNS?* Opgeroepen op 5 25, 2014, van invoering WMO: <http://www.invoeringwmo.nl/vraag/wat-zijn-de-bakens-van-welzijn-nieuwe-stijl>
- Rijksoverheid. (z.j.). *Welzijn Nieuwe Stijl*. Opgeroepen op februari 19, 2014, van Invoering WMO: <http://www.invoeringwmo.nl/content/welzijn-nieuwe-stijl/>
- Rijksoverheid. (z.j.). *Wmo in het kort*. Opgeroepen op april 10, 2014, van Invoering Wmo: <http://www.invoeringwmo.nl/wmo/wmo-het-kort>
- Rijn, d. M. (2014). *Memorie van toelichting van wet maatschappelijke indersteuning 2015*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- RMO, R. v. (2010, September). *Terug naar de basis, over legitimiteit van maatschappelijke dienstverlening*. Opgeroepen op april 30, 2014, van adviesorgaan-rmo: <file:///C:/Users/Gebruiker/Downloads/Terug%20naar%20de%20basis.pdf>
- Sok, K., Bosch, A. v., goeptar, H., Sprinkhuizen, A., & Scholte, M. (2013). *samenwerken in de wijk, actuele analyse van sociale wijkteams*. Opgehaald van movisie: kennis en aanpak in sociale vraagstukken: [http://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Samenwerken_in_de_wijk%20\[MOV-1776031-0.1\].pdf](http://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Samenwerken_in_de_wijk%20[MOV-1776031-0.1].pdf)
- Sprong, B. v. (2011, Februari). *Vouchersysteem*. Opgehaald van Movisie: <http://www.movisie.nl/esi/vouchersysteem>
- Verhoeven, N. (2007). *Wat is onderzoek?* Amsterdam: Boom onderwijs.
- Vlaar, P., Zuithof, M., & (red). (2013, oktober 24). *naar succesvol sociaal wijkteam*. Opgehaald van movisie, kennis en aanpak van sociale vraagstukken: <http://www.movisie.nl/artikel/naar-succesvol-sociaal-wijkteam-d%C3%A9-blauwdruk-bestaat-niet>
- Vreugdenhil, M. (2014, 2 4). *Nederland participatieland? De ambitie van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de praktijk in buurten, mantelzorgrelatie en kerken*. Opgehaald van Nederland Participatieland?: <http://dare.uva.nl/record/425237>
- Vreugdenhil, M. d. (2012). *Proefschrift Marja Jager- Vreugdenhil*. Opgeroepen op mei 13, 2014, van Gereformeerde Hogeschool:

<http://www.gh.nl/onderzoek/Centrum%20voor%20Samenlevingsvraagstukken/Actueel/Proefschrift%20Marja%20Jager-%20Vreugdenhil.aspx>

VROM. (2004). *Leefbaarheid van wijken*. Den Haag: VROM.

Weezel, T. G. (2012, februari 7). *liever verhalen dan methoden*. Opgehaald van sociale vraagstukken: <http://www.socialevraagstukken.nl/site/2012/02/07/liever-verhalen-dan-methoden/>

Wester, F. (1991). *Strategieën voor kwalitatief onderzoek*. Muiderberg: Coutinho.

